

SYMBOLA

uaria Diuersorum
PRINCIPVM
Sacrosanc Ecclesiæ
& Sacri Imperij
ROMANI.

Cum uberrima Isagoge
Iac. Typotij Familiaris
Aulæ & Historiographi
Sacræ Cæs. R. Q. M.

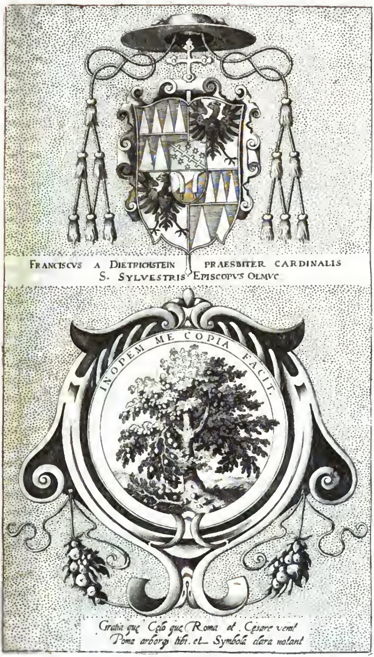
TOMVS SECVNDVS

Ex museo Octauij de Strada Ciuis Romani Simbola exempla sunt.

CVM PRIVIL. SVMMI PONTI. ET SAC. CÆS. M^tis

S. C. M^tis sculptor Ægidius Sadeler excudit Pragæ M.D.C.II.

Digitized by Google

FRANCISCVS A DIETRICHSTEIN PRAESBITER CARDINALIS
S. SYLVESTRIS EPISCOPVS OLMVC
INOPEM ME COPIA FACIT.
Gratia quę Cęlo quę Roma et Cęsare venit
Poma arborq tibi. et Symbola clara notant

*HIEROGRAPHIAM, VT PRI-
ori Tomo, uſurpamus, pro integro
Myſterio.*

CUJUS PARTES SUNT
HIEROGLYPTON ET SYMBOLUM.

Id Eſt.

PICTURA ET SCRIPTURA

SVNT AVTEM,

Hierographiæ Cardinalium	XCVII.
Hierographiæ Mag. Ordinis S, Ioan:	IV.
Hierographiæ Patriarcharum	VII.
Hierographiæ Electorum	XIV.
Hierographiæ Archiducum	XXV.
Hierographiæ Princip: Imperij	XCVI

I. HIE-

Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ. I

Alphonsus infans Portugaliæ Presb. Cardinalis S. Xyſti Frater Jo: iii.

Henricus Presb: Card: iiii Coronator. Episcop: Zagitanus Frater Jo: iii. Re. Por.

Ludouicus Aragonius ex regio sanguine ortus Diacon: Card: S. Xyſti.

Theobaldus Arragonius presb: Card: S. Sabinæ. Episcopus Valentiæ.

Carolus Arragonius ex regio sanguine Diaconus Card: S. Mariæ.

Carolus de Vendosme Gallus nepos. Regis Franc: presb: Card: S. Sabinæ

I. HIEROGRAPHIA CARDINALIVM.

ESsè in Hierographia, plus in abdito, quàm promptu, vel ex hac prima purpuratorum, ſatis patet Nihil Symbolo manifeſtius, nihil notius Hieroglypto. Quid autem velit Cardinalis, non omnes peræque intelligunt facile. Erunt enim, qui contendent, eſſe deſperantis: erunt, qui ſperantis. Nec deeſt cauſa diſcrepantibus ſententiis. Pedum deſtitutum deſperantis eſt. Statutum, non abjectum, ſed fixum, eſt ſperantis. Atq; in hanc me ſententiam, cùm rei veritas, tùm auctoris dignitas inclinat. Nam qui terram & mare cernit, & audit, ut nihil juvat; ex Pedo, non difficulter colligit, Virum non minus pietate, quam genere inſignem, certiori loco ſpem, quam humano collocaſſe. Non enim ille tumulus, in terris licet, terreus eſt; ſed ejus, qui in terris verſatur, ſpes cœleſtis; cujus ſi cui fidem non facio, is oculos tollar: & videbit manum, cùm manubrio; non eſſe humili aut preſſo loco, quanquam non elato, ſed humili animo, Cœlum adiatur. Alfonſus igitur, in regia familia natus, & Rep. Romana conſtitutus, ſecundum rerum variarum uſum, ac tædium omnium, cum actum ageret, hoc egit, quod videmus, & pedum ſive ſcipionem imò pedem, certo loco fixit. Quis ille? Spes in Deum. Hinc enim, ut cætera deficiant, facit, quæ rogatur, imò ſupplicia ſæpe noſtra placabilitate & gratia antevertit: ſi ex re noſtra eſt, cujus cauſa & nos ipſi, & alios fatigamus.

II. HIEROGRAPHIA.

Videre hîc eſt omnia vulgò nota: audire non ignota his etiam, qui à limine viderunt Latium. Ab auribus incipio: Bonæ ſpei Neutra vox obſcuro. Ad oculos venio. Libram, qui unquam vidit, ſimul ac videt, norit. Ita de anſa, jugum: de jugo bilances pendent, quod æquè non ita apparet examen. Apparet tamen cuivis Libram eſſe. Nec quiſquam eſt tam cœcus, qui non videat, ſub libra corbem decerptarum, cum frondibus, frugum multijugum. Quod autem Cardinalis non ſit propola, dubitarit non injuria quiſpiam: quod ad libram corbis? Deinde, cum bonæ & ſpei, voces tritæ ſunt, hiulca autem oratio; nota etiam ignoramus: cogimur ſaltem circumſpicere, quó referantur, aut, ad quem pertineant. Ego ariolor ſpectare ad ipſum Cardinalem, videor enim, dum hæc meditaretur, muſſantem audire. Multi & multa me ſpe mea fraudarunt, vel quod rara hominum fides ſit, rerum omnium perpetua viciſſitudo, & inſtabilis conditio: vel quod ego ea ſtatuerim firma, quæ erant infirma, & his fiderem, imò palpandum dederim, qui rei meæ gratia, verba, mihi darent, grata magis, quam vera. Major itaque in me reſidet, quam in aliis hæreat culpa. Quid me miſerot? aut alios criminor, mutanda conſiliorum ratio. Et nihil optandum, quod juſtè non licet. Conſilia juſta & modeſta, bonæ ſpei ſunt. Juſtitiæ libra eſt. Modeſtiæ Corbis. Non ſatis autem eſt, deliberationes noſtras juſtas eſſe: niſi & ſint modeſtæ, imò hoc antè etiam, quam illud cogitanti, primum occurrat. Nam ſibi quiſque pravo ingenio aut inſtitu-

co,longè plus juſto indulget. Hinc illa non in homines tantum, verum etiam in Deos immortales, indignatio Animi inſolentis, nonà ratione profecta, ſed cupiditate ſtolida, inani, moleſta. Quid enim huic cæno debetur? Non præmium, ſed pœna. Hæc enodatio Hirographiæ, digna eſt Principe Viro. Cæterum & bonæ ſpei annona eſt: quæ in juſto commercio verſatur.

III. HIEROGRAPHIA

Vitem dictam Varro putat, quod ad uvas percipiendas invitet: Vinoſi, quod ſitam in ea vitam exiſtiment. Nec abs ventre omnino, quibus vivere eſt bibere, Si vino tantum mergeremur, Nunc vitis latex non eſt, quod Vinum hordeaceum Herodotus appellat. Et quot alia ſunt poculenta? quæ non tantum ad ſitim, neceſſitatem, verum etiam ad voluptatem & furorem hauriuntur? Cæterum Ulmo maritatur propter raritatem foliorum, ipſa Luxurians vitis, cùm pampinis, tùm capreolis, in quas nuptias intentum M. Ciceronem, non ſolum ſpes generoſæ ſobolis, verum & cultutæ ſuavitas, naturæ dexteritas oblectant. Ita claviculis, veluti manibus, maritum circumplexa, felicitate ſua gaudet, & quaſi alacritate diffunditur. Hinc iſte frondes, in ſtat porrectæ frontis, quas vinitor coercet, &, ut prudens gubernator, plebem à luxurie ad moderationem, ipſam caſtigat, ac cogit à frondibus ad fruges. Quid igitur ſe ipſa ſuſtinet? ut in Symbolo eſt? Quòd in nuptiis unum ex duobus fiat. Non te vitis ſuſtinet, ſed vitis & ulmus, ſive, ut in connubio maneam, ulmi vitis. Accedit cura Vinitoris, ſed qui adjuvet, non afferat naturam. Quid verò ad cælibem, nuptialis Hierographia? Aragonius eſt, regali proſapia Lodovicus. Inter purpuratos cooptatus, veluti in aliam familiam tranſiit. Atque hinc eſt, quod gentilibus ſua remittens, & de jure ſuo cedens, audacter dicat. Res Lodovici veſtri, vobis habetote: Nam ſeipſe ſuſtinet, jam Eccleſiam ducit: qui repudiatis mundanis & vanis, rebus ſacris ſeſe mancipat.

IV. HIEROGRAPHIA.

Inter potulenta, ſive poculenta, eſt vinum mali Punici, quod Rhoitem Plinius, quemadmodum hordeaceum cerevisiam Lactantius nominat. Cæterum hoc ad proximam propius, quam hanc Hierographiam pertinet, ſi tamen non & ad hanc. Nam liquorem maturiùs ex pomis expreſſeris, quàm vaporem expectaris, præſertim, qui Iridem coloribus ſuis referat, ut Scalptor vult. Erumpere liquorem in altum poſſe non nego. Vis enim ea eſt, contra naturam, & ea de cauſſa, momentanea, aut non diuturna ſaltem. Flos ſatinæ Mali Punicæ Cytinus dicitur: balauſtium ſilveſtris, Dioſcoridi. Hujus diſtincta coloribus genera reperiuntur, candidum, fulvum, puniceum. At Myſta, ſub cortice, inquit, hæc tego, ſub putamine, quod Malicorium Plinius cum Dioſcoride appellat, non flore. Sub cortice verò, quæ Malum Punicum continet, ſapore non colore diſcriminat. Ille quidem dulcia, acria, mixta, acida & vinoſa: hic verò, quinque iſta in tria redegit faſtigia, ut Matthiolus declarat. Uni dulcia: alteri acria & acida, tertio mixta & vinoſa tribuens. Propius ad Dioſcoridem Myſta accedere

cedere videri poſſet: ſi ſub unius corticehæc eſſent omnia. Nunc ſaporum varietas, eſt ſpecierum d verſitas. Quod, ſi membranam candidam, qua intra corticem, veluti ſupparo, Malum tegitur: acinos puniceos: & neſcio, quid per interſtitia, vernans, conſiderare lubet; hæc natura non exhalat: putreſcit enim, & malum fit malum, ſimul ac quicquam exhalat. Obſervo autem hos colores, Iridis cauſſa, cui aſſimilat Scalptor. Eſt enim in Iride, puniceum quid, viride & purpureum, ut Ariſtoteles obſervat. Flavi enim apparitio eſt non extantia, orta ex comparatione Punicei & Viridis. Quod autem mille, id eſt, infinitos colores trahere Iridem Virgilius facit; facit ad ſcenæ & multitud nis opionionem ac plauſum. Si tantum culptori tribuo; quantam tribuemus auctori? Fecit tricolor intercus maſlum. Si tale non eſt naturale; factitium reperi tur, quale præter naturam vult: & erit Pyrobolus, mali Punici forma, quod totid m colores evomat, quot ſapores illud diverſis ſpeciebus continebit. Erit, inquam, malum Punicum, ſi non conforme genuino; proſus congruum cum ſententia Cardinalis. Nam colores animi ſui boni, non mali ullius pandit. Et ſe auſterum, præfracto, placabilem miti, ſuſpenſum medio ingenio vult declarare. Hæc mea ſantentia eſt de ſententia Theobaldi Card nal. Aragonii: Nec obſtat mihi, pios manes teſtor, quod cum naturali factitium recepi, cum educatio ſit altera, & quandoque potior natura.

V. HIEROGRAPHIA.

Suus cuique Planetarum color eſt, uti Plinius notat Saturno candidus, Jovi clarus, Marti igneus, Lucifero candens, Veſperi refulgens, Mercurio radians, Lunæ blandus, Soli, cum oritur, ardens, poſtea radians. Quos verò & quot, aera ſubintrans cauſſatur colores? Idem tamen eſt, & ſolus, licet ex repercuſſu plures appareant Soles. Magnum mundi miraculum. Et cum hoc mundi miraculo, perſpicuo ac magno, architectum mundi Deum Optimum Maxmum comparat. Nicol. Cuſanus. Quemadmodu enim aliter, in cœno & cera operatur Sol; ita Deus in inſanabili & ſano pectore. Et non videtur aliud ſentire Myſtahic noſter, cum ait: Idem per diverſa. Nam ut idem Sol per diverſa eſt, licet media varient lucem Solis; ita & Deus, ſolus, idem & unus eſt; quamvis per diverſa appareat longè diverſus. Quod ſi de ſe ipſe loquitur, & vitæ rationem aliam atque aliam purgat: ne à ſe ipſe diſcredare videatur (ut enim ætas alia, alios mores poſtulat: ita & tempora incidunt, quæ non unius ſolum ætatis, verum etiam momenti conſilia varient, citra levitatis notam, aut labem inconſtantiæ) audiendus eſt æquis auribos, non ſua tantum, ſed & noſtra cauſſa. Homo enim erat, nos homines ſumus, à quibus humani nihil eſt alienum. Et pertinax ſæpius eſt, quàm conſtans, qui ſui in re privata, aut inſtituti majorum tenacior eſt in Republ. Nec injuria Æſchines Demoſthenem reprehendit, Athenienſes exemplo majorum, ad bellum inciſis nervis cohortantem: Quid enim hoc aliud erat, quàm equum, ad ſtadium, in quo florens ætate vicerat, annoſum reducere? Verum nos nolo. Volo ſcientes uti foro. Alcibiadem ſua dexteritas tandem deſtituit. T. Pomponium Atticum virtus ſervavit. Ita ſi abſit fraus, & laudi & ſaluti eſt, eundem eſſe, inter diverſos: aut huic commodare, ſine illius injuria.

VI. HIE-

VI. HIEROGRAPHIA.

Locnm non eſſe infinitum, Ariſtoreles ex loci natura oſtendit, Sunt enim loci differentiæ, ſurſum, deorſum: antè, retrò: dextrum & ſiniſtrum, non modò ratione noſtri, ſed & reſpectu totius determinatæ, quod infinito ex diametro adverſatur. Si locus non eſt infinitus, nec herclè corpus, quod nullum ne imaginari quidem poſſumus, extra locum. Hac præfatione, hoc loco utor, quod cernam, ex orbe univerſi, alium orbem exire, quem anguis extricans ſeſe, & in ſe reflexus facir. Non tamen inceſſo, quem interprctor, Myſtam. Non enim ſtatuit in rerum natura infinitum. At ſupra naturam æternitatem ſcilicet, quam anguis myſtica paſſim denotat. Et hoc eſt, quod de diametro æternitatis, mundi machina depen-pendeat. Nam tempus eſt menſura motus: & cum primo mobili incepit, quodquia compoſitum cſt, non poteſt eſſe æternum: ſed quia temporis eſt prius & poſterius; eſt aliquod primum, ſuperius tempore: quod jam aliud non eſt, quam æternitas. Ira & naturæ, pro loco: & Myſtæ pro dignitate ſatis factum ſit. Nunc ad rem accedamus, in qua jam nihil obſcuri reliquum eſt. Dicit enim gloriam eſſe immortalem: Non eſſet autem talis, ſi anguſtiis mundi coerceretur, finiretur enim tempore, quod rerum omnium mundi edax eſt. Quod aurem Myſta dicit, aut de nominis, aut de animæ gloria dicit, ſi de animæ gloria, uihil verius potuit dicere. Nam æterni omnia ſunt æterna. Talis autem eſt anima hominis. Menti enim, qui oculus anlmæ eſt nihil mortale, ſed verum, quod jam immortale objectum eſt. Si de nominis gloria, eatenus verè; quatenus nomen ab interitu eloquentia vindicat. Nam non modò rerum præclare geſtarum, verum etiam ſcriptarum licet prudenter monumenta, temporis intercapedo, non admodum longæva intercipit, ſi deſtituantur eloquentia. Et id ſentit Plinius, cum ait (minorem dico) facienda, quæ ſcribantur: aut ſcribenda, quæ legantur. Averſemur enim mugis ineptè ſcripta, quàm improbè facta, ubi affectus ſubſidere.

Cardinales S. Romanę Eclesiæ.

Carolus a lotharingia de Valdemon Presb: Card: S. Mariæ in

Carolus Borbonius Diac: Card: S. Martini Frater Regis Henrici. T. Naua:

Ludouicus Borbonius Episco: Card: S. Sabinæ Portuensis. nepos Reg: Na:

Georgius Radgiuil Presb: Card: S. Xysti Epis: Vilnés gener Sigis: R. Pol:

Andreas Bathorius. nepos Reg: Stef: Pol presb: Cardin: S. Hadriani.

Claudius de Guisa Diaconus Card: S. Clementis frater Ducis Caroli.

VII. HIEROGRAPHIA.

Sive λαμπτὴρ ſive φανὸς eſt, inflammata iſta flamma de cuſpide; Perſarum Rege non procedebant, abſque igne, ut videre eſt apud Herodotum, in expeditione Xerxis. Et ſi majorum noſtrorum, juniores enim Perſis ſunt, recordari Iubet, erat, qui ex Græcis in exercitu, ignem præferret, dictus abs re Pyrophotos aut πύρφορος. Erat, qui Romano Magiſtratui, non tantum in bello. Atque hoc quidem nobis numiſmata teſtantur, ut in vita, in augurationeque Gordiani liquet. Illud in Genial. Alexander oſtendit: hoc Euſtatius, imò tritum vulgò proverbium: οὐδὲ πύρφορος ἐλείφθη, quod Eraſmus in Paræmiis ubertimè enarrat. Nihil abſque cauſſa refero, Perſæ ignem ſacrum habebant, & eò alebant perennem, quemadmodum Argivi & Romani. Ita non poterat aboleri ignis ſuper holocauſtum cœlitus diffuſi memoria. Et ſacrorum cauſſa reliqui, habuerunt in promptu ignem. Græci, inquam, & Romani, non illum ignem perpetuum. Nec ſacrorum modò cauſſa; ſed & ſacroſancti Magiſtratus ergò Romani, ut intelligeret ſe ille, in oculis, in conſpectu, atque adeò in luce verſari. Huc profectò Lampas de haſti refulgens, omninò reſpicit. Vita Principum certè omnium oculos in ſe convertit, & longè potentior eſt, ad æmulationem Lege, quam tamen, ut in obeliſco lumen Ariſtoteles in civitate collocat. Xenophon clariſſimus imperator & ſagaciſſimus Philoſophus, duci militiæ cenſet, & ſenſit labores admodum graves; ſed hoc levari, quod videat ſe ab omnibus videri & conſpici. Et ex re alia, quàm publica voluptatem capient? qui militiæ, togæque dominantur? Aliud ſine controverſia eſt ſceptrum, aliud plectrum. Quare ſi Rex es; te rege: & quæ Regem decent; fac. Lux enim Principis, quod publica, ingens eſt, ut legis in Symbolo, & ita malo legere, quàm ignes Principis. Quid enim hic ignis ad Principis lucem? Etſi ignes, veluti igniculos M. Tullius, dotes & animi Lumina intelligis, legis mecum: & diligis Principem, non Lucernæ prælucentis, ſed animi virtute relucentis gratia.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Non exploditur voluptas, amica inimica, quod voluptas ſit; magis hoc culpatur, quod ærumnas cauſſatur, & quidquid nõ eſt volupe id omne in malis ponit. Contra virtus laudatur, & probatur ſanis, non tatũ, quod rectè facta ſequitur voluptas vera atque genuina, verum etiam, quod comitetur, imò antecedat, animi in ſeipſo, velut theatro, exultantis, cum motu quies & gloria. Quemadmodum enim verum eſt uberrimos eſſe fructus virtuti; ita falſa eſt ipſius virtutis, cum amara radice comparatio. Delectatur ſudore & labore ſuo, qui agrum ſuum colit. Qui excolit ingenium, aut animum exercet, non ſervilibus miniſteriis, aut virilibus officiis; cedet agricolæ? Non reor maſcula ſententia. At multos ſiniſtra depravat opinio. Cedo: nec enim numeramus, ſed ponderamus, ut viros verè viros decet, ſẽtẽtias. Et jam tritæ, omniũ manib. Origenes Moſis, ex ocio majorib. noſtris, nata; quæ etiamnũ nos fatigãt negotia, convincũt. Cujus auctoritati, ſi quid

 noſtri

noſtri temporis impudentia derogaret, omnium temporum memoria ſuffragarer. Ita nihil boni facimus, cum nihil facimus, neceſſitaſque eſt, quæ exrudit, ut loquitur Virgilius, & conſervat, ut ego adjiciam, artes. Quorſum hæc tam longè repetita oratio? Ad Symboli confirmationem. Ex omnibus enim liquet, virtutem infirmitate perfici: ærumnis exerceri: rebus & hominibus adverſis efflorèſcere: ſecundis remitti: fervidioribus torpere: otio denique intermori: & quaſi ſublato nutricio, ſine antagoniſta, concidere, ut patet, ſi non antè ſatis patuit, in Repub. Romana. Quamdiu populum Romanum Samnites, Pyrrhus, Carthaginenſes oppugnarunt; tamdiu iſtic virtutis lumina viguerunt. Victus verè ſuperatiſque hoſtibus imperii æmulis; pullulare ſenſim vitia, donec non mole rerum, ſed mutatione morum, à fundamento rueret, florentiſſima omnium civitas: & prædæ his eſſet, quibus antè fuerat terrori. Myſta non Romanos, aut qui antè rerum potiti ſunt, Macedonas, Perſas, Aſſyros adducit; ſed adoleſcentem, ut videre eſt, quem non in curru, ſed humi: non in civitate, ſed ſolitudine: non ſereno, ſed pluvio cœlo: non nudum quidem, ſed nec ſuperbè amictum: aperto, non operto capite: & ſolo denique ſcipione, id eſt, ſola virtute, & mente ſupra ætatem conſtanti ſtatuit. Planè ut Herculem Prodicus Chius, niſi quod illum hic inter virturem & voluptatem; Planè, ut Homerus Ulyſſem, omnibus malis preſſum non oppreſſum, nudum tandem abjicit. Ita exoticis utor pigmentis: quod ſordeant nobis in noſtra Republ. natæ Chriſtianæ virtutes. Unus lobus pulchrior fuit tolerantia, quàm ullus paganorum, non dico, fuit, ſed fingi potuit, ab ullo, vel Poeta, vel Hiſtoriographo, licet eloquenti. Nullus enim eſt, in quo non ſit nævus, nec ille quidem, qui deceat, ſed deturpet ac deformet formam virtutis. Et huic uni lobo palmam eripiunt, Martyrum non non unus aliquis, ſed multi exercitus.

IX. HIEROGRAPHIA.

Tabulam hic raſam cernis: & legis, Melior fortuna notabit. Ergo ſcribenda, & memoriæ conſignanda, læta modò & jucunda? nec commemoranda ſimul adverſa: Non ea Myſtæ mens eſt. Liberam enim & veram eſſe oportet rerum narrationem, præſertim, quæ ad poſteros tranſmittitur, manca aliàs futura, cum oporteat in utramque partem propoſita lectori exempla, ut habeat, quæ ſequatur, quæ vitet. Iuſtitiæ enim exitus aut optabilis eſt & tolerabilis. Licet ſucceſſus plerunque minus ſint proſperi & optati, Poetæ, quemadmodum pictores inumbrant quædam, ſilentio, ne offendant, multa involvunt, & quibus aſſentantur, his placita magis, quàm aliis probata ſcribunt. Sed ab horum levitate & adulatione, multum abeſt Cardinalis tanti gravitas. Quid igitur vult nuda ſua tabula? Fortè, quod Seneca, Beneficiorum nunquam maleficiorum citò obliviſcendum. Nam Ariſtoteles mentem noſtram, ad imaginem raſæ tabulæ dolat. Quod ſi penitus in animum Myſtæ lubet deſcendere; præceptum nobis animadvertemus, Mentem ærumnis fractam, ſpe meliorum erigendam: & aduerſitatum tantummodò recordandum, ne inſoleſcamus. Iucunda enim eſt præteriti laboris recordatio.

X. HIE-

X. HIEROGRAPHIA.

Altare tibi demonſtrandum non eſt, ardet quippe, non fumat. Nec agnus ad victimam: faces enim lucent, & ſecuris in truncum hæret impacta. Quid igitur Cardinalis? ſacrificiis non delectaberis. Non aliud haud dubiè quàm David, cujus ſunt verba ad Deum. Fuit ex inſtituto Moſis, quem æmulatum Cacodæmonem Romæ Tertullianus ſcribit, varius ſacrorum, apud Judæos apparatus. Agni immolatio longè vetuſtior Moſe. Nam & in Ægypto renovatum eſt ſacrificium Abeli. Et cum cætera aliò tenderent, in illa umbra; Agnus repræſentabat Chriſtum. Hæc ego non refero, ut nova, vel inaudita; at Symbolicauſſa. Tempus enim fere divinabat David, quo Chriſtus, uno ſacrificio, omnia eſſet antiquaturus, quanquam & ea tempeſtate, qua vaticinaretur, & regnaret, Deum animadverteret, peccatis impiæ gentis offendi magis, quàm victimis placari. Qua de cauſſa, non abolet quidem, ſacrificandi ritum, ſed puræ menti imperat, purius ſacrificium laudis divinæ. At me omnia fallunt, aut hoc etiam Cardinalis vult. Vult, inquam, pietati Chriſtianæ, vitam conſonantem.

XI. HIEROGRAPHIA

Phœnix, Græcis, palma eſt Atque hinc non nomen modò fabuloſæ avi datum eſt, verum etiam nomini ratio, ut vult Plinius. Sic enim dictam avim vult, quod, ut planta, ex ſe renaſcatur: Res magna & memorabilis. Avi tot ſeculis conſtitit fama. ex quo doctorum hominum fabula conſtituit famam avis, quam volebant ἀπάτορα & ἀμήτορα. Fama verò, aut fabula verius erat, ſexcentos amplius annos vivere & non vitæ tædio, at deſiderio prolis, in voluntarium tranſire incendium. Pyra ſcilicet congeſta, quam eminentiori loco Sol incendat, ardere ſpontaneam: ex cujus cineribus ipſa repueraſcat. Ita ni fallor, Herodotus, & qui omnes falſos ſcribit, Tranquillus. Liberum enim erat, longævo ævo, mendacium. Sequens ætas, aut minus credula, aut majorum inſipientia ſapiens, fabuloſa cenſet, quæ falſa ſenſit. Barthorius Phœnicem in foculo collocat, ut vides: & rei magnæ, magnifica adjicit verba, ſe necat, ut vivat. Quod de Phœnice dictum, in ipſum quadrat. Nam hic ipſe Cardinal. Bathorius, dùm ipſam Tranſſylvaniam appetit, cum Principatu amittit, prælio ſuperatus Michaele, Vaivoda Valachiæ. Ita ſæpe neſcimus quæ præscimus.

XII. HIEROGRAPHIA

Hanc Paradinus Cœnobio cuidam tribuit; et adventanti, Guisio, qua vides ſpecie, Pyramidem erectam. Nec evolvit, sed carmen Gallicum ex baſi exſcriptum, in literas retulit, quo animus Cœnobii explicatur. Idne malè: vertam paucis si exposuero, tuo etiam labori parcam, prolixius enim eſt. Rex est Pyramis, et hex de Regis Hieroglyphicon, διχοτόμα ſive creſcens Luna. Hedera vero Cardinalis Guisius. Hæc fere sunt Epigrammatis, ſcitu digna. Nam his cognitis; cuivis manifestum est Symbo-

bolum. Te, ò Rex, ſtante (ſtabis autem, pyramidis inſtar, ſemper incolumis & inconcuſſus) ego, qui te obſequio & benevolentia obſervo, atque amplector, in morem hederæ, nec poſſum à te avelli, ego vivam & florebo: nec marceſſam ætate, ſed in ſenecta etiam virebo, tuis Rex honoribus, non meis opibus: Ut enim humi nata, paulatim aſſurgit, & radiculis obrepit arboribus & muris, non modò ſuis diffiſa viribus, ſed altiorum amans hedera; ita ego longè infra Majeſtatem illam Regiam genitus, tueri tua beneficia, ſine tua benevolentia nequirem. Cæterum hedera in oculos paſſim incurrit. Quæ extra oculos ſunt, Dioſcorides, Plinius & Theophraſtus in commentarios, velut in panu abdita, ſtudioſis Hiſtoriæ Naturalis conſervarunt, coacervaruntque. Cætera quid perſequar? Creſcens Luna, ſignum militare Turcarum etiam eſt, non modò protervè, verùm etiam imprudenter ſumpta. Nam quæ creſcit, ſeneſcit quoque Luna. Et cum ſit inſtabilis, ab alio lumen mutuatur. At ſigna, felicia ac fauſta, ſagacitas Principum ſumit: & omen infelix privatim etiam averſamur.

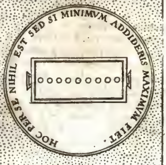
XIII. HIE-

Cardinales S. Romanę Eclesię

Ludouicus de Guisa Lotharingius Gallus
Diaconus Cardinalis S. Juliani.

Aloysius de guisa Lotharingius Gallus
Diaconus Cardinalis S. Laurenty.

Ferdinandus Medices Presb: Cardi:
S. Eustachy Protector Hispaniarum.

Joannes Medices Presb: Cardina:
iiii. Coronator. F. Fran: M. D. H.

Alexander Medices Presb: Card: S.S.
Quirici et Julitæ. Archipis: Florentię.

Joan: Angelus Medices Presb: Card:
S. Stephani in Cælio monte Epus Sipentin'

XIII. HIEROGRAPHIA.

Symbolum Gallicum eſt, Meo commodo. Hieroglypton, Ciconia. Quæ, quo pacto inter ſe concordent; alius fortè melius me dixerit. Nam Ciconiæ in ſocietatem publicè conſentiunt, ut Plinius refert, & nos videmus, commeant enim gregatim quotannis: & privatim parentibus gratiam referunt, atque nutricamenta juſtè perſolvunt. Unde πελαργικοὶ νόμοι. Meminit Ariſtophanes, imò ad Ciconiarum inſtitutum, Solon pubem Atticam inſtituit. Et ultimò adventantem reliquæ, in expeditione interficiunt, diſcerpunt. Quæ omnia, non privatum commodum, ſed publicam ſalutem redolent. Serpentem roſtro tenet. Teneat, per me licet, ſed grandævis parentibus, hunc ipſum paſtum, tanto diſcrimine comparat, & non ſuo commodo, ſæpè enim ſuo exitio deglutit. at noſtro emolumento, cum ſerpentibus bellum gerit. Quæ cauſſa erat Theſſalis vindicandi ab injuria Ciconias, uti Plinius narrat: & capitali ſupplicio, non ſecus in eum advertendi, qui Ciconiam, ac qui hominem necaſſet. Non ignarus Ludovicus Guiſius, vidit ſibi bellum eſſe, cum turbulentis hominibus, ſi dignitatis locum tenere, & tueri vellet; haud ſecus ac Ciconias cum ſerpentibus natura committit. At ſi Ciconiæ non omnia ventris gratia faciunt, ſed officii pleraque, uti jam demonſtratum eſt; nemo eſt bene natus, aut rectè inſtitutus, qui ſuo commodo potius, quàm publico, ad rem præclaram accingatur,

XIV. HIEROGRAPHIA.

Σωρείτης eſt captioſum diſputandi genus. Nam ab evidenter veris, ut Ulpianus tradit, per breviſſimas mutationes, diſputatio ad ea, quæ manifeſtè falſa, perducitur. Nomen invenit, quod in acervum ſenſim creſcat, uno velut, ut M. Tullius loquitur, addito grano. σωρεία enim vel σωρὸς, acervus eſt. Symbolum hæc explicat: Hieroglipton ſub oculos adducit. Sunt enim grana novem, quæ per ſe nihil ſunt. Nondum enim ſunt decem, ſed ſi minimum, quid addideris, unum pura ſunt decem. Denarius autem numerus, radix eſt, & jam non per minuta, ad ſummam rerum, aſcendendi principium. Quocirca ut nec pertinaciter repugnate, ita nec temerè omnia inſtituto de re ſeria ſermone, concedere debemus. Si hoc in verbis cavendum eſt, ne nos irretiamus ipſi, quantò magis, in re cùm publica, tùm privata? Certò minima interdum prætermiſſa, aut neglecta ærumnarum gravium cauſſa exiſtunt. Atque hinc eſt ſublatus, è medio, Athenis, puer infans licet, cornicum oculos configere ſolitus: & neglecta cura Alcibiadis, curæ poſtea fuit, omnibus Græcis & Barbaris: Ita nos nobis noſtro malo: & deliciis ſuis Reſpubl. & Rerumpubl. Principes, ſuo periculo, indulgent. Levis jactura Aviculæ eſt. At ſi puer ille in virum evaſiſſet, auſus eſſet tùm in cives, quod ante in aves. Et ſi aviculam, quam in curiam intulerat Alcibiades, parùm memor ordinis, ſolutam fortè Senatus non collegiſſet, ſed caſtigaſſet levitatem hominis; moderatius foret & Senatu & Populo uſus, nec accendiſſet bellum, quo patria conflagravit.

XV. HIEROGRAPHIA.

Crux Florentina aut Piſana verius tam Coronata, quàm pileata eſt. Corona non regia, ſed principali: & pileo non ſervili, ſed Cardinalitio. Res nec nova, nec ſtupenda, in familia Mediceea. Symbolum licet vetus, pium: & in hac impietate ſtupendum quoque. A Domino factum eſt iſtud. Refert enim Cardinalis, à quo accepit, acceptum Domino Deo, genus & honores. Meritò, inquies. Sed quotus quiſque ea eſt gratitudine animi in Deum? Etſi omnes ſunt, quos veluti è grege legit, & ad honores, ſubvexit Deus, cur non meminere beneficii divini & conditionis ſuæ? Aut ſi meminerunt, cur voluptates ſuas ſequuntur, & non obſequuntur Legi, id eſt, voluntati divinæ? De Magiſtratu inſtituta eſt quæſtio, ſi in nos inſtitueretur: ne nos quidem purgare nos nobis poſſimus. Tantum abeſt, ut Deo. Quamobrem non injuria admirabar, in ſumma fortuna, ſummam moderationem.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Adolet hîc non Aaron. ſed Iohannes Mediceus, thus Deo: & magna cùm pietate, tùm admiratione, inquit: Quo ſum vocatus? Et meritò, inquit. Non enim leve eſt, ſervire Deo non Regum alicui, cui vel vitioſa aſſentatione, vel ſimulatione virtutis, operam probes; ſed quem nihil fugit, Regi Regum Deo, Cujus cui in mentem venit, non poteſt, non animo turbari, & corpore toto inhorreſcere, quoties ad Altare accedit.

XVII. HIEROGRAPHIA.

Eclipſis Lunæ eſt defectus luminis Phœbei in Luna, qui accidit, cùm ipſa Soli ex diametro, oppoſita, vel cum exigua latitudine vel tota, vel aliqua ſui parte in umbram terræ intermediæ. incurrit, lumen enim tàm diu amittit, dum ſuo ipſa motu ex umbra terræ eluctetur & colluſtretur, quo ſolo lucet, iterum à Sole. Sub hiſce tenebris Lunæ, celat Myſta, & velut caligine involvit animi ſollicitudines, quas quod P. Iovius non declaret, per me non eliminabuntur. Nam ſi tempus aperuit tùm animo recondita; me Myſtagoga non eſt opus. Si non aperuit tempus; falli qui poſſum, nolo fallere lectorem. Verùm enivero non animi tantùm anxietas, ſed & fortunæ anxiæ difficultates per Eclipſin intelligi poſſunt. Et virilis animus vel ſua virtute fretus, vel ſpe in Deum conjecta, non minus verè, quàm graviter dixerit: Hinc aliquando eluctabor. Multa profectò ſunt conſtantiæ humanæ exempla, plura documenta fiduciæ divinæ. Marius quantis ex periculis evaſit? Revertêre ab exilio Demoſthenes & Cicero Danielem ex morte eripuit Deus. Et me majori miraculo idem Deus in cuſtodia, non Leonum, ſed hominum efferatiorum ſuſtentavit: ac tandem à potentioribus æmulis ſervatum liberavit, & vindicavit in ſuam ſolius poteſtatem. Deus bone & potens; quàm bonus? quam potens es? Divinæ laudis gratia hæc adſcribo; ſed & conſolationis humanæ. Nam ferre qui poteſt; ſuperare & poteſt injurias: Deus autem & vocatus & invocatus, duris in rebus, ſubſidio venit celerior vocatus. Ita vult, quod volumus, ſi ritè volumus.

Sive de arbore, Myſta, ſive de Hedera loquitur; verum eſt Symbolum: vix nata ſuſtentor. Nam arborem Sol à ſtirpe fovet: arbor Hederam. Nec obſcura eſt, clara imago, aut latens ſenrentiæ ſententia. Nam ut Sol arborem, & arbot hederam ſuſtentar; ita ſe à Pontifice Maximo provectum, hunc à Deo ad illud honoris faſtigium, inrelligit evectum. Cæterum Hederam Feſtus dictam putat ab hærere: alii ab edere. Prima quidem brevis eſt, & arbores exeſt. Mira tamen adhærendi vis & natura. Nam thyrſis 'ad' id inſtructa Theophraſto videtut, & non modò circum arbores, & muros repit; verum etiam in cornibus cervi enatam (ego fractam alicubi & adglutinatam puto, non enim marceſcit interciſa, ut docet Plinius) naturam animalium perſequens, Ariſtoteles ſcribir. Miratur Plinius Hederæ, ſive ederæ locum eſſe, non dico in ſacris, verùm etiam profanis in locis, quod commoda conjugis ad ſe rrahat, & exſugar, quaſi id non facrerent, qui facere non deberent, præditi ratione homines. Quod autem lubentet ſerpentes ſerpere, ſub umbra Hederæ queritur; injuſtè queritur. Semper enim ſub umbra bonotum, mali latent, imò lucent, & fulgent honoribus. Hæc pro Hedera, imò Myſta dicta ſunto. Licet enim florens iuventâ, prudens Hedera uritur, qua Liber ſe, Alexander exercitum, vulgò olim rempla coronarunt. Semper enim virens, majus quid, quàm animo anticipemus, promittit.

XIX. HIE-

Hippolitus Medices Florentinus Clementis vii PP. frater Diac. Card: S. Laurenty. Archieps. Auinionen. et Montegalen. S.R.E. Vicecancell.

Hippolitus Medices Diac: Card: S. Lau: Archieps Auinionen. et Monteg.

Ludouicus Estensis Presb. Card: S. Aga: Episco. Ferrarien. Alphó: i Ducis Fra

Aloysius Estensis Diaconus Cardinalis S. Eustchy: Frater Herculis Ducis Ferrarię.

XIX. HIEROGRAPHIA.

Ingreſſus, inquit, & haud dubiè, ſpeculam iſtam, à fundamentis, ex vivo marmore, ad tantum faſtigium ſubductam. Et non regreſſus. Speculam dixi, propter Hypæthrum & perforatum etiam feneſtris ſupra culmen. Non Pharum, quod hæc maritima ſit. Non Carcerem: patet enim Et nemo ſapiens malè ſibi ominatur. Quò igitur aſpicit Myſta, qui nos de turri deſpicit? Ad animi conſtantiam, ſodes. Semel enim meliora, licet ardua ſecutus; nunquam debilitate animi, aut difficultate negotii territus deſtitit ab incepto. Tantum animi robur propoſitum nobis ducamus, non modò ad intuendum, verùm etiam ad imitandum. Nam animo in rebus magnis deficere, & velut de alto ſpectantibus, ſuffuſa oculis caligine ac horrore, mente collabi; puſilli non virilis animi eſt. Eſt, quando fortuna vim ſuam frangi non vult, quo tempore cedere imperanti rerum dominæ, non magis in vitio eſt, quàm ſe adverſanti ſubducere, & in tempore contrahere, vela tempeſtati. Vi, inquam, de ſtatione, depelli poſſum, de honeſto nec volo nec poſſum.

XX. HIEROGRAPHIA.

Emergit preſſa. quæ? Pila in conſpectu pugillaris, imò ſalit, exultat, ad aſtra fertur, impulſa. Necminus minor licet, palmaris pila. Sed ventoſam illam Myſta exhibet, non modò quod familiarior ſit Italis, verùm etiam, quod, ut hæc vento, ita homines vulgò, aura populari ferantur, nec ventos nacti ſecundos, cupiditatum voragini ſtatuant modum. Atque, de hoc hominum genere loqui Myſtam, mihi perſuaſi: quod Pila tomento fulta & quaſi durata conſtantiæ propior ſit, quæ de compluvio excepta nunc palma, nunc plaga excepta ſublimius & longius excutitur, nec inflanda toties, ut illa, velut refocillanda, in deliquio. Nam hoc ipſum ad fractos & degeneres animo, pertinet; ut nunc caſtigentur, nunc conſolentur.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Quanquam ſtella hìc perlucida ſit, & ſola inter omnes appareat; Iovius tamen, rem totam obſcuram Multitudini, & paucis, quos Litteratos vocat, intellectam putat. Nam verba Horatii ſunt, & rapta, ut fit, ex integra ſententia, quæ eſt: Micat inter omnes, Iulium ſydus. Et jam micare incipit, Symbolum: ac quaſi illato igne, obſcuritas inclareſcere. Sed quod Iulium ſydus? quod velut Luna, inter minores ignes lucet? C. Iulius Cæſar natus eſt ad I V. Id. Quinctiles: Hæc clara natalitia Menſi poſtea nomen dederunt. lege Suetonium, & conſule Mathematicos, quo Horoſcopo. Noſter enim Myſta, Iuliam Gonzagum, miratur: & ut Venerem Horatius cæteris ſtellis, quæ cum Solem antegreditur, Lucifer: quando ſequitur, Heſperus dicitur, ſic ipſe omnibus matronis anteponit, Malim alio occupatum tale & tantum ingenium: quid enim cœno muliebri, cum cœleſti lumine? Nam poteſt comparatio extendi ad digniora. Indulgeamus amori & ætati: ſemel enim ſic non pluries, omnes in ſanivimus. Revocemus

vocemus modò in memoriam εὐφημίαν meam in proxima Hierographia, ſi tamen mea, quam Græci & Latini fecere tanti; ut nihil magni aggrederentur priùs, quàm ſibi ſuisque precarentur bene. Plato ſanè cum frugalitatem Spartanorum in ſacris probat; cum munificentia Græcorum, comparat eorundem, imò antefert, vel nomen vel omen. Non enim minùs fuere parci verborum, quàm rerum. Hippolytus certè Myſta hîc noſter non natalitium, at funebre ſydus Iulium inauſpicatò ſervans; vel acceleravit, vel auguratus eſt fatalem diem. Cometes enim Cæſaris funeri, ut plerumque magnorum Principum illuxit. Et in tabula pictus, quod in cœlo fictus, Hippolyto portendit. Extinctus enim paullò poſt in fundo Iuliæ, ut Pindarus in genibus pueri adamati.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Q. Smyrneus, duodecimum certamen Herculis, ut cætera, breviter cum Dracone inſomni commemorat: *Præmium victoriæ fuit, Mala Aurea.* Hoc Symboli gratia ſcribo. Non enim palma ab inſomni Dracone cuſtoditur, ſed virtute paritur, & cum tui ſimili homine nõ portento, tibi de palma, de decore, de victoria res eſt. Palmam pro victoria non primus accipio. Nam ferre palmam, uſu jam olim receptum eſt. Et ſi tibi cum potentiori hoſte res eſt, ne trepides: ſæpè enim exigua manus, maximas hoſtium copias fortiter fortunateque profligavit. Nec herclè Luxuries, etiamſi bellum ſit cum debiliori: nunquam enim hoſti deeſt, voluntas nocendi, & tua ſecuritas dat facultatem. Hoc à Myſta dictum, à nobis non malè intellectum puta. Quid verò Palmam ſterilem proponit? Meo, quod ſentio, quam exiguum ſit, judicio: quia Virtus ſe ipſa contenta eſt. Id quidem Zeno non omnibus peræquè probat. Romani tamen recta natura & inſtitutis, non operoſa doctrina, quamdiu illa valuerunt, laurea corona triumpharunt. Ac ne Principes modò decus ſpectaſſe exiſtimes, ne civica quidem aut muralis, quæ tanto periculo pararentur, erant pretioſiores. Ita Romæ, ne miremur iſthîc tamdiu imperium fuiſſe; penſabantur omnia, non utili, ſed honeſto.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Altiora citimo cœlo, eſt ipſum cum orbibus ſuis undecimum cœlum. Quis verò ſupra nubes latus altiora petit? & accenſo funali quid ſcrutatur? Non internuncius famoſi Iovis Mercurius: nec enim pedibus alatus, aut caducéo armatus eſt. Mihi videtur eſſe animus Myſtæ. Nam virorum pietate illuſtrium animus in cœlo, non in terris verſatur. Et quid nos verſamus terras, aut in terris? Quærimus, quæ perdamus, aut ſervata nos perdant. Meliora, quæſo. Et cum meipſo admoneo verarum & dignarum homine Chriſtiano meditationum, quanquam in exemplo, documenti ſatis ſit. Funale autem manu tenet, non quod luce opus ſit, ubi omnia collucent ſyderibus; ſed caritatis vim & ardens deſiderium, ſummi & Æterni Boni non potuit clarius explicare. Ac ne nimium nugemur, Prometheus eſt, qui non aſcendit cœlum, ſed deſcendit cum fatali igne: ne quæ ſupra nos, rapiamus ad nos.

Sic tua nos virtus (quemcunque tandem Myſta affatur) trahit, retinet, devincit ſibi; quemadmodum Scombrus Alauſas ducit. & quò vult amore ſui, ductas rapit, Quod ſatis cauſæ viſum eſt Gallis, ut narrat Bolonius, has virgines melius meretrices, illum Lenonem, ſi dignè appellandi, quanquam nonnulli dubitent, ſitne idem, qui in Gallico mari capiuntur, & per propontidem, qui Plinio teſte in Pontum influunt. Gallorum nomenclatura eſt noſtræ interpretationi commoda. Nam & Socrates ſæpe à corporis amore, in admiratione animi, cujus bellum domicilium exarſit. Nec Plinii teſtimonium à vera ſententia alienum eſt. Nam Byzantinis, Regem Scombrorum videre, quod felicis augurii foret, in optatis erat, credo propter ubertatem. Cæterum videre unum ſemper ex omnibus præ cæteris, excellere: nec ex Scombris modò: latè enim hoc per omnes naturæ meatus patet; argumento eſt, Uni in Natura & ſupra Naturam deberi principatum Deo. Magnum naturæ miraculum. Quanto admirabilior, qui naturam ita condidit? imò venerabilior, ut in natura tota, & omnib. naturæ partibus, quo, neſcio modò appareat, & ſeſe benignè comiterque oſtendat? Maxima pars hominum, unius imperium ſequitur. Et ſi Scombros non tantùm conſortes generis, verùm etiam alieni ſequantur, non leve momentum accedit ad majeſtatem Regis. Natura enim expetere videtur imperium unius, non in unam tantum nationem.

Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales.

Aloysius Estensis Diac: Card. S. Eustachij. Frater Herculis II. Duc. Ferra:

Hippolitus Estensis. Card: Diac. S. Mariæ in Aquino. Fr: Alfonsi II. D. F.

Hercules Gonzaga Diac. Card. S Mariæ Nouæ Epis: Mant. F. Lud. D. M.

Franciscus Conzaga Presb. Card. S Agathæ Epis; Fanen: Nep: Duc. Mal

Perinus Gonzaga presb. Card. S. Agathæ. Epis: Mant. Nep: Duc. Mant.

Joan. Vinantius Gonzaga presb. Card. S. Mariæ in Cosmedin. Mag. Prior Barletta.

XXV. HIEROGRAPHIA.

Teſtudo,licet tardet,adrepit tempore,quo ipſam ducit natura. Quid
hîc diſtinguam teſtud num ſpecies? quod fecit Plinius? ſed ſint aliæ terre-
ſtres aliæ aquatiles,quanquam hæ in terram exeunt. At harum rurſus aliæ,
marinæ: aliæ,fluviales: aliæ lutariæ. Omnes enim tardæ ſunt. Terreſtris
autem eſt,quæ in conſpectu eſt. Si luberet multa potiùs, quàm commoda
ad propoſitum congerere; ex Plinio, Dioſcoride, non modò vera, ſed &
veriſimilia poſſem exſcribere. Iam hoc nobis non eſt propoſitum. Et ſi lu-
beret aliorum mendacia coacervare; malim aliquid novi ipſe comminiſci.
Celeritas actioni neceſſaria eſt: conſultationi inimica. Igitur dum nobis
Myſta teſtudinem proponit; vetat præcipitare negotia, quod faciunt, qui
deliberationem expeditione anteverrunt. Sunt autem, qui in facto conſi-
lium capiunt, malè: niſi in re ſubita & improviſa, cujuſmodi in bello, &
medius fidius in pace interdum multa eveniunt. Sunt, qui poſt factum,
imprudenter: ſerum enim eſt, re perdita, pœnitere. Quamobrem Cajus
Saluſtius, ex Iſocrate,ni fallor,ſine libris enim ſcribo: Priuſquam incipias
conſulto: at ubi conſulueris, maturè opus eſt facto.

XXVI. HIEROGRAPHIA.

Myſta Italus, Hiſpanicè loquitur: Non plus tollo,quàm ſim ferendô:
& ſimul Camelum humi ſternit. Tollo in belluam intuens dico,quod il-
le ad animum converſus dicit: Tolero. Ferre potui vertere: eſt enim tàm
corporis,quàm animi. Nunc volui diſtinguere corporis & animi moleſtias.
Multum enim intereſt. Et ſunt hujus, quàm illius, longè graviores. Ad
rem propius accedamus. Camelus ſponte ſe, ad hoc ſe natum intelligens;
ſternit ſtratori: nec enim fruſtra gibboſus eſt. Et cum Africis datum ſit ad
onera ſuccolanda,ut ita loquar,unum tuber;geminatum eſt Bactrianis,ut
Plinius ſcribit. Hanc Dromadem,illum Camelum appellant. Ariſtoteles
nomine non diſtinguit. Ac ut intelligas intelligere Camelum, tantum o-
neris ſuſcipit, quantum ferre poteſt. Et ad hoc alludens Myſta, depreca-
tur graviorem humeris molem: ſive quem Apollinem, ſive quam Vene-
rem. Nihil humile ego de viro Principe ſentio. De Venere conjicit Iovius.
Et nos Venerem Apolline moleſtiorem ſenſimus. Nam quam moroſæ,
mulieres impudicæ, vel uſu vel auditu cognovimus. Extra jocum, his di-
ctum & repetitum non tantùm ab Hippolyto Eſtenſi, qui patientia alte-
rius abutuntur: læſa enim ſæpius fit furor.

XXVII. HIEROGRAPHIA.

Ne nos nimium miremur, aut ægrius queramur: privatim nobis eſſe
ſimultates, publicè bellum; Natura inter animantia, etiamſi bruta, diſ-
cordiam ſevit. Ac ne abs re, de re loquar. Plinius narrat. Cygnis A-
quilam eſſe infeſtiorem natura, ſive magnitudine corporis, ſive formâ of-
fenſus, ut ferè magna potentia alienam horret virtutem. Quid enim in

Cygnis

Cygnis mali? quos volucres cæteræ omnes diligunt & obſervant Pythagoras ab animantium eſu ſuos revocat. Et ſive diſciplina Cygni ab omnibus ſeſe ſubſtinent. Sed nunc amorem cæterarum avium, Aquila perſequitur odio pluſquam Vatiniano. Utinam inter homines, inter has aves certè, ut ſcribit Ælianus, vincit juſtitia. Hinc eſt, quod Myſta Symbolicè: S crepugnant. Malim, repugnat: Nam ſi ne Hercules quidem, cujus nomen refert Cardinalis, contra duos; quid novi à duobus diſtineri, ſuperarique Aquilam? Repugnant tamen legendum eſt: quod duo Cygni, alas Aquilæ, ſingulæ ſingulas, mordicus ſtringant, & ipſam enecent dolore. Et paulatim capio, quid velit ipſe Cardinal. Hercules, ſe quidem amantem pacis, ſi tamen cogatur, non defuturos gentiles & ſocios, qui contra potentiorum libidinem, arma & animos conjungant.

XXVIII. HIEROGRAPHIA.

Bella gerant alii. Verba Helenæ Ovidianæ ſunt, quæ in quem torqueat Franciſc. Gonzaga, Oedipus divinet. Roſcellus ex fonte non ſumit, fortè ut ab exprobratione lectorem, ad probationem ſententiæ ſuæ traduceret. Ipſe, licet pacis ſtudia eſſet amplexus, vigere tamen in ſe patrias avitaſque virtutes oſtendit: dum Aquilam, ſub qua vicerant, in ſurculo aut ramo Palmæ collocat, inſigne gentilitium, & ſignum militare Imperatoris, utut colore vel forma varium. Non enim degenerem columbam Aquilæ generant. Ego me ſacris, & ſacrorum præſidi Deo devovi. Si tamen laceſſeris, reviviſcere in filio patrem cognoſces. Deſine bilem mihi & tibi perniciem movere. Hæc loqui ab elato animo virum memorabilem exiſtimo. Quem verò increpet, ego non magnopere indago. Sciat per me, quæ ad laudem bonorum ſpectant, Lector. Quæ ad vituperationem, ignominiam, labem ullius pertinent, obſcurare malim, quam declarare.

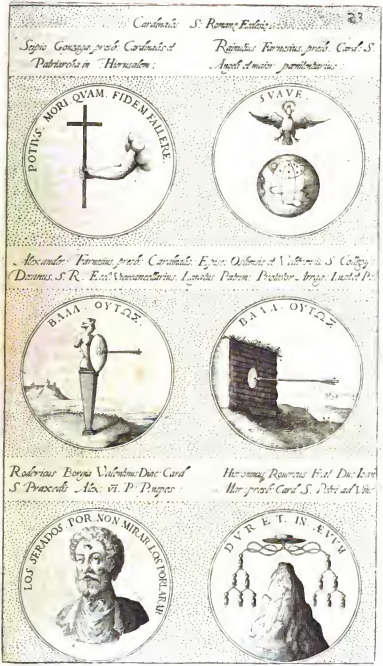
XXIX. HIEROGRAPHIA.

Hercules cum Hydra congreditur. Nota vulgataque fabula. Nam licet Naucrates Erythræus, ſeptem: Zenodotus Epheſius, novem: Heraclides Ponticus, quinquaginta illi capita fuiſſe tradiderit; bellum multorum capitum extitiſſe, omnes fabulantur, & uno truncato renata confeſtim eſſe dupla, ni conciſum colli thyrſum, ignis voraſſet. Ad hanc difficultatem acceſſit camer. Pereundum igitur Herculi erat, duorum violentia, ſolo expoſito: ſi non Iolaus propè opem tuliſſet. Explicemus nos fabulæ cautibus. Myſtæ & ſe & ſui ſimiles viros animat exemplo Herculis, adverſus quamvis & licet monſtroſam, horribilioremque, humana vim, quod ſi non ſatis eſt, ad colligendos erigendoſque animos, aut lapſos metu, aut difficultate conſternatos, gravem illam ſententiam, veluti Scipionem adhibet: Tu ne cede malis. Noſti quæ ſequuntur apud Publ. Virgilium. Ita præter exemplum fortitudinis, habemus documentum ſapientiæ. Licet & in ipſa luctâ plus ingenii ſit, quàm virium. Motum enim malum, tollendum eſt: aut non movendum. Ac ne puerorum hæc primùm audientium inſtar, in fabula hæreas; plebem Demoſthenes, belluam multorum capitum nominat, ut Magiſtratui diligenter videndum ſit, quid agat: quo in loco ver-

eo verſetur: & quibuscum denique habeat negotium. Definit quoque eſſe fabula, hæc de Hercule fabuloſa narratio, in vita privata, ſi oblivione, veluti igne obruamus, quas ne quidquam exercemus ſimultates, imò omni in re ſive publica, ſive privata. Nam fibræ multæ, ſunt in omnium malorum radice.

XXX. HIEROGRAPHIA.

Hîc ſcapus eſt, ſic enim Vitruvius appellat columnam perpendiculariter baſi inſiſtentem: & ſub baſi ſtylobata fulcimentum ilius: epiſtylium denique modulus, qui ſcapo imponitur. Non hæc docendi, ſed notandi cauſſa à me dicta ſunto, ut nobis expeditiora ſint, quæ myſteriis involuta cernimus. Sic immortalis ſum, inquit Myſta. Qui verò? ut ſcapus ſtabilis. Quo iterum pacto ſtabilis eſt ſcapus? ſtylobata. Videor ſenſim capere, quod Myſta ſub columna recondidit: ſe lucem illam cœleſtem, quam collucens ſtellis Epyſtilium declarat, & vitam beatam ſibi promittere, à ſtylobata, hoc eſt, fulcimento ſalutis noſtræ Jeſu Chriſto. Nullum enim aliud fulcimentum eſſe immortalitatis, vel excogitari poteſt. Ita omnia mundana ſunt vana; & ſi ipſa mundi machina non poteſt eſſe æterna, quod compoſita. Nam ante compoſitum, eſt ſimplex. Columna autem hoc voluit oſtendere, quod conſpicuo loco poſita, conſpicua ſit, & non omnino diſſimilis ſimilitudo. Sub Pyramide autem Reges Ægypti, ſupra columnas conditi ſunt Imperatores Romani.

Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ
23
Scipio Gonzaga presb: Cardinalis et
Patriarcha in Hierusalem:
Rainutius Farnesius presb. Card: S.
Angeli et maior pœnitentiarius:
POTIVS. MORI. QVAM. FIDEM FALLERE
SVAVE.
Alexander Farnesius presb: Cardinalis: Episc: Ostiensis et Velitrensis S. Collegij
Decanus. S. R. Eccl. Vicecancellarius. Legatus Patrim: Protector Aragon: Lusit. et P.
ΒΑΛΛ. ΟΥΤΩΣ
ΒΑΛΛ. ΟΥΤΩΣ
Rodericus Borgia Valentinus Diac: Card.
S. Praxedis Alex: VI. P. P. nepos
Hieronymus Rouereus Fiat. Duc. Ioan
Mar. presb: Card. S. Petri ad Vinc.
LOS SERADOS POR NON MIRAR LOS PORLARAR
DVRET. IN. ÆVVM

XXXI. HIEROGRAPHIA.

Potiùs mori, quàm fidem fallere. Magnifica verò vox & tanto viro digna. Fides autem eſt duplex: altera Theologica, altera civilis. Nam de Hiſtorica, & rebus in aliis credulitate, Myſta non loquitur. Et quanquam manu ſignum Crucis tenens, Theologicam, ut dignum eſt perſona, quam gerit, clarè prætendat: & hoc ipſo, fidei præferat civili; eſt tamen hæc maximum ornamentum fidei Chriſtianæ. Et quis inter Chriſtianos meritò referat? quorum doctrina, nihil, quod non mire ſit, ſuadet, vel adverſario noſtro, teſte Marcellino? qui fallere, mentiri, pejerare, & violare, ut breviter finiam, audet fidem, juſtitiæ fundamentum? cùm ne inter homines quidem numerandus ſit, qui pacta humana violat: & juſtitiam, ſine qua res humanæ ſtare nequeunt, evertit, funditus. qua collapſa, pietas, ubi ſe ſuſtinere poſſit, non invenerit locum. Deo igitur, in cujus verba adacti ſumus ſacramento, ſervemus, ut par eſt, inprimis fidem: ſed & his, quibus cùm conſortio generis Deus conjunxit, & in hoc domicilio orbis terræ ſociavit, non tantùm datam, ſed & debitam, etiamſi non datam redintegremus. ſi debemus, quibus non obſtringimur peculiaribus pactis; quantam debemus, quibus obligamur, Dei vicariis, terræ dominis? Longius non profero lumen in tanta luce.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

Suave lego: & video ſpiritum, ſupra non aquas modò, ſed aquas & terram, imò machinam, quæ terram, aquam, aerem, & ignem, nec elementarem modò, verùm etiam cœleſtem uno eodemque ambitu complectitur mundum. Quæ cum video; audio diſcordis naturæ (quid enim tàm diſſonans, quàm elementare & cœleſte? mortale & immortale?) ſuavem oppidò concordiam. Si quis non audit, ſit familiaritate concentus. Nam ut his, qui ad catadupa habent, obſurduerunt aures; ſic & nobis evenit, quibus cœleſtia venerunt, ex quo familiaria, in contemptum, celare tamen nefas eſt; quæ fas audire, Sed ex quo Spiritus, qui implet orbem non terrarum modò, quem vel cernere, vel audire, ſuave eſt, animi receſſus, non hirquos oculorum recludamus. & videbimus confeſtim, quæ expetit animus, animantia omnia Spiritu, Concordiam & Ubertatem. Nam à non æ felicitatem diſcordia elementorum: corporis ſanitatem, humorum inæqualitas, animi tranquillitatem, meditationum diverſitas: Reipublicæ ſanitatem opinionum diſcrepantia, ſola non alia cauſſatur cauſſa, Myſta, cujus longè auguſtior mens eſt, non hæc levia aut mundana conſectatur, ex quo ſanctum Spiritum ſupra verticem mundi collocat; ſed primæ rerum originis meminit: & cum materia ac forma, unionem, non privationem. ſub aſpectum adducit. Eodem enim, quo coaluerunt, Spiritu res conſervantur. Suavis autem ſancti Spiritus cùm recordatio, tum operatio. Ita nihil eſt, ſine Spiritu: nihil vivit ſine Spiritu, nihil ſpirat ſine Spiritu: nihil ſperat denique ſine Spiritu. Hanc ſuavitatem non aurium, ſed animi percepit ac præcepit Myſta; ſed & aurium. Nam quæ menti ſuavia ſunt: ſunt ſuavia & jucunda auribus quoque.

XXXIII. HIEROGRAPHIA.

Homo non eſt, quem hîc vides, parma ſuccinctum; at ſcopus hominum de dexteritate certantium, qui alia atque alia forma, hoc etiam tempore formari ſolet, ut pubes ferire rectè diſcat. Quod Græcè audis; aude & ſic feri, ſi audis & audes. Sunt enim Agamemnonis Homeriani verba duo ad Teucrum, latentem ſub ſcuto Ajacis, & feliciter ferientem Trojanos. Non enim ad hunc pertinent modò, quem ea tempeſtate pietas pro Græcia in Barbaros armarat; verum etiam ad omnes, quos ſi non neceſſitas, pietas communi periculo involvit, ſed & verſantem togæ, non militiæ tantùm. Nec enim aliud dicit, quàm: Hoc fac, & vives: & tibi, ſi ſic feceris, ut maximè cades, ſupererit Reſp. Hæc ego de meo largior, quod prodigi animæ ſint, quorum animi ſunt ſtudio gloriæ inflammati. Non quòd ſitiam horum ſanguinem, qui ſe Diis Manibus pro Republ. devoverunt; ſed velim latere ſub ſcuto Ajacis; & injuſtam vim, juſto præſidio propulſare, imò velit Reſp. Non enim omnes ſumus Ajaces, ſed quidquid ſumus; Reipublicæ debemus. Et quidquid ſumus; ejus maximam partem Reſpubl. debitam repoſcit. Quid non Deo? qui nos in Republica & hac luce collocavit, alios Teucros, alios Ajaces? Nos & noſtra omnia ſine controverſia. Verùm enimverò, ut multum eſt, & non illaudabile, in arduis audere: ita temeritas & impudentia, quarum illa rebus, hæc nomini obeſt, ſemper abſit, & noſtram ſtationem tueamur, ſi Rem rueri publicam, & non noſtram evertere volumus.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Cùm viderem Hierographiæ faciem hanc ab illa vix differre, aut ſententia, veluti animo convenire; contraxi utramque, & brevitati ſtudens, appellavi libro ſuperiori Geminam. Hanc brevitatem meam officere lumini ſuo ratus ſculptor rogavit, ut ſingulas illuſtrem. Quod prece non pretio adductus, in hoc otio, lubens feci. Qaamobrem ejuſdem Symboli non diverſum, ſi non figura, Hieroglypton aggredior. Scopus enim eſt, quem in ſuggeſtu (ſic appellare lubet murum iſtum ex vivo aut viridi ceſpite, non latere aut Sole, aut flamma excocto, propter ſagittas) medium vides, ad quem collimant jam olim, vel exercitii, vel præmii cauſſa. Nec tàm differt forma ſcopus hic, à priori; ut aliò flecti poteſt idem Symbolum. Diverſis placent diverſa, nec ita palato, ut ſententiis diſſentimus. Hos belli, illos pacis ſtudia delectant. ne perſequar diſcrepantium ſtudia & inſtituta, Ac cùm non minus plectro ſuo gaudeat Muſicus, quàm ſceptro Rex; convenire poſſunt in eadem civitate, qui non conveniunt in diſciplina. & ſemper magis concordes ſunt, qui ſtudiis diſſentiunt. Nunquam enim idem ſentiunt, qui eadem ſtudia conſectantur. Acuit quidem animos mutua æmulatio, hactenus non reprehendenda: ſegnitiem quippe fugat, & quaſi concitatis ad laudem ſubdit calcaria, verùm ſi hæc in ambitionem exardeſcit, odium non civile oritur inter privatos, & plusquam civile bellum, inter cives. Huic malo occurrit Myſta, cùm inquit; Huc collima. Vult enim, quo te natura trahit, aut diſciplina ducit. Sed quòd debili ætate & judicio, non quod ſemper debemus, vitæ genus ingredimur;

ut M. Tullius. in præclaro illo opere de Officiis obſervat, id pete, unde laus petitur. Honeſtas enim eſt, aut deberet eſſe principium deliberationis, terminus actionis.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Si Pictorum eadem licentia eſt, vel Ovidio vel Horatio judice, quæ Poetarum; quid averſemur informem hanc formam? qui Hydram paulò antè, deformiorem multò accepimus, Traduximus Hydram ad uſum publicum & privatum. Et fortaſſe in hoc capite aliquid erit, quod Magiſtratum, caput Reipublicæ, & membra, Populum, vel juvet, vel delectet. Intendamus oculos mòdò. Tres oculos habet nyctantes, imò clauſos: totidem lucidos & apertos. Quid hoc hoc monſtri eſt? Quaſi verò non centum oculis Poetæ Argum donarint, ut minus monſtroſum ſit hoc caput, quod quia non fabuloſum; ſed Myſticum eſt; intueamur paullò accuratius. Primus oculus & quidem videns frontem occupat non procul à cerebro. videt itaque clarè iſthic, ubi rectè videntium plurimi cœcutiunt. Qui ſuo loco ſunt, id eſt, in ſpecula, & quaſi cuſtodia corporis humani; horum ſiniſter pater; & læva ſede cor eſt, arbiter animi humani. Item habitus eſt oculorum intra jugulum & pectus. quo ſcilicet loco videndum eſt, ne luxuriæ fomentum ingeratur: & ſimul, ne laxemus frena iracundiæ. Hoc autem unus, non minus benè, quàm duo curat. Nam & nos, dum collimamus; altero oculo connivemus: quaſi diſſipatas ac diviſas videndi facultates in unam contrahimus. Hic videor aliquem videre, à Capite in me converſum. Quid igitur clauſi oculi? quod horum officium? ſi inutiles? quid ficti? ſi ficti non indoctè; doce, & explica uſum. Quis ego ſodes? Ad ſpeculandum, non docendum veni. Docet nos uſum oculorum, quos ſtudio clauſit, Myſta, Hiſpanicè. Clauſos non mirate (id eſt, non cenſe clauſos) à rationis cauſa. Sic Symbolum interpretor. Nam Agricultura oculos apertos requirit. Qua igitur de cauſſa cenſemus oculos obductos? Alexander unam aurem pandebat accuſatori, alteram claudebat, quam ſcilicet réo ſervaret calumnia intactam & impollutam. Cui hic finguntur, qui pinguntur oculi obſerati? Curæ non ſervili, ſed liberæ atque graviori. Videmus enim ſæpe eos nihil videre: quos de rebus gravioribus meditationes occupant. Quos cùm videmus; videmur intelligere, quid occulis non tantum apertis, ſed & clauſis Myſta velit. De numero autem nulla relinquitur dubitatio, propter trinarii numeri religionem atque celebritatem.

XXXVI. HIEROGRAPHIA.

Huic nihil mortale in optatis eſt; cui optatum: Duret in ævum, ut ex Symbolo liquet. Quid igitur optat durare ævum, & exiſtere ſempiternum? Non vitam hanc, quæ mortalis eſt. Non ornamenta vitæ, quæ non poſſunt eſſe diuturniora vita. Non memoriam, quæ Mortalium non poteſt eſſe immortalis. Purpureo Galero Montem umbrat. Et ex hac umbra lucet, ſe dignitatem ſuam deferre dignioti, quæ pietas etiam non in pietate noſtra viguit. Nam C. Iulius Cæſar diadema ſibi oblatam Iovi erat

delaturus,

delaturus,ſi per Pontium Aquilam licuiſſet. Quis verò hic? præter Montem enim nihil cerno, cui Myſta, quo ſe ſpoliat, decus conſecrat Chriſtus ſine controverſia, ut de Chriſti Antiſtite; & ex re ipſa, conjicere debemus; aut quod Chriſtus montem plerunque aſcenderit vel docendi vel orandi cauſſa Symbolicè ſuſcitans nos à terreſtribus & perituris curis, ad cœleſtes, digniores hac forma corporis in cœlum erecti, in ǒ anima hominis ad imaginem Dei facta: aut quod Chriſtus ipſa petra fuerit, quæ comiraretur Synagogum. Si Chriſto honorem defert, ut debet, Montem intelligit, in quo Chriſtus docet, non Petram aut ipſum Chriſtum. Nam immortalitatem precari non immortali, abſonum à fide atque ratione eſt. Monti autem, id eſt, Eccleſiæ militanti felicia optare, non modò pium eſt, ſed & neceſſarium. Nam ut Mons omnium ventorum flatibus, ita
hæc omnium hoſtium, externorum & internorum
objecta injuriis eſt.

Digitized by Google

Cardinales S. Romanę Eclesię

Carolus a Lotharingia Episc. Card Oſtiensis et Velitrensis S. R. Imp. Princ:

Matheus Langus Presb: Card: S. Albin. Arch. Salzburg: et Rom: Imp. Protector.

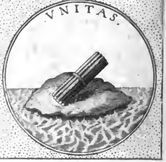
Otto Truchses Presb Card: S. Balbina S. Rom. Imp. Princ: Episco: Auguſtensis.

Chriſtophorus Madrutius presb: Card: S. Martini. S. Rom: Imp: Princ: Epis: Tridentinus.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis eſt, ut ex teniâ cruce ſignatâ (ſtolam vocant) patet: quæ gladium flammantem geſtat. Audaciæ plus quàm ſacerdotali, adjecit verba Cardinal. Lotharingus nihilo abjectiora: Auctor ego audendi, cujus tandem? Annales conſule. Gladium Spiritûs permiſſum Sacerdotibus nemini dubium eſt. Et hîc videtur Myſticus gladius vel acceptus ab excubatore Paradyſi, vel eidem debitus. Sed tùm Elias, cùm Samuel expediverunt arma non Myſtica, adverſus impios & Dei hoſtes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes ſtringunt. Quod ſi idem hoſtibus noſtris perſuadere poſſemus, næ incruenta victoria ſubigeremus omnes gentes atque nationes. Nunc difficulter ejus fidem ulli facimus. Nemo enim ferè eſt, qui non ſit vim vi, ſi poſſit, propulſaturus, imò omnes ferè vim aliis illaturi, ſi liceat impunè, tanquam aut facere aut pati injuriam neceſſe ſit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfoſſa hæc non eſt, ſed oculata manus digitis attingens obeliſcum. Novæ dextræ, nova ſententia eſt; Fide, & vide. Si tamen dextera nova. Blandienti enim adoleſcenti multa, Plautinus leno reſpondet: ſe manus habere oculatas, rem pro verbis flagitans. Et ſententia etiam tota, non ita nuper nata eſt. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm ſobrietatem commendans. Ita nova non ſunt, ſed renovata, quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquiret aliquis: quid? quod moneat Myſtæ Fide, & vide, ac non potius, è diverſo: Vide, & fide. Nam lenoni fidem factura erat, viſa & contacta manu pecunia. Mihi videtur longè aliud, ut par erat, quàm lenoni propoſitum. Hîc enim de queſtu, & quidem ſordido laborat: ille de non ſuo, ſed aliorum commodo. Quid cùm pernicie adoleſcentium ſalutem civitatis comparo? Mat. Langius inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis ſtudioſos ſimul periclitari animadvertens, Fide, inquit, & vide. Nam, qui fidit, & de Chriſtiana pietate nihil dubitat, videt ſingula capita, etiamſi rationem ſuperare videantur, rationi eſſe conformia, ut præter alios Nic. Cuſanus pluribus docet. Nec alienum eſt à veterum doctrina, principia quædam ſcientiarum ſtatuere prima & ἄμεσα, imò ſi Mathematicis ſua axiomata negaris, non poterunt ſua tueri, quæ ſola volunt ſciri poſſe. Nos etiam de vera Religione ſcripſimus nuda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus, in ruinam ſacrarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile ſit duobus Dominis ſervire; Chriſtus rerum omnium ſciens & dominans, exemplo declarat, quanquam auctoritas, ſatis momenti afferret, ad rei probationem. Eſt igitur, & ſemper erat laudi Cardinali Trucceſio, retinuiſſe benevolentiam Pontificis ſimul & Cæſaris. Quaquam enim deferbuit illa, de dignitate, Hiſtoriis celebrata contentio; magnæ tamen integritatis eſt, in quam te ſemel inſinuaris; utriuſque

Cardinales S. Romanę Eclesię

Carolus a Lotharingia Episc: Card Oſtiensis et Velitrensis S.R. Jmp. Princ:

Matheus Langus Presb: Card: S. Albe Arch: Salzburg: et Rom: Jmp: Protector.

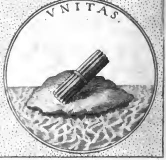
Otto Truchses Presb Card: S. Balbina S. Rom: Jmp: Princ: Episco: Auguſtensis.

Chriſtophorus Madrutius presb: Card: S. Martini. S. Rom: Jmp: Princ: Epis: Tridentinus.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis eſt, ut ex teniâ cruce ſignatâ (ſtolam vocant) patet: quæ gladium flammantem geſtat. Audaciæ plus quàm ſacerdotali, adjecit verba Cardinal. Lotharingus nihilo abjectiora: Auctor ego audendi, cujustandem? Annales conſule. Gladium Spiritûs permiſſum Sacerdotibus nemini dubium eſt. Et hîc videtur Myſticus gladius vel acceptus ab excubatore Paradyſi, vel eidem debitus. Sed tùm Elias, cùm Samuel expediverunt arma non Myſtica, adverſus impios & Dei hoſtes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes ſtringunt. Quod ſi idem hoſtibus noſtris perſuadere poſſemus, næ incruenta victoria ſubigeremus omnes gentes atque nationes. Nunc difficulter ejus fidem ulli facimus. Nemo enim ferè eſt, qui non ſit vim vi, ſi poſſit, propulſaturus, imò omnes ferè vim aliis illaturi, ſi liceat impunè, tanquam aut facere aut pati injuriam neceſſe ſit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfoſſa hæc non eſt, ſed oculata manus digitis attingens obeliſcum. Novæ dextræ, nova ſententia eſt: Fide, & vide. Si tamen dextera nova. Blandienti enim adoleſcenti multa, Plautinus leno reſpondet: ſe manus habere oculatas, rem pro verbis flagitans. Et ſententia etiam tota, non ita nuper nata eſt. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm ſobrietatem commendans. Ita nova non ſunt, ſed renovata, quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquiret aliquis: quid? quod moneat Myſta? Fide, & vide, ac non potius, è diverſo: Vide, & fide. Nam lenoni fidem factura erat, viſa & contacta manu pecunia. Mihi videtur longè aliud, ut par erat, quàm lenoni propoſitum. Hîc enim de queſtu & quidem ſordido laborat: ille de non ſuo, ſed aliorum commodo. Quid cum pernicie adoleſcentium ſalutem civitatis comparo? Mat. Langius inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis ſtudioſos ſimul periclitari animadvertens, Fide, inquit, & vide. Nam, qui fidit, & de Chriſtiana pietate nihil dubitat, videt ſingula capita, etiamſi rationem ſuperate videantur, rationi eſſe conformia, ut præter alios Nic. Cuſanus pluribus docet. Nec alienum eſt à veterum doctrina, principia quædam ſcientiarum ſtatuere prima & ἄμεσα, imò ſi Mathematicis ſua axiomata negatis, non poterunt ſua tueri, quæ ſola volunt ſciri poſſe. Nos etiam de vera Religione ſcripſimus nuda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus, in ruinam ſactarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile ſit duobus Dominis ſervire, Chriſtus rerum omnium ſciens & dominans, exemplo declarat, quanquam auctoritas, ſatis momenti afferret, ad rei probationem. Eſt igitur, & ſemper erat laudi Cardinali Truccſio, retinuiſſe benevolentiam Pontificis ſimul & Cæſaris. Quaquam enim deferbuit illa, de dignitate, Hiſtoriis celebrata contentio; magnæ tamen integritatis eſt, in quam te ſemel inſinuaris; utriuſque

Cardinales S. Romanę Eclesię

Carolus a Lotharingia Episc: Card Oſtienſis et Velitrenſis S.R. Jmp: Princ:

Matheus Langus Presb: Card: S. Albę Archi: Salzburg: et Rom: Jmp: Protector.

Otto Truchses Presb Card: S. Balbina S. Rom: Jmp: Princ: Episco: Auguſtensis.

Christophorus Madrutius presb: Card: S. Martini. S. Rom: Jmp: Princ: Epis: Tridentinus.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis eſt, ut ex teniâ cruce ſignatâ (ſtolam vocant) patet: quæ gladium flammantem geſtat. Audaciæ plus quàm ſacerdotali, adjecit verba Cardinal. Lotharingus nihilo abjectora: Auctor ego audendi, cujus tandem? Annales conſule. Gladium Spiritûs permiſſum Sacerdotibus nemini dubium eſt. Et hîc videtur Myſticus gladius vel acceptus ab excubatore Paradyſi, vel eidem debitus. Sed tùm Elias, cùm Samuel expediverunt arma non Myſtica, adverſus impios & Dei hoſtes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes ſtringunt. Quod ſi idem hoſtibus noſtris perſuadere poſſemus; næ incruenta victoria ſubigeremus omnes gentes atque nationes. Nunc difficulter ejus fidem ulli facimus. Nemo enim ferè eſt, qui non ſit vim vi, ſi poſſit, propulſaturus, imò omnes ferè vim aliis illaturi, ſi liceat impunè, tanquam aut facere aut pati injuriam neceſſe ſit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfoſſa hæc non eſt, ſed oculata manus digitis attingens obeliſcum. Novæ dextræ, nova ſententia eſt; Fide, & vide. Si tamen dextera nova. Blandienti enim adoleſcenti multa, Plaurinus leno reſpondet: ſe manus habere oculatas, rem pro verbis flagitans. Et ſententia etiam tota, non ita nuper nata eſt. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm ſobrietatem commendans. Ita nova non ſunt, ſed renovata, quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquiret aliquis: quid? quod moneat Myſta; Fide, & vide, ac non potius, è diverſo: Vide, & fide. Nam lenoni fidem factura erat, viſa & contacta manu pecunia. Mihi viderut longè aliud, ut par erat, quàm lenoni propoſitum. Hîc enim de queſtu & quidem ſordido laborat: ille de non ſuo, ſed aliorum commodo. Quid cum pernicie adoleſcentium ſalutem civitatis comparo? Mar. Langius inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis ſtudioſos ſimul periclitari animadvertens, Fide, inquit, & vide. Nam, qui fidit, & de Chriſtiana pietate nihil dubitat; videt ſingula capita, etiamſi rationem ſuperare videantur, rationi eſſe conformia, ut præter alios Nic. Cuſanus pluribus docet. Nec alienum eſt à veterum doctrina, principia quædam ſcientiarum ſtatuere prima & ἄμεσα, imò ſi Mathematicis ſua axiomata negaris, non poterunt ſua tueri, quæ ſola volunt ſciri poſſe. Nos etiam de vera Religione ſcripſimus nuda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus, in ruinam factarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile ſit duobus Dominis ſervire; Chriſtus rerum omnium ſciens & dominans, exemplo declarat, quanquam auctoritas, ſatis momenti afferret, ad rei probationem. Eſt igitur, & ſemper erat laudi Cardinali Truccеſio, retinuiſſe benevolentiam Pontificis ſimul & Cæſaris. Quaquam enim deferbuit illa, de dignitate, Hiſtoriis celebrata contentio; magnæ tamen integritatis eſt, in quam te ſemel inſinuaris; utriuſque

Cardinales S. Romanę Eclesię

Carolus a Lotharingia Episc: Card. Oſtiensis et Velitrensis S. R. Jmp. Princ

Matheus Langus Presb. Card. S. Albe Arch. Salzburg et Rom: Jmp. Protector.

Otto Truchses Presb Card: S. Balbina S. Rom: Jmp: Princ: Episco: Auguſtensis.

Chriſtophorus Madrutius presb: Card: S. Martini. S. Rom: Jmp: Princ: Epis: Tridentinus.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis eſt, ut ex tenia cruce ſignatâ (ſtolam vocant) patet: quæ gladium flammantem geſtat. Audaciæ plus quàm ſacerdotali, adjecit verba Cardinal. Lotharingus nihilo abjectiora: Auctor ego audendi, cujus tandem? Annales conſule. Gladium Spiritûs permiſſum Sacerdotibus nemini dubium eſt. Et hîc videtur Myſticus gladius vel acceptus ab excubatore Paradyſi, vel eidem debitus. Sed tum Elias, cùm Samuel expediverunt arma non Myſtica, adverſus impios & Dei hoſtes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes ſtringunt. Quod ſi idem hoſtibus noſtris perſuadere poſſemus, næ incruenta victoria ſubigeremus omnes gentes atque nationes. Nunc difficulter ejus fidem ulli facimus. Nemo enim ferè eſt, qui non ſit vim vi, ſi poſſit, propulſaturus, imò omnes ferè vim aliis illaturi, ſi liceat impunè, tanquam aut facere aut pati injuriam neceſſe ſit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfoſſa hæc non eſt, ſed oculata manus digitis attingens obeliſcum. Novæ dextræ, nova ſententia eſt; Fide, & vide. Si tamen dextera nova. Blandienti enim adoleſcenti multa, Plautinus leno reſpondet: ſe manus habere oculatas, rem pro verbis flagitans. Et ſententia etiam tota, non ita nuper nata eſt. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm ſobrietatem commendans. Ira nova non ſunt, ſed renovata, quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquiret aliquis: quid? quod moneat Myſta? Fide, & vide, ac non potius, è diverſo: Vide, & fide. Nam lenoni fidem facturà erat, viſa & contacta manu pecunia. Mihi videtur longè aliud, ut par erat, quàm lenoni propoſitum. Hîc enim de queſtu & quidem ſordido laborat: ille de non ſuo, ſed aliorum commodo. Quid cum pernicie adoleſcentium ſalutem civitatis comparo? Mat. Langius inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis ſtudioſos ſimul periclitari animadvertens, Fide, inquit, & vide. Nam, qui fidit, & de Chriſtiana pietate nihil dubitat, videt ſingula capita, etiamſi rationem ſuperare videantur, rationi eſſe conformia, ut præter alios Nic. Cuſanus pluribus docet. Nec alienum eſt à veterum doctrina, principia quædam ſcientiarum ſtatuere prima & ἄμεσα, imò ſi Mathematicis ſua axiomata negatis, non poterunt ſua tueri, quæ ſola volunt ſciri poſſe. Nos etiam de vera Religione ſcripſimus nuda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus, in ruinam ſacrarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile ſit duobus Dominis ſervire; Chriſtus rerum omnium ſciens & dominans, exemplo declarat, quanquam auctoritas, ſatis momenti afferret, ad rei probationem. Eſt igitur, & ſemper erat laudi Cardinali Truccheſio, retinuiſſe benevolentiam Pontificis ſimul & Cæſaris. Quaquam enim deferbuit illa, de dignitate, Hiſtoriis celebrata contentio; magnæ tamen integritatis eſt, in quam te ſemel inſinuaris; utriuſque

D 3 retinere

ut M. Tullius, in præclato illo opere de Officiis obſervat, id pete, unde laus petitur. Honeſtas enim eſt, aut deberet eſſe principium deliberationis, terminus actionis.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Si Pictorum eadem licentia eſt, vel Ovidio vel Horatio judice, quæ Poetarum; quid averſemur informem hanc formam? qui Hydram paullò antè, deformiorem multò accepimus. Traduximus Hydram ad uſum publicum & privatum. Et fortaſſe in hoc capite aliqu d erit, quod Magiſtratum, caput Reipublicæ, & membra, Populum, vel juvet, vel delectet. Intendamus oculos mòdò. Tres oculos habet nyctantes, imò clauſos; totidem lucidos & apertos. Quid hoc hoc monſtri eſt? Quaſi verò non centum oculis Poetæ Argum donarint, ut minus monſtroſum ſit hoc caput, quod quia non fabuloſum; ſed Myſticum eſt; intueamur paullò accuratius. Primus oculus & quidem videns frontem occupat non procul à cerebro. videt itaque clarè iſthic, ubi rectè videntium plurimi cœcutiunt. Qui ſuo loco ſunt, id eſt, in ſpecula, & quaſi cuſtodia corporis humani; horum ſiniſter pater; & læva ſede cor eſt, arbiter animi humani. Item habitus eſt oculorum intra jugulum & pectus. quo ſcilicet loco videndum eſt, ne luxuriæ fomentum ingeratur: & ſimul, ne laxemus frena iracundiæ. Hoc autem unus, non minus benè, quàm duo curat. Nam & nos, dum collimamus; altero oculo connivemus: quaſi diſſipatas ac diviſas videndi facultates in unam contrahimus. Hîc videor aliquem videre, à Capite in me converſum. Quid igitur clauſi oculi? quod horum officium? ſi inutiles? quid ficti? ſi ficti non indoctè; doce, & explica uſum. Quis ego ſodes? Ad ſpeculandum, non docendum veni. Docet nos uſum oculorum, quos ſtudio clauſit, Myſta, Hiſpanicè. Clauſos non mirare (id eſt, non cenſe clauſos) à rationis cauſa. Sic Symbolum interpretor. Nam Agricultura oculos apertos requirit. Qua igitur de cauſſa cenſemus oculos obductos? Alexander unam aurem pandebat accuſatori, alteram claudebat, quam ſcilicet réo ſervaret calumnia intactam & impollutam. Cui hîc finguntur, qui pinguntur oculi obſerati? Curæ non ſervili, ſed liberæ atque graviori. Videmus enim ſæpe eos nihil videre: quos de rebus gravioribus meditationes occupant. Quos cùm videmus; videmur intelligere, quid oculis non tantum apertis, ſed & clauſis Myſta velit. De numero autem nulla relinquitur dubitatio, propter trinarii numeri religionem atque celebritatem.

XXXVI. HIEROGRAPHIA.

Huic nihil mortale in optatis eſt; cui optatum: Duret in ævum, ut ex Symbolo liquet. Quid igitur optat durare ævum, & exiſtere ſempiternum? Non vitam hanc, quæ mortalis eſt. Non ornamenta vitæ, quæ non poſſunt eſſe diuturniora vita. Non memoriam, quæ Mortalium non poteſt eſſe immortalis. Purpureo Galero Montem umbrat. Et ex hac umbra lucet, ſe dignitatem ſuam deferre digniori, quæ pietas etiam non in pietate noſtra viguit. Nam C. Iulius Cæſar diadema ſibi oblatam Iovi erat delaturus,

delaturus,ſi per Pontium Aquilam licuiſſet. Quis verò hic? præter Montem enim nihil cerno, cui Myſta, quo ſe ſpoliat, decus conſecrat Chriſtus ſine controverſia, ut de Chriſti Antiſtite; & ex re ipſa, conjicere debemus; aut quod Chriſtus montem plerunque aſcenderit vel docendi vel orandi cauſſa Symbolicè ſuſcitans nos à terreſtribus & perituris curis, ad cœleſtes, digniores hac forma corporis in cœlum erecti, in ô anima hominis ad imaginem Dei facta: aut quod Chriſtus ipſa petra fuerit, quæ comitaretur Synagogum. Si Chriſto honorem deferr, ut debet, Montem intelligit, in quo Chriſtus docet, non Petram aut ipſum Chriſtum. Nam immortalitatem precari non immortali, abſonum à fide atque ratione eſt. Monti autem, id eſt, Eccleſiæ militanti felicia optare, non modò pium eſt, ſed & neceſſarium. Nam ut Mons omnium ventorum flatibus, ita hæc omnium hoſtium, externorum & internorum objecta injuriis eſt.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis eſt, ut ex teniâ cruce ſignatâ (ſtolam vocant) patet: quæ gladium flammantem geſtat. Audaciæ plus quàm ſacerdotali, adjecit verba Cardinal. Lotharingus nihilo abjectiora: Auctor ego audendi, cujus tandem? Annales conſule. Gladium Spiritûs permiſſum Sacerdotibus nemini dubium eſt. Et hic videtur Myſticus gladius vel acceptus ab excubatore Paradyſi, vel eidem debitus. Sed tùm Elias, cùm Samuel expediverunt arma non Myſtica, adverſus impios & Dei hoſtes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes ſtringunt. Quod ſi idem hoſtibus noſtris perſuadere poſſemus, næ incruenta victoria ſubigeremus omnes gentes atque nationes. Nunc difficulter ejus fidem ulli facimus. Nemo enim ferè eſt, qui non ſit vim vi, ſi poſſit, propulſaturus, imò omnes ferè vim aliis illaturi, ſi liceat impunè, tanquam aut facere aut pati injuriam neceſſe ſit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfoſſa hæc non eſt, ſed oculata manus digitis attingens obeliſcum. Novæ dextræ, nova ſententia eſt; Fide, & vide. Si tamen dextera nova. Blandienti enim adoleſcenti multa, Plautinus leno reſpondet: ſe manus habere oculatas, rem pro verbis flagitans. Et ſententia etiam tota, non ita nuper nata eſt. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm ſobrietatem commendans. Ita nova non ſunt, ſed renovata, quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquiret aliquis: quid? quod moneat Myſtes Fide, & vide, ac non potius, è diverſo: Vide, & fide. Nam lenoni fidem factura erat, viſa & contacta manu pecunia. Mihi videtur longè aliud, ut par erat, quàm lenoni propoſitum. Hic enim de queſtu & quidem ſordido laborat: ille de non ſuo, ſed aliorum commodo. Quid enim pernicie adoleſcentium ſalutem civitatis comparo? Mat. Langius inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis ſtudioſos ſimul periclitari animadvertens, Fide, inquit, & vide. Nam, qui fidit, & de Chriſtiana pietate nihil dubitat, videt ſingula capita, etiamſi rationem ſuperare videantur, rationi eſſe conformia, ut præter alios Nic. Cuſanus pluribus docet. Nec alienum eſt à veterum doctrina, principia quædam ſcientiarum ſtatuere prima & ἄμεσα, imò ſi Mathematicis ſua axiomata negaris, non poterunt ſua tueri, quæ ſola volunt ſciri poſſe. Nos etiam de vera Religione ſcripſimus nuda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus, in ruinam ſacrarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile ſit duobus Dominis ſervire; Chriſtus rerum omnium ſciens & dominans, exemplo declarat, quanquam auctoritas, ſatis momenti afferret, ad rei probationem. Eſt igitur, & ſemper erat laudi Cardinali Truceſio, retinuiſſe benevolentiam Pontificis ſimul & Cæſaris. Quanquam enim deferbuit illa, de dignitate, Hiſtoriis celebrata contentio; magnæ tamen integritatis eſt, in quam te ſemel inſinuaris; utriuſque

retinere amicitiam. Mœcenas & ſi quis alius apud Horatium conciliabat ſæpe Antonium Auguſto. Sed eo perdito, hujus quoque gratiam aliquando perdidit: & in Urbe, velut in exilio vixit. Truccefius igitur rem memorabilem, imagine inſigni ad poſteros tranſmiſit. Claves enim geminas decuſſi forma conjunxit (quod Pontificiæ felicitatis inſigne eſt) & totidem Aquilas (quod Romani imperii ſignum) adjunxit. Quare ſatis oſtendit, ſe obſequio honeſto, non dirimere, at reſarcire pacta conventa potentiſſimorum Principum. Id autem per ſe inſigne fit comparatione inſignius. Vulgò enim calumniando & blandiendo, non rectâ captant, ſed obliquè inſinuant ſeſe, in Principum familiaritatem. Quæ artes tolerari poſſent, ſi ſibi modò conſulerēt: & nō huic alienū proderent, utrumq; perderent. Alit ea portenta, ætas etiam noſtra, & alu t ſemper, ubi malæ artes vigent, vigueruntque olim aulâ, uti apparet in aula Philippi Regis Macedoniæ penultimi. Rex igitur Demetrium occidit: &. cui noluit detectis inſidiis, Perſeo imperium reliquit: Ita noſtrorum virtutes, & noſtrorum vitia inter ſe cōparo; ut rei dignitas, ſine ullius contumelia, magis illuſtretur, quemadmodū Solis jubar, ex denſiori caligine, clarius erumpit, & reſplendiſcit. Verum enimvero, inter dominos duos jactor, neutri diſplicere, alteri placere magis velim, aut utrique ſimul; qua id arte, qua induſtria, quomodo conſequar? Non malâ, cujus eventa ſemper ſunt mala. Non ſimulatione, quæ non poteſt eſſe diuturna. Sed animo candido & ſincero amore. Quod ego non doceo, ſed diſco ex Symbolo: Sic his, qui diligunt. Quid tandem? Ut quemadmodum hæc inſignia coeunt inter ſe; ita Principes diverſi redament eum, à quo ſe vident citra fucum, integrè amari. Nulli tam infeſti hoſtes fuerunt, quam Cicero & Antonius, utrique tamen placuerunt Atticus & Varro, pepercitque utrique Antonius, qui omnes & omnia Ciceronis ſuſtulit.

XL. HIEROGRAPHIA.

Quid jam inter geminas Aquilas pendet Chriſtus de cruce? eodem Symbolo? Difficile eſt Deo placere & hominibus: quod Deus honeſta, Homines placita etiamſi non honeſta expetant. Et hoc feraci ſcelerum omnium ſeculo, Regia vix quærit, quid Deo placeat: exequitur ſine cunctatione, quod probatur Regi, imò & Seneca parricidium Neronis excuſat: & parricidio ſtatr Tyrannis Turcarum. Quin & Bodinus reprehendit eum, qui in gratiam Imperatoris, noluit fratricidium defendere. Hæc, cum legimus, cernimus, audimus; non poſſumus non amare & admirari eum, qui hero ſuo fidem ſervat quidem, at citra offenſam Dei. Periculoſum eſt non facere imperata. Quid tum poſtea? Nam etiamſi ſit capitale; non fecerit, cui potior eſt Deus, quàm homo: pluris fama, quàm vita: optatius ſemel perire, quā ſemper pœnitere. Debet autem eſſe omnibus. Nam Dei cum homine nulla eſt comparatio: pluris eſt ſapienti fama, qua vita: nec ſapienti modò, optabilius ſemel occidere, quàm tei patratæ memoria, ſemper excarnificari. Iam Seneca, gratia Neronis excidit: paſſim malè audivit: & tandem uitam amiſit, imò coactus, in cujus gratiam profligavit famam, Numen offendit, ut ſibi ipſe necem conſciſceret. Hæc cōparatio Hierographiam Cardinal. Truccefii ſpectabiliorem facit. Et ego,

quod

quod clara virtutis exempla non ſpectanda tantùm, verùm etiam æmulanda ducam, ſi non potui amplificare, nolui minuere dicendo.

XLI. HIEROGRAPHIA.

Perit, ut vivat. Non quæro, quis, aut quæ? Redit enim ſub aſpectum Phœnix: & feliciori omine nomen Chriſtian. Madrutius, ſi non unum, ingens lumen Germaniæ, imò & Italiæ invenit; quàm infelix Andr. Batthorius magnus, & ipſe vir, ſi mediocria ſapere potuiſſet. Quæ de fabuloſa ave, credidere olim magis, quàm comperere vulgò (Nam quæ Romanis tēporibus apparuit formæ propter novitatem ſpectabilis judicio Taciti, non conveniebat cum fama veterum) ex palma videntur orta, quæ & ipſa Phœnix Græcè dicitur. Eſt enim quædam, & præ cæteris fructu commendata, quam in Chora, ex ſe naſci, Plinius tradit. Atque utinam tu Madruti ex te renaſcerére. Si enim ſolus non eras princeps eorum eras in aula Romana, qui ſunt, non appellantur modò Cæſariani. Eſſe autem qui potentiſſimos terræ Monarchas, ſublata diſcordia, quam ſerunt huic blandientes, illi obloquentes, utrumque perdentes, in concordia, amicitia, benevolentia retineant, aut, ſi opus fuerit, reducant; eſt è Repub. Chriſtiana univerſa, hac præſertim tempeſtate, qua in mutuam perniciem conſpirare & complanare iter Barbaris reliqui videntur. Sed & in gentili Madrutius reviviſcit, cui ad virtutis majorum renovationem, nihil aliud deeſt, quàm dignitas generoſitati majorum, & in auguſto illo orbis terræ conſilio, debitus inſitæ conceſſus.

XLII. HIEROGRAPHIA.

Barbarorum aliquis, quibus de concordia nec quicquam verba faciebat, protulit manipulum ſagittarum: & robuſtiſſimo, ut rumperet, tradidit. Quo in caſſum laborante, juſſit fortè debiliſſimo ex proximis, ut exemptas, ſingulas frangeret. Eo ſine mora & difficultate, mandatum executo: Hoc illud eſt, inquit, quod volebam dicere. Concordes vos nemo ſuperaturus eſt. Diſcordes & quaſi vinculo ſolutos, contempta civitas, aut imbecillus Rex, ſub jugum coget. Simile quid commentus eſt, non Barbarus, ſeu Romanus, Sertorius, Manipulo contentus (quid enim pluribus in re manifeſta exemplis opus e?) auctor ſim concordiæ cupidis (ſunt autem omnes, qui cupiunt eſſe incolumes, partes enim ſine incolumitate totius, non modò ſalvæ, ſed ne eſſe quidem poſſunt) ut Micipſæ Salluſtiani orationem legant, quam Imp. Severus, liberis, moriens, legendam miſit, jam tum videns inter fratres crepitans odium. Nec aliud Madrutio Myſtæ noſtro propoſitum fuit, qui nobis faſciculum ob oculos ponit, & una voce, Unitas, exponit. Vult enim Chriſtianos eſſe unos & concordes: contra immanitatem Barbarorum, & ſeditionem civium. Quod vult; Deus faxit.

Nos enim, qui ejus argumenti orationes aliquot edidimus,
non ſoli ſurdis canimus.

Cardinales S Romanę Eclesiæ.

Loudouicus Madrutus prsb Card S. Onuphry Epis Triden' S R J prot

Carolus Dominic' Carett' presb. Card. S. Vitalis Archiep Auinionensis.

Philippus Boncomp Bonon' Presb Card. S. Xyſti maior pænitentiarius.

Chriſtopho de Monte Aretino Presb: Card S Praxedis Archiep Messanę.

Ascanius Sfortia Card Diac S. Georgy. Episco Albiganensis F: Francisci. Maria Ducis Mediolani etc.

XLIII. HIEROGRAPHIA.

Qua columbæ forma, ſancti Spiritus, hîc ſedet ſupta orbem; ipſe ſe mortalibus exhibuit. Nam cùm per ſe, ſub aſpectum non cadat, per alitis ſpeciem, candorem incomparabilem: velocitatem incomprehenſibilem: fœcunditatem incredibilem repræſentat. Quod autem facit ſanctus Spiritus; hoc loquentem hîc Myſta facit: Lucem fero. Fert profectò lucem mundo & immundis cordibus, diſpellitque de oculis ctedentium, veluti caliginem, tenebras errorum: labem peccatorum. Et nihil lucidi, aut formoſi in mundo, aut ulla tanti operis parte, quod ſanctus Spiritus; non ſit architectatus. Tria eſſe rerum naturalium principia Ariſtoteles docet præclarè. Sed tertium, quod privationem ſtatuit præter naturam principii. Quod unum eſt; idem æquale eſt: nec enim aliâs eſſet unum. Unitatis autem & æqualitatis conjunctio quædam eſt, quæ, ſi privaret exſtantia, quæ ſunt, non eſſent ea, imò nec ipſum eſſet, ſi privatio eſſet. Eſt autem conjunctio hæc, vel conjungens iſta, in Phyſicis, non privans potentiam actu; ſed cogens potentiam ad actum. In Metaphyſicis verò Amantis & Amati, quod ab utroque procedat, Amor infinitus & individuus: Verbum æternum. Mentis æternæ, licet æternus, in tempore effatus, imò & ipſum tempus, fluxum æternitatis, cùm primo Mobili, incipiens motum, cujus, illud menſura eſt. Hoc ferè pacto, non privans forma ſua materiam, aut ipſe privatus exſtantia, ſanctus Spiritus mundo & in mundo creatis lucem attulit: oſtenditque, quod quæque res ſit. Et lucem fert nobis, ac renovat corda fidelium, ut dixi: Et ante me Eccleſia canit, magno omnium concentu & conſenſu. Nam in lumine tuo, quo eſt filius tuus unigenitus, ô Pater luminum, vidimus lumen tuum: qui eſt ſanctus Spiritus.

XLIV. HIEROGRAPHIA.

Igne conflagraturum orbem terratum & Philo tradit, & Nerò expavit. Fuit igitur doctrina patrum jam olim diſſeminata: & creditum fore aliquod ejus exitium, cujus aliquod extitiſſet principium. Si autem aqua periit olim, quæ ſordes eluit potius, quam evertit ſordidatos: ſuperfuit enim ſeminarium, ut naufragii ſemper ſunt tabulæ; peribit igne, à fundamento, inquam, ne juſta ſæpius irrita ſit vindex Dei ira. Opponitur enim Aquæ Ignis, & omnia abligurit. An ab effectu Myſta, de cauſſa efficiente prima & principe conjiciat hoc loco, dubitari non injuria poſſit. Nam in vindicta eſt vindex. Et Numen, Symbolicè, ignis conſumens eſt. Nec ea eſt ſuperſtitio Cardinal. Carretti, quæ Medorum & Perſarum, aliorumque fuit. Ignem non modò paventium, verum etiam adorantium, quod cœlo lapſus ignis victimas incendiſſet. Quid jam flagrantiùs eſt flagitiorum conſcientia? Igitur, quem non video; timeo: & terreo taſpectu Domini, qui, cùm non alius, mentem flagellat, urit, & juſto incendio perſequitur.

XLV. HIE-

Daniel eſt in cavea leonum, celebris hiſtoria eſt. Huic teſtimonio præſentiæ divinæ, in ærumnis, Myſta ſententiam magnificam adjicit: Si Deus nobiſcum; quis contra nos? Certè quantò, Deus Majeſtate & potentia anteſtat omnibus; tantò ſecuriùs vivit, qui in Deo ſpem collocat, quam qui aliorum gratia fulcitur, aut ſuis vel opibus, vel conſiliis fidit. Hoc autem Deus cæteris præſtat, quod omnes & omnia habet in poteſtate. Iam potentia humana, momentanea eſt; & ſi diuturnior, temporanea, æterna nullius Regis aut populi. Ferarum vis robore humano major eſt; ſed beſtiarii nullo ferè negotio, conterunt, vinciunt, domant immanitatem. Hîc cernis Danielem nullis armis, nulla arte, adverſus potentiſſimum Regem Perſarum defendi: & inter leones fame etiam efferatos ſervari. Qui verò divinitus, ex quo non humanitus. Inſignem h[illegible]ationis ſuæ memoriam Deus ſæpè renovat. Me profectò non ex leo[illegible] ſed hominum leonibus efferatiorum faucibus eripuit: non minori gloria vindicavit in libertatem, ut facilè convincerem, ſiquid ingenio pollerem. Difficilius enim efferos homines, quàm feras domare. Nec ego lenivi. Deus, qui nec prece, nec tempore flecti volebant, fregit. Quod eloquentia nequeo, gratitudine molior. Hæc mihi loco prætereunda non videbantur tàm opportuno: ſi enim nihil ad illuſtrationem; facit plurimùm ad confirmationem piæ ſententiæ & veræ Hiſtoriæ. In hac vita ærumnoſa & lubrica, facio & patior multa, quæ animus averſatur. Nihil gravius, quàm ſi Deum offendam, qui me defendit.

XLVI. HIEROGRAPHIA.

Mirum Naturæ opificium. Inter omnia admiratione digna, hoc cæteris non minus obſtupeſcendum; quod neſcias, pluribusne ſtellis cœlum, aut floribus ſolum ſit conſperſum. Et ut Sol diurna ſpatia percurrit; ita noctu micare ſtellas, lucere, minori, ut par eſt, face Lunam. Quieti enim hoc tempus, illud labori datum. Hoc opere non Naturæ, ſed parentis naturæ Dei perluſtrato; videamus deinceps, quid Myſta noctem pinxerit & noctis, quæ dicebam Luminaria depinxerit. Non hoc ſpectaſſe mihi videtur, quod nos cum admiratione ſpectabamus, ſed longè quid admirabilius: Opificem non Opus, non per ambages, ex hoc illum: ab effectu ad cauſam procedens; ſed ἀμέσως ipſum Deum, Symbolum enim eſt: Illuminatio mea. Ecquis? Deus, hæc enim perfecta oratio eſt: Deus illuminatio mea. Comparatio autem, licet nocturna, Sole meridiana lucidior. Quemadmodum Solis æmula, Luna lucet noctu, & nocturnas tenebras fugat; ita Deus ſolus mihi in his mundi tenebris refulget: & animum merſum denſa caligine, eripit, liberat, colluſtrat, cum ſpe, tùm re. Ac quod ſubjecto mari varias jactat naves, quarum gubernatores, non ita clavum manu, ut oculos in polo tenent: credibile eſt, Myſtam cum ſociis & propinquis, vel temporum, vel hominum injuria agitatum eſſe: expertumque vana præſidia, Dei & popoſciſſe & ſenſiſſe opem, veluti palpitantem, in tenebris lucem. Sic omnia cum Davide conſonant, cujus ſplendida & regia oratio eſt: Deus illuminatio & ſalus mea, quem timebo? Noſti, quæ ſequuntur.

XLVII. HIE-

XLVII. HIEROGRAPHIA.

Eclipſin Solis depictam cernis. quam cauſſatur nobis Luna, inter Solem & aſpectum noſtrum poſita, quod propinquior nobis ſit. Quemadmodum enim manus oculis oppoſita intercepit etiam longè majores ſe & incomparabiles ædificiorum, & montium moles; ita nihil vetat nobis obſcurare, minus Lunæ corpus, longè majores, ſed remotiores lumen Solis. Quid hac imagine obſcurarit veriùs, quam declarat Myſta (nec enim ſemper tutum eſt quæri) Iovius declarat, ſuffragatus erat Roderico Borgiæ, in petitione Pontificatûs, qui Alexander VI. ſalutari voluit. Quod autem beneficii ſui memoriam extinctam videret; cum Sole ſe comparat, quod ſua ſolius opera ferè, ad id faſtigii ille aſcendiſſet. Cum Luna Pontificem: quod ut illa Soli tenebras offundit, à quo lucem accipit: ita Pontifex eum cum familia extinctum vellet, à quo dignitatem haberet. Ira erumpit indignantis animi bilis: nec omnium ſtomachus concoquere poteſt injuriarum memoriam. Sed pluribus, quàm opus eſt, quæ clariùs Italicè Iovius ſcribit.

XLVIII. HIEROGRAPHIA.

Paulus Iovius ſcribit ſe Hieroglypti hujus & Symboli auctorem fuiſſe Myſtæ. Non alium igitur ſuffitem quæramus. Tabula pura eſt, & Latina magis, quam obſcura gnome. Paucis igitur multa, præſertim cum tabulæ eiuſmodi non multò priùs expoſitæ, recordari mecum juvet, ſi lubet. Si fata votis meis ſubſcripſerint, explicabo animi mei ſententiam, imò ſubſcribant quod optantis eſt, votis meis ſecundis, qua voce ſignificat, ſe, licet ardua, non tamen iniqua animo agitare, aut concupiſcere. Tam autem taciturnum Myſtam fuiſſe notat Iovius; ut ne quidem florens ætate, in Hierographiam conſentiret. Hanc tamẽ recepiſſe, quod cum animi ſui decreto, ad amuſſim, quod ajunt, planè conveniret, tanto juventutis ſuæ decore, quanta ignominia grandes natu effutiunt, verba etiam per jugulum reditura. Hæc comprobatio abſque ullius opprobrio, commodum omnium rerum claram fecit clariorem.

XLIX. HIE-

Cardinales S. Romanæ Eclesiæ

Ascanius Sfortia. Card. Diac: S. Georgy Epis: Albigard. F. D. Mediol.

Franciscus Sfortia d. S. Flora Rom. Diac. Card. S. Georgy in Velabro.

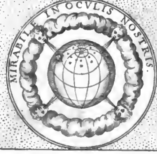
Franciscus Theobaldus Vrsinus Presb. Card. S. Sabinę Archiepis: Sypentinus.

Matthæus Vrsinus de Monte Jordano Presb. Card. S. Sabinę Epis: Ostiensis.

Joannes Caietanus Vrsinus Romanus. Diaco: Card: S. Theodori.

Jacobus Vrsinus Diac. Card. S. Georgy ad Velu' aureū. Apos: sedis Protonotarius.

XLIX. HIEFOGRAPHIA.

Hujus quoque Hierographiæ auctor Paullo III. Pontif. Max. & nobis Myſtagogus eſt Petr. Jovius. In bello, quod Imp. Carolus V. cum Duce Saxoniæ, Landgravio Haſſiæ, quique eorum ſectam ſequerentur, ſuſcepit, adjutus eſt à Pontifice, qui totus in hoc occuppatus, Hierographiam popoſcit, rei, quæ in manibus erat congruam. Jovius cum anathemate Pontificis, fulmen Iovis comparans, hoc ipſum utrinque acuminatum, uti videre eſt, finxit, & Pontifici, ut jactat, operam ſuam probavit. Nam Pontifex hos Principes Lutheri dogmata ſecutos proſcripſerat: percuſſeratque tremendo olim, non minus, quàm fulgure Iovis, anathemate. Eſt autem anathema ab Ἀναθῖναι, id eſt, ſuſpendendo donum propriè Diis donatum, & de tholo ædis ſacræ ſuſpenſum. Pollux paullò uberius. Ab hac prima ſignificatione transferunt Iudæi ad piaculum, &, ut D. Hieronymus docet, ex D. Paullo liquet, ad extremam execrationem. Quam autem poſt ſe relinquit impietas? quæ hominem non ſolum ab humana ſocietate, verum etiam communione divina avellit? Eccleſia non Iudæos, ſed Apoſtolum æmulata, utitur voce, ſi cui aqua & igni interdicit, quemadmodum tum Pontifex Maximus Lutheranis.

L, HIEROGRAPHIA.

Occaſio eſt, auctore Feſto, opportunitas temporis, caſu proveniens. De eadem ferè idem M. Tullius. Poetæ fingunt occiput calvam, ſinciput capillatam: ut de facie nemo non agnoverit hoc loco. Nuda enim eſt, & eſt nuda, quod planè aperta, ſimplex nec ullis fucata coloribus ſit. Statuit autem pictor loco ſublimi, quod caſus de cœlo cadat, & cauſſa ejus tam ſit Deo nota, quam nobis frequenter ignota. Præcipiti verò loco ſtatuit, & objicit vento, quod lubrica ſit, & niſi arripias, præceps feratur, ruat, pereat. His de occaſione cognitis, audiamus Myſtam: erit altera Merces, unde? Cœlitus. Quemadmodum enim Occaſio cœlitus datur; ita & exſpectatur cœlitus prẹmium, rectè utenti occaſione rerum gerendarum. Queritmur ætatem ſine fruge rapi, cur non uſi ſumus? Querimur pulcherrimas rerum occaſiones præterlabi, cur non utimur? Deus enim utenda, fruendaque dat; & rectè utentes cumulat præmiis. Queramur itaque de nobis ipſi, quod ſemina virtutis non colimus: quod principia felicitatis negligimus, imò ſi meliorem noſtratum ſtatum publicè aut privatim optamus, excutiamus veternum, & diſcamus noſtro malo ſapere, qui noluimus alieno. Amentium quidem hoc eſt, ſed non omnino delirantium. Nec queramur, quæ revocari nequeunt, lapſa aut tempora, aut temporum opportunitates, ſed arripiamus, quæ indies eveniunt: nunquam enim deeſt occaſio, in melius mutandi aut inſtitutum aut conſilium, videbimusque propediem in melius mutari, quæ perdita, turbata, deplorata, cernimus.

LI. HIEROGRAPHIA.

Hæc cum calice & Hoſtia aut D. Clara eſt; ſic enim peculiari quodam privilegio in templis ſpectatur; aut anima myſterii granditatem conſiderans,

rans,& non quætens,cum impietate Iudæorum: Quomodo hic poterit nobis carnem ſuam dare ad manducandum; ſed conditori ſuo ſe ſubjiciens. Symbolum enim Animum animæ ex vultu reſplendente loquitur: ſola fides ſufficit. Sed ô rem indignam & acerbam. Quæ gnome tollere debebar, & truncare omnem dubitandi anſam;ea nobis invexit procellas dubitationum. Hac enim multi,non dubitandi cauſſam tollunt, ſed piè beatéque vivendi fomitem ſuffocant. Si enim credere ſatis eſt; ſuperfluum eſt facere. Quam conſecutionem,quæ ſequuntur incommoda? quod perſonatum exitium? quæ rerum ſtrages? Eſt tamen ſatis credere intellectui, cujus eſt fides: ubi enim fidit, acquieſcit. Non ſatis cordi: cujus non fides ſed operatio,tranquillitas eſt. Hæc,quod non diſtinguant benè Magiſtri, & pejus interpretentur diſcipuli,ſalubrem ſententiam,in perniciem ſuam vertunt: & cum cognitione operationem confundunt,imò virtutem,veluti Solem è mundo tollunt. Nec obſtat ſalubris ſententia interpretationi veræ;quod Paullus neget ex operibus legis,ſalutem pendere. Eſt enim lex duplex: Ceremonialis & moralis. Cum ceremoniis autem,periit legis ceremonialis fructus: ut exſiccata arbore marceſcunt fruges. Non perit fructus legis moralis; ut enim perpetò coercendi ſunt mores lege Moſaica; ita perpetuò ſperandi fructus legis,quam,ut per Moſen tulit,ita per Chriſtum alit ſanctus Spiritus,ſi non perit fructus legis moralis;integra eſt lex, radix fructus: nec fides notionis lumen abolet,ſed operi appellit operationem cordis.

LII. HIEROGRAPHIA.

Circinus hîc eſt ad multa accommodatus: Pyxis ad navigationem: tabulæ ad Geographiam. Omnia,ut ſummam rerum paucis ſubducam: ad ingenii humani dexteritatem. Quod magis ex ſententia licet conjicere, quàm ex imagine lubet cognoſcere. Duo cum verba ſint,licet,interpretatione ampla ſunt. Nam licet varia ſint bona corporis,animi, fortunæ; uni tamen vulgò omnes veluti teſtæ adhæreſcimus: præter,quod, nullum bonum ducimus. Ad vanitatem amarotiam rapit Iovius, quaſi Myſta, unius amore captus, & hujus ſale carptus,quod in virginum choro eſſet frequentior,reſponderit adamatæ;ſe plurium conſortium non fugere,ſed uni,ipſi ſcilicet,adhæreſcere. Et hac de cauſſa cœlum cœruleum variis ſyderibus ſparſum quidem. Sed ut nauclerus unam cynoſuram miratur,licet totum cœlum, & tot cœli ſtellas contempletur; ita ſe, humanitatis cauſſa cæteras colere ſeu virgines, ceu matronas: unam illam venerari & adamare, ſi de diſciplinis, aut rebus aliàs gravibus interpreteris; rectius fecer.s.

LIII. HIEROGRAPHIA.

Mirabile in oculis noſtris. Quid verò vel mirabile,vel ſpectabile? Mundi machina,quantacunque eſt. Tota enim oculis expoſita eſt magis,quàm ventis. Si enim ventus eſt aeris motus,haud extra mundum funtiſed mundi regiones,ſeptentrionem & meridiem: Orientem & occaſum Solis,non ineptè demonſtrant. Et qua tandem re mirabilis eſt mundi machina? ſe ipſa, velut à Torneuta, in orbem circumducta: nec ullis librata ponderibus,

bus,at ſuo ſtans ordine,& natura volubilis. Nec ſuo tantum circulo aut ordine modò, verùm etiam rebus omnibus, quę continet,& ex quibus compoſita. Taceo de rerum diſcordium concordia;miramur cœlum,miramur ſolum. Illud volubile,hoc ſtabile. Miramur aquæ humorem: Ignis calorem. Ex his verò tot res ac tantas diverſa ſpecie ſpecies quis non miretur? & ſingulas ad unguem perpendens obſtupeſcat? Alia ſunt, alia vigent, alia ſentiunt,alia ratiocinantur. Progredi non audeo;licet alii ſint rerum gradus. Nam qui ſupra rationem ſcandunt, non aliter mihi facere videntur; quam ſi belluæ,expertes rationis vim humanæ naturæ ſcrutarentur. Quæ, ſi prudentiam noſtram non aſſequuntur; qua via nos ſequimur imperveſtigabilem providentiam divinam? Cum igitur omnia totius mundi cum mũdo mirabilia ſint oculis noſtris; quæ clara,perſpicua,lucida oculis noſtris: orbium cœli duplex motus: terræ perpetua quies: Solis jubar: Lunæ uſura: ſtellarum errantium nullus error: fixarum nulla vincula: elementorum in ſumma diſcordia,ſumma concordia,ortus unius, occaſus alterius: maris altitudo: terræ profunditas: aeris raritas: ignis calor: terræ inquilini: maris incolæ: aere vagi,igne nulli. Si non ſalamandra,aut igneæ aliud naturæ,illum orbem habet. Et nihil mirabiliu oculis noſtris, nobis ipſis,quibus hæc omnia,ut Stoici rectè ſentiunt,condita ſunt: qui hæc omnia ingenio comprehendere,& judicio metiri poſſimus: quorum oculis deſcripta cœli tabula, manibus tellus culta, ingenio ſtratum mare claſſibus, ponte flumina, paſſibus rupes: quos domeſtica honorant, fera pavent animalia. Sed hæc omnia nobiſcum ut mirabilia, ita ſubjecta ſunt oculis noſtris. Hoc autem,quod ſubjecta, minus mirabilia.. Neſcio enim, quo pacto familiaria abeant in contemptum. Concedamus igitur Myſtæ, mundum eſſe mirabilem in oculis noſtris, & quæ nobiſcum ſunt, ne nobis ipſi nimiùm blandiamur nobiſcum in mundo. Cedet enim nobis,ut Opifici opus, mundus Deo: & concedet Myſta, longè mirabiliorem eſſe,qui qui hæc omnia condidit nobiſcum,& venerabiliorem Deum,eoque mirabiliorem, quod non ſit,nec eſſe poſſit, quod procul remotus ab omni ſenſu,in oculis noſtris. Ita ab affectu ad cauſſam pervenimus: & quod ultra,nec volemus, nec poſſumus tenpere: Hierographiæ & eruditæ finem imponamus.

LIV. HIEROGRAPHIA.

Natura an ars plus poſſit in cultu ingenii,olim quæſitum eſt: & ut de aliis taceam,à Cicerone in eloquentia; ab Horatio,in Poeſi Hîc videmus flores florere: & aqua ſuffuſa in nimbo ali. Certant igitur inter ſeſe natura,quæ peperit: & ars,quæ nutrit. Induſtria,inquam,labor, & virtus humana. Si in floribus ſenſim defloreſcentibus,tam ſumus induſtrii atque diligentes, quantò diligentiores eſſe convenit,in animi æterni frugibus cùm colendis,tàm colligendis? Natura ſemper adjuvari vult. Terra arari: Mare ſulcari: Aer peti,ignis elici. Proveniunt natura omnia,quæ non ſolùm neceſſaria,ſed & jucunda homini. Sine labore,ſollicitudine,cura non proveniunt. Erat quondam liberalior natura & ſponte ferebat, ut ait ille, omnia,tellus, quæ, neſcio, quis Poetarum, apud Græcos,in ſpecie diſtinguit: & velut è popina,in os ingerit, hæc aſſa, illa elixa, non matura tan-

E 2 tùm.

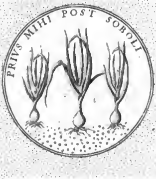
tùm. Ac licet hic ludat; fuit quondam liberalior natura. Non enim ad cultum terræ, ſed Dei homo factus eſt. Cùm autem non ferret tantam felicitatem, ut difficilius eſt ſortem bonam, quam adverſam ferre, & otio laſciviret, mutavit Conditor conditionem rerum, & quæ gratis dederat, laboribus venum expoſuit. Sic terra coli, cœlum notari, mare tentari cœpit, & neceſſitas extudit, ut Virgilius ait, artes. Serviamus igitur neceſſitati, per ſe quidem non expetendæ; ſed rerum expeditarum compendio & artium omnium, liberalium & illiberalium principio. Cæterum mollis Caltha, ut aurum, relucens flos eſt: qui in nimbo eſt. Heliotropii ſpecies, licet enim ſubdubitare videatur Matthiolus, agnoſcit Adrianus Junius, quod cum Sole oriatur & occidat, aut folia ſua circumagitetq;, ut Dioſcoridis interpres. Quid Caltha, odore gravis? & non flos naribus gratior. Quod viſum, inter ſenſus, omnium nobiliſſimum, oblectet: & nos, ſi non cæcutimus, dum cum Sole verſatur, ab hoc inſtabili rerum ſtatu, ad ſummi ſtabilis & ſempiterni boni cultum rapiat. Nequidquam enim laborat, qui inanibus curis, & ſæpe non neceſſariis ſe cruciat: nec laborat Deo.

LXI. HIE-

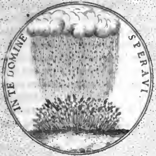
Vulsius Vrsinus Rom: Diaconus Card: S. Euſtachij: Epis: Fanensis

Prosper Columna Domicellus. Diac Card S. Mariæ in Velabro Protec. Neap. et Sici

Pompeius Columna Domicellus Rom Dia Card: xii Apoſtolor. Epis: Reatinus

Stephanus Columna presb Card: S. Marię in Aquino Archiep: Sypontinus.

M Antonius Columna presb: Card S. Petri ad Vincula. Legat: Campanię.

Franciscus Caraffa Neapolit Presbyter Card S. Sabinę. Epis: Oſtiens. et Velitre.

LV. HIEROGRAPHIA.

Satis diu ſeria. Nunc ad jocos, ut reficiant animos, tædio & mora, ſi quando affectos vident, Oratores ſeriis rebus jocoſas, veluti ſalis micam, commodè aſpergunt, exemplo ſumpto à Demoſthene, documento ab omnibus, qui artē dicendi profitentur. Studio nihil à Scalptore factum eſt. Sed ut in rebus omnibus humanis caſu evenit rerum viciſſitudo: ita & in narratione earundē, ne miremur Myſtam fabula, veluti cortice, veritatem tegere. De natura Elephantium, multi multa tradunt; hoc Plinius, ex quibus, neſcio auctoribus; prætcrit enim nomina, in Mauritaniæ ſaltibus, ad quendam amnem, cui nomen erat Amilo, niteſcente Luna nova, greges eorum deſcendere, & purificantes ſe ſolemniter aqua luſtrari: nec antè, quam ſalutato ſydere in ſylvas reverti. Hoc lavacrū; ſi ſit religionis, an voluptatis, non inquiram: nec enim Plinius valdè ſuperſtitioſus eſt. Et ego Myſtam potius intueor, qui hac imagine pietatem ſuam nobis teſtatam reliquit. Non enim Luna ſalutata, ſed Deo adorato, & pietatis cauſſa, noctes multas inſomnes ducens, ardua petivit, id eſt, quod undique ſurſum eſt, cœlum. Hoc oſtendit Elephas unus, id eſt, ſolitudo, quia meditationibus ſacris amica eſt, & non reditus ad antiquam ſylvam, id eſt, cujus pœnitet vitæ prioris inſtitutum, ſed tranſitus fluminis in ripam eminentiorem, quæ eſt, ut dixi, longè ſublimior hac cœli regia; Quod illud flumen? vita quæ, ut illud rapido curſu fertur, & nunc exareſcit inopia: nunc copia rerum intumeſcit. ſecunda, hac parte; illa verò adverſa; interdum fluctibus fortunæ ſæva, interdum valdè lenis. Ac ne Myſta videatur ignoraſſe naturam Elephantis, tranat flumina, vadum littori proximum calcans, altiori alveo, cum undis luctans. Antiocho Regi duo erant, Ajax alter, Patroclus unus ſalutabatur. Dux ille ſociorum erat, ventum eſt ad flumen, tranſire juſſus Ajax renuit. Pronunciatum eſt, ejus fore Principatum, qui fluvium primum trajiceret, prolatis igitur phaleris & reliquo ornatu, quo maximè gaudebant, in illo hominum commercio. Patroclus nihil moratus, & Princeps agminis appellatus, & inſignibus donatus eſt, tanta invidentia & mœrore Ajacis, ut inedia ſibi mortem conſciſceret. Hæc non eiſdem verbis, at ſententia refert Plinius.

LVI. HIEROGRAPHIA.

Theophraſtus Cæpam variis generibus diſtinguit, unam Aſcoloniam appellat: quæ planta, caulem edit, ſemenque tantum fundit, nec mora: exinanitur atque mareſcit. Ejus generis videntur, quos vides, bulbi tres, & eſſe vult, non videri ſolùm ex cujus Muſæo prodeunt, Antiquarius Cæſaris. Ex quo bulbos de facie agnoſcimus, ſupereſt, ut mentem Myſtæ rimemur. Nam Romanus eſt, & quidem Columna inter Patres, virtutis merito conſcriptus, ut nihil ſit vulgare, à Principe Viro exſpectandum, Cæpe quidem vulgaris cibus, & contemptus, Græcè *κρόμυον διότι τὰς κόρας ποιεῖ*, ut teſtatur Athenæus; ſed non vulgaris Myſtæ ſententiæ: Prius mihi, poſt Soboli. Quemadmodum enim cæpa, & ſemen cæpe, brevis eſt & nullius ferè vitæ; ita & homini evenit; ut parentes velocis ævi, ſequantur liberi cito gradu, & quandoque præveniant fato. Comparat autem cum cæpa,

quam

quam propter odoris gravitatem averſére, hominem, cujus enormia ſunt vitia, ſed nullum gravius, tætrius, aut majus faſtu, ſe ſuperis audente adæquari; ut modeſtiori utatur, propter vitiorum fœditatem, longè fœdiorem cæpa: & reddat meliorem propter ævi celeritatem. Iam, ut Aſcalonia Venerem ſtimulat; ita Myſtica conſideratio reprimit; & à propaganda ſtirpe, ad propagationem nominis excitat memoriam, omni genere diuturniorem.

LVII. HIEROGRAPHIA.

Rigatur, uti cernis, ſitiens pluviâ ſeges, non inundat imbre, aut ſternitur tempeſtate, non fertur turbine. Quis dubitet modò terram arere, modò perplui, noſtro commodo divinitus? etiamſi nec lapidibus, nec ſanguine, nec carne pluat? Certè hîc Pagani, non dicebant, at credebant, Iupiter. Romani etiam Iovem Elicium, quem aquam orabant in ſiccitate. Tribuunt igitur plus Deo, quocunque nomine aut ſuperſtitione; quam noſtri ſtolidi ſapientes, qui omnia temerè ferri volunt in tanto rerum ordine, ut adverſarios excitent, qui omnia neceſſariò fieri contendunt. Qui dùm ſe mutuò conficiunt, faciamus, quod cogit neceſſitas, vult utilitas, ſuadet denique honeſtas: & certi noſtræ ſpei, Dei opem quovis tempore rogemus, nubilo, ut eluctemur: ſereno, ut diu fruamur; nec enim Agricolarum modo res & labores in optatis verſantur; verùm etiam ſalus noſtra & mundana & æterna in votis maximè conſiſtit. Nam tot caſibus, tot injuriis, tot ærumnis expoſiti, quaſi telis, cùm ſimus; ac cernimus, non ipſi nobis, vel malitia, vel ignorantia, vel debilitate præſentis vitæ cladem, ſecuturæ pœnam. In tot tantisque miſeriis beati eſſe poſſumus; ſi non tantùm poſcimus, verùm etiam promittimus nobis auxilium divinum. Ea pietas Davidis: nec alia Ambroſij & Auguſtini. Quemadmodum enim ille incipit Pſalmum, ſic hi finiunt doxologiam ſuam, In te Domine ſperavi. Et cum his columna hîc contendit de pietate. Symbolum cujus eſt, eadem & pia iſta illorum ſententia.

LVIII. HIEROGRAPHIA.

Scutum fidei, inquit hîc, protegetme: & ſimul Inſulam Pontificiam depingit, quæ capitis eſt ornamentum, non tegumen corporis. Panoplian Chriſtianam Apoſtolus deſcripſit; ut Myſta non malè ſub Scuto fidei lateat. Fides quoq; in Deum, & certa de Dei ope perſuaſio, neminem fallit. Ac licèt hujus non peræquè omnibus fecero fidem; exemplis tamen indies declaratur, ut ad auditum, accedat, viſus & quaſi tactus rei claræ manifeſteque. Tragœdi olim rebus deploratis, à machina, adducebant Deum: Et quaſi in ſpeculo commoſtrabant res ſolutas, ſparſas, jacentes, ſolum erigere, colligere, reſtituere in integrum, quæ noſtra culpa nobiſcum perirent funditus. Sed quid ornamentum cum munimento? Galea non tantùm celat, ſed & decet caput. Infula tantùm decet, auro & gemmis, non chalybe aut ferro rigens: Et vittis non tæniis fluens. Quemadmodum Diadema Regem, quod Regium inſigne; eodem modo Infula Pontificem. Hunc igitur Myſta intelligit, ſub cujus ſcuto, ut Ajacis, Teucer ſecuritatem ſibi pollicetur.

LIX. HIEROGRAPHIA.

Palma jam ſæpius nobis, à diverſis Myſtis in palmas data eſt; ut longo uſu potuerit nobis innoteſcere. Hæc eſt cæteris æqua: ut internoſcatur, veluti nota, Symbolo diſcreta: Sic duret utrumque, Sol & Luna, quæ in conſpectu ſunt, ut planta, verum quidem eſt, ſi vera tradunt Scriptores, Palmam renaſci ex ſe, ut quodam loco annotavimus. Sed & Sol cum Luna, uti occidit, ita & oritur, ſic ut hac parte vivacior non ſit planta. Dicit tamen Myſta: Sic duret utrunque, nec poſſumus, alias videre, de quibus dicit, quam quæ, & per quæ, cætera videmus: Solem & Lunam. Quid optas Myſta? Tam longæva, cœli duo lumina clariſſima? quam Palma eſt? Aut vis dicere? ſi tam vivacia eſſent cœli ſydera; eſſent æterna. Nam non loqueris de Palma: quæ, ſi reviviſcit, beneficio luminum reviviſcit; ſed de juſtò viro: qui, ut Palma non tantum vivet, ſed & vigebit, & florebit ſempiternum, ut non ſolum vaticinio credimus; verùm etiam ratione percipimus. Eſt enim Iuſtitia temperamentum. Iam non modus, at exceſſus & defectus, ætatem, morbum, interitum ſentiunt. Vivet igitur juſtus v r in petenni vita; quemadmodum Palma vivit in mortali.

LX. HIEROGRAPHIA.

Anſerum alios eſſe domeſticos, alios feros, nemo ignorat, vigiles omnes. Cùm igitur Myſta dicit, nocuiſſe locutum, nòn faciʼè dixerim, de bipedis iſtius loquacitate, an noſtra loquatur. Satis ſcio ad noſtram diſciplinam pertinere. Et Gallos enitentes in Capitolium ſenſêre. Ut Gallis nocuerit, vel locutos, vel tumultuatos eſſe; Sed & feros prodit venatorib. clangor, ut & in ipſos Anſeres dictum quadret. Sed & noſtram vaniloquentiam notatam puto. Nam aptior in alteram partem erat ſorex, indicio ſuo, ut inquit Terentius, periens. Et nos prudenter admonere taciturnitati, etiam in ſolitudine, verùm & hîc dices, corvus eſt. Et corvi credita terræ arcana eliminarunt, ut Publ. Ovidius memoriæ prodit, verùm eſt, at corvus fari, non Anſer diſcit, licet aliquis Philoſophum aſſectatus ſit: alius amore juveni devinctus, lubens prætereo, quę ab inſtituto aliena non ſunt. Hoc tacere nequeo, licet præ manibus habeam, exemplum modeſtiæ, ganzas olim in Germania anſeres eſſe appellatos, minores, ut ſcribit Plinius; nomen enim in Germania tot ſeculis ſupereſt.

LXI. HIE-

Cardinales S. Rom. Ecclesiæ

Ioannes Tolledanus Frater Ducis Fer: Albæ presb: Cardina: S. Xyſti.

Hieronimus Doria presb: Card: S. Euſtachij: Archiepis Barensis.

Hieronimus Auria Genuē. Diac: Card: S. Thomæ in Parionę nep: pr: Dorię

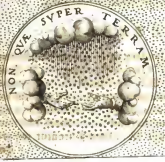
Iacobus Sabellus Rom: Epis: Card: XII. Apoſtolor. supremus Inquisitor. Magis

Henricus Turnonius presb: Card. S. Sabinę Archiep: Massilliensis.

Antonius Perenotus Granue: Burgū Presb Card S. Sabinę Archiep: Megl

LXI. HIEROGRAPHIA.

Videsne Lauri ramos utrinque rotæ inter radios? Laurum enim teſtari victoriam, aut decretam victori, non ignoras, vides quoque rotam, quæ vel vento, vel induſtria agitari poſſet, grandi mole penſili immotam ſiſti, & quaſi ſufflamine cohiberi, ne vel ſponte volvatur. Legis autem: Fata obſtant. Et ſi non legeres, per ipſam molem intelligeres: majori vi cedere minorem. Fortunam verò in rotam collocari à pictoribus: rotari cum rota à Poetis fando audiviſti, au didiciſti aliquando. Jam fortunâ, quæ natura volubilis eſt, Fatum propter conſtantiam, potentius eſſe neceſſe eſt. Quid igitur fortunam urgemus, aut increpamus, ſi noſtris conatib. major & occulta vis reluctatur? Theogenes Deo tribuit ſanior nobis, quæ nos Fortunæ non Deæ. Homerus in vero opere ſuo ne meminit quidem. Nam de Hymnis, ut Orphei verſibus dubitari non injuria poſſet. Euripides ſanior ſeipſo in Electra, Deorum miniſtram: quam cum aliis Deorum Dominam fecerat, appellat. Fatum contra Homerus agnoſcit μοῖραν puta, ſed & αἶσαν Græci nominant, cui non Poetæ, ſed & Herodotus tantum tribuit; ut nec ipſos quidem Deos Fato repugnare poſſe arbitretur, impietati majori, neſcio, an inſania Non enim Dii ſunt, at ſervi, imò captivi, quos major cotinet vis, aut violenta detinet neceſſitas. Quæ igitur noſtrorum vel impudentia, vel imprudentia? qui unum, verum, ſolum Deum cauſſarum nexibus, veluti vinculis irretiunt? Quod ſemel decrevit; mutare non poteſt, ajunt. Et quis Regum noſtrorum, ô nihil minus, quàm Iuriſconſulti, ſibi ligat manus? Iam nihil ſcis, quid decreverit, qui auctoritati divinæ Hiſtoriæ nihil tribuis. Et ſi ſcires; non intelligeres. Quam enim multæ ſunt leges, quas alii aliter interpretantur? Sed & Myſta noſter, inquit: Fata obſtant. Cedo: Intelligit enim cauſſas ordine manantes, quas plurimum poſſe, longi temporis obſervantia, manifeſtè docet, in nobis quidem? ſed non ſuperos, qui ita dicti, quod ſupra eorum orbes collocati ſint. Tantum abeſt, ut in ſuperûm Regem, & Dominum noſtrum Deum. Verùm enimvero, ſi in nos hàbet vim ac poteſtatem, quid agimus? quid molimur? quid nihil profutura tentamus: Perdamus in rebus vanis oleum & operam; in ſanis operæ pretium facimus: Licet enim ſerò, ſerio adipiſcimur. Dicam, quod ſentio, aperrè. Si enim in his, quæ amittere poſſumus inviti, minus nobis ſuccedit, prætereamus animo elato, & ad æterna contendamus. Nam, ut iſtîc obſtant fata; ita hæc anteſtat nobis, & ſecundat omnia, cauſſatum prima, princeps, libera, & fatis imperans Deus.

LXI. HIEROGRAPHIA.

Calvaries, ſub ſydere, in duplicata Hederæ corolla, quod ſilet, ſententia enunciat: Æterna parantur Virtute: Quid doctiùs pingi, aut veriùs dici potuit? ſtella lucem: Hedera ſpem: Orbi perennitatem: intortus, neſcio, quid majus: & in minores orbes circumvolutus aliquid amplius notat. Beatitatem, inquam, animæ in cœlis, & claritatem nominis in terris. Hæc autem comparantur, non divitiis, quæ ſunt fortunæ: non conciliantur forma, quæ, ſi quæ eſt, ætatis eſt: non acquiruntur robore,

quo

quo à belluis vincimur; ſed veniunt una & ſola virtute, qui eſt rectus uſus bonorum: ſic enim craſſa, quod ajunt, Minerva, delineamus virtutem: Quid ergò, dicet aliquis, viro pauperi interdictū eſt virtute? Deformi ne ſuſpiciendū quidē ad virtutē? Debili nullus uſus virtutis? imò verò maximus, debili, deformi, pauperi, uſus virtutis, plerumq; enim id hominum genus, animi bonis abundat, quæ tantò ſunt meliora, & majora bona bonis fortunæ corporis; quantò excellentior & ſublimior eſt animus. Audiv ſt Ulyſſem non à forma, ſed prudentia laudari. Eumenes etiam infirmus, firmas & validas hoſtium copias fudit. Severus oſtendit caput imperáre non pedes. Fabricios, Fabios, Tuberones paupertas non tantùm victoria inſignes facit. Si igitur nemo ex hac palæſtra excluditur, ſed patet contempto peræquè atque illuſtri hominum generi; utamur bonis, quæ à ſummo & æterno bono, nobis obvenerunt, ad ſummi boni, & æterni Dei laudem: hoc enim malè prætermittitur, aliâs enim in faſtum, quo nihil magis adverſatur virtuti, omnia deſinunt, quæ ad virtutem faciunt, & præſertim animi bonis, quæ non injuſtè ante fortunæ & corporis bona collocavimus: propius enim ad æternitatem appropinquant, imò & ad ſecuram felicitatem. Nam aliis bonis aliter atque aliter uti poſſumus: virtutibus animi, quas morales vocant, niſi rectè, non poſſumus ullo modo uti.

LXIII. *HIEROGRAPHIA.*

Vigilantibus, inquit Myſta, & cervum objicit. Ergò inſomnem noctem ducam cervi gratia? qui licet gratus, elabi è manibus poteſt: fugax enim eſt, & ne ſequare tutò. locū acclivem, præcipitem, canibus deniq; horrendum petit. Verum quidem eſt, ubi cornua poſuit, ſeceſſum quærere, ut Plinius ſcribit, & non, niſi noctu prodire. Sed omnia latibula ſunt interdiu pervia etiam veſtiganti. Si non ſunt levis prædæ cauſſa, quæ me fugit, fugiam ſomnum, qui me tenet gravi pondere negotiorum? voluptas eſt venandi ſtudio captis, quæ & teneræ conjugis, ut Horatius loquitur, & ipſius voluptatis, ut ego, immemorem reddit. Cedo. Concedo etiam ab Alexandro Magno captos cervos, & collum æneo vel aureo monili cinctos, unde de conjectura, repertum enim eſt, licet adipe hauſtum & occultatum. Tenera tamen conjunx, quam venatorum aliquis pro fera occidit, & non tenera, ſed negotia difficilia debebant eſſe pluris, præſertim, quæ manibus tenenentur, quàm quæ è manibus effugiunt, ſive cervi, ſive damæ. Nam in leones impingant, quibus perire propoſitum eſt. Hæc diſſero, non reprehendendi Myſtæ cauſſa; at ſententiæ explorandæ gratia. Videtur enim mihi ratiocinatio quædam eſſe à minori ad majus. Si vigilāt Principes juventutis, ut cervum ſequantur: ſæpe enim non capiunt, & Horatius Romæ quēdam notat de capturæ ineptè triumphantem; quid Principes civitatis facere oportet? ut cives in ſervitute contineant? imò ne ipſi ſerviant potentiori? ejiciantur imperio & vita? Nam non ita difficile eſt, à ſummo faſtigio præcipitem dari; ut vivere à præcipitio.

XLIV. HIE-

Sive hordei calamus,ſive tritici ſcapus hîc in orbē circumvolutus eſt,nota eſt ingēns & ferè incredibilis diligentiæ. Quis enim vel in ſemine ſtipulam volvat, & frangat? Non lenta eſt,ut fructifera quædam. Ars eſt quæ naturam flectit & caſtigat. Et ex hoc naturæ vel obſequio, vel obſervantia, habemus, quæ non haberemus. Licet enim ferax ſit natura; pertinax eſt natura: niſi vitulum mulceas, taurum metues. Quamobrem Myſta non abs re vaticinatur: Et vitæ, mortiſque comes. Quis verò? Labor improbus, ſedulitas, induſtria. Quidquid enim ingenuo labore comparatum eſt;comitatur nos in vita & morte, imò ſuperſtes nobis eſt. Quam dulce, juventæ fructus,in ſenecta delibare? quam bonum relinquere etiam poſteris famam nominis bonam? Ne ceſſemus juvenes: ne fatigemur ſenes: laboremus viri,ut quiſque ſementem fecerit; ita & metet. Tritici orbem volebam, cujus ſubſtantia corpus, ſpecies animam nutrit. Deus bone,quàm es bonus? Nec ego tibi ſervio,qui me ſervas.

LXV. HIEROGRAPHIA.

Paradinus hanc pluviam cœleſtem vult, & Manna intrepretatur. Turnonii,ut apparet,familiaris. Nihil igitur cum hoc pugnemus qui ab illo accepis: mentem enim & ſententiam Myſtæ, nemo melius intellexerit. Et Manna ad ſacram Euchariſtiam transfert,non abs re. Fuit enim Manna,ut cætera ferè illius tempeſtatis, hujus temporis,ita lucis tantæ umbra quædam,ut jam non Paradinus, ſed Chriſtus ipſe nos docet. Quid igitur manus geminæ captant? quæris. Quod manibus capi,imò nec ingenio,licet humani ingenii dexteritas ingens ſit,comprehendi poteſt Sola fide myſterium tantum capitur. Hinc eſt,quod dicit: Non quæ ſupra terram(ſupple, ex quo imperfecta oratio) capiuntur in terra: aut intelliguntur, à terreno homine. Cœleſtis enim ſunt, & auguſtioris animi,nec dubitationibus impediti,ſed expedientis ſe anguſtiis rationis, & ſubjicientis Deo.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Si Paradinus novit Turnonium,ego Cardin. Granuelam, quo tempore, pro Philippo II. Hiſpaniarum Rege,gubernavit Regnum Neapolitanum, probavitque, quod aliquando epigrammati inſeruerim, Tibullii illud: Non ſunt apta meæ grandia vela rati. Si tamen Tibulli, non enim eſt ad manum. Satis eſt,quod meum non erat & erat ad nomen ejus perquàm aptum: telatu autem hîc non incommodum. Nam velis omnibus navim ferri cernimus, agitatam ventis: & velut de cœlo,admoneri Symbolo, qui feratur navi: Durate,noſti,quæ ſequuntur: & vosmet rebus ſervate ſecundis. Maſcula vox, & in rebus duris, ad colligendos, aut confirmandos animos neceſſaria. Nam animus bonus in rebus malis dimidium eſt mali. Et ſemper tempeſtiva,ut enim omnia nos deficiant,in pixe Heſiodi,ſpes ſemper eſt reliqua: eaque non fabuloſè, ſed naturaliter contra metum comparata eſt, unicum in rebus omnibus, niſi extremè perditis, ut Ariſtoteles prudenter obſervat, ſolatium.

LXVII. HIE-

Carolus Borromeus. presb: Card: S. Theodori Archiep: Mediolani

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Joan: Hieronimus Moronus. presb: Card: S. Stephani. S. R. Eccl: Archidiac:

Rhudolphus Pius de Carpi Diac: Car S. Crucis in Hierusalem

Joan: Paulus Chiesa. Cardina: Diac: XII. Apoſtolorum.

Petrus Franciscus Ferrari presbyter Card: Sancti Xyſti.

LXVII. HIEROGRAPHIA.

De Circulo lacteo Proclus in ſphæta, & quem ſitum nunc habeat, Severtius in orbe catoprico tractat. Ad hanc ſpectat Myſta, ut videte eſt ex cœli aſpectu; dùm ad cœli condirorem & ptincipem univerſi, oblectatus oculos, haud vana imagine, aciem menris erigit. Hîc enim non circulus, ſed Deus in rebus arduis & obſcuris itet monſtrat, ne quid offendamus, ut neceſſe eſt, veluti in tenebris, ſi abſque Deo de rebus divinis, imò & humanis, quandoque diſſerimus, ut liquet ex cotentione Philoſophotum de ſummo bono: diſcordia gentium de culru Dei: Chriſtianorum denique de ipſo Deo. Igitur eſt quod Myſtam ſequamur, aut vetius Deum, quem nobis commonſt at: ne in vitæ inſtituto peccemus, aut ertemus in delibetationibus de re, quæ nobis ad hanc vitam commoda eſt, aut ad petennem & futuram neceſſaria. Qua via ſequemur? Lactea ſodes, id eſt, animo ſinceto, candido, &, ùr ad rem verbum adaptem, Lacteo.

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Patte una Fontem cernis, & ſubjectum, ſi non crateta (ſic conceptaculum aquæ, Plinius voc t) ſiphunculum (quem alii papillas, alii ubera, alii caput rubuli, ſive ſcatutiginis appellant à forma, & hoc lo. o, capitis effigiem refert) omnia circ um latè inundantem. Parte alia Cervum æſtuantem, anhelanrem, & ſitienti ſimilem, ſuperare rivum, tenete ipſas ſalebras, appropinquate ad fontem. Quod verò obſitus & penè exeſus ſerpentibus ſit, mitabitur nō injuria aliquis. Nam & veteres rtadiderunt: & nos notantes veterum antè veſtigia ſcripſimus. Cervos in noxium reptile, animam efflare. Imò hoc ipſum eſt, quod ſerpentes multæ, ut vitum fortem plures in ſolitudine deprehenſum, globo cingant, vi comptehendant, &, cum vittute nequeanr, numero ſuperare conentur cervum. In Lybicis campis, qui ſpectârit, neſcio: Opianus refert; ſcio, licet in Aftica gigni cervos Plinius neget, luctatur diu cervus, ſed numero inferior, ſuperiot fit ingenio. Ad proximum enim fluvium feſtinat, & à fluvialibus cancris temedium petit. Nec mora his guſtatis, defluit inimica lues, quam, ur conficiat, jam ad natutæ odium, accidit cupiditas vindictæ: ipſius vulneta ſpontè obducuntur: & niſi in Aquilæ ungues, aut hominum tela incidat, ad grandem ætatem petvenit. Hæc fuſius juxta fontem effuudi, quod nos etiam cum Propheta intetdum clamamus: Quemadmodum cervus ad fontem aquatum; ita anima noſtta ad te Deus.[1] Et cum Rege Propheta concinnat hî Myſta: una ſalus. Nihil enim aliud dicit; quam cervo, ut eſt fons; ita nobis una ſalus eſt Deus. Et verè dicit. Fons enim omnis bon, Deus eſt: & nunquam ſatiatur mens hominis, ullo bono, niſi ſummum illud bonum adepta. Nam cupiditas, narura eſt infinita. nequaquam reptehendenda, ſed coercenda, intra honeſti cancellos: ac tatione admonenda, ne ad concupitum magis, quam verum bonum fetatut. Non enim ita œſtto tapitur fera; ut effera cupiditas, opinione dementata. Quid verò in nobis ſerpentes? quæret aliquis, ſi non diſſimilis ſimilitudo eſt; vitia in nobis ſerpentia, nec cutem, ſed cor rodentia ne dicam enecantia. Hæc

in

Digitized by Google

in ſolitudine, id eſt, longè à Deo, procul à ratione, comprehendunt nos & in peccata capitalia deducunt, accelerant, inquam, animæ mortem. Ni eluctemur, & concitato curſu recipiamus nos ad Deum datorem, eundemq; ſervatorem vitæ. Sed eſſe cancros oportet: Et ut fortia facere, ita & pati neceſſe eſt. Nam ut ex deliciis naſcuntur, aluntur que vitia; ita probi mores duris rebus inſeruntur, & rectæ ſententiæ, ſana mente apprehenduntur. Haud ſecus ac fluentibus ex nutu ventis, laxant corpora, ſocii navales: Adverſantibus verò intendunt nervos & remos.

LIX. HIEROGRAPHIA.

En aranea, ut exorſa telam, liciis vinxerit: ſtamine percurrat: trama trameat. Et è medio, veluti centro, extrema obeat: Quid enim deſcribam? quæ melius & luculentius ſcribit Plinius, quam pictorum ullus pinxerit. Hac autem arte Deus non alius, vile inſectum imbuit atque informavit. Natura prædicatur in aliis alia, ſed quæ omnia uni debet conditori omniū Deo. Nam quod alia ſit atque alia ad Deum, quod eſt unicum & ſimplex principium, neceſſariò reducitur. Magne Deus, quàm ſpectabilis es, in univerſo. & partibus univerſi? Opus non miramur, quod familiare & domeſticum. Ne textricem miremur quidem, ſi placet. Quanquam & gracile corpuſculum, & teretes digitos, ut ita loquar (ſunt profectò tribus internodiis diſtincti) ad opus factos, & confiteamur, & miremur, neceſſe ſit; unde ex tantillo abdomine tanta materies? Naturæ ea vis ſit ac liberalitas. Magnæ artis eſt texere: Cujus induſtriæ, retexere? ſolers aranea majoris animi, quàm ſolertis, imbrem præſentire, anteverte tempeſtatem. Non abſque cauſſa, ex multis pauca colligo. Dicit enim Myſta, quidquid id, quantumcunque eſt, divinitus obtigiſſe. Et non obſcurè comparans ſeſe cum aranea, ſi quid haberet à Natura, Fortuna, Induſtria (habebat autem plurima) id omne acceptum referebat, cui debebat, Deo. Quem, ſi ſequerentur beatiores inter mortales; minori cum invidia & majori ſecuritate, bonis gratuitis potirentur Nunc animum non adæquantes beatitati, in ærumnas ſæpe graves incidunt. His tamen gravius eſt, quod à ſe ipſi degenerent: &, ut Arachne in araneam mutata eſt, propter ingratitudinem à Pallade, divinitus puniantur, & ſimiliores fiant belluarum, quàm hominum ratione utentium.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Hanc Ruſcellus non tàm explicat, quàm implicat Myſtæ laudibus. Altare tamen eſt, & ne ignoremus, quid fiat, in baſin inciſum eſt: Litatur. Differt autem litare, à ſacrificare: Quod hoc ſit petere, & orare, illud impetrare & exorare. Ut paullò aliter Nonius. Et inter duas ſtatuas altare eſt, anchoris revinctas. Quæ tenſa vi retinacula vocat Myſta: Et ſunt, ut cernere eſt, vi tenſa cùm anchoralia, tùm anchoræ. Spectemus jam, ſi videbitur ſtatuas. Primùm ſtant, aut veriùs fixæ ſunt. Quod conſtantiæ eſt. Deinde, infra umbilicum, meræ, ut dicuntur ſtatuæ, quod referente illo libidinis eſt. Poſtremò truncæ, manibus. Quod incorruptelæ Ægypti ſtatuunt; virilis autem hæc, illa muliebris, ut ex coma apparet. Ita ſenſim

F 2 veluti

veluti tenebræ, aurora appropinquante, defluunt, omnis Hierographiæ difficultas tollitur, & jam jam evaneſcet. Nam ſtatuarum in morem ſtare, & collocare in Deo ſpem oportet: Ac eidem vi amotis conſtringi, exutumque pravos affectus, cor mundum & immaculatum immolare; qui egregie velit & ex ſententia litare. Hoc autem propoſitum fuiſſe Rod. Pio Carpenſi neceſſe eſt; ſi veræ ſint laudes, quas verè illi Ruſcellus tribuit. Et nobis propoſitum eſſe debet, quando ad Sacrum accedimus.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

De Leone, quæ ex variis, varia congerit, Geſnerus, operæ pretium non eſt, ut huc conveham. Ferum nimans eſſe omnibus conſtat. Hanc feritatem dom ri tamen, non tantùm audivimus, ſed & vidimus. Cicurem enim ex Africa deduxit Ioan. Auſtriacus. Marſilie, cui nihil defuit, ad ſummam gloriæ, præter ætatem. Et in Africa primus mortalium, cujus quidem memoria ſit, Hanno Carthaginenſis, Leonem ſubjugavit. Magno terrore civium, non feram ſed. n mum viri, qui tantùm auſus eſſet, non feciſſet tantùm, expaveſcent. um. Patriâ igitur, ne quid domi n. varet, extorris actus eſt. M. Antonius Triumvir, majora auſus Romæ. Leones ſub currum. cives ſub jugum mittere, impunè factum tulit. Nam hic finis erat libertatis populi Romani & oſtentum libidinoſæ ſerv tutis, principium intolerabilis imperii. Hæc ad iconem pertinent Vides enim Leonem habenis vinvinctum, & his manu regi. Humana an auguſtiori, non expreſſit Myſta. Et in fabuli ſeſt, non fabuloſè Cupidinem in Leonem etiam imperium habere. De quo quis Græco um, non memini, Epigramma ſcripſit. De Antonio, ſcio Alciatum ſcripſiſſe. Ruſcellus etiam conjicit Myſtam in juventa & ætati & amori indulſiſſe. Veniſſe autem in ſpem demulcendæ Amicæ inimicæ ex intuitu L onis, qui tempore feritatem exuit, & humanæ aſſueſcit diſciplinæ. Qo etiam Symbolum. Dies & ingenium. Sed malim referri comparationem ad negotia & ſtudia quædam graviora, digniora que hom ne cùm factis operantur, tùm verſante in Republica. Quanquam enim multa ſeſe & multi obj ciant honeſt.s, & honeſt s conatibus; ſuo tamē tempore ſeneſcunt & to pent. Si contra niteris. Idem evenit in meditationibus litterarum. Nam ſi ingenium acuis, & ipſe ſudes: Labor improbus omnes moleſtias ſuperat: Tempus omnes difficultates lævigat: ingenii vigor omnia abdita ex tenebris eruit, colluſtrat, & ponit denique in luce.

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vel Ætna, vel Veſuvius eſt: Nec enim reor Myſtam Italum ad Heclam reſpexiſſe, qui flammas vundique exhalat mons. Licet non ſemper ardeant, nec undique eructent ignem. Et hoc eſt, quod Myſta dicit: Ego ſemper ardeo. Quod vultdi ere; Ego totus flag o; Si amore Dei laudo: ſi mulieris, rideo. Cœleſtis enim ille amor, hic terrenus. Ne miremur Venerem quandam à Platone cœleſtem appellari, multum ab hac cœnoſa non mai itima diſcrepantem. Rideo, inquam, primæ ætatis cœcum judicium atque utinam hoc non ad creſcentem ætatem ſerperet. Multum enim refert

ſert, cui rei, laudatæne an concupitæ à teneris tete aſſueſeceris. Cæterum, quod Ætna ardeat Iuſtinus docet. Ætnæus ager cavernoſus eſt. Mons ſulphureus. Per cavernas igitur, ſi quando veluti per tubos, inſinuat ſe ventus, aliter ac folles, igneum illum fomitem excitat: qui ex levi ſcintilla in horribile illud incendium evaporatur. Ante Petrarcham Veſuvii incendium deſcribit Plinius Minor, & dum veſtigat miraculum naturæ ſuffocatum eſſe avunculum ſcribit, vel fumo, vel cinere. Non fuit pœna illa fortuita, ſed divina. Nam, qui naturam ſupra parentem admirabatur, in admiratione naturæ, juſto *D*ei parentis naturæ judicio extinctus eſt: eſt enim infiniti cujuſdam boni nobis inſita cupiditas. Quod in electione aut fruitione erret à corruptela naturæ. Suppliciis igitur non conatibus tantùm opus eſt; ut cor noſtrum Deus regat, & ſui amore occupet, non quod alia non ſint quæ velle non debeamus: multis enim indigemus, in natura omnium indiga; ſed ſemper bona, non niſi ordine ſuo diſtincta, & quaſi gradibus ſeparata.

Guido Ferrari presb: Card: S. Balbinę Epis: Tusculan?

Petrus Bembus Venetus presb Card: tm. Coronatoz. Epis: Albanus.

Antonius Corarus Venetus presb Card: S. Georgy Legatus Campanę.

Auguſtinus Spinola Genuensis presb Card S. Martini S. Eccl Camera

Philippus Spinola Genuensis presb Card S. Sabinę. Legatus Perusię

Alexander Criuellus pres Card: S. Laurenty S. Rom: Eccl: Camerarius

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Putei inventionem Danao Græci tribuunt, quanquam neceſſitas majores rem utilem, multò antè docuerit, uti liquet, ſi non ex re ipſa, ex Patria-cha, imò ex ſermone vernaculo Græcorum. Nam à puteis, vel fontibus, Pagi (& pagatim olim habeant,) appellati ſunt. Nihil fruſtrà refero. Puteum enim hîc, nemo non agnoſcit. Ita & adverſus præcipitium ſubſtratus eſt: patens crepidine: & liberalitas aquæ in tympano, uno fune duo hauſta, quorum alterum eminet, alterum grave undâ ſubſidit, verſante, ad refocillandum non modo animum, ſed & os invitat. Sed Motu clarior, quod Myſta dicit, non ita intelligo, ut puteus videri poteſt. Scio perſpicacis ingenii eſſe plurimos, qui omnia ſuo intuitu penetrent: plures à vanitate animi inſita, non modo velle aliis oſtendere, ſe videre, quæ non vident: verùm etiam pluries ſeſe, quam alios fallere. Ego de me loquor. Licet enim ex D. Baſilio fontem Symboli, Ruſcellus hauriat; vereor tamen, ut motu turbetur magis, quàm inclareſcat fons. Loquitur quidem Baſilius, de aqua putei hauſta; & quo magis hauritur limpidiorem reddi; ſed dubitans, & ut ſitulæ de orbe, ab aliorum ore & ſermone dependens. Cum nemine contendo: ſed ad veritatem tendo. Nam antè Baſilium, Plinius aquam putei eam ſalubertimam cenſet, cui exercitationis ratio crebro hauſtu contingit: & illa tenuitas colante terra, cui ut adſtipulemur, uſus cogit. Alga enim non fontes tantùm quietiores, aut ſtagna & lacus; verùm mare etiam, ſi quando quietem capit, occupat, viciſti, quid amplius moliris? ut victoriæ fructum, ut operis mercedem legas. Motu clarior ſit aqua, jugis ſit, non fiat modò: & fiat, qui ſemper movetur haurientiũ frequẽtia & indigẽtia. Quid tum poſtea? ut de vel dicẽdo, vel faciendo exerceas: nec in eo torpeas, ad quod te aptiſſimum ſenſeris. Alii enim ad artes ingenuas, alii ad ſellularias ſunt natura facti magis. Anchiſes apud Virgil. Romanis poſteris Æneæ artem imperandi commendat, quaſi cæteræ, indignæ ſint eo, quem Deus ſublimiori loco ſtatuit, ne ad manuũ opera ſe dimittat. Quemadmodum enim tempore etiam ſilex liqueſcit; ita exercitio & familiari uſu, omnia ſuperantur & miteſcunt. Quod etiam mihi videre videor ex ipſa Ciconia: non enim eſt palus per alterum trajectus, ad aquæ hauſtum; ſed planta lentè ad hoc inflexa.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

En Caltha iterum, ex vaſe figulino florens. Ne repetam naturæ vim quæ Calthæ tandem ſoliſequii nomen fecit. Myſta, aut æternitatem ſibi promittit: aut perennitatem laboris, in vita mortali, nec falſus opinione ſua eſt, nec fefellit promiſſis. Nam Petrus Bembus eſt, qui quamdiu fuit, in actu fuit: & ſuperſtes vitæ nomen eſt; eritque quamdiu Sol duplici volvetur motu; Sed animadverte Caltham non fortuitò alicubi enatam, aut in horto tantùm incultam. Familiarius multò attrectatam, & in credo fictili, ſufficiente, occultos per meatus, radicibus humorem, ne vidiſſe ſatis exiſtimes, quæ non ſine gravi cauſſa, à graviſſimo viro picta ac ficta aſpectas. Nam fictile fas eſt, ac fragile, in quod indita anima eſt,

LXI. HIEROGRAPHIA.

Vides ne Lauri ramos utrinque rotæ inter radios? Laurum enim teſtari victoriam, aut decretam victori, non ignoras, vides quoque rotam, quæ vel vento, vel induſtria agitari poſſet, grandi mole penſili immotam ſiſti, & quaſi ſufflamine cohiberi, ne vel ſponte volvatur. Legis autem: Fata obſtant. Et ſi non legeres, per ipſam molem intelligeres: majori vi cedere minorem. Fortunam verò in rotam collocari à pictoribus: rotari cum rota à Poetis fando audiviſti, aut didiciſti aliquando. Jam fortunâ, quæ natura volubilis eſt, Fatum propter conſtantiam, potentius eſſe neceſſe eſt. Quid igitur fortunam urgemus, aut increpamus, ſi noſtris conatib. major & occulta vis reluctatur? Theogenes Deo tribuit ſanior nobis, qui nos Fortunæ non Deæ. Homerus in vero opere ſuo ne meminit quidem. Nam de Hymnis, ut Orphei verſibus dubitari non injuria poſſet. Euripides ſanior ſeipſo in Electra, Deorum miniſtram: quam cum aliis Deorum Dominam fecerat, appellat. Fatum contra Homerus agnoſcit μοῖραν puta, ſed & αἶσαν Græci nominant, cui non Poetæ, ſed & Herodotus tantum tribuit: ut nec ipſos quidem Deos Fato repugnare poſſe arbitretur, impietati majori, neſcio, an inſania Non enim Dii ſunt, at ſervi, imò captivi, quos major cotinet vis, aut violenta detinet neceſſitas. Quæ igitur noſtrorum vel impudentia, vel imprudentia? qui unum, verum, ſolum Deum cauſſarum nexibus, veluti vinculis irretiunt? Quod ſemel decrevit, mutare non poteſt, ajunt. Et quis Regum noſtrorum, ô nihil minus, quàm Iuriſconſulti, ſibi ligat manus? Iam nihil ſcis, quid decreverit, qui auctoritati divinæ Hiſtoriæ nihil tribuis. Et ſi ſcires, non intelligeres. Quam enim multæ ſunt leges, quas alii aliter interpretantur? Sed & Myſta noſter, inquit: Fata obſtant. Cedo: Intelligit enim cauſſas ordine manantes, quas plurimum poſſe, longi temporis obſervantia, manifeſtè docet, in nobis quidem? ſed non ſuperos, qui ita dicti, quod ſupra eorum orbes collocati ſint. Tantum abeſt, ut in ſuperûm Regem, & Dominum noſtrum Deum. Verùm enimvero, ſi in nos habet vim ac poteſtatem, quid agimus? quid molimur? quid nihil profutura tentamus? Perdamus in rebus vanis oleum & operam, in ſanis operæ pretium facimus: Licet enim ſerò, ſerio adipiſcimur. Dicam, quod ſentio, apertè. Si enim in his, quæ amittere poſſumus inviti, minus nobis ſuccedit, prætereamus animo elato, & ad æterna contendamus. Nam, ut iſtic obſtant fata, ita hæc anteſtat nobis, & ſecundat omnia, cauſſarum prima, princeps, libera, & fatis imperans Deus.

LXI. HIEROGRAPHIA.

Calvaries, ſub ſydere, in duplicata Hederæ corolla, quod ſilet, ſententia enunciat: Æterna parantur Virtute: Quid doctiùs pingi, aut veriùs dici potuit? ſtella lucem: Hedera ſpem: Orbi perennitatem: intortus, neſcio, quid majus: & in minores orbes circumvolutus aliquid amplius notat. Beatitatem, inquam, animæ in cœlis, & claritatem nominis in terris. Hæc autem comparantur, non divitiis, quæ ſunt fortunæ: non conciliantur forma, quæ, ſi quæ eſt, ætatis eſt: non acquiruntur robore, quo

quo à belluis vincimur; ſed veniunt una & ſola virtute, qui eſt rectus uſus bonorum: ſic enim craſſa, quod ajunt, Minerva, delineamus virtutem: Quid ergò, dicet aliquis, viro pauperi interdictū eſt virtute? Deformi ne ſuſpiciendū quidē ad virtutē? Debili nullus uſus virtutis? imò verò maximus, debili, deformi, pauperi, uſus virturis, plerumque enim id hominum genus, animi bonis abundat, quæ tantò ſunt meliora, & majora bona bonis fortunæ corporis; quantò excellentior & ſublimior eſt animus. Audiv ſt Ulyſſem non à forma, ſed prudentia laudari. Eumenes etiam infirmus, firmas & validas hoſtium copias fudit. Severus oſtendit caput imperáre non pedes. Fabricios, Fabios, Tuberones paupertas non tantùm victoria inſignes facit. Si igitur nemo ex hac palæſtra excluditur; ſed patet contempto peræquè atque illuſtri hominum generi; utamur bonis, quæ à ſummo & æterno bono, nobis obvenerunt, ad ſummi boni, & æterni Dei laudem: hoc enim malè prætermittitur, aliâs enim in faſtum, quo nihil magis adverſatur virtuti, omnia deſinunt, quæ ad virtutem faciunt, & præſertim animi bonis, quæ non injuſtè ante fortunæ & corporis bona collocavimus: propius enim ad æternitatem appropinquant, imò & ad ſecuram felicitarem. Nam aliis bonis aliter atque aliter uti poſſumus: virtutibus animi, quas morales vocant, niſi rectè, non poſſumus ullo modo uti.

LXIII. HIEROGRAPHIA.

Vigilantibus, inquit Myſta, & cervum objicit. Ergò inſomnem noctem ducam cervi gratia? qui licet gratus, elabi è manibus poteſt: fugax enim eſt, & ne ſequare tutò. locū acclivem. præcipitem, canibus deniq; horrendum petit. Verum quidem eſt, ubi cornua poſuit, ſeceſſum quærere, ut Plinius ſcribit, & non, niſi noctu prodire. Sed omnia latibula ſunt interdiu pervia etiam veſtiganti. Si non ſunt levis prædæ cauſſa, quæ me fugit, fugiam ſomnum, qui me tenet gravi pondere negotiorum? voluptas eſt venandi ſtudio captis, quæ & teneræ conjugis, ut Horatius loquitur, & pſius voluptaris, ut ego, immemorem reddit. Cedo. Concedo etiam ab Alexandro Magno captos cervos, & collum æneo vel aureo monili cinctos, unde de conjectura, repertum enim eſt, licet adipe hauſtum & occulratum. Tenera tamen conjunx, quam venatorum aliquis pro fera occidit, & non tenera, ſed negotia difficilia debebant eſſe pluris, præſertim, quæ manibus tenennentur; quàm quæ è manibus effugiunt, ſive cervi, ſive damæ. Nam in leones impingant, quibus perire propoſitum eſt. Hæc dixero, non reprehendendi Myſtæ cauſſa; at ſententiæ explorandæ gratia. Videtur enim mihi ratiocinatio quædam eſſe à minori ad majus. Si vigilāt Principes juventutis, ut cervum ſequantur: ſæpe enim non capiunt, & Horatius Romæ quēdam notat de capturæ ineptè triumphantem; quid Principes civitatis facere oportet? ut cives in ſervitute contineant? imò ne ipſi ſerviant potentiori? ejiciantur imperio & vita? Nam non ita difficile eſt, à ſummo faſtigio præcipitem dati, ut vivere à præcipitio.

XLIV. HIE-

Siue hordei calamus,ſive t.itici ſcapus hîc in orbē circumvolutus eſt,nota eſt ingētis & ferè incredibilis dil gentiæ. Quis enim vel in ſemine ſtipulam volvat, & frangat? Non lenta eſt,ut fructifera quædam. Ars eſt quæ naturam flectit & caſtigat. Et ex hoc naturæ vel obſequio, vel obſervantia, habemus, quæ non haberemus. Licet enim ferax ſit natura, pertinax eſt natura: niſi vitulum mulceas, taurum metues. Quamobrem Myſta non abs re vaticinatur: Et vitæ, mortiſque comes. Quis verò? Labor improbus, ſedulitas, induſtria. Quidquid enim ingenuo labore comparatum eſt,comitatur nos in vita & morte, imò ſuperſtes nobis eſt. Quam dulce,juventæ fructus,in ſenecta delibare? quam bonum relinquere etiam poſteris famam nominis bonam? Ne ceſſemus j venes: ne fatigemur ſenes: laboremus viri,ut quiſque ſementem fecerit, ita & metet. Tritici orbem volebam, cujus ſubſtantia corpus, ſpecies animam nutrit. Deus bone,quàm es bonus? Nec ego tibi ſervio,qui me ſervas.

LXV. HIEROGRAPHIA.

Paradinus hanc pluviam cœleſtem vult, & Manna intrepretatur. Turnonii,ut apparet,familiaris. Nihil igitur cum hoc pugnemus qui ab illo acceperis: mentem enim & ſententiam Myſtæ, nemo melius intellexerit. Et Manna ad ſacram Euchariſtiam transfert,non abs re. Fuit enim Manna,ut cætera ferè illius tempeſtatis, hujus temporis,ita lucis tantæ umbra quædam,ut jam non Paradinus, ſed Chriſtus ipſe nos docet. Quid igitur manus geminæ captant? quæris. Quod manibus capi,imò nec ingenio,licet humani ingenii dexteritas ingens ſit,comprehendi poteſt Sola fide myſterium tantum capitur. Hinc eſt,quod dicit: Non quæ ſupra terram(ſupple, ex quo imperfecta oratio) cap untur in terra: aut intelliguntur, à terreno homine. Cœleſtis enim ſunt, & auguſtioris animi,nec dubitationibus impeditis,ſed expedientis ſe anguſtiis rationis, & ſubjicientis Deo.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Si Paradinus novit Turonium,ego Cardin. Granue'am, quo tempore, pro Philippo II. H ſpaniarum Rege,gubernavit Regnum Neapolitanum, probavitque, quod aliquando epigrammati inſeruerim, Tibullli illud: Non ſunt apta meæ grandia vela rati. Si tamen Tibulli, non enim eſt ad manum,Satis eſt,quod meum non erat & erat ad nomen ejus perquàm aptum: relatu autem hîc non incommodum. Nam velis omnibus navim ferri cernimus, agitatam ventis: & velut de cœlo,admoneri Symbolo, qui ferantur navi: Durate,noſti,quæ ſequuntur: & vos met rebus ſervate ſecundis. Maſcula vox, & in rebus duris, ad colligendos, aut confirmandos animos neceſſaria. Nam animus bonus in rebus malis dimidium eſt mali. Et ſemper tempeſtiva,ut enim omnia nos deficiant,in pixe Heſiodi,ſpes ſemper eſt reliqua: ea que non fabuloſè, ſed naturaliter contra metum comparata eſt, unicum in rebus omnibus, niſi extremè perditis, ut Ariſtoteles prudenter obſervat, ſolatium.

LXVII. HIE-

Carolus Borromeus. presb: Card: S. Theodori Archiep: Mediolani

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EM.

Joan: Hieronimus Moronus. presb: Card: S. Stephani S. R: Eccl: Archidiac:

Rhudolphus Pius de Carpi. Diac: Car S. Crucis in Hierusalem.

Joan: Paulus Chiesa. Cardina: Diac: XII. Apostolorum.

Petrus Franciscus Ferrari presbyter Card: Sancti Xysti.

LXVII. HIEROGRAPHIA.

De Circulo lacteo Proclus in ſphæra, & quem ſitum nunc habeat, Severtius in orbe catoprico tractat. Ad hanc ſpectat Myſta, ut videre eſt ex cœli aſpectu; dùm ad cœli conditorem & principem univerſi, oblectatus oculos, haud vana imagine, aciem mentis erigit. Hîc enim non circulus, ſed Deus in rebus arduis & obſcuris iter monſtrat, ne quid offendamus, ut neceſſe eſt, veluti in tenebris, ſi abſque Deo de rebus divinis, imò & humanis, quandoque diſſerimus, ut liquet ex cotentione Philoſophorum de ſummo bono: diſcordia gentium de cultu Dei: Chriſtianorum denique de ipſo Deo. Igitur eſt quod Myſtam ſequamur, aut verius Deum, quem nobis commonſtrat: ne in vitæ inſtituto peccemus, aut erremus in deliberationibus de re, quæ nobis ad hanc vitam commoda eſt, aut ad perennem & futuram neceſſaria. Qua via ſequemur? Lactea ſedes, id eſt, animo ſincero, candido, &, ut ad rem verbum adaptem, Lacteo.

LXVIII. HIEROGRAPHIA.

Parte una Fontem cernis, & ſubjectum, ſi non cratera (ſic conceptaculum aquæ, Plinius vocat) ſiphunculum (quem alii papillas, alii ubera, alii caput tubuli, ſive ſcaturiginis appellant à forma, & hoc lo. o. capitis effigiem refert) omnia circumlatè inundantem. Parte alia Cervum æſtuantem, anhelantem, & ſitienti ſimilem, ſuperare rivum, tenere ipſas ſalebras, appropinquare ad fontem. Quod verò obſitus & penè exeſus ſerpentibus ſit, mirabitur nõ injuria aliquis. Nam & veteres tradiderunt: & nos notantes veterum antè veſtigia ſcripſimus, Cervos in noxium reptile, animam efflare. Imò hoc ipſum eſt, quod ſerpentes multæ, ut virum fortem plures in ſolitudine deprehenſum, globo cingant, vi comprehendant, &, cum virtute nequeant, numero ſuperare conentur cervum. In Lybicis campis, qui ſpectârit, neſcio: Opianus refert, ſcio, licet in Africa gigni cervos Plinius neget, luctatur diu cervus, ſed numero inferior, ſuperior fit ingenio. Ad proximum enim fluvium feſtinat, & à fluvialibus cancris remedium petit. Nec mora his guſtatis, defluit inimica lues, quam, ut conficiat, jam ad naturæ odium, accidit cupiditas vindictæ: ipſius vulnera ſponte obducuntur: & niſi in Aquilæ ungues, aut hominum tela incidat, ad grandem ætatem pervenit. Hæc fuſius juxta fontem effuudi, quod nos etiam cum Propheta interdum clamamus: Quemadmodum cervus ad fontem aquarum: ita anima noſtra ad te Deus. Et cum Rege Propheta concinnat hî Myſta: una ſalus. Nihil enim aliud dicit, quam cervo, ut eſt fons; ita nobis una ſalus eſt Deus. Et verè dicit. Fons enim omnis boni, Deus eſt: & nunquam ſatiatur mens hominis, ullo bono, niſi ſummum illud bonum adepta. Nam cupiditas, natura eſt infinita, nequaquam reprehendenda, ſed coercenda, intra honeſti cancellos: ac ratione admonenda, ne ad concupitum magis, quam verum bonum feratur. Non enim ita œſtro rapitur fera, ut efferà cupiditas, opinione dementata. Quid verò in nobis ſerpentes? quæret aliquis, ſi non diſſimilis ſimilitudo eſt; vitia in nobis ſerpentia, nec autem, ſed corrodentia ne dicam enecantia. Hæc

in

in ſolitudine, id eſt, longè à Deo, procul à ratione, comprehendunt nos & in peccata capitalia deducunt, accelerant, inquam, animæ mortem. Ni eluctemur, & concitato curſu reciplamus nos ad Deum datorem, eundemq; ſervatorem vitæ. Sed eſſe cancros oportet: Et ut fortia facere, ita & pati neceſſe eſt. Nam ut ex deliciis naſcuntur, aluntur que vitia; ita probi mores duris rebus inſeruntur, & rectæ ſententiæ, ſana mente apprehenduntur. Haud ſecus ac fluentibus ex nutu ventis, laxant corpora, ſocii navales: Adverſantibus verò intendunt nervos & remos.

LIX. HIEROGRAPHIA.

En aranea, ut exorſa telam, liciis vinxerit: ſtamine percurrat: trama trameat. Et è medio, veluti centro, extrema obeat: Quid enim deſcribam? quæ melius & luculentius ſcribit Plinius, quam pictorum ullus pinxerit. Hac autem arte Deus non alius, vile inſectum imbuit atque informavit. Natura præ dicatur in aliis alia, ſed quæ omnia uni debet conditori omniū Deo. Nam quod alia ſit atque alia ad Deum, quod eſt unicum & ſimplex principium, neceſſariò reducitur. Magne Deus, quàm ſpectabilis es, in univerſo. & partibus univerſi? Opus non miramur, quod familiare & domeſticum. Ne textricem miremur quidem, ſi placet. Quanquam & gracile corpuſculum, & teretes digitos, ut ita loquar (ſunt profectò tribus internodiis diſtincti) ad opus factos, & confiteamur, & miremur, neceſſe ſit; unde ex tantillo abdomine tanta materies? Naturæ ea vis ſit ac liberalitas. Magnæ artis eſt texere: Cujus induſtriæ, retexere? ſolers aranea majoris animi, quàm ſolertis, imbrem præſentire, anteverte tempeſtatem. Non abſque cauſſa, ex multis pauca colligo. Dicit enim Myſta, quidquid id, quantumcunque eſt, divinitus obtigiſſe. Et non obſcurè comparans ſeſe cum aranea, ſi quid haberet à Natura, Fortuna, Induſtria (habebat autem plurima) id omne acceptum referebat, cui debebat, Deo. Quem, ſi ſequerentur beatiores inter mortales; minori cum invidia & majori ſecuritate, bonis gratuitis potirentur Nunc animum non adæquantes beatitati, in ærumnas ſæpe graves incidunt. His tamen gravius eſt, quod à ſe ipſi degenerent: &, ut Arachne in araneam mutata eſt, propter ingratitudinem à Pallade, divinitus puniantur, & ſimiliores fiant belluarum, quàm hominum ratione utentium.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Hanc Ruſcellus non tàm explicat, quàm implicat Myſtæ laudibus. Altare tamen eſt, & ne ignoremus, quid fiat, in baſin inciſum eſt: Litatur. Differt autem litare, à ſacrificare: Quod hoc ſit petere, & orare, illud impetrare & exorare. Ut paullò aliter Nonius. Et inter duas ſtatuas altare eſt, anchoris revinctas. Quæ tenſa vi retinacula vocat Myſta: Et ſunt, ut cernere eſt, vi tenſa cùm anchoralia, tùm anchoræ. Spectemus jam, ſi videbidebitur ſtatuas. Primùm ſtant, aut veriùs fixæ ſunt. Quod conſtantiæ eſt. Deinde, infra umbilicum, meræ, ut dicuntur ſtatuæ, quod referente illo libidinis eſt. Poſtremò truncæ, manibus. Quod incorruptelæ Ægypti ſtatuunt; virilis autem hæc, illa muliebris, ut ex coma apparet. Ita ſenſim

veluti tenebræ, aurora appropinquante, defluunt, omnis Hierographiæ difficultas tollitur, & jam jam evaneſcet. Nam ſtatuarum in morem ſtare, & collocare in Deo ſpem oportet: Ac eidem vi amoris conſtringi, exutumque pravos affectus, cor mundum & immaculatum immolare; qui egregie velit & ex ſententia litare. Hoc autem propoſitum fuiſſe Rod. Pio Carpenſi neceſſe eſt; ſi veræ ſint laudes, quas verè illi Ruſcellus tribuit. Et nobis propoſitum eſſe debet, quando ad Sacrum accedimus.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

De Leone, quæ ex variis, varia congerit, Geſnerus, operæ pretium non eſt, ut huc conveham. Ferum animans eſſe omnibus conſtat. Hanc feritatem domari tamen, non tantùm audivimus, ſed & vidimus. Cicurem enim ex Africa deduxit Ioan. Auſtriacus. Mars ille, cui nihil defuit, ad ſummam gloriæ, præter ætatem. Et in Africa primus mortalium, cujus quidem memoria ſit, Hanno Carthaginenſis, Leonem ſubjugavit. Magno terrore civium, non feram, ſed animum viri, qui tantùm auſus eſſet, non feciſſet tantùm, expaveſcentium. Patriâ igitur, ne quid domi novaret, extorris actus eſt. M. Antonius Triumvir, majora auſus Romæ. Leones ſub currum, cives ſub jugum mittere, impunè factum tulit. Nam hic finis erat libertatis populi Romani & oſtentum libidinoſæ ſervitutis, principium intolerabilis imperii. Hæc ad iconem pertinent Vides enim Leonem habenis vinvinctum, & has manu regi. Humana an auguſtiori, non expreſſit Myſta. Et in fabulis eſt, non fabuloſè Cupidinem in Leonem etiam imperium habere. De quo quis Græcorum, non memini, Epigramma ſcripſit. De Antonio, ſcio Alciatum ſcripſiſſe. Ruſcellus etiam conjicit Myſtam in juventa & ætati & amori indulſiſſe. Veniſſe autem in ſpem demulcendæ Amicæ inimicæ ex intuitu Leonis, qui tempore feritatem exuit, & humanæ aſſueſcit diſciplinæ. Quo etiam Symbolum. Dies & ingenium. Sed malim referri comparationem ad negotia & ſtudia quædam graviora, dignioraque homine cùm ſacris operante, tùm verſante in Republica. Quanquam enim multa ſeſe & multi objiciant honeſtis, & honeſtis conatibus; ſuo tamē tempore ſeneſcunt & torpent. Si contra niteris. Idem evenit in meditationibus litterarum. Nam ſi ingenium acuis, & ipſe ſudes: Labor improbus omnes moleſtias ſuperat: Tempus omnes difficultates lævigat: ingenii vigor omnia abdita ex tenebris eruit, colluſtrat, & ponit denique in luce.

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vel Ætna, vel Veſuvius eſt: Nec enim reor Myſtam Italum ad Heclam reſpexiſſe, qui flammas undique exhalat mons. Licet non ſemper ardeant, nec undique eructent ignem. Et hoc eſt, quod Myſta dicit: Ego ſemper ardeo. Quod vult dicere; Ego totus flagro; Si amore Dei laudo: ſi mulieris, rideo. Cœleſtis enim ille amor, hic terrenus. Ne miremur Venerem quandam à Platone cœleſtem appellari, multum ab hac cœnoſa non maritima diſcrepantem. Rideo, inquam, primæ ætatis cæcum judicium atque utinam hoc non ad creſcentem ætatem ſerperet. Multum enim refert

ſert, cui rei, laudatæne an concupitæ à teneris tete aſſueſeceris. Cæterum, quod Ætna ardeat Juſtinus docet. Ætnæus ager cavernoſus eſt. Mons ſulphureus. Per cavernas igitur, ſi quando veluti per tubos, inſinuat ſe ventus, alirer ac folles, igneum illum fomitem excitat: qui ex levi ſcintilla in horribile illud incendium evaporatur. Ante Petrarcham Veſuvii incendium deſcribit Plinius Minor, & dum veſtigat miraculum naturæ ſuffocatum eſſe avunculum ſcribit, vel fumo, vel cinere. Non fuit pœna illa fortuita, ſed divina. Nam, qui narutam ſupra parentem admirabarur, in admiratione naturæ, juſto *Dei* parentis naturæ judicio extinctus eſt: eſt enim infiniti cujuſdam boni nobis inſita cupiditas. Quod in electione aut fruitione erret à corruptela naturæ. Suppliciis igitur non conaribus tantùm opus eſt; ut cor noſtrum Deus regat, & ſui amore occupet, non quod alia non ſint quæ velle non debeamus: multis enim indigemus, in natura omnium indiga; ſed ſemper bona, non niſi ordine ſuo diſtincta, & quaſi gradibus ſeparata.

Guido Ferrari presb. Card. S. Balbinę. Epis. Tusculan.

Petrus Bembus Venetus presb. Card. iiii. Coronatoꝝ. Epis. Albanus.

Antonius Corarus Venetus presb. Card. S. Georgij Legatus Campanę.

Augustinus Spinola Genuensis presb. Card. S. Martini S. Eccl. Camera.

Philippus Spinola Genuensis presb. Card. S. Sabinę. Legatus Perusię

Alexander Criuellus pres. Card. S. Laurentij S. Rom. Eccl. Camerarius

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Putei inventionem Danao Græci tribuunt, quanquam neceſſitas majores rem utilem, multò antè docuerit, uti liquet, ſi non ex re ipſa, ex Patriarcha, imò ex ſermone vernaculo Græcorum. Nam à puteis, vel fontibus, Pagi (& pagatim olim habeant,) appellati ſunt. Nihil fruſtrà refero. Puteum enim hîc, nemo non agnoſcit. Ita & adverſus præcipitium ſubſtratus eſt: patens crepidine: & liberalitas aquæ in tympano, uno fune duo hauſta, quorum alterum eminet, alterum grave undâ ſubſidit, verſante, ad refocillandum non modo animum, ſed & os invitat. Sed Motu clarior, quod Myſta dicit, non ita intelligo, ut puteus videri poteſt. Scio perſpicacis ingenii eſſe plurimos, qui omnia ſuo intuitu penetrent: plures à vanitate animi inſita, non modo velle aliis oſtendere, ſe videre, quæ non vidẽt: verùm etiam pluries ſeſe, quam alios fallere. Ego de me loquor. Licet enim ex D. Baſilio fontem Symboli, Ruſcellus hauriat; vereor tamen, ut motu turbetur magis, quàm inclareſcat fons. Loquitur quidem Baſilius, de aqua putei hauſta; & quo magis hauritur limpidiorem reddi; ſed dubitans, & ut ſitulæ de orbe, ab aliorum ore & ſermone dependens. Cum nemine contendo: ſed ad veritatem tendo. Nam antè Baſilium, Plinius aquam putei eam ſaluberrimam cenſet, cui exercitationis ratio crebro hauſtu contingit & illa tenuitas colante terra, cui ut adſtipulemur uſus cogit. Alga enim non fontes tantùm quietiores, aut ſtagna & lacus; verùm mare etiam, ſi quando quietem capit, occupat, viciſti, quid amplius molire? ut victoriæ fructum, ut operis mercedem legas. Motu clarior ſit aqua, jugis ſit, non fiat modò: & fiat, qui ſemper movetur haurientiũ frequẽtia & indigẽtia. Quid tum poſtea? ut de vel dicẽdo, vel faciendo exerceas: nec in eo torpeas, ad quod te aptiſſimum ſenſeris. Alii enim ad artes ingenuas, alii ad ſellularias ſunt natura facti magis. Anchiſes apud Virgil. Romanis poſteris Æneæ artem imperandi commendat, quaſi cæteræ, indignæ ſint eo, quem Deus ſublimiori loco ſtatuit, ne ad manuũ opera ſe dimittat. Quemadmodum enim tempore etiam ſilex liqueſcit; ita exercitio & familiari uſu, omnia ſuperantur & miteſcunt. Quod etiam mihi videre videor ex ipſa Ciconia: non enim eſt palus per alterum trajectus, ad aquæ hauſtum; ſed planta lentè ad hoc inflexa.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

En Caltha iterum, ex vaſe figulino florens. Ne repetam naturæ vim quæ Calthæ tandem ſoliſequii nomen fecit. Myſta, aut æternitatem ſibi promittit: aut perennitatem laboris, in vita mortali, nec falſus opinione ſua eſt, nè fefellit promiſſis. Nam Petrus Bembus eſt, qui quamdiu fuit; in actu fuit: & ſuperſtes vitæ nomen [illegible]; eritque quamdiu Sol duplici volvetur motu; Sed animadver[illegible] am non for[illegible] icubi enatam, aut in horto tantù [illegible] ius multò [illegible] m, & in credo fictili, ſufficiente [illegible] radicibu[illegible] a, ne vidiſſe ſatis exiſtimes, qu[illegible] a, à gra[illegible] picta ac ficta aſpectas. Nam [illegible] in quo[illegible] a eſt, [illegible] F[illegible]

ex

ex qua totidem facultates, memoria, notio & voluntas, Sole perenniores. Hoc autem, ſi nō ſciru, novi qui ſitis, quos nihil latet, memoratu dignum eſt, ut Myſtæ exemplo corpus ita regamus, lubricum & fictum; ne cum vita hac omnis noſtri intereat memoria; imò ut ex vita caduca, in cœleſtem & perennem emigremus.

LXXV. HIEROGRAPHIA.

De Murice ſive tribulo ante machina tetragona eſt, notæ ſignificationis & uſus. Spargitur nobis adverſus hoſtilem equitatum inprimis. Hic non miles in Muricem impinget; at ventus, vertere, ne quidquam conatur. Et ſi everteret; converteret in æque noxium latus. Et hoc eſt, quod Myſta dicit: Undique fruſtra. Quid autem ſentit, qui hoc dicit? ſentit animum conſtantem & juſti, non ſui ſolum juris aut opinionis tenacem: virum quippe conſtantem, appellant quadratum (imperterritum eſſe, etiam ſi undique premeretur ab hoſtibus: & hoc ſtatu mentis ſuperiorem fore, aut hoſtibus aut fortuna. Maſcule, unde, amabò, hæc animi conſtantia? In promptu eſt, qui reſpondeat, Q. Horatius: Nam rem ſuapte natura magnam & amplam, amplificat ſuavitate & granditate carminis. Si totus collabatur orbis, Impavidum ferient ruinæ. Impavidum autem ſtatuit integrum vitæ. Ergo nihil eſt aliud, quod virum reddat impavidum & conſtantem? Stulte ferocem multa. Præter Deum vix aliud. Quem enim torquet ſcelerum & flagitiorum conſcientia; non poteſt non animo angi, & quandoque inhorreſcere. Nonnullos familiaritas peccati minus torquet. At hi graviori etiam morbo laborant; ut repens latentter malum ſemper eſt, pejus. Et Nemeſis, id eſt justa Dei vindicta imminet improvido. Igitur aut non peccandum, quod potius eſt: aut pœnitendum, quod proximum eſt, placandumque Numen, & ſatisfaciendum his, quos læſeris, eſt; ſi nulla culpa pallelcere, nulla velis pavere pœna.

LXXVI. HIEROGRAPHIA.

Cùm & Symbolum clarum ſit: & præſidii porta pateat; Videamus primum formam Ianitoris. Fœminam eſſe, ex facie apparet, pubetenus Cornipes, quod ſit, monſtroſa eſt, & non noſtri generis mulier. Licet noſtrarum pleræq; & animo & forma monſtroſæ ſint, Satyrorum fuiſſe inſulam, ex peregrinatione Hannonis conſtat, quam Arrhianus deſcribit. Satyros fuiſſe alibi extra illam inſulam, uſu compertum: & verè in annales relatum, ſed cornigeri erant, ut hæc, ſi alienes progenies. Pan quoque cornutus fingitur. Huic filia, ut Philochorus refert. Iambe fuit, de cujus forma nihil comperi. Sed & Pan ſimilior fuit patris Mercurius, is fuit hircum indutus, quàm matris, quæ fuit Penelope ea ſpecie, quæ Græciæ juventutis principes commovit; ità & Echus, cujus, ſi nihil in cōſpectum venit, multò minus cornua, quæ non ſunt ejus: ex hac autē genuit Pan, ſimiliorem fuiſſe filiam Iambē cojicio. Pedes paterni lunt: non enim eo flexit oculos mater: Facies materna, quod in eam interus eſſet, pater, ſolvens virgineam zonā. Hęc profectò viſa, a ſobolis formā, plurimū facere arbitratur. Cętera etiam

iam

iam cum Iambe conveniunt: Patris Muſica, & Mattis ſolitudo. Hic autem & ſola eſt, & tibiis inſtructa. Scio Panos inventum Monaulum & Fiſtulam: Docet enim omnes Plinius: Midæ tibiam: Marſyæ geminas tibias. Quid refert, paterna indole, Muſicam adamavit? Materna verò, quæ omnium æmulatrix eſt; aliud Muſicæ genus ſit amplexa? Nihil eſt memorabile. Sæpe à parentum ſtudiis planè abhorrent liberi. Hoc potius obſervandum eſt, quod tibias dextras à ſiniſtris Terentius diſtinguit: Quarm illæ eadem parte oris & manu regerentur, hæ adverſa. Videtur enim honeſta hominum voluptati & natura indulſiſſe. Harundo certè, quæ minus operoſa & luxurioſa materies, atque ea de cauſſa tibiæ antiquiſſima fuit, ſi radicem antecederet, lævæ tibiæ convenire: Quæ cacumen, dextræ credebatur, ut noſtræ credulitatis robur Plinius vult: Nam harundo omnis, ex una ſtirpe, numeroſa: Attque etiam reciſa, fœcundius reſurgit: Radix naturâ vivax, geniculata & ipſa. Sacrificæ Thuſcorum è buxo: ludicræ ex loto; oſſibusque aſininis, & argento fiebant. Major eſſet luxuties ſcribendi, ſi non major eſſet animi temperies. Dextra & ſiniſtra tibiam Iambe tenet. Ut modò intendat, modò remittat animum. Nam, ut arcus, ſi ſemper tenditur; rumpitur: Ita etiam animo cavendum, ne perpetua obruatur ſollicitudine, ſed ut interpoſita recreetur hilaritate. Quæ animi harmonia, ſi, in quo eſt, is Deum colit, & nullius injuria, ſua cuſtodit. Hoc autem expetit Symbolum: Et Myſta informi forma, animum informat. Quanquam capræ velocitas, quæ pedibus notatur, non deformet mulierem; ſed Corpus à probro, famam ab infamia vindicat. Quamdiu enim otioſa eſt; non eſt otioſa, at turpi otio ſeſe occupat. In actu cum ſit; poteſt fieri, ut agat non ſemper fœde. Non de muliere ſomniavit? Qui vigilans hæc concepit, quanquam & Muliebre imperium, virili *Deus* interdum, non abſque cauſſa opponat. Animam voluit, veluti in ſcena exhibere, *Deo* devotam, & ſalutis ſuæ ſtudioſam. Cujus pulchritudinem, muliebri, quam maximè ſtupemus, expreſſit: vim & acumen, greſſu caprarum, quas de rupe alicubi videmus pendere, expoſuit. Pendet enim & anima bene conſtituta de cœlo, non hæret in hoc cœno. Quæ anima quodcunque corpus animat, ſub *Dei* tutela, res ſuas tuetur, non appetit alienas. Quam limitationem cauſſantur, quos cernis Lauri ſurculos, ante Iambem ſparſos. Hinc enim nihil aliud legi poteſt, quàm contemptus victoriæ. Lauro coronabantur victores primùm: *Deinde* & ornabantur Imperatorum fores. Iambe abiit, & ludicra penè ducit, cum Cicerone, puerorum, non quod non optanda victoria ſit, in bello pio & juſto; ſed quod modeſtè ferenda, & tribuenda, cujus ope paritur, *Deo*. Et ferre cladem hoſtis poteſt, quia debet, contumeliam, nec ferre poteſt, nec debet. Qnamobrem ſpecioſiſſimè ſemper triumphat, qui in victoria ſeipſe vincit. Cavillata cum Cetere, Iambe dicitur. Res tamen & ferias geſſit, Iambum profectò invenit, cujus prior ſyllaba brevis eſt poſterior longa. Non abſque cauſſa palæſtræ rudimenta affero. Quadrat enim pedis menſura ad rem, quæ præ manibus eſt, velut ad amuſſim. Nam ex brevi injuria, aut brevi momentaneaque, quæ injuriam ſequitur, vel comitatur potiùs, oblectatione, graviſſimæ & longiſſimæ ſimultates oriuntur. Quàm multa & cruenta bella, propter dictum leviter, aut factum breviter geſta ſunt? Tutius igitur eſt ſibi moderari,

moderari,quàm aliis inſultare. Præſertim ærumnoſis,qui etiam moderata quandoque in cotumeliam vertunt. Ac Jambe Panos filia,cum anima eſſe videatur,Pan & univerſum , & univerſi Parentem ſignificat , à quo Anima directè originem reperit; Ne mihi in memoriam revoces, alium eſſe hujus & illius caſum gignendi Nam Deus aliter longè penerat ac creatura. Nec mortales tantum Philoſophi. Verùm & Genii immortales, ita Deum appellant, ut Tiberii imperio, quo mortuus eſt Criſtus, audire fuit. Palàm enim ex vicina inſula legentibus littus Neapolitanum , & clara voce,ut omnes exaudirent, nunciatum Plutarchus ſcribit : Pan mortuus eſt. Quod tàm verè, quam eruditè Crinitus de Chriſto filio Dei interpretatur. Et hinc magis liquet, quare ſub porta Jambe ſedeat. Sumus enim,ut præclarè Socrates apud Platonem,in hac vita à Deo,veluti ab Imperatore,in ſtatione collocari,quam,ne deſeramus , aut prodamus hoſti, à Myſta admonemur : Et teſſera inſtruimur Religione & cuſtodia.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Ridet Q. Horatius Flaccus , quos , neſcio , Oratores , quorum princeps, nomen erat Perſio,Brutum Solem Aſiæ, ſtellas verò comites ſalutaret; ſed Romæ , fumante adhuc libertate ridet. Perſarum Rex in litteris ad Conſtantinum Magnum,ut teſtatur ſacra Hiſtoria,fratrem ſeipſe Solis & Lunæ nominat. Philoſophi Regem cum Sole comparant; Quod, ut ille cæteris in cœlo ſyderibus fulgore præſtat,ita hic cæteros in regno ſuo poteſtate antecellit. Deberet fulgore animi, virtute. Myſtica etiam diſciplina Sol Regem repreſentat , ut hoc loco Solis radiis clarius nitet. At Symbolum de pluribus eſt : Non cernuntur & adſunt. Quid tum? Nam in ſuo quiſque regno ſolus eſt Rex ; ut Sol in cœlo. Et Soles ſæpe plures ex repercuſſu luxere. Quo tempore bellum cum Moſco auſpicati ſunt,Poloni, Sueci, & Tartari,Holmiæ,quæ Sueciæ metropolis eſt,& Regis ſepes, quinque Soles cum aurora ſubitò exorti, incrementa quatuor paulatim ſumpſerunt. Poſt meridiem decreverunt,donec relicto , uni verò , & ſoli Soli , cœlo, paulatim omnes evaneſcerent. Nec plures annos ferè vixerunt,quàm horas apparuerunt Soles. Theodorus Moſchorum, Stephanus Polonorum, Chriſtianus Danorum, Iohannes Suecorum, qui fato ſuo poſtremus omnium functus eſt , Reges. Conceſſo, ut cœli, ita terræ imperio,ſoli, cujus perenne eſt, Deo. Licet igitur pace Horatii, Reges appellare Soles : Et licet Brutus , regni odio pugnaret , erat verè tùm Sol Aſiæ. In quo ferè ſolo non libertatis modò amor , ſed & priſca virtus reſplendeſceret. Benè eſt, jacta ſunt hujus diſputationis fundamenta. Ni ipſa Symboli verba,veluti ariete nos oppugnarent : Non cernuntur,& adſunt. Sol enim & cernitur,& adeſt. Dicet aliquis:cùm autem abeſt,qui cernit? Sed ex fæce vulgi aliquis. Nam Solis beneficium noctu etiam ſentimus: & Solem contra tueri Aquila poſſit, nos non poſſumus. Major dubitatio angit me: quo illud pacto ad Reges aut Principes referri poſſit. (Cernũtur enim, quamvis nonnulli ſe ſubducant, quod primus Medorum Rex feciſſe ab Herodoto, poſt Suetonio Tiberius proditur. Et illi concilianda fama erat Majeſtatis, ex privato, Regi facto) cùm adſunt : & cùm non adſunt,non cernuntur. Sed me dubitatione, liberavit memoria Cyri,qui

oculos:

oculos: Dionyſii, qui aures inſtituit, id eſt, aulæ delitias, qui omnia ſpeculari referrent ad dominos. De Cyro vult nos Xenophon credere, & cognoſcendæ & remunerandæ virtutis gratia, lectos eſſe viros graves ac bonos: De Dionyſio dubium nō eſt, quin metus cauſſa, homines pernicioſos populo ſubmiſerit. Nunquam enim bonos laudat hic fucus; ſed bonorum vitæ & bonis inhians (quandoque enim immittuntur in bona damnatorum) falſa nunciat Principi: & ut veriſimilia faciat ſimilia ſuſpicioni affert Sub Tiberio & ſucceſſoribus multum potuerunt. Tit. Veſpaſianus, ſalubri conſilio, memorabili exemplo ex aula, ex urbe, ex Italia, in Inſulas deſertas deportari juſſit: in quoſdam ſeveriùs animadvertit, quanquam nihil tam atrox ſit, quod non delatorum ſcelus ſuperet ac vincat. Sejanus Tiberio, Plautianus Severo, cùm his artibus occupaſſent animos Principum, nequaquam levium, penè, cum vita, imperium ademere. De his fortaſſe ſatis. Iam enim intelligo Principes adeſſe, etiamſi non cernantur. Hoc autem nobis propoſitum erat, non ad illuſtrationem Solis, at ſententiæ.

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive roborarium, ſive vivarium mavis, circumſeptam cervam vides: & jam non parturientem, ſed parientem ferè. Quod non minus mirere, audis: A ſemitis impiorum elongor. Quæ enim dicti & ficti ſymphonia? ſenſim ſodes. Plinius narrat, cervas partui vicinas, â ferarum latibulis ſecedere, ad non ſemitam, ſed propinquiora ſemitæ humanæ. Et hanc naturæ ſolertiam malitiam appellat. Mihi videtur prudentia ex maximo diſcrimine, ſi omnia circumquaque perículoſa & infeſta ſint, in minus ſeſe conjicere. Hoc naturæ inſtitutum cerva ſequitur, in vivario etiam, cum pluribus feris incluſa, ſeceſſum quærit: eadem de cauſa; Myſta noſter quod hoſtium ſuorum omnium, homo placidiſſimus ſit: & non interneeionē gentis, at uſum quærat. Quemadmodum igitur cerva partui vicina, cùm ſibi, tùm hinnulis conſulit; ita nos parturientos aliquid, vel Deo ad gloriam, vel conſortibus ad ſalutem; honeſtamve voluptatem, feros & intractabile animos effugere, aut ſaltem vitia (contractu enim omnia fœdāt) convenit evitare. Qua in re, quod nobis cum Salomone conveniat; nō ero longior. Lucem enim non orationem quærimus. Comparatioem Gentis aut Hominis, quivis ſecum inſtituat, ſi quando uſus feret. Ego offenſam omnium, quantum in me eſt, exemplo cervæ declino.

Cardinales S. Rom. Eccleſiæ

Raphael Riarius presbyter Card: S. Georgij.

Joan' Baptiſta Cigala. Genué Diac: Card: S. Clementis Epis. Perusy.

Zacharias Delphinus Venetus presb: Card S. Euſtachij Epis: Iauriensis.

Alexander Campegius Benonien: presb. Card S. Balbani.

Joan' Franciscus Gombara Diac: Card: S. Hadriani Epis: Premeſliaus.

Stanislaus Osius Presb: Card: S. Cle: Epis: Warmiensis.

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

De hoc romo & orbe terreſtri Paul. Iovius prudenter. Nam Myſtam vanitatis damus. Magni animi fuiſſe non negat. Sed ut in magnis animis, ineſt plurimum inſana & infinita gloriæ cupiditas; ira Riarius ad conata ſua magna innuebat ſibi opus eſſe gubernaculo orbis terrarum: quod rum magnâ parte Pontifex Maxim. gubernabat. Oſtentui igitur omnibus fuit, Leone X. Pontifice ſalutato. Ac ut proni ſumus in ruinam, ſi quando labi incipimus; ita hac ſpe cadens, cum Petrucio conjuravit, & exutus fortunis relegatus eſt Neapolim. Neminem libens perſtringo: maligni enim animi eſt, & carere debet omni vitio. qui in alterum conviciis debachatur. Nunc Iovium ſequor, ſi non eloquentia, modeſtia. Et ex re râm litteraria, quam publica eſt; in Hierographia, & Hiſtoria diverſa exſtare monumenta rerum iut habeas, quod ſequare, quod vites. Paullò antè per Soles, Principes Myſtæ prudentia, nobis ſiſtebat præſentes, etiam abſentes, ne cui malediceremus Principis, non quod liceat maledicere priuatis; Sed quod illud plerunque periculoſius, (utut Iulius Cæſar dicere conſueviſſet; In libera civitate, debere liberas eſſe hominum linguas.) Nam, etiamſi fuerit libera; fit ſerva, uno rerum potito. Certè non diu fuit, ut Tacitus non tacet, quin inter crimina Majeſtatis, quas non fuiſſe cavilationes oſtendit, referretur. Nunc Myſtæ vanitas, Dei metum acuit. Faſtum enim manſuetudo illa averſatur, ut exitu variæ de ſe opinionis Riarii declaratum eſt. Nam à tanta dignitate, in tantam indignitatem divinitus incidit. Ac ne quis fortuitò omnia evenire, vaniori ore contendat; ne ſententia Herodoti quidem Deus ſinit nos φαῦλάξεσ. Sed ut ſumma quæque ferit fulmine; ita magno ſpiritu comminuit, & peſſumdat conſilia ſuperborum, arrogantiumque hominum. Hoc omni ſeculorum memoria obſervatum, procul à caſus temeritare, ad legis certitudinem accedit.

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Myſta natione Ligur, in mari etiamnum verſatur animo, ut difficile eſt patriæ, & quibus à pueritia aſſueveris, oblivіſci: Licet Romæ verſaretur. Non tamen mare tantùm animo ſubjectum Liguſticum illud; ſed omnia maria, omnes regiones, imò Oceanum habuit cum terrarum orbe univerſo. Quod certius videbimus, ſi loquentem audiemus: En curas hominum. Non enim has tantùm notat, quas notat. Sed ut nautæ, vitæ prodigii ſe & ſua omnia, ſæviſſimis & inſidiſſimis, mari ac vento exponunt, lucelli cauſſa; ita lucri, imò detrimenti, exitiique gratia pericula maritimis longè majora, & terra & mari mortalium multi quærunt. Prætervehamur Piratas, qui metuentes, ut metuendi, claſſibus mare infeſtant. Evitemus prædones, qui vias obſident. Quid Annibal per Alpes quærit? aut Alexander perit terra, mari? Gloriam, ſi ita appellari debet, aſſentatio familiarium, & ſtupor imprudentium. Leander de ſpecula ſe præcipitat. Amoris ergo fabuloſum eſt, ſed nihil verius, quàm hujus vanitatis cauſſa, multos & in aquas, & in flammas incurrere. Nullus enim eſt ulli terminus cupiditate aliqua enormi, quæ modum neſciat; ſemel inflamma-

veluti tenebræ, aurora appropinquante, defluunt, omnis Hierographiæ difficultas tollitur,& jam jam evaneſcet. Nam ſtatuarum in morem ſtare, & collocare in Deo ſpem oportet: Ac eidem vi amoris conſtringi,exutumque pravos affectus, cor mundum & immaculatum immolare; qui egregie velit & ex ſententia litare. Hoc autem propoſitum fuiſſe Rod. Pio Carpenſi neceſſe eſt; ſi veræ ſint laudes,quas verè illi Ruſcellus tribuit. Et nobis propoſitum eſſe debet,quando ad Sacrum accedimus.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

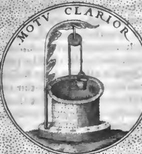
De Leone, quæ ex variis, varia congerit, Geſnerus, operæ pretium non eſt,ut huc conveham. Ferum animans eſſe omnibus conſtat. Hanc feritatem dom ri tamen, non tantùm audivimus,ſed & vidimus. Cicurem enim ex Africa deduxit Ioan. Auſtriacus. Marsille,cui nihil deſuit,ad ſummam gloriæ,præter ætatem. Et in Africa primus mortalium,cujus quidem memoria ſit,Hanno Carthaginenſis,Leonem ſubjugavit. Magno terrore civium,non feram ſed .n mum viri,qui tantùm auſus eſſet,non feciſſet tantùm, expaveſcentium. Patriâ igitur,ne quid domin varet,extorris actus eſt. M. Antonius Triumvir,majora auſus Romæ. Leones ſub currum, cives ſub jugum mittere, impunè factum tulit. Nam hic finis erat libertatis populi Romani & oſtentum libidinoſæ ſervitutis,principium intolerabilis imperii. Hæc ad iconem pertinent Vides enim Leonem habenis vinvinctum,& has manu regi. Humana an auguſtiori,non expreſſit Myſta. Et in fabulis eſt, non fabuloſè Cupidinem in Leonem etiam impetium habere. De quo quis Græcorum,non memini, Epigramma ſcripſit. De Antonio,ſcio Alciatum ſcripſiſſe. Ruſcellus etiam conjicit Myſtam in juventa & ætati & amori indulſiſſe. Veniſſe autem in ſpem demulcendæ Amicæ inimicæ ex intuitu Leonis, qui tempore feritatem exuit, & humanæ aſſueſcit diſciplinæ. Quo etiam Symbolum. Dies & ingenium. Sed malim referri comparationem ad negotia & ſtudia quæ dam graviora, digniora que hom ne cùm ſacris operante,rùm verſante in Republica. Quanquam enim multa ſeſe & multi objiciant honeſtis,& honeſtis conatibus ſuo tamē tempore ſeneſcunt & torpent. Si contra niteris. Idem evenit in meditationibus litterarum. Nam ſi ingenium acuis, & ipſe ſudes: Labor improbus omnes moleſtias ſuperat: Tempus omnes difficultates lævigat: ingenii vigor omnia abdita ex tenebris eruit,colluſtrat, & ponit denique in luce.

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vel Ætna,vel Veſuvius eſt: Nec enim reor Myſtam Italum ad Heclam reſpexiſſe, qui flammas undique exhalat mons. Licet non ſemper ardeant,nec undique eructent ignem. Et hoc eſt,quod Myſta dicit: Ego ſemper ardeo. Quod vult di ere; Ego totus flag o; Si amore Dei laudo: ſi mulieris,rid o. Cœleſtis enim ille amor, hic terrenus. Ne miremur Venerem quandam à Platone cœleſtem appellari,multum ab hac cœnoſa non ma itima diſcrepantem. Rideo, inquam, primæ ætatis cœcum judicium atque utinam hoc non ad creſcentem ætatem ſerperet. Multum enim refert

ſect,cui rei, laudatæne an concupitæ à teneris tete aſſueſeceris. Cæterum, quod Ætna ardeat Juſtinus docet. Ætnæus ager cavernoſus eſt. Mons ſulphureus. Per cavernas igitur, ſi quando veluti per tubos, inſinuat ſe ventus, aliter ac folles, igneum illum fomitem excitat: qui ex levi ſcintilla in horribile illud incendium evaporatur. Ante Petrarcham Veſuvii incendium deſcribit Plinius Minor, & dum veſtigat miraculum naturæ ſuffocatum eſſe avunculum ſcribit, vel fumo, vel cinere. Non fuit pœna illa fortuita, ſed divina. Nam, qui naturam ſupra parentem admirabatur, in admiratione naturæ, juſto *D*ei parentis naturæ judicio extinctus eſt: eſt enim infiniti cujuſdam boni nobis inſita cupiditas. Quod in electione aut fruitione erret à corruptela naturæ. Suppliciis igitur non conaribus tantùm opus eſt; ut cor noſtrum Deus regat, & ſui amore occupet, non quod alia non ſint, quæ velle non debeamus: multis enim indigemus, in natura omnium indiga; ſed ſemper bona, non niſi ordine ſuo diſtincta, & quaſi gradibus ſeparata.

Guido Ferrari presb. Card: S. Balbinę. Epis: Tusculan'.

Petrus Bembus Venetus presb. Card: ĩn̄. Coronatoȝ. Epis: Albanus.

Antonius Cerarus Venetus presb. Card. S. Georgij Legatus Campanę.

Augustinus Spinola Genuensis presb. Card. S. Martini S. Eccl. Camera.

Philippus Spinola Genuensis presb. Card. S. Sabinę. Legatus Perusię

Alexander Criuellus pres. Card. S. Laurentij S. Rom. Eccl: Camerarius

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Putei inventionem Danao Græci tribuunt, quanquam neceſſitas majores rem utilem, multò antè docuerit, uti liquet, ſi non ex re ipſa, ex Patria cha, imò ex ſermone vernaculo Græcorum. Nam à puteis, vel fontibus, Pagi (& pagatim olim habeant,) appellati ſunt. Nihil fruſtrà refero. Puteum enim hîc, nemo non agnoſcit. Ita & adverſus præcipitium ſubſtratus eſt: parens tepidine: & liberalitas aquæ in tympano, uno fune duo hauſta, quorum alterum eminet, alterum grave undâ ſubſidit, vetſante, ad refocillandum non modo animum, ſed & os invitat. Sed Motu clarior, quod Myſta dicit, non ita intelligo, ut puteus videri poteſt. Scio perſpicacis ingenii eſſe plurimos, qui omnia ſuo intuitu penetrent: plures à vanitate animi inſita, non modo velle aliis oſtendere, ſe videre, quæ non vidēt: verùm etiam pluries ſeſe, quam alios fallere. Ego de me loquor. Licet enim ex D. Baſilio fontem Symboli, Ruſcellus hauriat; vereor tamen, ut motu turbetur magis, quàm inclareſcat fons. Loquitur quidem Baſilius, de aqua putei hauſta; & quo magis hauritur limpidiorem reddi; ſed dubitans, & ut ſitulæ de orbe, ab aliorum ore & ſermone dependens. Cum nemine contendo: ſed ad veritatem rendo. Nam antè Baſilium, Plinius aquam putei eam ſaluberrimam cenſet, cui exercitationis ratio crebro hauſtu contingit & illa tenuitas colante terra, cui ut adſtipulemur, uſus cogit. Alga enim non fontes tantùm quietiores, aut ſtagna & lacus; verùm mare etiam, ſi quando quietem capit, occupat, viciſti, quid amplius molire? ut victoriæ fructum, ut operis mercedem legas. Motu clarior ſit aqua, jugis ſit, non fiat modò: & fiat, qui ſemper movetur haurienriū frequētia & indigētia. Quid tum poſtea? ut de vel dicēdo, vel faciendo exerceas: nec in eo torpeas, ad quod te aptiſſimum ſenſeris. Alii enim ad artes ingenuas, alii ad ſellul rias ſunt natura facti magis. Anchiſes apud Virgil. Romanis poſteris Æneæ artem imperandi commendat, quaſi cæteræ, indignæ ſint eo, quem Deus ſublimiori loco ſtatuit, ne ad manuū opera ſe dimittat. Quemadmodum enim tempore etiam ſilex liqueſcit; ita exercitio & familiari uſu, omnia ſuperantur & miteſcunt. Quod etiam mihi videre videor ex ipſa Ciconia: non enim eſt palus per alterum trajectus, ad aquæ hauſtum; ſed planta lentè ad hoc inflexa.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

En Caltha iterum, ex vaſe figulino florens. Ne repetam naturæ vim quæ Calthæ tandem ſoliſequii nomen fecit. Myſta, aut æternitatem ſibi promittit: aut perennitatem laboris, in vita mortali, nec falſus opinione ſua eſt, nē fefellit promiſſis. Nam Petrus Bembus eſt, qui quamdiu fuit, in actu fuit: & ſuperſtes vitæ nomen eſt; eritque quamdiu Sol duplici volvetur motu; Sed animadverte Caltham non fortuitò alicubi enatam, aut in horto tantùm incultam. Familiarius multò attrectatam, & in credo fictili, ſufficiente, occultos per meatus, radicibus humorem, ne vidiſſe ſatis exiſtimes, quæ non ſine gravi cauſſa, à graviſſimo viro picta ac ficta aſpectas. Nam fictile fas eſt, ac fragile, in quod indita anima eſt,

ex qua totidem facultates, memoria, notio & voluntas, Sole perenniores. Hoc autem, ſi nō ſcitu, novi quî ſitis, quos nihil latet, memoratu dignum eſt ut Myſtæ exemplo corpus ita regamus, lubricum & fictum: ne cum vita hac omnis noſtri intereat memoria; imò ut ex vita caduca, in cœleſtem & perennem emigremus.

LXXV. HIEROGRAPHIA.

De Murice ſive tribulo ante machina tetragona eſt, notæ ſignificationis & uſus. Spargitur nobis adverſus hoſtilem equitatum inprimis. Hîc non miles in Muricem impinget; at ventus, vettere, ne quidquam conatur. Etſi everteret; converteret in æque noxium latus. Et hoc eſt, quod Myſta dicit: Undique fruſtra. Quid autem ſenrit, qui hoc dicit? ſentit animum conſtantem & juſti, non ſui ſolum juris au opinionis tenacem: virum quippe conſtantem, appellant quadratum (imperterritum eſſe, etiam ſi undique premeretur ab hoſtibus: & hoc ſtatu mentis ſuperiorem fore, aut hoſtibus aut fortuna. Maſcule, unde, amabò, hæc animi conſtantia? In promptu eſt, qui reſpondear, Q. Horatius: Nam rem ſua pte natura magnam & amplam, amplificat ſuavitate & granditate carminis. Si totus collabatur orbis; Impavidum ferient ruinæ. Impavidum autem ſtatuit integrum vitæ. Ergo nihil eſt aliud, quod virum reddat impavidum & conſtantem? Stulte ferocem multa. Præter Deum vix aliud. Quem enim torquet ſcelerum & flagitiorum conſcientia; non poteſt non animo angi, & quandoque inhorreſcere. Nonnullos familiaritas peccati minus torquet. At hi graviori etiam morbo laborant; ut repens latentter malum ſemper eſt, pejus. Et Nemeſis, id eſt, juſta Dei vindicta imminet improviſo. Igitur aut non peccandum, quod potius eſt: aut pœnitendum, quod proximum eſt, placandumque Numen, & ſatisfaciendum his, quos læſeris, eſt; ſi nulla culpa palleſcere, nulla velis pavere pœna.

LXXVI. HIEROGRAPHIA.

Cùm & Symbolum clarum ſit: & præſidii porta pateat; Videamus primum formam Ianitoris. Fœminam eſſe, ex facie apparet, pubetenus Cornipes, quod ſit, monſtro 'a eſt, & non noſtri generis mulier. Licet noſtrarum pleraq; & animo & forma monſtroſæ ſint, Satyrorum fuiſſe inſulam, ex peregrinat one Hannonis conſtat, quam Arrhianus deſcribit. Satyros fuiſſe alibi extra illam inſulam, uſu compertum: & verè in annales relatum, ſed corniigeri erant, ut hæc, ſi alienes progenies. Pan quoque cornutus fingitur. Huic filia, ut Philochorus refert. Iambe fuit, de cujus forma nihil comperi. Sed & Pan ſimilior fuit patris Mercurius, is fuit hircum indutus, quàm matris, quæ fuit Penelope ea ſpecie, quæ Græciæ juventutis principes commovit, utà & Echus, cujus, ſi nihil in cōſpectum venit, multò minus cornua, quæ non ſunt ejus: ex hac autē genuit Pan, ſimiliorem fuiſſe filiam Iambē cojicio. Pedes paterni ſunt: non enim eo flexit oculos mater: Facies materna, quod in eam intētus eſſet, pater, ſolvens virgineam zonā. Hęc profectò viſa, ab ſobolis formā, plurimū facere arbitrātur. Cętera etiam

iam cum Iambe conveniunt: Patris Muſica, & Matris ſolitudo. Hic au-
tem & ſola eſt, & tibiis inſtructa. Scio Panos inventum Monaulum & Fi-
ſtulam: Docet enim omnes Plinius: Midæ tibiam: Marſyæ gemi-
nas tibias. Quid refert, paterna indole, Muſicam adamavit? Materna
verò, quæ omnium æmulatrix eſt; aliud Muſicæ genus ſit amplexa? Ni-
hil eſt memorabile. Sæpe à parentum ſtudiis planè abhorrent liberi. Hoc
potius obſervandum eſt, quod tibias dextras à ſiniſtris Terentius diſtin-
guit: Quarm illæ eadem parte oris & manu tegerentur, hæ adverſa. Vi-
detur enim honeſta hominum voluptati & natura indulſiſſe. Harundo
certè, quæ minus operoſa & luxurioſa materies, atque ea de cauſſa tibiæ
antiquiſſima fuit, ſi radicem antecederet, lævæ tibiæ convenire: Quæ
cacumen, dextræ credebatur, ut noſtræ credulitatis robur Plinius vult:
Nam harundo omnis, ex una ſtirpe, numeroſa: Atque etiam receiſa, fœ-
cundius reſurgit: Radix naturâ vivax, geniculata & ipſa. Sacrificæ Thu-
ſcorum è buxo: ludicræ ex loto; oſſibusque aſininis, & argento fiebant.
Major eſſet luxuries ſcribendi, ſi non major eſſet animi temperies. Dex-
tra & ſiniſtra tibiam Iambe tenet. Ut modò intendat, modò remittat ani-
mum. Nam, ut arcus, ſi ſemper tenditur; rumpitur: Ita etiam animo ca-
vendum, ne perpetua obruatur ſollicitudine, ſed ut interpoſita recree-
tur hilaritate. Quæ animi harmonia, ſi, in quo eſt, is Deum colit, & nul-
lius injuria, ſua cuſtodit. Hoc autem expetit Symbolum: Et Myſta infor-
mi formâ, animum informat. Quanquam capræ velocitas, quæ pedibus
notatur, non deformet mulierem; ſed Corpus à probro, famam ab infa-
mia vindicat. Quamdiu enim otioſa eſt; non eſt otioſa, at turpi otio ſe-
ſe occupat. In actu cum ſit; poteſt fieri, ut agat non ſemper fœde. Non
de muliere ſomniavit? Qui vigilans hæc concepit, quanquam & Mulie-
bre imperium, virili *Deus* interdum, non abſque cauſſa opponat. Ani-
mam voluit, veluti in ſcena exhibere, *Deo* devotam, & ſalutis ſuæ ſtudio-
ſam. Cujus pulchritudinem, muliebri, quam maximè ſtupemus, expreſſit:
vim & acumen, greſſu capratum, quas de rupe alicubi videmus pendere,
expoſuit. Pendet enim & anima bene conſtituta de cœlo, non hæret in
hoc cœno. Quæ anima quodcunque corpus animat, ſub *Dei* tutela, res
ſuas tuetur, non appetit alienas. Quam limitationem cauſſantur, quos
cernis Lauri ſurculos, ante Iambem ſparſos. Hinc enim nihil aliud legi
poteſt, quàm contemptus victoriæ. Lauro coronabantur victores pri-
mùm: *Deinde* & ornabantur Imperatorum fores. Iambe abiit, & ludi-
crâ penè ducit, cum Cicerone, puerorum, non quod non optanda victo-
ria ſit, in bello pio & juſto; ſed quod modeſtè ferenda, & tribuenda, cu-
jus ope paritur, Deo. Et ferre cladem hoſtis poteſt, quia debet, contume-
liam, nec ferre poteſt, nec debet. Quamobrem ſpecioſiſſimè ſemper
triumphat, qui in victoria ſeipſe vincit. Cavillata cum Cerere, Iambe
dicitur. Res tamen & ſerias geſſit, Iambum profectò invenit, cujus prior
ſyllaba brevis eſt poſterior longa. Non absque cauſſa palæſtræ rudimen-
ta affero. Quadrat enim pedis menſura ad rem, quæ præ manibus eſt,
velut ad amuſſim. Nam ex brevi injuria, aut brevi momentaneaque,
quæ injuriam ſequitur, vel comitatur potius, oblectatione, graviſſimæ &
longiſſimæ ſimultates oriuntur. Quàm multa & cruenta bella, pro-
pter dictum leviter, aut factum breviter geſta ſunt? Tutius igitur eſt ſibi
moderari,

moderati, quàm aliis inſultare. Præſertim ærumnoſis, qui etiam moderata quandoque in cotumeliam vertunt. Ac Jambe Panos filia, cum anima eſſe videatur, Pan & univerſum, & univerſi Parentem ſignificat, à quo Anima directè originem reperit; Ne mihi in memoriam revoces, alium eſſe hujus & illius caſum gignendi Nam Deus aliter longè generat ac creatura. Nec mortales tantùm Philoſophi. Verùm & Genii immortales, ita Deum appellant, ut Tiberii imperio, quo mortuus eſt Criſtus, audite fuit. Palàm enim ex vicina inſula legentibus littus Neapolitanum, & clara voce, ut omnes exaudirent, nunciatum Plutarchus ſcribit: Pan mortuus eſt. Quod tàm verè, quam eruditè Crinitus de Chriſto filio Dei interpretatur. Et hinc magis liquet, quare ſub porta Jambe ſedeat. Sumus enim, ut præclarè Socrates apud Platonem, in hac vita à Deo, veluti ab Imperatore, in ſtatione collocati, quam, ne deſeramus, aut prodamus hoſti, à Myſta admonemur: Et teſſera inſtruimur Religione & cuſtodia.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Ridet Q. Horatius Flaccus, quos, neſcio, Oratores, quorum princeps, nomen erat Perſio, Brutum Solem Aſiæ, ſtellas verò comites ſalutaret; ſed Romæ, fumante adhuc libertate ridet. Perſarum Rex in litteris ad Conſtantinum Magnum, ut teſtatur ſacra Hiſtoria, fratrem ſeipſe Solis & Lunæ nominat. Philoſophi Regem cum Sole comparant; Quod, ut ille cæteris in cœlo ſyderibus fulgore præſtat, ita hic cæteros in regno ſuo poteſtate antecellit. Deberet fulgore animi, virtute. Myſtica etiam diſciplina Sol Regem repreſentat, ut hoc loco Solis radiis clarius nitet. At Symbolum de pluribus eſt: Non cernuntur & adſunt. Quid tum? Nam in ſuo quiſque regno ſolus eſt Rex; ut Sol in cœlo. Et Soles ſæpe plures ex repercuſſu luxere. Quo tempore bellum cum Moſco auſpicati ſunt, Poloni, Sueci, & Tartari, Holmiæ, quæ Suetiæ metropolis eſt, & Regis ſepes, quinque Soles cum aurora ſubitò exorti, incrementa quatuor paulatim ſumpſerunt. Poſt meridiem decreverunt, donec relicto, uni verò, & ſoli Soli, cœlo, paulatim omnes evaneſcerent. Nec plures annos ferè vixerunt, quàm horas apparuerunt Soles. Theodorus Moſchorum, Stephanus Polonorum, Chriſtianus *D*anorum, Iohannes Suecorum, qui fato ſuo poſtremus omnium functus eſt, Reges. Conceſſo, ut cœli, ita terræ imperio, ſoli, cujus perenne eſt, *D*eo. Licet igitur pace Horatii, Reges appellare Soles: Et licet Brutus, regni odio pugnaret, erat verè tùm Sol Aſiæ. In quo ferè ſolo non libertatis modò amor, ſed & priſca virtus reſplendeſceret. Benè eſt, jacta ſunt hujus diſputationis fundamenta. Ni ipſa Symboli verba, veluti ariete nos oppugnarent: Non cernuntur, & adſunt. Sol enim & cernitur, & adeſt. *D*icet aliquis: cùm autem abeſt, qui cernit? Sed ex fæce vulgi aliquis. Nam Solis beneficium noctu etiam ſentimus: & Solem contra tueri Aquila poſſit, nos non poſſumus. Major dubitatio angit me: quo illud pacto ad Reges aut Principes referri poſſit. (Cernũtur enim, quamvis nonnulli ſe ſubducant, quod primus Medorum Rex feciſſe ab Herodoto, poſt Suetonio Tiberius proditur. Et illi concilianda famæ ſerat Majeſtatis, ex privato, Regi facto) cùm adſunt: & cùm non adſunt, non cernuntur. Sed me dubitatione, liberavit memoria Cyri, qui

oculos:

oculos: Dionyſii, qui aures inſtituit, id eſt, aulæ delicias, qui omnia ſpecularentur referrentque ad dominos. De Cyro vult nos Xenophon credere, & cognoſcendæ & remunerandæ virtutis gratia, lectos eſſe viros graves ac bonos: De Dionyſio dubium nō eſt, quin metus cauſſa, homines pernicioſos populo ſubmiſerit. Nunquam enim bonos laudat hic fucus; ſed bonorum vitæ & bonis inhians (quandoque enim immittuntur in bona damnatorum) falſa nunciat Principi: & ut veriſimilia faciat ſimilia ſuſpicioni affert. Sub Tiberio & ſucceſſoribus multum potuerunt. Tit. Veſpaſianus, ſalubri conſilio, memorabili exemplo ex aula, ex urbe, ex Italia, in Inſulas deſertas deportari juſſit: in quoſdam ſeveriùs animadvertit, quanquam nihil tam atrox ſit, quod non delatorum ſcelus ſuperet ac vincat. Sejanus Tiberio, Plautianus Severo, cùm his artibus occupaſſent animos Principum, nequaquam levium, penè, cum vita, imperium ademere. De his fortaſſe ſatis. Iam enim intelligo Principes adeſſe, etiamſi non cernantur. Hoc autem nobis propoſitum erat, non ad illuſtrationem Solis, at ſententiæ.

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive roborarium, ſive vivarium mavis, circumſeptam cervam vides: & jam non parturientem, ſed parientem ferè. Quod non minus mirere, audis: A ſemitis impiorum elongor. Quæ enim dicti & ficti ſymphonia? ſenſim ſodes. Plinius narrat, cervas partui vicinas, à ferarum latibulis ſecedere, ad non ſemitam, ſed propinquiora ſemitæ humanæ. Et hanc naturæ ſolertiam malitiam appellat. Mihi videtur prudentia ex maximo diſcrimine, ſi omnia circumquaque periculoſa & infeſta ſint, in minus ſeſe conjicere. Hoc naturæ inſtitutum cerva ſequitur, in vivario etiam, cum pluribus feris incluſa, receſſum quærit: eadem de cauſa Myſta noſter quod hoſtium ſuorum omnium, homo placidiſſimus ſit: & non internecionē gentis, at uſum quærat. Quemadmodum igitur cerva partui vicina, cùm ſibi, cùm hinnulis conſulit; ita nos parturientes aliquid, vel Deo ad gloriam, vel conſortibus ad ſalutem; honeſtamve voluptatem, feros & intractabile animos effugere, aut ſaltem vitia (contactu enim omnia fœdāt) convenit evitare. Qua in re, quod nobis cum Salomone conveniat; nō ero longior. Lucem enim non orationem quærimus. Comparatioem Gentis aut Hominis, quivis ſecum inſtituat, ſi quando uſus feret. Ego offenſam omnium, quantum in me eſt, exemplo cervæ declino.

Cardinales S. Rom. Ecclesiæ

Raphael Riarius presbyter Card. S. Georgij.

Joan. Baptista Cigala Genué. Diac. Card. S. Clementis Epis. Perusy.

Zacharias Delphinus Venetus presb. Card. S. Euſtachij Epis. Iauriensis.

Alexander Campegius Bononien. presb. Card. S. Balbinæ.

Joan. Franciscus Gambara Diac. Card. S. Hadriani Epis. Præneſtinus.

Stanislaus Osius Presb. Card. S. Cle. Epis. Warmiensis.

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

De hoc remo & orbe terreſtri Paul. Iovius prudenter. Nam Myſtam vanitatis damus. Magni animi fuiſſe non negat. Sed ut in magnis animis, ineſt plurimum inſana & infinita gloriæ cupiditas; ita Riarius ad conata ſua magna innuebat ſibi opus eſſe gubernaculo orbis terrarum: quod tum magnâ parte Pontifex Maxim. gubernabat. Oſtentui igitur omnibus fuit. Leone X. Pontifice ſalutato. Ac ut proni ſumus intuinam, ſi quando labi incipimus; ita hac ſpe cadens, cum Pettucio conjuratur, & exutus fortunis relegatus eſt Neapolim. Neminem libens perſtringo: maligni enim animi eſt, & carere debet omni vitio. qui in alterum conviciis debachatur. Nunc Iovium ſequor, ſi non eloquentia, modeſtia. Et ex re tam litteraria, quam publica eſt; in Hierographia, & Hiſtoria diverſa exſtare monumenta rerum; ut habeas, quod ſequare, quod vites. Paullò antè per Soles, Principes Myſtæ prudentia, nobis ſiſtebat præſentes, etiam abſentes, ne cui malediceremus Principis, non quod liceat maledicere privatis; Sed quod illud plerunque periculoſius, (utut Iulius Cæſar dicere conſuevıſſet; In libera civitate, debere liberas eſſe hominum linguas.) Nam, etiamſi fuerit libera; ſit ſerva, uno rerum potito. Certè non diu fuit, ut Tacitus non tacet, quin inter crimina Majeſtatis, quas non fuiſſe cavilationes oſtendit, referretur. Nunc Myſtæ vanitas, Dei metum acuit. Faſtum enim manſuetudo illa averſatur, ut exitu variæ de ſe opinionis Riarii declaratum eſt. Nam à tanta dignitate, in tantam indignitatem divinitus incidit. Ac ne quis fortuitò omnia evenire, vaniori ore contendat; ne ſententia Herodoti quidem Deus ſinit nos φαιλάζειν. Sed ut ſumma quæque ferit fulmine; ita magno ſpiritu comminuit, & peſſumdat conſilia ſuperborum, arrogantiumque hominum. Hoc omni ſeculorum memoria obſervatum, procul à caſus temeritate, ad legis certitudinem accedit.

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Myſta natione Ligur, in mari etiamnum verſatur animo, ut difficile eſt patriæ, & quibus à pueritia aſſuevetis, oblivıſci: Licet Romæ verſaretur. Non tamen mare tantùm animo ſubjectum Liguſticum illud; ſed omnia maria, omnes regiones, imò Oceanum habuit cum terrarum orbe univerſo. Quod certius videbimus, ſi loquentem audiemus: En curas hominum. Non enim has tantùm notat, quas notat. Sed ut nautæ, vitæ prodigii ſe & ſua omnia, ſæviſſimis & infidiſſimis, mari ac vento exponunt, lucelli cauſa; ita lucri, imò detrimenti, exitiique gratia pericula maritimis longè majora, & terra & mari mortalium multi quærunt. Prætervehamur Piratas, qui metuentes, ut metuendi, claſſibus mare infeſtant. Evitemus prædones, qui vias obſident. Quid Annibal per Alpes quærit? aut Alexander petit terra, mari? Gloriam, ſi ita appellari debet, aſſentatio familiatium, & ſtupor imprudentium. Leander de ſpecula ſe præcipitat. Amoris ergo fabuloſum eſt, ſed nihil verius, quàm hujus vanitatis cauſſa, multos & in aquas, & in flammas incurrere. Nullus enim eſt ulli terminus cupiditate aliqua enormi, quæ modum neſciat; ſemel inflamma-

to. Ambages faceſſe. Eadem fidelia omnes, ſive terra, ſive mari victitent. Myſta denigrat.

LXXXI. HIEROGRAPHIA.

Vel ex hoc appatet, Deum eſſe ſolum, qui hæc omnia condidit, continet & gubernat; quod cæteris ſua ſint oppoſita: varietas enim naturam colorat, & diverſitas conſtituit. Si omia eſſent aut idem, aut unum; non eſſet hæc rerum ſeries, varietate delectans, multitudine ſatisfaciens, copia adimplens. Luci tenebræ repugnant, & tantum audet, quod nihil eſt; contra id, ſine quod nihil eſt. Quæ diſcordia nobis concordiam conciliat: nox enim dat conſilium; & feſſos diutno labore artus, nocturna quiete reficimus. Hæc pro Deo, contra impietatem noſtræ tempeſtatis. Nam ſi natura nihil facit fruſtrà; nihil Deus abſque providentia: Quod ad Solem hîc inter nubila recondi tum attinet; ad depellendam de animis caliginem ſpectat. Quemadmodum enim nubes denſæ Solem abſcondere nonnunquàm poſſunt, nunquam verò tollere; ita & virum bonum ac conſtantem, premere multi & multa poſſunt, ac ſolent nõnihil nemo opprimere. Cùm ut ille ex nubium atrocitate; ita hîc ex ærumnarum varietate tandem erumpat. Ac quod in Sole cernimus, nitidiorem ſeipſum exiſtere, ubi ex tenebris illis emerſerit; idem in viro bono animadvertimus, ſeipſum majorem evadere, exercitum ærumnis. Nam ut iſtîc fulgor aliquamdiu repreſſus, & in ſe coactus, clarior erumpit; ita hîc virtus deſpecta quodam tempore & compreſſa, ſpectatur illuſtrior: ipſaq; honeſtiùs attollit caput.

LXXXII. HIEROGRAPHIA.

Serpens per pyramidem humo ſubvehitur, & jam proxima faſtigio eſt. Res, quæ in oculos incurrit, non indiget demonſtratione. Si modo ſerpens hæc eſt, & non ſerpens virtus, non obliquo, at recto gradu. De virtute enim, quæ per ardua & magna auſa inclareſcit, Myſta interpretatur. Sed Myſtica traditione ſerpens denotat prudentiam, quæ eſt ſpecies virtutis. Nihil obſtat, noſtræ ſententiæ, quod τὸ ἡγεμονικὸν gubernet, ſociarum non ſocia, ſed regina ſit. Sed qua de cauſa per pyramidẽ? Quod hæc ignis figuram, unde & nomen accepit, referat: Ignis autem cœlum petat. Noſtra autem pyramis eſt ſanctus Spiritus, qui propter vim amoris erga nos refulſit igne clarior. Hunc ſi mutuo amore circumſpexi ſequeremur, terram calcantes teneremus cœlum. Et quid mortalia tantùm quærimus; ſi non eſt mortale, quod optamus? Mittenda terra eſt; quæ tamen amittenda: cui propoſitum eſt in terra nomen immortale: in vita immortali, vita non tantùm perennis, ſed & beata Animadverte, per Deum rogo, quàm paucis multa percipimus: & quàm utilis ſit, quæ ad voluptatem modò comparata exiſtimatur, Myſtica doctrina. Me profectò nec piget, nec tædet inchoati laboris, quãquam amico ingenioſo, non meæ famæ propoſitum inſervire.

LXXXIII. HIEROGRAPHIA.

Quem vomerem appellat, M. Cicero, dentem uncum nominat Publ. Virgilius. Non verbum expono; ſed hic mihi magis rem in medio ponere videtur:

videtur: ea enim forma eſt aratri ferrum, in burim inſertum, quod liras ducit. Hoc autem ferrum, ut quodvis aliud, uſu ſplendeſcit. Aratri tamen ferrum ſive vomerem, ſive dentem uncum mavis, Myſta ſumpſit: quod hoc ferro nullum ſit juſtius, & Porſenna omnem alium ferri uſum, præreptum voluerit Populo Romano. Stivamne ergò tractabat, aut colebat agrum? Nec enim Reges Perſarum, aut Duces Populi Romani abhorruerunt à re ruſtica. Non opinor. At in liberali otio, liberalia ſtudia conſectans, à cultura agri, ſimilitudinem trahit, ad cultum animi. Et cùm ſe conſolans, tùm alios docens, exercendum eſſe ingenium convincit. Nam, ſi ferro durius & obtuſius ſit; tempore miteſcit, & ut ferrum, ſplendet. Et fortaſſe non ingenio ſolùm operam dabat, ſed & corpus curabat. Quod Plato vult Muſica & Gymnaſtica. Cùm enim alterius indigeat ope, eo commercio alterum corpus efferatur, neglecto ingenio: Et rurſus ingenium ſe perdit, ſi negligat corpus. Longiùs etiam comparatio derivatur. Nam ars atque diſciplina omnis, præter naturam & artem, exercitium requirit. Quo laudabilior Myſta, qui re facili & trita, rem difficilem explicat: Et ab otio vagum militem ad caſtra: Luxurioſam pubem ad ſtudia: Ignavos opifices ad opus, & ad ſuam quemque officinam. Quod ne illi quidem, qui iſtos regunt, ulla ratione vel oratione poſſunt, paucis verbis, ſi quidquam ſapiunt, revocat.

LXXXIV. HIE OGRAPHIA.

Quis hic cervum ſublatum humeris, & quo portat? ſive ſocius Ulyſſis, ſive Æneæ, ad navim. De alterutro autem, aut utroque, hic enim illius perſonam induit, cogitaſſe crediderim Hoſium: Vir enim omni politiori litteratura fuit excultus, dum imaginem funderet. Si non memoria naturalis ſoli venationis Polonicæ ſpecies aliqua, animo obverſata eſt. A ſententia viri nihil abhorret. Nã onus; quod humeris grave ſuſceperat, animus grandior ſuave faciebat. Nihil ſanè erat tàm grave aut difficilè, quod Chriſti amore aut ſtudio Reipubl. detrectaret. Quocirca nullus venatorum, quamvis non modò voluptas, ſed & neceſſitas huc impellat, ira exſultat, inter latrantes & quaſi gratulantes victoriam, parta præda canes; ut vir bonus & pius oblectat ſe rectè factorum conſcientia. Non ignoro Herculem cum cerva, cujus ærei pedes fuerint, & cornua aurea, luctatum eſſe. Habitabat in Mænalo. Cùm autem nollet interimere, ne violaret Dianam, cui ſacra erat, curſu annum totum fatigaſſe: Et effugientem ad Ladonem amnem, jamjam tranaturam comprehendiſſe Mycenaſque, quo juſſus erat, humero deportaſſe. Sed hujus ante exhibita ſuo loco facies eſt: Ego autem varietate leniofaſtidium, nauſea non onero. Et hoc loco, feræ moles ſuccolantis faciem abſcondit. Iam Valerius obſervat ruminandi vim ſignificare pietatem, & ſtudium auguſtioris doctrinæ: Bifidum verò ſcientiam diſcernendi, verum à falſo, juſtum ab injuſto, pium ab impio. Eſt autem Cervus ungula bifidâ, & illa facultate ruminandi præditus. Quare & Hercules ſit Myſta, quod ſacra ſuſceperit, non profanarit. Et ſit Cervus, vel ſuſtinens molem Cervi, quod pietate juxta atque eruditione, nulli fuerit, in auguſtiſſimo illo orbis terræ conſilio ſecundus.

Georgius de Armaco Gallus presb Card. S. Crucis in Hieru Epis. Masill

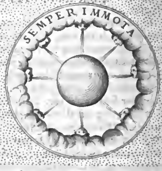
Nicolaus Fliscus presb: Card: S. Mariæ in Aquino.

Frater Vgo. de Verdala Presb Cardinalis et Magnus Magiſter Equitum Militensium

Aloysius Venetus Diac: Card: S. Theodori. Miles Hierosolimitan'.

Franciscus de Mendoza Hispanus presb: Card. S. Joannis

LXXXV. HIEROGRAPHIA.

Magnus Myſtæ animus. Licet enim generis ſplendori adæquaſſet honoris ſummos & illuſtres gradus; Altiora, inquit peto. Quæ, amabo, Præſul Maſſilienſis, Cardinalis Romæ? Si Armeniacorum gloriam militarem, quid *Deo* te mancipas, repudii libellum, miſiſti inſtituto majorum Si Pontificiam dignitatem, Deo te, à quo illa dependet, & ſpem tuam permitte. Multi olim peregrinorum, id faſtidii attigerunt: nec jam, ſi meretur, Roma eſt, exteræ inimica virtuti. At mihi vidére propius ad faſtidium honoris mundani, quàm deſiderium veniſſe. Nam cum altiora non ſint, his, in quæ natus & cooptatus es, in terris; petis haud dubiè, quæ infinita ſunt, alto & ſublimi loco in cœlo. O te beatum, & vel hoc loco, omnibus majoribus majorem. Quid enim majus, quid grandius, quid ſublimius vel iſta ſpe, vel hoc animo? Diſcamus æmulari Principem virum; & qua avellimur, humo tollamus, ad cœlum, quo innitamur oculos; ubi vita immortalis, quæ hîc mortalis: vbi vera quies, quæ hîc nulla: ubi ſolida bona, quæ hîc fluxa; ubi denique tanta felicitas, quantæ hîc ærumnæ: Pia oratio, inquies, & tempeſtiva, inquam ego. Myſta enim arborem ſibi proponit: ego nobis arborem inverſam, ipſum Myſtam, quem nobiſcum Deus, in cœlum erexit: & oculos ſtupentes rerum miraculo, fixit polo. Arbores ſpectare, qua, neſcio, quo genio ad cœlum enituntur, & inter has aut Robur, aut Abietem, quarum hæc proceritate, illa pollet robóre, hominem tantillum, imò altiora ſibi promittere, his, quæ caput inter nubila penè condunt, ridiculum videretur: ni obviam irum ſtupori eſſet. In confeſſo enim eſt; Animi magnitudinem, longò majorem eſſe: qui non tantùm nubes ingreditur, verùm & in cœli regiam ſeſe inſinuat, dignus cùm ſpectet ac timarur omnia, quem omnes ſpectent. Divinæ enim eſt ô Homines, non humanæ facultatis.

LXXXVI. HIEROGRAPHIA.

Qui præcipit, A via ne torſeris, ſaluti noſtræ conſulit. Si enim quiſque ſuum munus obiret modò, ne à via honeſtatis deflecteret; maxima eſſet domi felicitas, & in civitate pax. Nunc cùm alter in alterius poſſeſſionem, officinam, functionem involat: & pauci ſuis contenti vivant; forum clamoribus perſtrepit, ex foro in aciem deſcenditur, & homines non humana lege, controverſias dirimunt. Hæreat igitur hoc nobis infixum pectori Symbolum: &, cùm res, noſtras agimus, ne attrectemus alienas. Honeſta oratio; ſed, qui convenit, cum Symbolo Hieroglypton? Utinam nobis inter nos ita conveniret. Viperæ virus vel fando, & malo herclè, quàm uſu, cognoviſti. At illud virus, ſua arma, hoſtis perniciem, vipera evomit, congreſſura cum Muræna, ut Oppianus lepidè ſcribit. Cardanus etiam putat Viperas, quæ aquis habitent, parum habere, aut nihil veneni, quod non ſuo loco ſint, haud dubiè. Nam Hydrus, non quod in aqua natus minus habet veneni, ut Plinius docet. Sed vipera in nexu eſt, inquies. Eſt ita ſatis enim vinctus eſt, qui inermis eſt. Qua de cauſſa ſatis mirari nequeo, eſſe homines, qui audeant non tantùm ſentire, verùm etiam dicere, imò

ſcribere & poſteris prodere: non eſſe bello decertandum, cum Turcis, quaſi in noſtra manu pax foret: & non barbari tantùm vellent, quantum vi tenere, atque occupare poſſunt. Non eſſe arma, niſi piè & juſtè, contra ullum: adverſus potentiorem, niſi neceſſariò quoque ſumenda, concedo. Ergò cedam potentiori, ſi digitis concrepuerit, ut mancipium hero? ut impia, injuſta faciam imperata? ſtomachor, non fateor Turcas in ſevitute potentiores eſſe Chriſtianis à Deo, Europæis natura liberis. Dum nos continemus nos, intra cancellos noſtros, juſta etiam & prudentia, non temeraria arma ſtatuo. Verùm ſi Turca exorbitat, hac via, ut Vipera, in plagas incider, dices. Haud ab re. Sed viros providos & fortes, non aliena, at virtute ſua, amari video, ut quidquid ſuperat, in lucro ponendum ſit: non dandum hoſt, ut nos fallat: ſocio ut decipiat. Ponendum in virtute noſtra, quod opponendum fallaci ſocio: hoſti importuno & ſemper moleſto. Ita jus magis laudatum eſt, quâm tutum.

LXXXVII. HIEOGRAPHIA.

Apologus Æſopi eſt, puerili etiam ſermone tritus: Gruem, cùm aliquando ad vulpem divertiſſet, ſæpius invitata, abiiſſe jejunam, quod callidus & avarus hoſpes, in lancem, unde ſorbere illa non poſſet, omne prandium effudiſſet. Patienter, qui fert, cumulatè refert injuriam. Vulpes igitur eſuriens, cum ad gruem pòſt veniſſet properè illa ſuccincta lumbos, ſedere juſſa apparat cibum: ac fluitantem jure in bombilio apponit, &, quin admoves manum, Reinalde? inquiens, num, quæ de veneno, tibi ſuſpicio? Pone metum, ego prior labra admovebo. Dicto citius, roſtrum per os anguſtum ingerens totum egente Vulpe, exorbuit. Sic fraudem fraude compenſavit, jure talionis, quod non injuſtum eſt, imò juſtum cretizare cum Cretenſibus, quemadmodum Romani dimidium navium cum Rege Vertumno pacti, ſecari omnes juſsére: & Regem tota claſſe exuerunt. Quamobrem vera virtus, non modo laudatior, verùm etiam ſecurior eſt, ne quis decipere malit, quàm vera vitute laudem capere. Nam latére aliquandiu poſſumus. Tempus eſt, quod, ut colores Sol, adventu omnia diſcriminat. Cæterùm dubitarit non injuriâ quiſpiam, quid fabellarum Scriptor, vel inventor potius, cui nemo ſe poſſit, ad hanc uſque poteſtatem adæquare, gruem cum vulpe commiſerat, quos neque Plinius, ut opinor, qui de amicitia & inimicitia animantium, jucunda & ſtupenda ſcripſit, neque alius antè ſimul in ſcenam adduxit. Quod vulpinam ſolertiam, malitiam quandam; grus verò, propiorem prudentiam judicarit. Vulpes enim, dum alienæ ſaluti inſidiatur, ſuæ obliviſcitur. Grus contrà citra aliorum injuriam, in rem magis publicam, quàm ſuam incumbit. Nam ſi quod eſt cum Pigmæis duellum, pro grege eſt: & apertum eſt. Vulpes pro ſe tantùm ſingulæ agunt, & ex inſidiis tectæ latebris nocturnis plerunque agunt. Non igitur bruta animantia exhibet ſed malitiæ prudentiam: viro vafro, virum bonum, candidum, apertum ex diametro, in clatiſſima lepidaque imagine, eleganter opponit.

LXXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Siveventus ſit aer motus, ſive, quo cœlum reſonat, & tellus verrit, alia ſpiraculi definitio; nihil hoc loco ad nos. Ventos fuiſſe obſervatos olim tot, quot ſunt plagæ cœli, notum eſt. Et paullò poſt totidem ſeſe inter latera ingerere obſervatum. Hi orbem terrarum hîc feriunt. Licet totidem pòſt, non orti, ſed notati, quos diligentior obſervatio jam duplicavit. Quid autem quod finiunda ſint omnia, & hîc nullus ſit finis? Quidã enim ſexaginta quatuor ventorũ genera introducunt, quibus ſi aſſentimur, erũt etiam, qui plura, maneamus intra cancellos ſculptòris. Una ruunt diverſi cœli regionibus, & in terram incumbũt, eodem impetu ac tempeſtate pugnantes inter ſe venti. Nec octo ſoli, ſi placet, ſed quotquot habet in poteſtate Æolus, mares & fœminas (ſexu enim diſtinguit Homerus) etiam terram verrunt, ſternunt alta, evertunt tecta, tentant ſublimia, quatiunt cavernoſa fortaſſe. Terram loco non movent, non ſolvunt cardine, non ſubvertunt. In quæ, dum intueris, ventos haud aliud ſimul facere vides, quàm ſervitia, dum vel pavimentum, vel cavædium verrunt, quædam hic ſubmoventia, iſtic exſtirpantia. Suo relinquunt terræ globum, ut ſcoparii domum, loco. Et hoc eſt, quod Myſta dicit: Semper immota. Tellus, ſcilicet. Quid novi aut inauditi dicit? inquies. Fuére olim, quos etiam bella ingenia nunc ſequuntur, qui concedunt terram moveri, cœlum ſtare, quod hoc dignius ſit quiete ſuperorum. Quod autem nobis moveri videatur cœlum, non ſecus evenire; quàm qui navi vehuntur: quibus videtur moveri terra. His igitur, qui fidem facere velit, noſtræ ſententiæ; ea nova apparebit, & contrà erit argumentis pugnangnandum. Cum ejuſmodi ingeniis, negotium nobis non eſſe, ſatis ipſe ſcio. Non tamen repudio veterem Myſtæ, quod vera, ſententiam. Sed quod probata vulgò hominibus, facilè ſino me, gnomicis admoneri conſtantiæ. Si enim immota ſtat tellus, tot ventis, tanta conſpiratione, impedita; quid facere & pati mentem decet in Deo, longè firmius, quàm terra eſt centro fixam? Nam facere honeſta, & pati æquo animo æqua & iniqua: ſecunda & adverſa: læta & acerba; multò præclarius eſt, quàm ventis obluctari.

LXXXIX. HIEROGRAPHIA.

Conſiderate Lilia agri. Quis hoc præcipit? qui condidit. Eſt profectò natura ſpectatu digna: & ſingulæ ejus partes dignæ admiratione. Nihil enim eſt in toto, nihil in partibus, quod non referat majeſtatem Conditoris, cum utrobique ſit materia, forma: & non privatio, ſed unio, utriuſque. Non evagabor longiùs, ex quo ſubjecta oculis Lilia habemus. Quid enim non conſiderem? quæ rudimentum naturæ, Lilia facere condiſcentis, flos naſcens per frutecti, convolvolum nominat Plinius, perquam ſimili colore, non odore, antecedit? quæ facta, Ats æmula Naturæ, inficit & tingit: altiùs condit, & citiùs tardiusque producit? Roſis nobilitate cedant, ſpecie, ut illæ decent, & proceritate omnes ſuperant floros. Candor eximius eſt folia ſtriata foris, & ab anguſtiis in latitudinem Calathi more paulatim ſeſe pandentia, reſupina per ambitum,

labra, ſtamẽ tenue & croceum. Eſt & rubens lilium quin & purpureum, ne roſis colore cedant. Narcillum vocant majores, ſed unius bulbi. Ita quædam, ut niſi fumus, de Liliis quæ oculis patent, conſideravimus. Penitiora naturæ, & divinitus inſita, prout Galenus. At quidem, quid naturæ & partium conſideratio, ad rem afferat, cœperam dicere. Quæ, quod generica, & ad omnia, ratio pertineat; explotemus nunc, quæ peculiaris cauſſa ſit Lilia agros decentia, contemplandi. Oblectant oculos, & profuſo odore, nares quoque demulcent. Sed dum ſenſus titillant, quo ſenſu ad animum tranſeunt? Numinis reverentia perfuſos deſperate vetant egenos: luxuriare divites. Nam cum Liliorum divitias adæquet labore nemo, quid hi ſe efferent? auriſti immoderatè ferent fortunam? quam potens rerum dominus ſub tò mutare, & ab his ad illos transferre poteſt? nec rarò ſolet? Magnum & dictu magis in utramque partem, ad confirmationem animi, nunc nimium torpentis, nunc pariter laſcivi, momentum.

XC. HIEROGRAPHIA.

Quid in mentem venerit Plinio, & qui hunc ſecutus eſt, Galeno, ut ſcriberent Viperarum catulos, per matris viſcera in lucem eniti; Matthiolus comperit uſu veritatem, & catulos, cum præclara genitrice incolumes deprehendit, quemadmodum ante Apollonius Tyanæus. Nec Ariſtoteles ſcribit viſcera perrodere, ſed membranam, qua in utero matris obvolvuntur, ut citius in lucem prodeat: illa enim ſingula ſingulis diebus parit. Vulgatam fabulam ſecutus eſt Myſta, quod vulgo in ſcenæ ſerviat, volenti magis nova, quàm bona: amanti minus vera, quàm veriſimilia. Et attonitis miraculo rei: quid enim ind gnius, quàm ab his perimi, quibus vitam dederis? ſententiam occinit, plauſibilem & veram: Ingratis ſervire nefas, ut ſentiamus, quid ſentiat, quemadmodum videmus, quod commonſtrat; Parentum ergà nos merita recolamus primum: à quibus deinde parentum indulgentia habiti: poſtremò omnium, quibus aliquo beneficio devincti ſumus. Sic ſcilicet, ne infanda faciamus: nobis prima erit cautio. Proxima erit in delectu, his famuli: illis domini, omnibus amici. Multum enim hic peccatur, & fit, ut infanda patiamur, non quibus malefec mus, ſed in quos malè beneficia contulimus. Eſt quidem de omnibus promerendum, quod homines ſint, quanquam vir non imprudens benefacta, malè collocata, malefacta exiſtimet. Sed videndum, quibus cum poſſimus coaleſcere: & in interiorem familiaritatem tranſire. Sunt enim homines invidi, maligni, ingrati, in quibus nihil eſt hominis præter formam, & hæc vel pilo ruſo, vel facie aduſta, vel felle perfuſi. vel corde aſinino, vel fronte canina, vel aliqua denique alia nota noti, & deformati. Ab his mihi cave, inquit Myſta. Nam ingratis ſervire uti noxium, ita nefas. Quid enim hoc aliud eſt, quàm ſalutem ſuam, quam nobis natura tantopere commendavit, prodere? Neto non pepercit parenti: Nec herclè Lenas patrono, aut Brutus Cæſari, à quo etiam hæres eſſet ſcriptus, tam intractabiles hominum animi ſunt, ut cavere nobis jure debeamus. Principes inprimis, quibus ejuſmodi ſerpentes ſimulatione quadam obrepere conſueverunt. Quod ipſos non latet.

latet. Sed ut ſcabie ſua quisque ſuo malo delectantur, & Scriba tamen, proditis Thebis, ut Plutarchus narrat. potentiam Spartanorum diſſolvit: & Scriba Gambacurtaon Piſarum, ut Machiavellus ſcribit, dominatu, dominum ſuum ejecit.

XCI. HIE-

Cardinales S. Rom: Ecclesiae

Hieronimus Palmerius presb. Card. XII Apostolor. Archiep. Baren.

Innocentius Cybo Genuens: Card. Diac. S. Eustachij. S. R. E. Decan.

Innocentius Cybo Genuensis Diacon: Cardi: S. Eustachij. S. Rom Eccle: Decanus

Georgius Drascouitus Hungarus. Presb: Card: Archiepis: Colocencis Epis: Jaurien: et regni. Hug: primas.

XCI. HIEROGRAPHIA.

Quod faſciculus palmarum revinctus benè ſit; benè eſt; Mottalium enim nulla ita colligantur. Indet prndentes & fortes æmulatio quædam eſt, ne dicam odium. Si temperantes inter, ſopiti ſunt affectus, vix poteſt eſſe affect o, ut ſoli relinquantur ex bonis & virtute prędıtis juſti, quorum idem ſit velle ac nolle, perpetuum ac conſtans; De malotum & flagitioſorum conjunctione, ſuperfluum eſt, ut verba faciam, quippe quæ conjuratio ſit, no amicitia. Sed ubi tot ſimul juſti? quo loco? qua in civitate? ımò quando? & qua tempeſtate? unus multis ſeculis, nomen Juſtı meruit. Quod, ſi tot ſint juſti, quod Thebarum portæ, & hos ramos numero vincant; ſuccidendi non erant ramı palmarum. Nec enim truncati florent. Tantùm abeſt, ut fructum ferant, cum ipſa arbor decerpto cacumine ſterileſcar, ut uſus Pinium docuit. Ita nobis ptima facie videtur. Intuentibus verò pœnitius in animum Myſtæ, quem credibile eſt, nihıl temerè nobis finxiſſe, aliud longè, neceſſe eſt apparére. Superat enim, Juſtitia, ætate palmam. Temporanea ſcilıcet hujus vita eſt, illius ætetna. Aut quid injuſtius eſſet juſtiſſimo rerum condıtore, eodemq; gubernatore? ſi nō alius eſſet flos, aliæ fruges juſti, quam palmæ? Nam juſti plerunque in hac vita, quæ palmæ, nobiſcum coæva eſt, torquentur, affliguntur, eneccantur. Taceo de Ariſtide [illegible] omnium Chriſtus, in perpetuis ærumnis vixit, & mortuus eſt in cruce. Qui Chriſtum verè ſequuntut, hos quanta invıdıa ſequatur, imò comitetur ipſos Chriſtianos inter videre eſt. Nam ſub Paganıs, tàm clade ſunt, quam pietate inſignes. Excipit igitur alıa hanc vıtam, de qua dubitent ſcioli. Senſére fortiter Pagani. Xenophon, Plato, alii. Sed Principes notaſſe utrumque Socratis diſcipulum, ſatis eſt, ut igitut ramis palmæ ſuceiſis, ſuum decus manet; ita juſtos fruges juſtitiæ manent ſuaves & ſempiternæ.

XCII. HIEROGRAPHIA.

Quod cribtum Cicero, incerniculum Plinius nuncupat, ego neminem doceo, ſed quod à cernendo, hoc dictum ſit; & hîc, ut cernıs, & audis bonum à malo ſęcernatur. Ex pertuſa membrana, ut nunc, olim fiebat. Ex ſetis equinis Galli invenerunt, quod nec debui præterire: Video enim ſetaceum cribrum. Quos tædet vocum, quibus tamen ſine, animi ſententia incommodè & inſulsè exponitur; ad rem animum convertant. Quemadmodum enim pollinem cerniâ furfurum videmus recrementis; ita à bono malum diſcernamus, ne rerum confuſione, offendamus, decet. Eſt autem diſtinctio penè facilior. Nam ut hîc recrementa, motu defluunt; ita ne mota quidem, intende aciem modò, abeunt prava in ventos, falſa in favillas. Sunt. qui nobıs fucum faciant, & ſubtepant blandiendo. Sed, crede mihi, nullus nos deciperet, ni captos amore exercitıı, & perniciei noſtræ. Aliud nomen, quo vetita appellem, concinnius non teperio ex tempore (Quàm benè non dico: quàm citò ſcribam, ſcio, quod ipſa præceps dictio ındıcat fotaſſis) Nam nos, niſi bonum à malo ſeparamus; ut illud ſequamut, hoc vitemus; incidemus in manus, tàm ſeveri judicis, quàm

nunc

nunc mitis patroni: qui cribrat diligentius: & malos in perniciem ſegregat à bonis & beatitate æterna.

XCIII. HIEROGRAPHIA.

Cinyra Agriope filius, præter alia, invenit incudem, ut Plinius, rerum aliquot inventores ordine recitans, commemorat. Eſt autem moles illa, in officina feraria, ſupra acmothetam, in qua ferrum tunditur, non vanis ictibus, ſed ex quibus, vocum modulatio, ſi, quidquam credimus priſcis, nata. Transfertur ad alia, ut verſus malè tornatos, quos Horatius incudi reddit: Orationes, quæ Ciceronis vim ſine follibus & incudibus non ſpirant. Myſta hîc ad animum transfert, aut quæ animi decora ſunt, fidem in perſonis, conſtantiam in rebus. Atque hoc mihi loco magis placet, quàm alterutro iſtorum, vel utroque iſto. Nam ſi ſcitè loqui aut ſcribere, in laude & pretio eſt; quantò laudabilius facere? non addo pretioſius? Virtus enim ſeipſa contenta eſt: & viro bono longè ſonantior eſt, conſcientia factorum, quàm ullius theatri vel conſonantia vel frequentia. Rei gravi & inconcuſſæ verbum plenum gravitatis Myſta adæquat: Durabo. Magno certè & intrepido animo, eum eſſe convenit: qui in tantis fortunæ injuriis: hominum inſidiis: naturæ neceſſitatibus, conſtat ſibi: nec de gradu viri boni & conſtantis vel hilum poteſt moveri; Et eſt quidem hujus magnitudinis magna pars in affectione animi collocata, quam conditio rerum humanarum in medio poſita, confirmat quidem; Sed Deus inprimis, à rebus caducis ad æternas revocans: & in his ipſis ærumnis, non rarò, imò quotieſcunque nobis expedit, ſubveniens.

XCIV. HIEROGRAPHIA.

Quoties dicendum eſt, Solis imagine, Dei Majeſtatem à Myſtis exhiberi. Certè nec obeliſcus, recens eſt conſtantiæ animi figura. Quemadmodum igitur dies eſt, quamdiu, ſupra axem noſtrum, ab ortu ad occaſum decurrit; ita ſine fine erunt, & quidem beati ac felices verè, quos Deus, Sol miſerationis, colluſtrabit. Non enim ut Sol oritur, & occidit; ſed radios infinitæ bonitatis ſemper diffudit. Quid igitur inter mortales immortalia ſomniamus? quæ in ſuperorum ſede, ſi ſapimus nobis certius poſſumus polliceri? Non eſt nomen contemnendum, aut omnis de fama abjicienda cogitatio eſt. Fama enim nominis, incentivum eſt virtutis: & qui quid de ſe homines ſentiant ac loquuntur, omnino negligit; non tantum profligati nominis eſt, & vitæ morumque. Sed famæ gratia velle omnia, hominis vani eſt & futilis. Ab aura populari, res ad certius judicium traducenda eſt. Et non hoc agendum ſudandumque, qui placeamus populo; at qui non omnino nos improbet Deus. Hac via non nomini modò decus, ſed & animæ ſalus paritur. Quamobrem qui ſine fine es, Deus; ſis propitius, & adſis nobis perpetuus, ut poſthac (ſatis enim peccatum eſt) omnia ad nominis tui divini gloriam referamus: & Majeſtatem tuam unanimes, in cœli regia, continuò & perenni encomio collaudemus.

XCV. HIEROGRAPHIA.

Amabile columbarum: Turturum etiam fidum conjugium. Opus non eſt verbis, in re ſermonibus vulgi etiam celebri. Juvenilis igitur amoris, aut furoris veriùs, id erit Hieroglypton: hoc verò tori maritalis. Quid cum connubio, Myſtæ, viro cælibi? Non connubium ipſe curat duorum in lecti ſocietatem conſentientium; ſed curæ eſt Pannoni, patriæ ſalus. Nam per ſocietatem Turturum, priſcam Hungariæ utriuſque concordiam, & hoc nomine tremendam Barbaris intelligit; & plorat diviſam Hungariam imperiis: Ferdinando enim legitîmo Regi Ioannes Sepuſius ſe objecit, ut me, imò Myſtam, paullò attentiùs audias, & facilius capias. Jugum confractum eſt regnũ Hungariç ſuperioris & inferioris, Ludovici morte lugubri & intempeſtiva diremptum in partes. Licet enim fractum & diviſum ſit, juſto Ferdinandi, & injuſto Ioannis imperio; neutram tamen liberam ſtatuebat, quod diſcordia Principum, portenderet ruinam totius regni. Hæc profectò viam Turcis ſtravit, ut ferè vitiis noſtris vincimur, non virtute Barbarorum. Quid de Hungaria queror? quam Deus Cæſari ſalvam præſtet; labefactat diſcordia, res totius Reipublicæ Chriſtianæ. *De* Hungaria querebar potius, quod ſola impetum ſuſtineat: & interpretandum ſuſceperim hoc loco, oraculum veriùs Draſcovitii, quàm Symbolum.

XCVI. HIEROGRAPHIA.

Et hæc Draſcovitii eſt. Illa ſtudium de Republica, hæc inſtitutum benè de omnibus promerendi oſtentat. Leonis fortitudo, quin & gratitudo non tantùm fama, ſed & uſu cognita eſt. Ac fortitudine quidem, quod ſe Leoni adæquet, vix quadrupes eſt. Leo nos gratitudine ſuperat. Ita ben meritis refert gratiam; utrumque hîc oſtendit Myſta, primum in laniena, non quadrupedum modò: alterum in ſpoliis, quæ, velut in triclinio ſtrata vides. Qui animo leonino omnes & omnia ſuperavit; Chriſtus omnia ſua diſperſit, & dedit nobis. Ex cœno in hanc ſpeciem ſubduxit: in domicilio, imò imperio orbis terræ collocavit: cœlum apparuit, & ne quid nobis deeſſet ad ſummam felicitatis, ſe ipſe liberaliter, donavit. Itaque ſi ſe, & ſua largitur: non aliena, aut aliena parta injuria, multis paſſibus Leonem antevertit. Quæ hac tàm iniquè comparata comparatio? Deus eſt antè omnem comparationem, ut à nobis attingatur, in ſimilitudinem, nõ ſimilis conſentit. Myſta cujus nomen in aula Cæſaris celebre, vindicat; ab oblivione Tiburtius. Himmelreichius Secretarius Hungariæ dignus hoc nomine & munere, quæ à *Deo* acceperat, imitatione Dei, in conſortes generis & pietatis liberaliter diſtribuit.

Magni Magiſtri Equitũ Rodien: et Militenſiũ

Franciſcus a Dietrichſtein presb. Card: S. Sylueſtris Episc. Olmuc:

Frater Fabritius Caretus Magnus Rhodiensium Equitum Magiſter.

Frater Franciscus Villadum Gallus ultimus Mag. Magiſter Equitũ Rhodie

Frater Joannes Valeta Gallus Magnus Magiſter Equitum Melitentium

PATRIARCHÆ AQVILEGIENSIS et

Frater Ugo de Verdala Magnus Magiſter Equitum Melitensium.

Jacobus Grimanus Patriarcha Aquilegiensis.

XCVII. HIEROGRAPHIA.

Inopem me copia: venuſta herclè ſententia, animi ſui liberalitatem explicat Myſtæ, ſi tamen explicat. Ita penè prodigus eſt, profuſus, inquam; Vitæ enim illud eſt, opum ſuarum, quemadmodum fando accepi: non enim ſalutavi internuncium Cæſaris & Pontificis, in ò referunt mihi, hoc ipſo momento, quo præ manibus erat Hierographia, duo viri nobiles & literati. Magna magnitudo animi ferentis & contemnentis divitias. Nam quibus has fortuna dat, niſi altè radices egerit, mentem adimit. Multi ſunt, qui opulentia ferociunt: multi, qui laſciviunt: multi, qui profundunt: multi, qui abdunt, & quibus eruerunt, reddant viſceribus telluris. Quotuſquiſque rectè utitur? Irritamenta malorum, & inſtrumenta, bona fortunæ ſunt. Nec admirabor in Didrichſtenio domi illuſtri: foris claro: duobus citra invidiam, terræ Monarchis probato: florenti ætate & honoribus, dignam quidem, tanto animo liberalitatem, ſed raram virtutem? Pomum exhibet, quæ frugum granis rumpitur? Et ipſe non ſua tantùm diſcerpi ſinit; verùm etiam ſe diſcerpi penè. Tam eſt, non munificus modò; ſed & officioſius? Reipublicæ cauſſa, quot ſuſtinet labores? Benè promerendi ſtudio, omnium animos occupat. Et hæc ſpecies benignitatis eſt, longè ſpecioſior: & magis probata Ciceroni; quàm quæ ex arca promitur. Nam hæc præripi à fortuna, quæ dedit, poteſt, ut queritur *D.* Ioannes Chryſoſtomus (in ordinem enim redactus eſt) Nec enim appetiverat ſuo commodo lautiorem fortunam; at ut alios incommodis ſuis levaret. Illa, qua magis uteris, eò magis frueris. Nam virtus hoc habet peculiare natura; ut non teratur, ſed illuſtretur uſu.

I. HIEROGRAPHIA MAGIST. ORDINIS, RHOD. ET MELITENS.

SIgnum de columna ex cruce, licet non albere videatur, oſtendit eſſe Ordinis, quem fortiſſimorum militum, Balduinus de Burgo inſtituit, Rex Hieroſolymitanorum. Duces Srratioton ſive Magiſtros militiæ ſecutus, & æmulatus Cætetrus, collabantes res, quantum humanis viribus potuit, voluit inſtautare; ſin minus, reliquias ſervare. Quem animum, quas ſolicitudines, quod inſtitutum, Canis biceps latrat. Eſt enim canis pervigil ædium cuſtos. Ac ne videretur, poſſe aut velle obdormiſcere: canibus enim ſopitis, anſeres defendère Capitolium: bicipitem canem finxit. Sed & unum caput ſatis non erat, Barbaris terra marique incumbentibus, Ita ergò animatus ad ruendam ſtationem, frangebatur ſubinde, & animo ſubſidebat, inclementiam Divorum, & Barbarorum vires increbeſcere animadvertens, ut non cæcis omnino, ventus contrà ſpirans, & Draco marinus penè excenſionem faciens, manifeſtè demonſtrant. Nec enim quæro, an ea forma Draco ſit. Alberto Magno potius concedo, quæ ex Ariſtotele & Plinio, ſumit, & variat. imò ad teſtatiorem immanitatem Barbarorum, indulgeo exaggeranti hororem penicillo, ſemper cum cala-

mo Poetarum, libero. Hæc igitur certò videns, ſine dubio, inquit Magiſter, & non abſque gemitu, inquit, actum de nobis eſt ſocii, ni antiqua pietate Deum leniamus, & vereri diſciplina intendamus rem militarem; falſus utinam vates, ſed poteſtas omnis, ut hîc gladius, in rota, id eſt, diſcrimine verſatur.

II. HIEROGRAPHIA.

Nihil clarius Sole: nihil facilius Symbolo. Nemo Myſtæ negaverit, Solem ubique ſui ſimilem. Quid igitur & dicit, & ſcalpſit? de quo mortalium nemo, quæſtionem movet? Ultimus hic Rhodum imperio obtinuit, ut conjectura aſſequar, dixiſſe & ſculpſiſſe, ad confirmationem levium, abjectorumque animorum. Cingimur obſidione: tentamur cuniculis: oppugnamur machinis. Dira & dura eſt rerum & hominum facies. Quid tum Socii? Non primum jam cum hoſte tetro & barbaro manum conſerimus. Si non antè anguſtiores noſtræ res; eò clarior erit victoria. Quo magis à Chriſtianis deſerti, quorum mutua odia, amarunt, & armarunt, eò propitium magis, imò præſentem credere debemus nobis Chriſtum: cujus nutu, tellus & cœlum reguntur: cujus arbitrio regna inſtituuntur & ſervantur: cujus poſtremò voluntate certa, non temeraria fortuna, bellum & pax juxtà adminiſtrantur. Quid Turcarum ululatu, non tàm hoſtium noſtrorum, quàm Chriſti ipſius, conſternamur? ſemper Chriſtus & ubique ſui ſimilis eſt. Nec ita Soli conſtans eſt lumen, ut ſtabilis, eadem, perennis Chriſto, rerum omnium poteſtas. Excutiamus, veluti veternum, pavorem iſtum indignum viris: & benè Chriſto juvante, vi vim repellamus in cauſſa meliori, & Deo æquiori. Hæc & plura infelicem magis, quàm ignavum ducem, dixiſſe putatote. Et verè dixit. Nam Deo magis etiam potentia ſua conſtat, quàm Soli lux. Sed peccata noſtra, Deũ à nobis abalienaverũt. Et certè juſtius in nos, quàm hoſtes animadverti, ſi & nos gravius ſuccenſemus noſtris, quàm alienis, quando noſtri, non noſtra faciunt, & nos benè de ſe meritos, ſcelerarè produnt, aut ingratè lædunt; Nihil hæc ad Hierographiam, ſed plurimum ad ſalutem animæ & Reipublicæ. Nam de peccatis dolor, animum erigit, animam humiliat.

III. HIEROGRAPHIA.

Jactati ſalo Rhodii, & ſolo extorres, Melitam habere tandem juſſi ſunt ab Imperatore Carolo V. Auſtriaco. Nam ut littora proxima Italiæ erant Italiæ; ita & Melita, cui propinqua Siciliæ, in cujus imperium, & totius dominatus avo materno ſucceſſerat. Hæc autem Melita eſt, in cujus ſpecula ſignum Rhodium cernimus, adverſus Piratas, ut alibi & olim & nunc turres erectæ: vel ab advenis, ſtatim, ut omnium rerum quoddam principium eſt, condita. In quam intuens magiſter Ordinis & Rhodum animo ne quidquam proponens, dum alii fundamẽta jaciunt, alii materiam convehunt, & in agro ſterili, non aureo illo, reliquam ſpem fortunarum collocant. Niſi Dominus, inquit, ædificaverit domum: fruſtrà laborant, qui ædificant eam. Deſperantis quidem vox non eſt, quod à vera pietate alienum eſt; ſed ſpem in ſolo Deo, non iſto ſolo collocantis. Nec ipſum aut ſucceſſores ſpes fefellit. Hactenus enim ſocietatem Deus tuetur: & inſulam ex arcta obſidione eripuit, Cypro poſt amiſſa, & cum Guleta regno Tunetano.

Videtur hîc, illius ſententiam excepiſſe. Quid enim eſt exorbita excedere, aliud? quàm de via decedere? vagari? incerto ferri loco. Orbita certè eſt, veſtigium, ut ita loquar rotæ: Via autem regia, quæ inter duas orbitas. Cum igitur dicit Gallicè: Non excedens ex orbita, ſupplendum eſt. ut hiulca ferè ſunt Symbola, tuebor etiam in ſterili hac inſula, ſocietatem à Deo conſtitutam, & fidei meæ creditam. Hoc verò eum velle, Rota vel ſtridens in obita ſua loquitur. Multùm enim refert, quavis in re ſive publica, ſive privata, tueri locum atque ſtationem: nec ſua deſerere, aut aliena invadere. Quemadmodum ſanè teſtudo domi ſuæ eſt tuta ſimul ac exerit caput opportuna redditur pedibus, ita opportuni injuriis hoſtium ſunt, qui ex munimentis inſolenter excedunt, ut militaris prudentiæ virum non tantùm in rebus bellicis ſequendum, verùm & aliis imitandum: & à præclara ſentētia laudandum exiſtimem. Non me latet, aliam eſſe ſententiam militis, ætate incauti & ingenio fervidi, Sed tuta magis, quâm ſpecioſa cœpto, horrenda, exitu, aut exitio potiùs, viri cordati non amplexantur.

I. HIEROGRAPHIA *PATRIARCHARUM.*

CAlvaries cum tibia, aut quo oſſe humano ſatis nota eſt. In hæc enim abiit, iſta corporis noſtri ſpecies. Licet robore & ſpecie pollens, O nos miſeros! Atque hæc animo Myſta anticipatus: Mors, inquit, omnia æquat. quid vulgata vulgat? aut animo anticipat moleſtiam? Quod Chriſtianæ, quin & humanæ Philoſophiæ ſit, de morte meditatio. Natura enim reliqua & à viris bonis ignorari, & ſciri ab improbis poteſt; imò ſcita ſæpius mentem inflat vana opinione, quàm ignorata depravet. Nec natura noſci poteſt, Morte incognita. Hinc averſi à cōſideratione mortis, Naturæ dant, quæ Deo debent. De morte cogitatio, mentem ſublevat, ad Parentem Naturæ. Qui enim videt hanc naturam eſſe mortalem, cui conditam & natam naturam Stoici videntur, in naturæ, imò in ſui, quæ difficilior eſt, cognitionem veniunt: & ad venerationem Dei accedunt, qui mundum hac forma finxit & diſtinxit. Hæc igitur in cauſſa ſunt, quod mortalibus ſub oculo Myſta informem formam mortis ſub aſpectum adducat Rei notæ dignæ, ſententiam dignam obſervatione accumulat. Mors omnia æquat. Comicus apud Græcos minus verecundè, ad ſeceſſum mittebat, qui de ſeipſis ſentirēt arrogantius. Et hæc riſum movent in theatro, inconditæ multitudini: qui qua moventur levitate, eadem ſubſidit. Mortis recordatio non riſum concitat, ſed, qui ſalubrior eſt, animo horrorem incutit: aut nō vagam & vanam conſolationem affert. Nam piis ſpes eſt melioris vitæ: non extremè perditis, vitæ cauſſa in melius mutandæ. Quid enim ſuper cæteros efferam caput, ſi dies appropinquat, inſtat, adeſt, quæ ſummos imis æquet? aut non feram, quæ conditionis humanæ ſunt, ſi mors ut finis hujus vitæ eſt, ita principium æternæ? Ita pro Symbolo & Hieroglypto, quod vulgatum & vulgare eſt, quidem, ſed non eſt vile aut contemptum, paucis dictum ſit.

Daniel Barbarus Patriarcha Aquilegiensis.

Jacobus Gallus Patriar: Hierosolymit: Qui fuit Vrbanus Papa. IIII.

Angelus Corarius Patriarcha Constantinopolitanus qui fuit Gregorius Papa XII

Fr. Petrus Philarchi Patriarcha Gradensis qui fuit Alexander Papa V.

II. HIEROGRAPHIA

Holocauſta cœlitùs flammam concepiſſe, ita certum eſt, ut flamma divinos ſortita honores ſit, apud non Barbaros tantùm Perſas & alios: verùm etiam his, multò juniores Romanos & Argivos. Ignem omnes perpetuum ſive τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ut Pollux in Prytaneo Athenienſium vocat, alebant & colebant. Nec enim in aliud Veſtam, ut inquit Ovidius, quam Vivam intellige flammam. Hanc extingui, religio erat: quæ incuriam cuſtodis capite damnaret alicubi. Non probo à Deo, qui victimas cœleſti igne tetigerat, ablatum: aut huc translatum honorem; ſed tactum de cœlo ſacrificium oſtendo, indelebili memoria. Nam & hîc focus videtur eſſe cœlitùs, aut accenſus, aut reſtitutus. Benè eſt. Hieroglyphon ex fumo ortum eſt. Adaptemus Symbolum: volentes. In voce nulla difficultas: volentes enim divinitùs corruſcant. Quod in tenebris verſamur, in caligine hæremus, in vitiis denique, quæ animæ tenebræ ſunt, volutamur, ſuis in morem, in volutabro; noſtræ ſocordiæ, amentiæ, malignitatis eſt. Cùm nuſquam deſit fax animæ, lumen Dei. Ergò ſi volumus, non ſolum felices in hac vita; verùm etiam in perenni, ter quaterque beati eſſe poſſumus: Noſtra culpa, noſtra miſeria eſt, ſemper Deo, ſi volumus permittere. Nam ut ſtella ſemper micat, etiamſi uiſum media intercipiant: ita Dei gratiâ ſemper lucet, etiamſi peccata, lucem non admittant. Ruſcellus trahit longiùs & lucernæ inſtar adhuc fumantis, & à lucerna ardenti recipientis facilè ignem fumi: Hominem ſtatuit mortuum reviviſcere, & quidem in vitam beatam, nam illud omnibus commune eſt, in Chriſto, cui vita noſtra tanti conſtitit, ſi velle, quod fumi inſtar ſupera petit, non extinguitur. Probo ſententiam conformem pietati divinæ.

III. HIEROGRAPHIA.

Quid in hoc ſpineto? quid palpitat? quid variè movetur? Cor humanum, ó homo! An ſenſus extra corpus, ſedem ſenſus? Ne mihi ſophiſticos age, ubi ſophiæ opus. Qui motus eſt cordis, in corpore humano; hic corpore, velut tranſenna ſubmota, exhibetur, extra illas latebras, ſub die, voluptas & dolor, ex cognitionis ſede, in ſedem effectus, per meatus occultos, aut per catalepſin, veluti per infundibulum, dimanant. Has duas cordis perturbationes, duplicant tempora. Nam præteriti temporis recordatio, ſi juſtè tranſactum, reficit animum: ſi petulanter & injuſtè, conficit, utraque hæc cordis affectio conſcientia dicitur: Sed hæc eſt carnificina, illa jucundiſſima recordatio. Iterum ſuſpenſus animus, ad futurum tempus; totidem motibus quatit animum. Subſilit igitur ſpe cor, & villos expandit: Metu contabeſcit, & villos, tanquam rugas contrahit. Iam nulli dubium eſt, præſentem mali aut boni, variè cor afficere: & motus, ut ventis incumbentibus, ſtridentibuſque increbeſcere. Non enim præterit aut appropinquat, ſed adeſt alterutrum. Expoſui, quod Myſta in luce poſuit, cordis motus. Cùm autem omnia humana, ſint quodammodo momentanea, ſi cum tempore æterno & infinito, comparentur: mens futuri & æterni, non temporis provida, ſæpè angi-

tur, & detorquet metu pœnæ, quam hîc poteſt effugere, eoque magis, quod hîc poſſit effugere: ſæpe recreatur, quod hîc interdum negatur, & quia negatur præmii cujuſdam ſpe ſempiterni. Audiamus Myſtam: Recordare noviſſima. Atque adjungamus, quæ ſapiens vir ſupplevit. Et in æternum non peccabis. Animadvertis, ut proximè ad Myſtæ ſententiam acceſſimus. Quæ illa noviſſima, quæret aliquis. Mors certa: Iudex juſtus: Summum Bonum: & ſummum malum. Hæc illa noviſſima, hi fines peccandi, hæc retinacula libidinis retræ ac diſſolutæ. Quid agimus? moriendum eſt ſemel: hoc ſcimus, quando? neſcimus; & quamvis longiſſima ſit, ut non eſt humana, certè longæva dici non poteſt, cujus aliquod eſt extremum. De Iudice dubitas. Nam Lucianus idiotas appellat, qui ullos putant Maneseſſe, aut regna ſubterranea. Et ſacræ litteraturæ auctoritatem, impietas non admittit. Sed tu, qui nulli habes fidem, conſule mentem tuam: tibi enim ipſe non potes diffidere. Quid? ecquid ruminas? quid moveris? Aut enim ſperas, aut horres. Ea eſt Synteresis, ea vis conſcientiæ. Quid? quem metuis? ſi vel lates judices, vel ſuperior es mundanis legibus? ſine ulla controverſia, dominum & judicem omnium, Deum. Nihil fingo, ſed, quæ Poetæ non finxerunt, argumenta veluti faces, ad caliginem impiæ mentis adhibeo. Ita certos judicii & judicis, ſequetur aut pœna, aut neceſſariò. Quæ certò, qui ſeriò agitat mente, & ſecum ſeverius perpendit, non poteſt non inhorreſcere & pavere metu, quod acre profectò telum eſt, adverſus licentiam peccandi.

IV. HIEROGRAPHIA.

Quis has conjungit? Virginem Formoſam cum deformi Morte? Aliquid enim vult Myſta. Et virginem licet flore ætatis & forma ſexus inſignem, Mors ſæpè rapit, etiamſi alteri ſit deſponſa. Mihi videtur dignus, qui nunquam moriatur, Myſta comparaſſe inter ſe, impar hoc par, ut mors comparata cum tanta venuſtate, magis dicam obtenebretur, aut reſplendeat. Certè, ut optimi cujuſque peſſima eſt corruptio; ita cadavere humano nihil tætrius, nihil ſceleto informius. Si tam deformes mortui; quantò tætrior abominabilior, horribilior ipſa mors eſt, tute conſidera. Nec enim aut Poetæ rectè deſcribunt, aut Pictores ſcitè depingunt. Et qui poſſent, perſonam non humanam? opere aut opera humana. Effectum monſtrant, non cauſſam; quæ ſi oppoſita conditioni eſt, quæ tam pulchra, jam magis animo, quàm palpebris liquet, quam ſit horrenda. Hæc tamen eſt ultima (horreſco referens) ut Myſta ex Lyrico, rerum linea. Quod ſi finis modò miſeriarum eſſet, quæ ſunt in hac vita, vel ſolæ, vel potiores, tolerabilis quidem. Licet dulce ſit animæ & corporis commercium; ita ut hæc ſuavitas, illam aſperitatem leniat, & quaſi molliat. Nunc initium ſæpe exiſtit, perennium ærumnarum: & non vitæ ſed mortis immortalis. Sed abſit omen & nomen mortis.

V. HIEROGRAPHIA.

Rex hîc pro tribunali ſedens, magnam præ ſe fert ſeveritatem, ne quid gravius dicam. Nam, nec jus, nec fas eſt Principibus maledicere; facere

cùm poſſint malè, & leviter dicta graviter punire. Hoc dicere auſim, quod quia pro tribunali ſedet, induerit perſonam judicis. Fuit quidem uſurpatum priſcis Regibus, jus dicere & non injuria: ſunt enim iuſtitiæ cauſſa inſtituti. Viſum poſteris eſt, judices & recuperatores dare, ne ſe onerarent negotiis privatorum, qui ſumma Reipublicæ gravantur: & ut ſe explicarent inv dia, querelisque multitudinis. Ita ad ipſos, ſic enim juſſerunt, tanquam ad Deos in terris provocatur. Inter priſcos Reges, regnavit in Creta Minos, juſti tenax, qua juſtitiæ fama regiam judicandi, ea eſt ſine provocatione, poteſtatem apud Inferos, ut in fabulis eſt, obtinuit. Et ſi Minoa Ulyſſes apud Homerum, probè delineat; hic ipſius eſt, quem ſculptor nobis repræſentat. Ita dignè perſonam incorrupti judicis expreſſit. Accedunt pullæ veſtes, ſeveritas vultus, & titulus deniq; inexorabilis. Apage mihi cum iſto ſive Rege, ſive Judice. Primùm enim nec amictus, nec locus placent. Deinde, clementia eſt, quæ eximit è grege mortalium Reges, & reddit immortales. Eſt ita, ſed ut actionis rerm nus eſt mors; ita ſecundum mortem aut irroganda æterna mulcta eſt, aut præmia conferenda ſempiterna. Hoc ex ratione collegere quondam, viri ratione prædíti, id eſt, viri verè viri: & ſub perſona hominis, exhibent vindictam *Dei*. Myſta verò noſter, ad confirmationem veri Judicis & Regis vivorum ac mortuorum, Poetarum ſententiam, omnium ſententiis comprobatam adhibet: & judicii, in quo nec gratiæ erit, nec deprecationi locus, terrorem incutit præfractis; ut mites animos conſolatur, qua hîc deſtituuntur, ſpe remunerationis.

VI. HIEROGRAPHIA.

Hîc magna rerum omnium felicitas, copia, ubertas; feſta & læta omnia, ſaliens Cryſtallinus fons, mananres lacte rivi, exuudantes nectare fluvii, frondes ambroſia ſtillantes. Nox nulla, dies perennis. Sol nunquam occidens: mali nihil oriens. Omnia alacritatis plena. Nullum doloris ſignum. Breviter multa dicam. Aut Diis ſacer aut *Deorum* immortalium locus eſt. Neminem videmus quidem. Sed ſi magnificam domum, tecto ſublimen, fabrica cætera inſignem, ingrederemur, licet nec patremfamilias, nec familiam videremus; crederemus tamen eam, nec araneis, nec gliribus ædificatam, & eo ordine & dignitate ſubſtructam; ita nec aviculis, licet canoris, nec feris, licet cicuribus, quas videmus & audimus, locus hic ſtratus gramine, conſperſus floribus, conſitus arboribus, redundans frugibus eſt. Et non videmus loci incolas, non quod nulli ſint; ſed quod immortales non videmus immortales. Lucianus quidem hoc loco, id eſt, in campis Elyſiis, homines collocat, non homines, id eſt, ſub forma hominis, umbras hominum, quales vult Deos Epicurus, qui quidem corpus non habeant, ſed quaſi corpus non carnem, ſed quaſi carnem: non oſſa, ſed quaſi oſſa, & quaſi ea omnia, quæ nos corpore induunt. Hæc ſi ſub tactum non cadunt, quomodo ſub viſum? ſi color eſt terminus figuræ? Offerunt ſe Genii; ſed in corpore, aut ſpecie corporis. Inter ſe ipſi nec corpore, nec ſpecie indigent: imò, ut mens noſtra nihil ſinceri agit, niſi à corporis commercio in ſaginam modò proni ſeſe ſecernat, & quaſi à contagio ſe ſubducat

ita

ita puræ illæ animæ, hoc ſunt intelligentiores, quo liberiores. Tempus erit, quo & mortalitatem exuet corpus; ſed illud tempus nondum advenit. Contenti igitur ſimus, ſpectaculo ſedis & beatitatis animarum etiamſi ſedentes animas beatas non videmus, quanquam Sciographia hæc ſit; aut Paradiſii aut Eliſii; non vera topographia aut horti felicis, aut campi ſolaticuris. Certa quidem eſt & diſtincta colonia piorum ab impiis, ut mens ſua cuique ſubjicit & teſtatur. Quin & Plato (dictu mirabile) expiari poſſe, & crimina quædam non capitalia pœnis temporariis, à fato, vidit. Sed nihil ſub oculos cadit, quod oculus non terit. Quemadmodum igitur Homerus, & hunc ſecutus Virgilius, locos iſtos diſtinguunt; ita pictores deſcribunt & dividunt, proponunt, inquam, ea piis, quæ homini maximè ſunt in optatis: quæ animus maximè adverſatur impiis. Tu verò non animo merſo in corpus grata, ut terribilia propone; ſed animo à fæce corporis libero, ſi potes paullulum reſpirare, & vis emergere ex hoc cœno. Sic ſic quietem animæ; quæ Pythagoræ judicio, erat ſummum animæ bonum, potiùs contemplabere. Videbis enim & perſpicuè quidem dem videbis, non in horto quantumvis culto & fœcundo animam acquieſcere; multò minus in campo, licet patenti & ubere. Nec enim vulgari vult quæ vult quieſcere: Nec ſeptis cogi cujus cupiditas infinita; ubi ergò acquieſcet? quæret aliquis anhelans. Tu te conſule. Boni appetens es. Nullus enim malum appetit: & ſi quis appetit, ſpecie deceptus, aut animo depravatus, quemadmodum oculo & palato evenit, bonum ducit & petit. Et es appetens non exigui, at infiniti boni. Nam inſatiabilis eſt mens hominis, ejus; quod ſemel concupivit. Vide libidine inflammatos, avaritia occupatos, ambitione concitatos: & velut in ſpeculis, Mentem infiniti, quod jam bonum quiſq; horum ducit, nec enim ſolus Paris, concupitam formam & regno & gloriæ anteponit, eſſe appetentē. Tàm in avaro deeſt, quod habet, quā quod non habet: & Alexander nugantē illum de mundis infinitis, cupidè atq; attentè audit. Faciamus potiti voto Parides, Midas, Alexandros, quod fieri nō poteſt: quod ut aqua, quò plus pota, eò plus excitat ad potandum; ita nunquam ſatiat, quod immodicè appetitur. Sed faciamus potiri poſſe; quod non magis fieri poteſt, quàm expleri, ardentis in febri, ſitis; Infinitum non eſt, an bonum, non quæro, quod, ut cupidè acquirimus, ita amittere poſſumus inviti. Ad te revertor. Si appetens boni es, & quidem infiniti, ut jam videris vidiſſe in aliis, ne tui te reſpectus occœcaret; In bono infinito acquieſces. Hoc autem bonum, ſi in terris non eſt; quærendum eſt ſede digniori & ſecuriori in cœlo. Bona quidem multa ſunt in cœlo Si enim tot gradibus diſtincta in terris; quot in cœli regia, ubi tot domicilia, ſpecie diverſa? Multi boni, aut omnes veriùs: hîc enim nihil mali admittitur? ſed ut ſinguli boni, & ſingula ſunt bona; ita unum eſt ſummum, infinitum bonum Deus; à quo omnes boni ſunt, quod ſunt: & boni habent, quidquid habent. Ut enim flumina derivatur à mari, & in mare relabuntur: & quaſi feſſa ſe exonerant; ita ad Deum revertamur neceſſe eſt: ſi feſſi mundi ærumnis, quietem capere tandem volumus. Nam aliud bonum ſummum & infinitum, non reperitur, ut apparet.

VII, HIE-

VII. HIEROGRAPHIA.

Noviſſimus hic inter Patriarchas eſt, anonymus, ut ſuperiores quidam. Numiſmata enim non habemus, ſed ex membrana deſcripſit ſculptor, orbem veluti ſtudio, à blattis arroſa. Ita omnia ſunt infeſta claris viris. Et dùm me colligo, ac proximos ſubduco, video pios homines quatuor noviſſima, quæ appellantur; quemque ſua Hierographia, unum, ordine eſſe complexos, eo conſilio, ut perpetuò in oculos eſſent, manibus tererentur, &, quod maximè è re noſtra fuerit, obverſarentur animo. Quatuor enim hi fines, aut terrebunt à flagitiis, aut nihil animum adverſus ſalutem obſtinatum, intra honeſti cancellos reducet, ac continebit. Summo bono nihil opponitur: eſt enim antè oppoſitionem; at ſummæ animi felicitati, opponi ſummam infelicitatem, rationi conſentaneum eſt. Nam ut ſumma & abſoluta beatitudo eſt, frui Deo; ita carere, eſt extrema & ſumma miſeriarum. Et ut ſedes quædam eſt beatorum; ita & damnatorum. Jam ſi beati ſint apud Superos; neceſſariò ſequitur damnatos eſſe apud Inferos. His Poetæ Plutonem, id eſt, Ditem præfecerunt. Infandum etiam carcerem deſcripſerunt; & Cerbero tricipite ad fores religato, tribus fluvis circumfuderunt, portitore, qui animas ter miſeras tranſportaret, conſtituto. Scalptor æmulatus eſt quidem hæc; ſed veritus Myſta, ne ſatis ſcitè, ut menſores, hoſpitum; nomen Ditis inſcripſit, verbis Virgilii, qui locum umbrarum, dicèdo illuſtravit. Nos ὐκ ὀνόμασιν locum prætereamus ſilentio, cujus horror, ex cœli comparatione, ſatis ingraveſcit, & Deum deprecemur pœnam, cujus Filius, noſtra peccata luit in cruce. Miſerere, miſerere noſtri Deus. Nihil enim ſupereſt præter vota noſtra & clementiam tuam.

VIII. HIE-

Principes Electores S. Rom. Imperij.

Albertus Presb: Card. S. Chrysogoni Mogunt. et Magd. Archiep: S R Impery. Elector.

Daniel Archiepis: Moguntinus. S. Rom: Imp Elector Archiancell: p Germani.

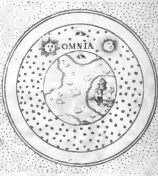

Salentinus Archieps Colonien. S. Ro. Imperij Elector. et p Italiæ Archican

Ernestus Archiep. Colon S R Imp Elec. et p Ital. Archican Dux utriusq Bauariæ.

Iacobus Archiepiscopus Treuiren. S R Imp Elector et p Galliá et reg Arelat Archiep:

Archiepis Treuiré S. R. Imp. Elec: et per Galliã et Regni Arelaten Archican

I. HIEROGRAPHIA.

MAgna vis ſuperſtitionis eſt, ubi ſemel animos hominum occupaverit. Qui Deo debetur honos ad lapidem limitaneum transfertur, ingenti, non impietate ſolum, verùm etiam imprudentia. Colendus eſt *Deus* propter ſe. Ea eſt Majeſtas ſummi Boni, etiamſi poſſet eſſe; ut eſſet nullius cauſſa boni, quod eſſe non poteſt. Sed & Deo obligamur, gratitudine, ac gratiarum actione, ita de nobis merito. Nihil enim habemus boni, quod non debeamus *Deo*. Cogimur etiam ad vota & ſupplicia. Ea eſt conditionis humanæ miſeria, & indigentia. Quid ſaxo debemus? aut à ſaxo præſtolamur? Terminus, hic enim lapis præ manibus eſt, dividit agrorum confinia, & ſimul controverſiam de finibus. Ingens profectò beneficium. Sed juſtitiæ non ſaxi. Myſta pietate inſignis, ad mortem tranſtulit, ut ex inſcriptione manifeſtum eſt: Mors ultima linea rerum. Nam non non ea eſt noſtræ ætatis, quæ priſcæ ſuperſtitio, colentis mortem, cum vix *Deum* ipſum colat. Longè quidẽ alia erit imago mortis apud Electos. Sed termini ſtatua vim mortis, quam Jovis ſui poteſtate, ſuperiorem ſtatuit Homerus, non malè refert, cum dicto ſuperbo: Nulli cedo. Et Myſta haud dubiè, ita loquentem ſub aliena ſtatua mortem facit; ut terminaret, horum cupiditates, illorũ querelas. Nam ſi mors eſt terminus humanæ aut mundanæ verius tàm felicitatis, quã infelicitatis; non eſt quod laſciviant, indignè fortunati aut malè infortunati. Exſtat ejus argumenti Epigrãma Agathiæ. Nec brevi aut jocoſa, ſed lepida & longa oratione, ſeriaq; Alcidamus mortem laudavit, quanquã, quod per ſe laudes mortem, nihil video: eſt enim deſtructio naturæ. Quod nulli cedat, nec hoc planè verum eſt; cedit enim de magna poſſeſſionis parte, Filio Dei. Et in corpus, quam retinet, tenet, & quaſi beneficario jure obtinet, voluntate Dei. Quod nulli cedat. Eraſmus pattum ætate renovavit. Nam cùm & ipſe Terminum ſumpſiſſet, cum eodm Symbolo: ac multorum incurreret reprehenſionem: quod videri vellet, nulli litteratorum cedere, ut mole terminus, virtute ſua & eruditione fixus ipſe, ut verſatili fuit ingenio, à ſe detorſit ad mortem, verbi arrogantiam. Quidquid eſt, tandem mors, aut quocunque animo purgationem Eraſmi accipias, negari non poteſt, morte finiri omnem cupiditatem, omnem potentiam omnem denique cogitationem humanam. Quid agimus mortales: tàm certi mortis? quàm incerti horæ mortis.

II. HIEROGRAPHIA.

Sol, ut vides, occidit: Piſcatores verriculum colligunt; & audis: Pudet nos perdidiſſe diem. Si piger, damni eſt, & pudet dedecoris, ut vult Donatus; pigere dicendum videtur. Nec enim eſt, me ejus pudeat, cujus culpa eſt fortunæ: detrimentum meum. Si piſcare eſt artis, & retia non temerè jactantur. ſed callidè tenduntur, ut feris plagæ; ad jactum infauſtum, & dedecus accedit. Sic non modò piget infauſtos piſcatores, ſed, & pudet irriti jactus, imperitos. Jam videtur Myſta, non piſcari piſces: defuerunt enim ſed noſtri Antiſtites, nec venari feras, quanquam id Principi-

bus viris familiarius ſit; ſed inſinuare ſeſe in benevolentiam civium,& captare opnmi cujuſque gratiam: Hoc enim Principem decet, & principatum firmat. Duo ſunt, os unum: Pudeat nos perdidiſſe diem. Is ſcilicet conſenſus Principis rerũ ſit,& Principis familiarum,oportet.Et ejuſmodi fuit Achillis aut Patrocli: Æneæ & Achatis; ſi tamen fuit. Rara enim vix unquam perpetua ulli cum Principe ſuo, amicitia; unius Nicolai memini apud Egeſippum qui nunquam in Herodis, Judæorum Regis offenſam incidit: & Regis mortui famæ voluit conſultum. Ex gratia Auguſti excidit Agrippa,& Mitylenem in voluntarium abiit exilium:prægravis fortè,propter gloriam militarem. Quod omnium horarum homo,& aſſecla fortunæ Imperatoris non Dux commeruit, ut in urbe peteret ſeceſſum? Hic duo ſunt,& quid miſerius, Principe? cui ne unus quidem eſt,ex omnibus,quocum ſecurè vivat,aut ſincerè loquatur. Pudet,ajunt,cur non piget? Quod animos generoſos, fatiget magis dedecus, quam detrimentum.Et me, herclè, nihil re levius, neceſſariò peritura: nihil fama gravius, nunquam moritura. Quanquam igitur cum probro conjunctum ſit damnum; illud tamen præponderat,ut non abſque cauſa dicant: Pudet, taceant: Piget. Verùm enimverò,ſi nec de feris,nec de piſcibus,ſollicitum eſſe Myſtam, credibile ſit; qu d queritur? aut quid dies totos quærebat? Amicos,ô amice! Nam Princeps nullus eſt,ſi eſt Princeps animo,non fortuna ſolùm cui nõ ſit ſat ſad benè beatéque vivendum. Nullus Principum rursùs,etiamſi rebus omnibus, quæ animo collubitæ,abundet,cui ſatis ſit, vel poſſit eſſe amicorum. In hanc autem ſententiam venio, quod Titus Veſpaſianus domum quodam die revertens, quo nullum ſibi, beneficentia comparaſſet,dixiſſe fertur: Amici,diem perdidimus. Nam ſimiles ſunt bonorum boni; ut vitia plerunque ſunt cæterorum eadem.

III. HIEROGRAPHIA.

φιμὸς & κημὸς ejuſdem ferè ſignificationis ſunt περιστόμιον, Heſychius interpretatur,quo ora canum aut ferarum refrenantur,ne mordeant. Hæc mecum ruminans,quæro, quî appellare liceat, tegumen coriaceum, quo falconum oculi,ne antè tempus, è manu aucupis evolent, ſpectata præda, obducuntur. Ac quod Heſychius περιστόμιον appellat frenum oris, quod Græcis ſtoma eſt, περιοφθάλμιον videtur appellari poſſe, quod oculos regit. Ophthalmus enim oculus eſt Græcis,quorum libertate & felicitate in fingendis vocabulis, non eſt nobis interdictum. Res enim nova eſt,& Germani Imperatoris inventio. Quare ſi novæ formationi litterarum Typographia, nomen Græcum impoſitum eſt; nihil vetat uti eadem licentia. Nam mihi non conſtat,ſive quis anteverterit,& ſuperaverit nomenclatura. In re minima occupatus ſum; at ſine qua intelligi non poſſum. Vides enim Falconem extra aucupis conſpectum, pendentem de cervice perophthalmio, & ſub perſona volucris audis loquentem volucrem: Recepto viſu libertatem arripio.Suntne igitur cœci,qui ſerviunt? De his,quos ad ſervitium adigit neceſſitas,non quæritur. De his,qui mercede ſerviunt, lege Lucianum. Cæterum & Accipitres,inter hos falco eſt, Thracibus mercede ſerviunt,& in aucupio, quaſi partæ, partem prædæ accipiunt, ſi credere fas eſt.

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Totum univerſum, exiguo orbe ſculptor incluſit. Adjecit geminos oloſſed diſtinctos. Hunc cœleſti & ſublimi: alterum noſtra. Sculptor ſcalprum ſuum commodavit Myſtæ. Quid Myſta vult intelligi, qui hæc voluit pingi? unica enim vox; Omnia, non ſatis omnia exponit. Omnia inter geminos oculos, notant, omnia oculis poſita. Eccujus? Dei, dubio procul, qui omnia regit, & condid t: nec minus potentia in terris, quam gloria in cœlis verſatur. Si oculis Dei omnia expoſiti ſunt: nec cordis arcana fugiunt eum qui corda finxit; ne deſpetemus adverſis in rebus: aut inſoleſcamus ſecundis. veneremur potius, & vereamur Deum: quem præſentem ſcimus: & vindicem timemus.

V. HIEROGRAPHIA.

Vitem ſexennio nubilem reddi, & maritari, ſcribit Plinius. Ulmo cupidiſſimè. Proximam amori Populum eſſe nigram; Non ſpernitur ficus, fraxinus, olea, ſi non ſit umbroſa ramis. Recenſet plures, veluti dotatæ virginis procos. De vite arbuſtiva loquor. Nam & vidua eſt & vetula, jam humi depreſſa, & compluviata. & pergulana, & jugata Columellæ, quæ pedamentis tranſverſa, & cauteriis jugatur. Loquor autem de arbuſtiva. Nam ea in conſpectu eſt; ſi tamen arbos eſt, quam amplectitur: ac non pertica, quæ jam pedata ac ſtatuminata dicitur. Et de arborum varietate loquor, ne quis me percunctetur, de marito hujus vitis. Quaſi id Principes curent ſcilicet, & non plus magis ac nunquam otioſi vinitores. Curarunt herclè Principes viti, Cato & Seneca, imò & Bacchus, Deus habitus; curant Principes; ſententiam Principis & Archiepiſcopi Trevirenſis: Semper fertilis. Non enim videtur de vite hoc dictum velle: quæ hyeme, tàm aret, quam vere germinat, gemmat, non auſim dicere: æſtate frondet, autumno fructificat. Quid ſi vellet. Sunt enim vites triferæ, quas vocatas, ob id inſanas Plinius tradit, quoniam in iis, alia matureſcunt, alia turgeſcunt, alia florent. Sed intelligit Eccleſiæ & Reipublicæ concordiam, quæ ſterileſcit nunquam.

VI. HIEROGRAPHIA.

Taurus, licet in Venerem, natura pronus, naturæ tantùm ſervit: & concepta ſpe ſobolis, non contactu modò, verùm etiam convictu vaccæ abſtinet ſeſe. Par eſt in victu parſimonia. Ita ruminat, antequam deglutiat, eumque parabilem, & ſparſum paſſim cibum. Hæc partim videmus, partim legimus apud Ariſtotelem. Igitur, ſi Taurum imitaremur; ſequeretur, nos uberior annona. Magnum enim vectigal parſimonia eſt: aut, ut Myſta loquitur, ex frugalitate ubertas. Sed videtur Myſta præter frugalitatem intelligere, & ſtatuere ubertatis auctorem inprimi Deum. Nam coronate victimas, receptum olim erat. Taurus autem collum coronatus eſt corona collari; quæ Plutarcho dicitur, ὑποθυμὶς, quod θυμὸν, id eſt, collum circumdaret, ut Adr. Iunius obſervat. Et rectè quidem ſtatuit Deum: qui agros felicitat, & labores manuum noſtratum beat.

Fridericus S.Rom. Impery Elector
Comes Palatinus Rhem. Bauariæ Dux

Mauritius Dux Saxonia S.R. Impery
Elector & Archimar· land: Thurin: etc

Augustus Dux Saxoniæ S. Rom. Imp. Elector & Archimar:
Landgr: Thuringiæ Marchio Misniæ Burg: Magd:

Anna Ducissa Saxoniæ Augusti Electoris
uxor. Christiani Regis Daniæ filia.

Christianus Dux Saxoniæ S. R. Imp.
Elec & Archim Lādg Thur: Mar: Mis:

243

VII. HIEROGRAPHIA.

En tibi libram de cœlo penſilem. Non eſt opus demonſtratione, In oculis ſunt jugum, anſa, examen, lanx. Opus magis eſt dictione, cur de cœlo ſupra globum terræ, pendeat. Sed & hoc Myſta labore nos levat, cum d cit: Qui jud catis terram; diligite juſtitiam. Admonitio enim Dei eſt, non hominis. Et cum ratione congruit. Si enim juſtitiæ gratiâ, regnant Reges: & regia poteſtate etiamſi regio nomine abſtineant, regunt orbem terrarum, Principes & populi diligant, par eſt juſtitiam: imò Deum verantur, qui nihil injuſti ſinit, &, ut unicuique ſuum tribuant, & conſervent, ſibi in rerum gubernatione ſubſtituit.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Balæna eſt, ut ipſe cernis, ſi de facie noſti: ora enim in fronte collocat Plinius, & hæc ſunt, quibus ſuper natantes aqua, nimbos efflat. Sed quid dolia? pilæ? bacilli? Hæc beluæ objiciunt nautæ. Tantilla tantæ? Sic fetur, & dum in hac vires vanè exercet, nautæ velis & remis effugiunt diſcrimen. Unde hæc nota Mauritio, homini mediterraneo? Fando, vel utendo non mari, ſed terra magis turbata, quàm ullum mare. Quid ergò ſentit, dum hæc pingit. Potentioribus illudendum, non aperto Marte congrediendum eſſe; Hinc eſt, quod ajiciat: His artibus, quas artes fallendi ſi ipſe calluit; Hiſtoria ejus temporis, quid ego te & me fatigem? ſatis teſtatur.

IX. HIEROGRAPHIA.

Decuſſi forma Principes Saxoniæ geminant enſes. Hoc inſigne gentilicium, Auguſtus Dux Saxoniæ, geminis ramis lauri includit, niſi qua parte faſtigium tenet, ſeptem virale tegmen. Et ne dubitemus, quid velit, Symbolum adjicit: Tandem bona cauſſa triumphat. Fratri profectò, cui erat inuiſus, ſupervixit, ſucceſſit, & poſteros reliquit.

X. HIEROGRAPHIA.

Quid novi video? ex aqua Navis, quæ jam ad terram appulit, ne quidquam oppugnatur. Illa enim in vado eſt; Hi furore ſuo pereant, ni abſiſtant cœpto eſt neceſſe. Sed quo gubernatore, res ſuas in tuto collocavit? Chriſto, cujus imaginem, ut cruci peccata noſtra ſuffixit, in velo vides. A Ioannis Friderici, qui cum Lanogravio Haſſiæ, bellum geſſit contra Imperatorem Carolum V. oppugnatus eſt, proſapia. De hac victoriam, uti debuit, refert acceptam Deo. Eſt enim etiam nunc grata populo, illius memoria.

XI. HIEROGRAPHIA.

Anna Regis Daniæ filia, Auguſto Duci Saxoniæ nupta, non minus chara viro fuit; quàm Livia Auguſto Cæſari; hoc etiam felicior, quod beavit maritum prole. Hoc tamen cum Livia Druſilla comparo, quod

matris nomen à ſubjectis accepit. Hoc enim & Liviæ oblatum eſt à Romanis, qua in re major Dux Auguſtus, longè melior & temperatior fuit, quam Tiberius Liviæ filius. Paſſus enim eſt uxori nomen deferri, quod matri filius Tiberius invidit. Et fuit in Anna, quod retineret Ducem in mutua benevolentia: ac conciliaret Saxoniæ regium, quid, quod melius capi animo, quàm calamo exprimi poteſt. Atque hoc illud eſt, quod voce unum, re varium, interna Hierographus appellat: præſtantiora, pulchritudine, genere, divitiis ſtatuit: ac ſub pavone omnia exponit. Sunt enim animi bona propriè noſtra: nec ætate defloreſcunt, aut tempore amittuntur, &, ut caudam pavonis, Sol illuſtrat, ita bona corporis & fortunæ, meliora faciunt; ac reddunt ſeipſis clariora. Quid enim forma cum probro? genus cum dedecore? divitiæ cu luxu? poteſtas cum impotentia animi? Annæ vivax memoria eſt, & memoriæ à tot litteratis viris prodita.

XII. HIEROGRAPHIA.

Chriſtianus Dux Saxoniæ, coacervatam, magno ſtudio à parentibus pecuniam, brevi tempore, omnem diſſipavit, magno potiùs, quàm prodigo animo. Hic Leoni, ut apparet, exſerenti linguam, inſignia familiæ, atque dominatus in ungues dat, & ait: Fide ſed vide, ſupple, cui. Symbolum ſagax: Hieroglypton prudens. Nam virorum fortium & fidelium cuſtodia requiritur (& hîc eos repræſentat Leo) ad tuendum, quem multi appetunt principatum. Sed nemo ſibi ſapit, ut mirum non ſit, Principem antè ſenecturem, melius conſilium aliis dediſſe, quàm ſumpſiſſe ſibi, ſi modò vera ſunt, quæ vulgò ferunt. Scio enim nulla re alia Magiſtratum, quàm odio laborare, quod ſi metus aliquamdiu compreſſit, eo liberati, id homines, omne expectorant.

XIII. HIE-

Joachimus Marchio Brandeburg.
Sacri Romani Imperij Elector.

Joannes Georgius Marchio Brandeb:
Sacri Romani Imperij Elector:

Duces et Archiduces Austriæ

Leopoldus Probus. Dux Austriæ
Comes Habspurgi . etc

Ernestus Ferreus . Archidux Austriæ
Dux Styriæ Carint: Carniolæ .

Albertus . Sapiens Archidux Austriæ
Dux Styri. Carinth.Carniolæ .

Sigismundus Archidux Austriæ Dux
Styriæ. Carinthiæ Carniolæ. etc.

XIII. HIEROGRAPHIA.

Tritum jam eſt, ſermone hominum, proverbium, quod olim ſapienter ab aliquo dictum tributum eſt Deo: & inſcr prum valvis templi Delphici; nullo ſeptem Sapientum Græciæ, id auſo ſibi vindicare. Sic ſæpe latet, ſub ſordido & pannoſo homine, inſignis ſapientia. Teri autem cœpit, ex quo propoſitum non modò palàm eſt; verum & expoſitum, à Socrate Platone: M. Cicerone; Plutarcho, & poſtremum, Eraſmo. Quidnam? Symbolum: Noſce te ipſe. Socrates enim potiorem homin s partem, cenſet eſſe mentem, aut propius animam, cujus illa oculus eſt; ſed hominem ipſum verius: corpus; modò inſtrumentum, modò vehiculum. Ita qui animum ſuum noſcet: judicio Socratis, noſcet ſe ipſe. Hoc autem difficile eſt, quod, ut, oculi eſt ſpecies rerum cernere & diſcernere; ita & ment s, cùm omnia, tùm ſeipſam ſpeculari. Atque hoc, quàm cætera difficilius eſſe paret. Nam ſpeculum dexteritas hominis invenit: & ante inventionem ſpeculi, corporis ſuppeditat natura, quæ viſum recipiunt διὰ φανῆ ejuſmodi corpora appellant. Speculum animi, nec natura exhibet, in qua nec ſapere, nec reminiſci eſt: nec homo, licet in omnia ſe ſe verſet, fabricat. Socrates, quem natum, non in tenebris, ſed luce pietatis veræ, dixeris, ſpectrum animæ, Deum ſtatuit. Concedamus id Socrati, ex quo Moſes Hominem factum ſcribit ad ſimilitudinem Dei. Non enim de corpore, ſed anima ſcribit, magne Deus! Speculabor ne me inte? qua fronte? quibus oculis? qua audacia? Miſerere mei, mi *Deus*, miſerere noſtri! toties, quoties dico, non obſtipo capite, in te intueor; ſed ocu os in terram reflecto. Videorque te videre acutiùs, cùm videre nolo; quàm, cùm elato animo videre volo. Aut ita mihi perſuadeo; aut ita grata eſt modeſtia *Deo*. Certè nihil magis ad cognitionem ſui facit; percurre omnes, qui rem tractant; quam deſpectus ſui, & reſpectus *Dei*. Arrogantia autem hanc comparationem tollit: &, ut in cœlis omnia turbavit, (unde Gigantomachiam exoticæ litteræ etiam celebrant; licet fabuloſè, ut neceſſe eſt, ubi à veritatis fonte diſceſſeris) ita in terris omnia peſſundat, & inprimis ſtolide aliquid ſibi arrogantem.

XIV. H*IEROGRAP*H*IA.*

Caduceum eſt quod & alibi fuit; ne non neceſſaria repetamus. Cuſpidem tegit galerus Mercurii, cujus & virga eſt, à Publ. Virgilio, graphicè depicta. S..urotera verò alæ de talaribus Mercurii detractæ. Sic appellatur cuſpis adverſa ſive obverſa mucroni haſtæ. Hæc de Hieroglypto. Symbolum autem eſt, utriuſque auxilio. Quid autem hoc ſit: & quæ duo ſint, quorum auxilio nititur Marchio ſpaulio ob curius eſt. Ab Hieroglypto ſumamus auxilium Symbolo. Serpentes minas ſpirant: & in oſculum coeuntes, ut ponunt iras; ita finem minarum & irarum promittunt. Si antequam excandeſcant, tùm enim vix ſanari poſſunt; Mercurii celeritatem, & eloquentiam adhibeas: reſponſio enim mollis frangit iram, ut ait ille, & verè ait: quemadmodum accendit contumax, unde caventis Pythagoreæ illud eſt: Ignem gladio ne fodito.

I. HIE-

247

I. HIEROGRAPHIA DUCUM ET ARCHIDUCUM AUSTRIAE.

Irtuti nihil invium; Magnus animus, magno viro, ſententiam veram & tanto dignam Principe, exprimit Horatianæ conformem: invia virtuti, nulla eſt via. Hieroglypton, Symboli veritatem confirmat: Annibalis enim manus aut miles eſt, qui per invias Alpes viam invenit, perfractis, disjectisque aceto, & igne ſaxis, quæ natura advenis, veluti de induſtria objecerat. Ne narrem uber ùs rem dignam memoria, in cauſſa eſt, Hiſtoria Titi Livii, digna lectione. Nec opus erat exemplo. Fit enim, ut virtus aut ferat, aut domet omnia. Ita ſemper invicta, ſemper victrix. Quod autem non ſemper fortunata, hoc fit æmulantium invidentia, aut conditione rerum humanarum inſtabili.

II. HIEROGRAPHIA.

Auſpicabor iterum à Symbolo: Telum virtus facit; ita mihi placet, ut factum fortiter; ita dictum Principis, ſapienter. Nam Principe futili, nihil eſt ineptiùs. Contrà, quid majus aut admirabilius; Principe inſ acti s, claro? In verbis ſtupendo? De veritate nihil eſt dubii. Nam ſi arma deſint, vir fortis, mordicus ſeſe defendet, imò Alcibiades nondum vir. Cùm enim ab æquali humi ſtratus jaceret, expedivit dentes, & increpanti, canum hoc eſſe, argutè reſpondit: imò Leonum. Princeps, hîc, ut irritatæ virtuti, ipſe furor, & juſta iracundia miniſtrat arm. t, corripit flagellum. Sic ſcilicet appellat Iunius palum, eum minori bacillo, penſili & mobili, quo jam teruntur fruges, abolito tribulo, quod vehiculi genus erat, ad id, comparatum. Et paſſim in re ſubita, quæ ſors offert, arma nt ſe paſſim, ſaxis, ſudibus, & id genus armis non armis. Qui igitur in mentem Principis introſpicit altius; is tranſibit; in ejuſdem ſententiam facilè, uno exemplis conantis oſtendere: Nunquam viro forti arma defutura, adſit modò animus, ad tuendam dignitatem, & vindicandam injuriam.

III. HIEROGRAPHIA.

Quid monſtri hîc mihi in acie ſiſtit? Fœmore tenus truncus ſtat, non vir. Hìc tamen, Princeps ait, virum agit. Quam velim ſemiviros eſſe omnes hoſtes Majeſtatis Auſtriæ? Deus benè vertat omen. At Albertus, cognomento Sapiens, in re ſeria non ludit. Nam vel mole reliqua, miles reſiſtit hoſti; vel integro fœmore propagat ſobolem, etiamſi reliquis membris eſſet captus. Iam quotuſquiſque militum pugnat? Magna pars, numerus eſt. Caput in Duce exercitus requiritur: pedes in ductoribus ordinum: manus in milite; ut Dux ordinet aciem: Ductores ducant ad hoſtem: Milites pedes & manus conferant. Hoc ſapienter ſapienti propoſitum, auguror: melius ſentienti, lubenter cedens.

IV. HIE-

Præcedit Symbolum, ut definit vires. Quem verò notet Princeps, obſcurum eſt, aut potius, quem laudet, ſive Principem ſocium, at inopem: aut militem temerarium, licet imbecillum. Animus enim eſt, non lacerti, qui virum fortem facit. Dejotarum Romani amarunt, & laudarunt non propter vires, ſed fidem. Qua de cauſſa antè, unius Pergami Regem pluris fecerunt, quam Macedoniæ aut Aſiæ potentiſſimos Reges: & Regibus Ægypti in amicitia adæquarunt. Nec Carolus V. in Antonio Leiva corpus at animum ſuſpexit. Nam facimus ferè quidquid volumus; & non tantùm nos, ipſi ſuperamus, ſed & hoſtes & fortunam & naturam ipſam: ſi omnino volumus. Tantum præſidii nobis eſt domi. Quod ſi vis maior rectis conatibus adverſetur; laudatur tamen ſemper, velle juſtum & arduum.

Archiducs Auſtrię
95
Ferdinandus Archidux Auſtrię Dux Burgundię Stirię
Carinthię Carniolę Wirtenbergię et Ferd. Imp. Fil.
VINCIT POTENTIA FATI
RESISTVNT FIRMATA
Ferdinandus Archid. Auſt. Dux Burgundię Stirię
Carinthię Carniolę Wirtenbergię et Ferd. Imp. Fil.
SIC RESISTIT
V. T. H. E. S. E
AN MD LVI
Carolus Archidux Auſtrię Dux Burgundię Stirię
Carinthię Carniolę Wirtenbergię et Ferd. Imp. Fil.
ABSQVE METV
PATERE. ET. SVSTINE

V. HIEROGRAPHIA.

Potentia fati magna eſt,ut ex Tiberio & Domitiano Imperatoribus populi Romani,manifeſtum fit. Horum enim Mathematicus imperium,alteri alter exitium, vaticinatus eſt, imò & ſibi. Erat autem Mathematici illiusnepos. Magna igitur eſt vis fati. Si non in animos;in fortunam & rerum ſucceſſus,atque eventa. Myſta noſter,ter miſerum hominem,qui aut naufragio enatarat: aut blanditia temporis & maris invitatus, laverat,in Balænam incidere(quantulo enim ſpatio à rictu abeſt)qui alterum pedem in ſepulchro habet: oſtendit: &,ut certi caſuum,qui huic naturæ impendunt,incerti,quorum,& quo tempore,in melius vitam commutemus; & diligentius nos commendemus, cujus providentia longè potentior eſt, potentiſſima vi fati. (Neceſſe enim eſt,primam cauſſam, ut priorem; ita & ſuperiorem eſſe ſecundâ) graphicè admonet.

VI. HIEROGRAPHIA.

Firmata, inquit Princeps, reſiſtunt,& ſimul Navim, quaſi digito commonſtrat anchoris jactis firmatam; quam hinc procellæ,iſthinc venti,ne quidquam impetunt. Omnem enim vim perfert, & elidit tempeſtatem. Si navi ſua ſunt fulcra, & quaſi fundamenta in mari; nobis ſacram anchoram oportet fixam eſſe in cœlo. Suo enim quiſque rectè ſtat loco. Si aliò ſtat, aliò nititur, ut ſurſum levia, deorſum gravia. Magiſtratus bonus, eſt magiſter bonus. Felix civitas, & natio, cui obtigit. Felix fortunataque Auſtria, cui jam hæreditarius eſt. Felices nos, ad quos communio bonitatis, & portio bonorum tranſit.

VII. HIEROGRAPHIA.

Hæc non re alia, quàm numero, à proxima diſcrepat, Fort è um ſocios ſecum conſtantiæ & ſecuritatis admonuit. Nunc ſe ipſe ſtabilit: & adverſus omnem vim, quam cœli incommoda & maris diſcrimina referunt,ſe conſilii dexteritate,ac animi conſtantia obfirmat. Nam lubrico in loco verſamur omnes, quamdiu in terrarum orbe verſamur: Principes etiam præcipiti,quo magis à duo & excelſo conſiſtunt loco.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Utrum hic obſcurius? Symbolum, an Hieroglypton? dictu difficile eſt. Ab hoc incipiam. Veritas eſt, quæ tabulam temporis ſuſtinet, matrique ancillatur effœtæ; æquum enim eſt, & gratius genitrici annoſæ, obſequium filiæ, quam ancillæ. Eſt autem tempus, omnium vetuſtiſſimum. Nemo me reprehenderit,crediderim. Si pro fœmina accepero, quod indiſcreti ſexus eſt apud Latinos, maſculi apud Græcos. Nam dies apud utroſque fœmina eſt, & temporis momentum antiquiſſimum. Hoc fortaſſis ad rem non ita multum,ſed malevolentiæ rugentium,& invidentiæ ſciolorum nihil ſatis. Cæterum tempus in tabula habemus: quo Ferdinandus tabulam ſignavit. Aggrediamur, Symbolum, litteræ ſunt quinque,

quinque, cum nota aſpirationis, quæ conjunctæ nullam vocem conſtituunt: disjunctæ ſententiam faciunt: verba ſingulæ, ex quibus oratio componitur. Nihil eſt novi in Germania; ſed accerſendus è Græcia, Oedipus aliquis, qui interpretetur. Ac quod aliæ ſunt Græcorum litteræ: ne accitus aut non veniat, aut non intelligat, ſortiamur, quid dicamus U. ut. T. tunc. (anno ſcilicet M. D. L VI.) H hoc. E. ego. S. ſemper. E. ero. Quod autem ego ſic conjiciam (meliorem enim non rejicio enarrationem) facit Principis perpetua, etiam in re amatoria, non gravi ſolum, & conſtans animi heroici conſtantia.

IX. HIEROGRAPHIA.

In ipſo ponte Euxini oſtio, trans Boſphorum Thracium, aut inſulæ, aut ſcopuli duo ſunt, Symplegades appellant, coeuntium ſpeciem, tàm propinquæ ſunt, deflexa paullùm acie intrantibus præbent. Unde jocus Martialis, & horror Euripidis. Hoc ſcopuloſo & periculoſo loco, ſi non ſe, militari habitu animum ſuum invictum Princeps ſtatuit, anchoram jacturo ſimilem, ut omnes intelligant, ſe ex ſtatione, quàm à Deo obtinuit, non eſſe exceſſurum; ſed defenſurum terra mari: imminet enim ex terra, & mari, & quidem, ut ipſe loquitur, abſq; metu. Magnus animus invicta mēs. Nam hinc Veneti iſtinc Turcæ ſemper incumbunt. Nos Principis exemplo, ſi in documento præſidii non ſatis eſt, incitemur ad res magnas, cùm obeundas, tùm perferendas. Turpe enim eſt animo labi, etiamſi undique circumſiſtant dira & dura. Laudabile, imò & ſalubre, contrà niti. Nam ſæpe cedit fortuna virtuti: & ſi non cedat, victoriam quidem, ſed cruentam relinquit, aut impeditam victori.

X. HIEROGRAPHIA.

Manus hæc in ſertum aut paſtillum flores collegit. Ita noſtræ non neceſſitati, verùm etiam ingenuæ voluptati natura indulget, in ingenti gaudio fœcunditatis, tàm variè ludens, ut neſcias, plutibusne ſtellis colluceat cœlum, an floribus terra reſpergatur. Si tàm liberalis natura, ac quaſi prodiga rerum, facilè naſcentium, & niſi decerpas, deh ſcetium primò, fluentium pòſt, & pereuntium jamjam: quot enim non ſuperant diem? quo ſpectet Myſtæ Symbolum: Suſtine & abſtine, non ſatis intelligo; verum quidem eſt, non omnes peræquè ſalubres eſſe: nonnullos, ſi propiùs admoveris, nares offendere. Jam veneno coronam tinxit Cleopatra, (ut narrat Plinius) illudere volens cautiori Antonio, & omnia metuenti, principio belli Actiaci, nec, niſi prægustatos cibos ſumenti Ergò procedente hilaritate, invitavit Antonium, ut coronas biberent: ut vel amentium, vel amantium ferebat conſuetudo, qui decerptam de capite Reginæ coronam haurire incipiens, oppoſita manu prohibitus eſt. En ego ſum, inquit illa, chare Antoni quam tu nova prægustantiū diligentia caves. Adeò mihi, ſi ſine te poſſem vivere, aut ratio aut occaſio aut ingenium non deeſt. Inde eductus è cuſtodia, qui hauſit, è veſtigio exſpiravit. Nonnihil igitur cauſſæ eſt, Myſtæ præcipienti, in hac prodigalitate ludentis naturæ: Suſtine & abſtine. Sed Myſticâ diſciplina receptum eſt: aliud velle, & aliud videri velle. Flores igitur aut formæ ſunt, aut aliquid forma indignius: aut denique flores, non fruges; & id genus alia, quorum faſtidium, dignius homine libero & ingenuo, quam deſiderium. Naturæ enim flores & odores in diem gignentis,

Archidux Austriæ
Carolus Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ
Carinthiæ Carniolæ Wirtemb. et Ferd. Imp. Fil.
AVDACES FORTVNA IVVAT
AVDACES IVVO
Ernestus Archidux Austriæ Dux Burgundiæ
et Maximiliani II. Imp. Fil.
Mathias Archidux Austriæ Dux Burgundiæ
et Maximiliani II. Imp. Fil.
SOLI
DEO
GLORIA
AMAT VICTORIA CVRAM
Mathias Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ Carinthiæ
Carniolæ et Generalis supremus Regni Hungariæ
AMAT VICTORIA CVRAM
AMAT VICTORIA CVRAM

magna & palam admonitio eſt: quæ ſpectatiſſimè floreant, citiſſimè marceſcere.

IX. HIEROGRAPHIA.

Plinius non unius Delphini amorem erga puerum; quem dorſo excepto veheret ad ludum litterarium, & reveheret; Sed plurium erga plures, commemorat. Quæ viſa & à dignis fide, prodita memoriæ, fabulam Herodoti de Arione, confirmant; cùm & Muſica Delphinem capi uſu compertum ſit. Hîc non puer, at Dea vehitur, vel occaſio, vel fortuna. Velum enim hujus eſt: capillitium illius. Si igitur credibile eſt homines adamare, quod aliquando fuerint homines; non eſt à fide abſonum, naturæ parére auguſtiori. Nam de Bacchi ſeveriori vindicta exſtat *Dialogus* Luciani. Ad Symbolum accedo: Audaces fortuna juvat. Audacem & pluſquam audacem Horatius facit, qui primus fragilem, commiſit pelago ratem. Quantò audacior, qui ſine rate? qui Delphinum equitat? Et non ſolùm periculo maris, verùm etiam lubrici piſcis mobilitati ſalutem credit? Audacior longè profectò eſt. Navim enim gubernat ille: hic fertur & gubernatur à Delphino. Sed quantò audacior hic, illo tantò audacior, qui fortuna fretus, longè inſtabiliori, cùm mari, tùm vento, ad res gerendas accingitur-ne dicam temerarius. Et foret ædepol temeraria audacia: ſi non juvaret, & conſilio regeret fortunam, ut hîc fortunata occaſio, *Delphini* curſum, excepto in velum vento.

XII. HIEROGRAPHIA.

Solvit nos dubio Princeps. Nam, quæ loquitur, Fortuna eſt: pila enim ſtat, ubi Poetæ, propter mutabilitatem collocant: & quæ Poetæ in os ingerunt, effutit: Ego de Fortuna duos libellos ſcripſi, & ſcripſi Homerum non meminiſſe Fortis fortunæ. Et certè non meminit in tota Rapſodia; unde certè convincitur, hymnos alterius eſſe, in quibus fit Fortunæ mentio. Quemadmodum ſi Orphei eſſent omnia, quæ ſub nomine illo feruntur, ut plauſibiliori, Phocylides non tribueret Iovi, quæ illæ fortunæ. Sortita nomen & numen Fotuna ſerò eſt; prudentium callida inventione, ut à vero Numine, in falſum fabuloſumque nomen, contumeliam hominum averterent. Cauſſantium ſemper Deos, ſi quid aliud, quàm ipſi vellent. Lege Senecam in Agamemnone, & Euripidem in Hecuba; quanquam hęc convitiis in Iovem abſtineat, criminatur, utrobique fortuna. Palladas modum excedit, qui vitam hominum, fortunæ ludum appellat. Bupalus fortunæ ſignum, primus omnium, apud Smyrnæos effinxit; capiti polum imponens: altera manu, vocatæ Amalthex cornu. Nec refert; non eadem hîc eſſe imaginem. Nam Tibullus & Ovidius in orbe ſtatuunt, quos Myſta noſter ſequitur. Quod quiſque ſentit; de fortuna dicit & fingit. Archilochus anum facit, altera manu flammas geſtantem, altera aquam, ſignificare volens omnium bonorum & malorum. Ovidius alibi cœcam vehi ciſiis, quæ cœci traherent equi, ludit, verè nihil aliud eſt Fortuna, quàm incerta rerum cauſſa. Hîc, cujus cauſſa tàm longa excurrit oratio, audax loquitur: Audaces juvo & non tam inſolenter, quàm verè loquitur. Semper enim aut plerunque ſequitur fortuna virtutem: nec in ærumnis, quenquam magis, quàm nos ipſi, criminabimur, ſi

ſapimus. Et ſi quid nobis non tantùm præter opinionem, verùm etiam meritum eveniret. Jobi in mentem deberet venire, eodem animo adverſa accipientis à Deo, quo animo proſpera, accepta refert Deo.

XIII. HIEROGRAPHIA.

Ex duobus ramis, lauri & palmæ, orbiculari forma, in totidem diademata, coactis, videmus corollam, & legimus ſoli *Deo* gloria. Hac Hierographia μακαρίτης Archidux Erneſtus, ſuam erga Deum pietatem, poſteris teſtatum reliquit. Pacis enim & belli, commoda ornamenta *Deo* vindicanti, regnum cœli & terræ tribuit; omniumque, quæ laudem & gratiarum actionem merentur, ſoli Deo. piè adſcribit, vulgata ſunt. Utinam ita re, uti ſermone vulgata. Nihil enim boni in nobis eſt, aut è nobis; ſed à Deo, fonte boni & ſolo bono; verte te in omnes partes impie. Ad unam, ſimplicem, & primam cauſſam, veniendum eſt neceſſariò. Si debetur Deo, reddatur Deo. Hoc eſt, quod tacens loquitur Erneſtus; dignus longiori vita. Nam ſi haberemus Principes, qui nos non tantùm legibus regerent, & armis protegerent; Verùm etiam moribus præclaris informarent; Legibus non magnopere indigeremus, cùm nulla ſit efficacior lex, quà viva Lex, Rex.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Amat victoria curam, inquit Myſta, & præmium victoriæ, lauream coronam, ſupra ſcopulum collocar alatam, bravii inſtar loco conſpicuo & eminenti. Nec tantùm amat, ſed imperat, & exigit curam: præpete aliâs penna ad hoſtes tranſitura. Quod exercitus in ipſa victoria ſunt cæſi fugatique? quot Duces victi? quot Reges ſubacti? Solvit enim blandiens fortuna, ordines: mollit *Duces*: depravat Reges. Ad Ravennam, imò & multò antè victores Galli, vel internecione deleti, vel paullò pòſt, Italia magno accepto dedecore & detrimento, exacti, amiſſis Ducibus. Epaminondas quoque ad Mantineam, hoſtibus acie ſuperatis, lethale vulnus accepit. Alexander ſupervixit rebus à ſe geſtis, & ſubacto Oriente; ſed vitiis victarum gentium delibutus, à ſeipſe degeneravit, & quaſi victus eſt. Eadem peſtis Pœnos victores invaſit, & Italia expulit. Si tanta difficultate, retinetur victoria; quanta cura & induſtria paritur? captæ enim feræ etiam manſueſcunt. Quamobrem ad victoriam, cùm acquirendam, tùm cuſtodiendam, omnes non ærarii ſolùm, verum etiam animi nervos, intendere oportet: nec committendum, ut ſi quid averſi evenerit; noſtra id culpa accidat. Nam opinio de nobis, multum apud cives, nec minus apud hoſtes, in utramque partem poteſt.

XV. HIEROGRAPHIA.

Alia figura Princeps eandem ſententiam delineat, quàm nos jam Poetarum coloribus, depingemus. Perſeus liberat Andromedam, expoſitam ceto. Andromedea. quam Nereides ſcopulo alligatunt, quod ſe cum de forma contēderet, eſt nuda. Cetus è mari mergēs inhiat prædæ, liberator intervenit,

intervenit, aut intervolat potius (virgo enim inſons erat Caſſiopes de filia ea errat jactantia) ſuccinctus talaribus Mercurii alatis. Nec, etiamſi veniret citius, venit imperatus. Sed armatus erat galea Platonis gladio Mercurii, & ſcuto Palladis, in quo eſſet caput Meduſæ, ut tàm ſaluti foret, quàm hoſti exitio. Ceto igitur rigente in ſaxum, Andromedam ſolvit periculo, & ſibi copulat conjugio. Ita, quæ à Poetis, accepi multis, ego paucis reddo. Quid ad Principem, aut Principis ſententiam hæc fabula? Quod, ut Andromeda Ceto objecta; ita Hungaria, de cujus amœnitate, felicitate & pulchritudine Hiſtorici & Geographici; ſit expoſita injuriis Turcarum. Quam qui in libertatem vindicaturus ſit, feſtinet, ac celeret, advolet in tanto periculo neceſſe eſt; Sed ne imparatus, ne impar hoſti, caveat. Et quod Dii de cœlo jam deſcendant, fugiant contagio mortalium, immortales; deſcendant in Hungariam, adverſus communem hoſtem Chriſtiani numinis & nominis, Principes & populi: Cæſaremque levent auxilio. Meduſæ enim caput foret, & ſi quid terribilius, vindicta Dei, Turcarum tyranno, concordia, & fœdus Chriſtianorum, rigereq; non ad conſpectu modò, ut Cetus, verum etiam ad ipſum nūtium, ſic fortè ad ſententiam Myſtæ accedimus. Sed, quod paucos moveri aut ſuo, aut publico diſcrimine videamus; tibi pia precatione Deus, reliquam ſpem Hungariæ commendo, rogans atque obſecrans; ut ſedem etiam nunc nomini tuo faventium, olim pietatis tuæ propugnaculum, à terrore, libidine & rapina Barbarorum liberes: & legitimo Cæſaris Rodolphi, famuli tui Domini noſtri, imperio reſtituere digneris.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Ciconias & Grues è longinquo venire concedimus Plinio, ne graves veniant, has æſtatis, illas hyemis eſſe advenas, naturæ ſagacitas eſt. Grues verò, nam harum aliquam conſidere, in acervo armorum, video in expeditionem eligere Ducem: ſervare ordines in itinere: quæ extremum agmen cogant, medium obtineant, primum ducant, eſſe veluti tribunos: Vigiles ſervare nocturnas excubias. Lapillum pede ſuſtinentes, qui laxatus ſomno, & decidens, indiligentiam coarguat. Cæteras dormire, ſub alis capite condito, alterno pede ſubſiſtentes; Ducem erecto providere collo inſomnem & dare mandata, ſolertioris, omnia, quam brutorum animantium, naturæ ſunt. Nam nos in rebus gravibus delicias agimus: in periculoſis ludimus: in bellicis torpemus. Quæ cauſſa eſt Myſtæ volucrum exemplo, ut leviores his ſimus, veterno excitandi. Nam ſi quidquam moramur; morimur, aut vitam precariam retinebimus & vivemus, omni morte deteſtabiliorem.

Archiduces Austriæ.

Mathias Archidux Austriæ. Dux Burgund. Stir. Carinthiæ. Carniolæ. Generalis Supremus regni Hung:

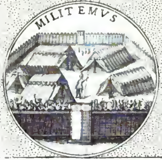
Mathias Archidux Austriæ Dux Burgundiæ. Stiriæ Carinth. Carniolæ. etc.

Maximilianus Archidux Austriæ Dux Burgud. et M. Mag. Equitu Theutonicorum.

Maximilianus Archidux Austriæ Dux Burg. Stir. Car: Carniolæ etc. Magnus Mag. Equitu Theutonicorum ordinis S. Georgij. et Germ

XVII. HIEROGRAPHIA.

Antè Marium, Lupi, Minotauri, Apri, Equi, cum Aquila erant, ſi qua militaria Romanorum. Aquila fuerat Perſarum, ut ex Plinio & Xenophonte manifeſtum eſt. Draco Indorum & Scytarum. Pòſt recepta etiam ſigna Principum, ut ex Dione colligitur: & jam olim etiam Ducum, ut Statius innuit, niſi annuat ad receptum morem Romanorum. Nam Apollonius Rhodius, ſuis Duces inſignibus inſignit. Igitur & Principi noſtro, etiamſi exemplum non haberet, licuit vexillo ſuperponere, qualemcunque animantis effigiem: modò ſibi ſua conſtet ratio. Nam cùm alii excitent militem ad virtutem, fortitudinem, vigilantiam, & imitationem ferarum, quas in ſignis oſtentant; ipſe gnatus virtutis & fortitudinis Romanorum, ſociorumque, in Grue hæret: iterum atque iterum excitat: & ſub eadem imagine, expediti conſilii atq; concilii rationes exigit. Dixi vexillo ſuperponere. Nam licet pila ſit, vel orbis, quo Iſidorus Auguſtum ſcribit eſſe uſum, ut oſtenderet orbem ſubactum; medium relucerà centro, aliis atq; aliis pilis ad circumferentiam uſque, è purpura, ut reliqua, cui aurum intertexi cœperat. Cæterum hoc ſignum, ſignum Imperii, duæ Nymphæ nudæ, id eſt, cæteris curis ſolutæ (quod ſatis habeat, quod agat) qui potentem hoſtem habet, inter ſigna militaria & arma (ſatis enim non eſt habere, ſed & oportet tueri) ægrè ſuſtinent manibus, ſuſtentant humeris. Si vix Deæ ferendo ſunt; quî nos efferendo? niſi nos Deum in auxilium advocemus? & nobis ipſi opitulemur? ſatis dicit, quod factũ vellet Princeps.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Quemadmodum bonus paterfamilias, ut clarus *Dux*, idem atque idem ſæpius iiſdem inculcat, quibus videt, aut ingenium, aut animum deeſſe; ita Archidux, ſalubre iterat præceptum: Amat victoria curam, diverſis ſemper, ut apparet, ut removeret faſtidium, ſimulacris. Jam enim duo Genii alati, ſignum Auguſtale admonent Palmæ: Orbem, inquam, à priori differentem, quod hîc folia, quæ Palmæ aquæ ſunt, à centro ad peripheriam fluant: & æquitatis cauſſæ æquos eſſe ſucceſſus demonſtrent: nec dubium fore exitum felicem, ſi nobis curæ ſint ſucceſſus, quod Grus ſuper Palmam ſedens, non ſtertens, eructat.

XIX. HIEROGRAPHIA.

Si Laurus eſt ſcapus, in quo vigilat Grus, non ſatis diſcerno; ita nyctò. Tres ſcapum circa, in orbes tres laurum duci topiario opere, vel cœcus, etiamſi nil de numero, ſi viderit, ſenſerit. Ita redolent cùm frondes, tùm baccæ. Et fortè cœcus, ſi de numero audiverit, meliùs nobis divinarit, ut illi fabuloſè evenit: evenire ſolet, animo à ſenſibus abſtracto, quid tres orbe, circa eundem diametrum velint, præſertim Laureati. Diviſum enim, ſi audierit olim, in totidem partes, orbem terrarum; conjiciet veluti de palo ſuſpenſum univerſum orbem; explicatum verò in ſuas partes, ut diviſione clarior ſit, & habendi cupidos magis accendat. Cum autem Gruem audier, tenere ſcapi cuſpidem; manus tollet, & hîc cura, omni aliarum rerum cura, quæ non ſunt neceſſariæ, poſita, opus eſt, exclamabit. Hæc ſi cœcus viderit; quid nos hallucinari poſſumus, in hoc rerum uſu; aut cœcutire, in iàm moleſti diuturnitate belli?

XX. HIEROGRAPHIA.

Leonem, qui antè non vidit, ex uuguibus & rictu, hanc eſſe imaginem Leonis animadvertet; adeò vulgatum eſt, Leonem & omnia Leonis, ſpectare ad rapinam, impetum, ſævitiam. Hac tamen ſæva, rapaci & edaci forma, natura abdidit animum placabilem, beneficum, & generoſum magis, quàm ſævum. Magna vis naturæ, inter tàm contraria, eminentis. Negat ſævire ſævitiam illam inter ſe Plinius. Hoc inprimis inſigni cum probro hominum, non ita ulli animantium, ut ſibi mutuo infeſtorum, qvod ſi ne fœminæ quidem mas, licet adulterii impatiens, ultrà quàm iraſcitur; aut amor eſt, qui furorem lenit, aut animus pluſquam placabilis. Plinius addit, ſupplices audire & exaudire: mu tiſq; exēplis auditu rem ſtupendam comprobat. Nec ita in circo reor Leonem amiculo Gœtuli, objecto conſternatum, ut hoſtem ignavum contempſiſſe. Nam rotarum ſtridor, galli gallinacei cantus, naturæ ſunt tantæ feritati illudentis. In Thoas, & de quibus digna memoratu victoria eſt, aliâs fertur, ut laudē magis appetere, quàm prædam petere videatur. Hæc breviter de forma & natura Leonis: nec inepta, uti apparet, ad Symboli enarrationem, Fortibus reſiſtit. Leo enim Archidux Maximilianus eſt, qui in carcere etiam animum retinuit invictum & miſſis, à quibus erat vocatus in regnum, attractus in carcerem, Turcis, quos non injuria fortes appellat animo leonino ſeſe objecit toties, majori virtutis, quàm fortunæ gloria.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Caſtris poſitis, Militemus, inquit; Maſcula, imò & magna vox, dignaque tanto Principe. Quid ergo? inquies, omniane ſunt in caſtris poſita? Minimè verò: ſunt enim urgemina Reipublicæ tempora; ita diverſa belli ſtudia; optatiora quidem hæc, ſed & illa clariora, nec minus neceſſaria: cùm tantum quiſque tenet, quantum manu tenere poſſit, præſertim vicino, cui ſatis cauſſa belland: eſt cauſſa dominandi. Rectè igitur, Militemus inquit, cùm eò ventum eſt, ut Marte ſit agendum, non diſceptandum lege; Hæc enim lex eſt, non à nobis inventa, ſed à natura lata: & inſita in indole animalium etiam reliquorum: Vim vi ut repellant. Et rectè nobis inquit. Quanquam enim ad nos propius indies furor hoſtilis penetret; nemo ferè ex ſociis, ad commune incendium accurrit: ſolus; Cæſar pro omnium pugnat ſalute. Cæterum Pyrrhus caſtra metari primus docuit: & eo nomine, non poſtremum nomen, inter clariſſimos belli duces, judicio Annibalis obtinuit.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Quæ hæc virago? quam haſta armatam comitantur cicur Leo, & ſus ferus? Si Circe, unde ſcutum Palladis? Si Pallas; Plutonis ubi galea? ubi pro criſta galeæ, ales Martius? Jam mammillare, ſit pelliceum; non eſt Ægis, quam Virgilius & Euripides deſcribunt, horrens monſtroſis capitibus & diſtincta Laciniis ſerpentinis. Breviter nil Palladis video præter haſtam, à qua nomen, apud Græcos invenit: & ſcutum capite Gorgonis

gonis inſigne. Ad Circem feratum domitricem, aut efferantem homines comites propius ſpectant. Et hanc nec caſſis, ſi tamen non eſt caliendrum capitis iſtius tegumen: nec haſta dedecent. Sarmatarum enim Reginu-pſit: & ſublato veneficiis viro, auſa eſt, in viros uſupare tyrannidem, ut non providè; ſic nec proſperè. Regno enim exacto in Italiam abiit exulatum. Hæc refero, ut oſtendam, arma decere Circem quoque. Quod ſi Symbolum pateretur, Circe eſſet. Nunc, Frangit & attollit, licet hiſtoricè de utraque dici poſſet. Haſta frangit, comminuit, delet: ſcutum attollit, ſin contra majorem vim, defendendi gratia; Myſticè Pallas frangit hoſtem, id eſt, ſapientia, cujus illa præſes eſt, temeritatem in dictis & factis tollit: & attollit, in luce collocat, digno ſtatuit loco, rectè conſulta & fortiter facta. Quid igitur Myſta ſibi auguſtius qudpiam arrogat? Non ea eſt mens Principis modeſtiſſimi; ſed per ſapiētiam *Dei*, juſtiſſimam Cæſaris cauſſam, ab injuſtis armis Turcarum dirimentis, pollicetur ſibi victoriam, de potentiſſimo tyranno Aſiæ, Africæ & Europæ. Nam Plato in Cratylo de Pallade, ex Iovis cerebro, natâ, ea ſcribit, ferè, quæ noſtri Theologi, de Verbo æterno, Mentis æternæ; multum differens à Luciano, qui partum illum, in quodam Dialogo per contumeliam, deſcribit. Iam per Leonem, Turcam intelligit. Per ſuem ecquem? alios percunctare. Ego enim à convitiis calamum meum libenter abſtineo.

XIII, HIE-

Archiduces Austriæ:

Carolus Archid. Austriæ Princeps. Hispaniæ Philip II regis Filius.

Albertus Archidux Austriæ Dux Burgund. Stiriæ Carinth: Carniolæ Com. Habs.

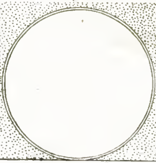

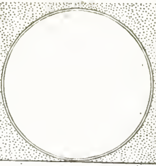

Ferdinandus Archidux Austriæ. Carinthiæ Dux Stiriæ Carniolæ. Wirtembergiæ.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Duo erant olim Ducum belli decora, ut ita loquar, momentanea. Græcis Trophæum, Romanis Triumphus. Plura militum, Romæ præſertim: & intra Triumphi decus, Ducum quoque ſumma attingo. Video enim Trophæum hîc depictum. Erat autem Trophæum, ſpolia hoſtium, truncatis apice arboribus, & ramis arborum, fixa, ut Virgilius Mezentio cæſo oſtendit. Momentaneum dixi cum Triumpho. Licet enim diuturnius forer, aut defluere arma, aut labi vetuſtate arborem erat neceſſe. Reperti ſunt, qui cælarent ære, aut marmore ſcalperent: inconſulto conſilio. Nihil enim ad perpetuandas ſimultates efficacius eſt, memoria maleficiorum. Excitabat Miltiadis trophæa Themiſtoclem. Et Perſas eadem revocabant in Græciam. Romani devorare potuerunt, ignominiam & cladem, necem Craſſi, & internecione exercitus acceptam. Signa verò Craſſi, id eſt, memoriam repetunt: & his redditus Auguſtus quieſcit. Oportet exſtare monumenta virtutis. Deus bone! & quod monumentum clarius: vivacius perennius, Hiſtoria: vero unico & ſolido monumento rerum geſtarum? Triumphus & Trophæum, M. Ciceroni, uidentur, ut ſunt, ludicra penè puerorum. Nec Princeps, Militemus inquit; quaſi non alia ſpe, quàm Trophæi; abeſt ea levitas à tanta gravitate; ſed ad milites, ſi non oratio: ratio efficax eſt impigrè pugnandi. Spolia hoſtium, ſive in medio poſita, ſive de arbore ſuſpenſa. Prædam ea colluvies, pauci ſunt, qui laudem petunt, abolita conſuetudine Romanorum, pro aris & focis non tàm pugnantium, quàm ſeſe devoventium; quod fieri neceſſe eſt, ubi mercede co ducuntur non amore in patriam ducuntur. Quemadmodum igitur Cyrus Minor, maxima Græcis promittit, quibus Eraſmus ſcribit Germaniam ex Germania exciri poſſe; ita mercenario militi prudens Dux, quibus inhiat, ſpolia hoſtium demonſtrat.

XXIV. HIEROGRAPHIA.

Iaſon eſt, quem cernis, ſparum læva, vellus aureum ſublata dextera tenere: & dextro pede Draconem calcare, velleris aurei cuſtodem: manu dextra ſecurim, ſiniſtra habere ignivomos victos & indomitos tauros. Ita ex una imagine colligimus breviter, quæ vix legimus apud multos Poetas, omnia. Multis pòſt ſeculis, quàm hæc aut facta, aut ficta ſunt, Philippus, quem non falsò cives, Bonum appellarunt, Dux Burgundiæ, Ordinem Procerum lectiſſimorum inſtituit, & vellere aureo inſignivit: non ab ullo faſtu, ſed animo religionis ſervandæ, propagandæque, ut Epitaphio ejus, ne fictum in gratiam, aut metu expreſſum teſtimonium videatur, liquidò apparet. Nam memor infauſtæ expeditionis Hungariæ, jam tùm poſtetis oſtendebat viam, non in Colchidem, ſed in univerſam Aſiam, recepta Europa, tranſeundi, cujus opes Turca, veluti Draco, præreptas & præcluſas nobis ſervat. Nam, ut Iaſon, non ſolus, at ſociis totius Græciæ Principibus in Colchidem pervenit; ita Duci expeditionis arduæ, & jam neceſſariæ: non enim in Colchide quærendus eſt hic Draco, ſed foribus noſtris propulſandis; opus eſt ſubſidio & ſocietate Principum

cipum & civitatum, totius Chriſtiani nominis, omnium, ut pluribus Paulus Jovius, ne quidquam docet. Et quemadmodum Jaſon, non mari tantùm, ſed & terra jactatus fertur; haud aliter Turca terra marique, ne habeat, quo ſe vertat, incuſſo & illato undique terrore, oppugnandus eſt. Nunc dùm terra bellum trahimus, aut mari ducimus; ipſe vires in unum contrahit, & facilè ſuſtinet impetum, imò cùm non pugnet, qui deberet, ſed qui cogitur: & alter alterius prœlium ocioſè ſpectat, ſinguli aliquid præripit, ac ni Medeam, id eſt, recta conſilia ſequamur, & in commune conferamus vires; quod rationi conſequens eſt, non vaticinor, ſed vereor. Brevitati ſtudeo, & fugio querelas: quid enim tibi faſtidium pariam? aut mihi moleſtiam, nihil Reipublicæ profuturam? Præcipites enim ruimus, in mutuam perniciem, bellis inteſtinis. Hîc prolixior fui ſtudio Myſtæ: cujus conſilium Hierographia expreſſum, eſt ſalubrè & neceſſarium. Ac ne conſilio aliquid deſit; Symbolum (Aſſiduitate) ad Hieroglypton accedit. Nam conſilio quidem opus eſt antè factum; ſed à facto non cunctandum; ſtud o, aſſiduitate, diligentia, potiùs maturandum. Horum, ſi fidem Chriſtianis facere, Chriſtianus Princeps poſſet; Turcas, verè Tauros: Sunt enim noſtrorum multi, qui in belluinam degenerarunt naturam, qui Turcæ ancillantur; imò hoc eſt robur, hæ vires, (hoc præſidium Dracon's) etiamſi ignem & Martem ſpirarent, nullo negotio ſubjugaremus, & frangeremus ſpiritus. Ac ne naſcantur ex dentibus Gigantes, id eſt, poſteri majoribus potentiores; ut à contemptis initiis, in hanc immanitatem, Tyrannis primùm contempta evaſit, abrumpenda omnis ſocietas, reſcindendum omne fœdus, inferendum uni ab omnibus bellum eſt: & malum omnibus infeſtum, ab omnibus eradicandum. Si ſic: aureum Vellus, aut ſub hoc nomine, incredibilis Orientis ſemper divitis, nunc noſtra miſeria ditati, opes cum ingenti perenniq; nominis gloria reportabimus; qui nunc inter nos non minori periculo, de mutuo exitio decertamus. Quantum civilibus aut ſocialibus bellis, auri, ſanguinis, virorum, exercitus, fuſum eſt? Cadmæ tamen victoria vicerunt omnes, ſi qui vicerunt. Nec tamen eſt, qui vel ſuo vel alterius periculo ſapiat.

XXV. HIEROGRAPHIA.

Legitimè certantibus, inquit Myſta: & per coronam auream, trajicit geminos Palmæ ramos. Nam in ludicro certamine, palma donabantur Græci, aureo diademate cingebantur, cùm aliis de cauſſis, tùm ut nunc regnandi. Ac divus Paullus quidem ad morem iſtum reſpiciens, exhortatur nos ad legitimè certandum ſpirituale illud certamen, cum carne, mundo, & Diabolo; proponit præmium coronæ nunquam marceſcentis. Non, quod operæ debitæ, ulla debeatur merces: aut non ſatis ſit præmii, in ipſo Dei ſervitio & cultu; Sed, quod animi hominum invitentur præmiis: & licet non debita, virtuti & pietati Deus præmia rependat. Hinc Myſta, cùm præmia proponit, tùm ea diſtinguit quoque. Alia enim ſunt præmia juſta & hujus vitæ: & alia æternæ. Proponit autem eodem conſilio, quo Paullus, quo bonus legum aut lator, aut gubernator, & ut beatitatis æternæ gratia, haud dubiè & felicitatis Reipubl.

Nam

Nam non minima felicitas Magiſtratus eſt, parentum virtus. Et de virtute, eſt jucundiſſimum certamen, ſi virtute certatur, & non uter potentior, ſed melior evadat. In bellum aliâs non bellè ruimus: & neceſſariis armis honeſtam aut piam cauſſam prætendimus; cùm ne cum perduelle quidem, niſi piè, & juſtè bellandum ſit; imbecilliori etiam, niſi neceſſariò. Non enim ſemper benè fit, quod benè: niſi etiam tempeſtivè. Pollentiori, niſi non ſolùm, quid poſſit, ſed & quid debeat, conſideret. Debet autem in judicium adhibere rationem, non libidinē. Nam quam maximè appetit. gloriam amittit ſemper: quæ enim eſt gloria cum ſcelere, injuſtitia immanitate conjuncta? nonnunquā, & quod vult invadere, imperio excidit: quod enim validiſſimi exercitus, exigua manu fuſi fugatique ſunt? His de cauſſis Princeps ætate florens & ſtudio Reipublicæ incenſus; præmia non tollit, ſed relinquit certantibus legitimè.

Duces et Principes S. Rom. Imperij

Philippus Audax Dux Burgundię et Brabantię Comites Flandrię etc

Margarita Philippi uxor ludouici ultimi Comites Flandrię et Braba: Filia

Ioannes Dux Burgundię et Brabantię Comes Flandrię Artesię Rossilioni etc

Margarita Ducis Alberti Bauarię et Com Hannonię Filia Ioanni Duci uxor

Philippus Probus Dux Burgundię et Brabantię. Comes Flandrię etc.

Carolus Dux Burgundię et Brab tię ultimus. Comes Flandrię etc.

I. HIEROGRAPHIA PRINCIPUM.

SOlinus ignitabulum appellat, ex quo, ignis percuſſu ſilicis elicitur, repertum apud Pyrpilem inſulam, nunc ubique gentium (neceſſitas uſum probat) divulgatum. Hoc ſive ignitabulum, ſive igniarium, ut Budæus nominat, eſt, quod Dux Burgundiæ pro Hieroglypto uſurpavit, quod Symbolo hîc decorat: Antè ferit, quam flamma micet. Et verum eſt. Antè enim fomes, ſive ſuſcitabulum, ignem excipit, icta ſupina parte (σιοπεὺς dicitur) quàm ſulphuratum (ramentum eſt ſulphure tinctum) flammam ex eſca eripiat, & accendat lucernam. Cur autem Burgundo appellatur, quod ſervile munus; quæſtio ſupereſt? Paradinus exiſtimat, belli averruncandi cauſſa. Nam cum Dux natura bonus eſſet, & ſciret bellum ſæpius injuſtum, nunquam bellum: quod tàm atrox, crudele, inhumanum, oſtẽdere voluiſſe ſuis, & vicinis, nimiùm pronis ad arma: ex conflictu duorum, ignem, ſtragem, ruinam omnium prius ſæpe naſci, quàm bellum inchoatum ſit. Nihil egit, ſi ſatis eſt, voluiſſe aliquid, arduis multùm, & quidem longè plurimum egit. Non enim eſt Cyneas, qui diſſuadet bellum; aut Seneca, qui Alexandros, prædones appellat; Sed Burgundiæ Princeps bellicoſiſſimo populo imperitans, ipſe non ignavus. Et multum facit, ad faciundam fidem, quis ſit, qui conſilium dat. Nihil egit dico, quod Carolus Dux Bugundię, ſtirps hujus, in bello mortem occubuerit; cujus cauſſa erat, currus ovinis pellibus gravis, non alia culpa *Ducis*, quam quod Monfortium clientem ſuum, rapti reum, injuſtè defenderet. Hæc omnia ad Paradini ſententiam pertinent: nec enim is ſum, qui rectà oppugnem, ut qui ex alieno probro, ſua aliis probare cùm nequeant, laudem malitioſè captant, ſed qui pugnem, ſi poſſem: aut quidquam valeret hic ſtylus. Olim tamen tributum eſt, & ſumpium à fulgure, quod ante tonitru corruſcat, & ſine quandoque tonitru; ut ante flammam, ſcintilla ignis. Ita priuſquam animum nudent multi, irati nocent, nec Principes ſolùm, qui, quibus ſuccenſent, pleroſque habent in poteſtate, ſed etiam privati, qui volunt haberi, & ſunt χειροδίκαι Heſiodo, manibus jus vindicantes, ſi tamen jus, quod injuria vindicatur, quoties jam injuria vindicatur injuria? Hotum aliquem ita incaluiſſe ira Theocritus ſcribit, ut ab ea facilè καὶ λύχνα ἅψαι planè, ut ab eſca, inflammatur lucerna. Hoc ſimilitudinis cauſſa, non diſſenſionis à Paradino, adjeci. Nam ad belli, præſertim concitati & injuſti cauſſas, accedit ira, malus ejus, quod agitur, etiamſi benè, conſiliarius.

II. *HIEROGRAPHIA.*

Revulſa hæc de vipera opinio ante à nobis ſive potius Matthiolo eſt, cum uſu ſuo, tùm aliorum teſtimonio. Nondum evulſa ex animis hominum. Et Heroina iſta, ante Matthiolum vixit. Si autem dicit quod in Symbolo dicit; quòd ipſa tantũ infelix eſt, ſed & genetrix partu obiit: Aut

quid dicit? ſentit, inquam, cum dicit? Hac natam me ratione putas ratio, eſt, talio, genus pœnæ non iniquum ſemper, necat. Referri & ad alia poteſt, ut antè attigimus. Nec tantum invidus ſe macerat ipſe, & enecat: Verum ſuo quiſque vitio, quodcunque tandem eſt, capitur: & niſi ſingulari præpotentis Dei indulgentia, pauci effugiunt, quod in alios audent, ni fortè æternis cruciatibus ſerventur, quos, ſi non horrent (contabuerunt certè Pagani, nec vulgò homines, ſed Tiberius, Nero, alii contemptores Divorum, & oppreſſores legum) quid pallent? quid pavent? quid, quo propiores morti ſunt, quæ finit ærumnas humanas, eo magis trepidant? Ne igitur è nobis naſcantur, quæ nata nobis pœnam, interitum accelerent, non concipiamus animo infanda, ſe cor ſacrarium ſancti Spiritus, ſervemus impollutum Deo.

III. HIEROGRAPHIA.

Columna hic eſt anſata, ſolida, ex marmore, aut qua alia materia: ſtructile enim nihil apparet, nec ſtriati. At ſcapus, ſupra ſcapum capitulum infra, ſpira, inferior Stylobates, feriunt conſpectum. Jam annulos duos, circa medium, totidem, in diverſum, manibus trahi, nemo non videt. Nam alteram cochlea, alteram alia inſignit. Et ut cernere omnia proclivè eſt; ita intelligere, collatum ad imaginem Symbolum, cuivis judicii eſt. Una enim vox, & non brevitate obſcurum. Teſtudo, tarda eſt: ala verò præpes. Utcunque m ſtris; evertes columnam, ſive citò, ſive tardè, conare modò, & incepto perſevera. Licet altè fixa, aut æquè librata ſit. Hoc eſt, quod Myſta dicit: & dictum imagine illuſtrat. Architecto, inquies, dixerit; quid mihi cum columna? importunus es. Quod in columna vides; id quavis in re experire. omnia ſtraveris, evertes, peſſumdabis. Nihil erit tam arduum, quod non ſuperabis. Nihil tam difficilè, quod non vinces. Obdura modò. Quidam & quædam ſponte & citò tibi cedent: ſi oſtenderis te velle, quod vis, nec pateris tibi verba dari: aut vanis promiſſis, ſpem eludi.

IV. HIEROGRAPHIA.

Aquilam pictor Grui hic ſubjecit. Nuſquam tamen huic cum illa volucre bellum eſſe legere memini. Nec ſunt libri, quos conſulam. Plinius varia, Aquilarum genera ſtatuit. Duo colligo, Gneſion & in ſuas ſpecies dividitur: ac ſpurium, quod non ſubdividam: nec hercle Aquilis movebo de ſtatu quæſtionem. Cæterum Percnopterus Aquila Plinio eſt non gneſia. Vulturina ſpecie, alis minimis, reliqua magnitudine antecellens, ſed imbellis & degener. Sed hanc Aquilam corvus verberat, eodem Plinio teſte, non Grus. Et quo animo laceſſeret Gruem, temerè ordines non deferentem? cùm ne aquaticas quidem aves, niſi ſolas aggrediatur, quæ illis cauſſa, gregatim verſandi? Iam maſcula vox eſt. Symbolum, ut Corvus ſit laceſſitus non Grus. Sive tamen Grus, ſive Corvus laceſſitus: hoſtem improbum magis, quàm impigrum habet pedibus ſubjectum. Heroina prudenter unumquemque admonet: ne meliores, pollentiores ingenio aut viribus laceſſant; digna, quæ hac tempeſtate renaſceretur. Ita

ſcioli,

ſcioli, audaculi, Thraſones, Bavii, omnes tentant, & ut generoſos equos canis villaticus allatrat, non accedit; moleſti ſunt omnibus bonis, præſertim niſi ſimul impudentes ſint, abſentes. Sed quid Heroidem repeto? caſtigandi verberibus, non verbis ſunt. Quam laudem Baro Bohemus Pragæ non ita nuper, penè eſt adeptus. Neſcio, quis malus Genius, à compeſcenda linguæ petulantia, & ruſticana licẽtia, virum generoſum diverterit.

V. HIEROGRAPHIA.

Vellus arietis, quod aureum fingunt, pictum & præmii inſtar, cùm vides, tum audis: Pretium non vile laborum. Honos alit artes: Merces operas. Hoc intereſt inter ſordidos & genuinos animos, Hi ratione ad gloriam, illi ventre ad neceſſitatem ducuntur. Nemo, ut dicam, quod ſentio, nemo ferè eſt gratuitò bonus, præſertim ubi latrocinari, quæſtuoſius eſt quàm arare: plauſibilius ſimulare, quàm colere virtutem; ubi, inquam, benemeritis præripit honores & opes, malignitas, & invidentia. Quod animadvertens longo rerum uſu Myſta; proponit laboribus præmium non vile. Nihil enim auro pretioſius eſt. Quid jam, ſi ad opes tantoperè mortalibus concupitas, honores accedant? qui etiam viles animos, ſub nde tangunt? Certè plus gloriæ, quàm auri Argonautæ ſunt adepti. Aut enim fabula eſt, aut hiſtoria, de aureo Vellere. Si fabula, aurum eſt fictum; laus vera: Si hiſtoria, aurum ſive factum, ſive infectum, jam diu periit, gloria ſupereſt immortalis. Tàm celebris ea expedirio eſt. Hoc agitabat ſecum Dux Burgundiæ, cùm ſub eodem Vellere, Burgundis & opes & honores promitteret; imò Chriſtianis omnibus, ſi aurum nobis diu evulſum, non Vellus aureum, cum ditiſſimis fœcundiſſimisque regionibus, unanimes reciperent: & injuſtiſſimum incubatorem depellerent, barbarum Turcam. Non lubenter ſcribo, quæ ab aliis, mandata litteris ſunt, ſæpius indicat ſermo de Vellere aureo; in ſummâ, quæ ab aliis ſparſa, contraham. Phrixus novercale odium fugiens, cum ſorore arietem conſcendit, non cujus Vellus eſſet aureum, ſed navim, cujus inſigne, aureum Vellus erat, & fortunas ſimul ſuas avexit. Has mortuo Phrixo Jaſon, ut feræ opes hoſtem alliciunt, in Colchide repoſcit, quem exilio locum, & in exilio regnum ſortitus erat. Et cum nequidquam res per feciales repeteret; expedivit arma: & ſocios expeditionis, ut antè narravimus, ſumpſit Principes Græcorum, quorum nomina, nulla delebit oblivio. Mortales autem cùm ſumus; nihil viro benè nato & educato optatius eſſe poteſt nominis immortalitati. Prudens igitur Hierographus. Cùm enim oſtentat prædam Iaſonis; renovat gloriam Iaſonis atque ſociorum. Movent autem teneros animos, exempla ſæpius, quàm præcepta.

IV. HIEROGRAPHIA.

Hiſtrix eſt, Græcis Acanthocharon, nobis in ſua cuique lingua ferè, porcus ſpinoſus, animal non amphibium, ut quidam opinati ſunt; at ſylveſtre, ut Oppianus tradit, cui adſtipulatur Geſnerus ſpinis contectum, ut Erinaceus; ſed longioribus miſſilibuſque, cum intenderit cutem. Oraenim, ut ſcribit G. Agricola, urgentium, figit canum, & (quod ad Symbo-

lum pertinet, Cominùs & Eminùs) paullò longiùs, tanto impetu, ut in ligno hæreant. Hæ ſpinæ, ſive aculei partim albicant, partim nigricant, non confuſis, ſed diſtinctis ordine coloribus, & in mucronem exeunt. Quo autem pacto inhorreſcant, conſpecto hoſte; ex eo conjeceris: quod Oppianus neget, in opacis ſylvis, ullam feram, horribiliori apparére conſpectu. Tota igitur imago, cum magnitudine animi Principis congruit. Ea enim erat virtute, ut, licet Belgarum & Burgundorum opibus niteretur modò, Lodovicum XI. Galliæ Regem compeſceret, nec hunc vicinum tantò potentiorem, ſolùm; verùm etiam Imperatorem, in ſui admirationẽ raperet: & Italiam metu percelleret. Dux Mediolanenſium profectò, conſilium Ludovico dedit; quo ſolo Rex, non armis ſervatus eſt; Ab Helvetiis, quos contrà incitabat Lodovicus, eſt cæſus quidẽ; ſed deſertus à Cominæo, qui arcana prodidit: & proditus à Campobaſſo. Iam Duces Buruundiæ ad agmen pevenerant; ut vel deſcendere vel labi de illo faſtigio foret neceſſe.

Hoc erat in fatis; imò & Carolo in optatis, ſi ingentes illos animos conſideres, quibus ſine controverſia optatiùs erat cadere, quàm cedere.

VII. HIE-

*Duces et Principes S. Romani Imp*ry*

Carolus Dux Burgundiæ et Brabantiæ ultimus Comes Flandriæ etc

Giulhãnus ac Hannonia estrou dãnus Comes Comesq Pal Rheni Holãzela

Ludouicus Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni.

Albertus Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni

Guilhelmus Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni

VII. HIEROGRAPHIA.

Præter ignitabulum, de quo pendet Vellus aureum, en decuſſi forma Laurei rami duo, igne fulgentes. De ignitabulo & Vellere nihil repeto horum, quæ paul ò antè præmiſimus. Petere magis lubet, unde ignis, cui inimica laurus? conjice in ignem, audies, ut crepitet, & averſetur flammam. Ad focum, non ad Plinium te mitto. Idem Plinius tamen ſcribit attritu lauri & hederæ elici ignē; imò & mutuo attritu laureos ramos, micare igne, uſu compertum eſt, quemadmodum & Leonis oſſa. Qod hoc miraculum? de Lauro quæro, in cujus imagine occupati ſumus. Urere vult laurus, non uri. Et Carolo propoſitum erat inferre, non ferre vim, quod nec ipſe diffitetur, cum innovat ſuperius Symbolum antè ferit, quàm flamma micat. Non enim exſpectabat, ſed præveniebat hoſtem; non indicebat prius, quam inferret bellum: & denique telis, non minis, aut litteris pugnabit. Hîc ardor Martius Caroli erat, qui in flammam ſæpe erupit, corruſcans ſemper antè. Fuit Laurus olim in honore. Nam alibi pacis, Romæ & victoriæ erat inſigne, non quod ſemper vernet: in hoc enim ab olea ſuperatur; ſed quod fulmine non icitur

VIII. HIEROGRAPHIA.

Pecten ſive dentale, cratis iſta; eſt, dentibus aut ſtylis ferreis vel ligneis confixa: qua ſementem obtuunt, & occant ſolo. Hac in expeditione Africana, de qua Froſardus, ſignavit militare ſignum Dux Albertus: promittens ſibi in bello pio victoriam; videtur enim velle, populare hoſticum & omnia æquare ſolo. Paradinus aliò transfert. Nam, ut Demoſthenes ne quidquam ſcutum fauſto nomine; ita & Bavarus felici omine vexillum. Transfert autem à belli ad pacis ſtudia, iniqua æquat Dentale; & Princeps, inquit Paradinus, ſuccreſcentes, bonorum injuria, malignos & flagitioſos homines tollere è medio: reliquos æquis legibus, & jure civili æquare inter ſe poteſt, atque ſociare. Ad quam, quod Symbolum apprimè quadret, nihil adjiciam, cum hæc enarratio modeſtior ſit, & dignior Principe. Non enim inconſtantes viros, cujuſmodi Principes eſſe decet, canere triumphum decet antè victoriam.

IX. HIEROGRAPHIA.

Congreſſos cum Leonibus, Samſonem, Davidem: quid enim ſemper teſtimonia proferam, ex Hiſtoria exotica? & hercle, ſi exotica exempla vis, Herculem, Lyſimachum, imò objectos belluis in circo, & evaſiſſe victores accedimus. De primoribus noſtræ pietatis, verba non facio, quibus, non ſoli Leones ceſſére, ſed feræ omnes, imò terra & mare, ipſa, ne dicam natura penè. Nam piis nota ſunt & trita Divorum monumenta, impiis non probata. Quem hîc ſtatuat ſuperiorem Leone Myſta, & mordicus apprehendentem belluam, inter tàm diverſos, obſcurum eſt. Nihil clarius Symbolo: Iræ modereris & ori. Certè tanta clari-

tas

tas Symboli, ut Hieroglypto lucem afferat. Videtur enim fortior Leonis domitore & victore: qui iræ moderatur, aut os ſaltem refrenatit. Videtur, inquam, judicio Principis Philoſophi, inquies, non Principis. Et ego, Philoſophorum Princeps, inquam, Plato, felices ducit illas civitates, in quibus aut Philoſophi regnant, aut Principes philoſophantur. Actum enim boni & ſapientes viri agunt, niſi idem, à cujus nutu, cæteri dependent, hoc ipſum agat: & facto magis, quàm dicto comprobet. Iam ſi non iniqui ſumus rerum æſtimatores, non quis. Sed, quid dixerit, conſiderandum eſt. Nemo autem eſt, cui non magni eſt, magni viri auctoritas. Quid de Principe dicam? Qui jubere poteſt, ſuadet, ſalutare conſilium accipio: cujus mandatum, licet ſævum, exequi conor. Satis pro præceptore ſemet: quæ variis aliis, mentem vellicant. Venio ad rhombum. Animæ, quot ſunt facultates, totidem animalia appingere conſueverunt. Sunt autem facultates tres, Rationandi, Iraſcendi, Concupiſcendi Et Reginæ Ratio: Leoni ira: Simiæ concupiſcentia comparatur. Ratio certè cerebrum, veluti regiam tenet. Irarum fremitus veluti ſatellitum, ſi non vis ferarum, circa cor verſantur. Sub umbilico cupiditas fœdior ſimia, veluti ad culinam relegatur. Myſta noſter, ſui ſimilem, hîc, ſuperiorem infami cupiditate, arripit. Nec enim Leo eſt, in cujus rictum, manus inſinuat; ſed os hominis procax in contumeliam, quod ſanare, & digitis compeſcere nititur, etiamſi ſanguis bulliret circa cor: & per os, ſcrutatur, qua via, ad cor pertingat, quam cum interſeptam videt faucium anguſtiis, ſententiam, veluti ſalubre poculum, quaſi per infundibulum, infundit. Iræ ſit modus. Rationem non adjicit. Legiſlatoris enim eſt jubere, non ſuadere. Et ſatis rationis eſt, in modo: Nam quidquid modum excedit, pernicioſum eſt. Et, quod corpori evenit, in qualitatibus: hoc evenire animo, neceſſe eſt in affectibus. Utrobique enim ad ſanitatem, temperantia requiritur. Sed quæres, quid modum iræ quærit? & non potius finem ſtatuit? tollit? eradicat? Quod affectus neceſſarii ſunt ad actionem. Nam, ſi cor non moveretur, & quaſi impelleretur ad agendum; nihil vanius fuerit, nihil ineptius, nihil ocioſius homine. Non ſunt opiniones, ut volebant Stoici, affectus: habent enim ſuas natura ſedes: & in recto uſu, Virtus, in pravo Vitium conſiſtit. Ita nobis cum Myſta ferè convenit. Quod autem ori vim, non cordi admoveat; fit cordis magnitudine, quod molliri ratione & oratione vult: & linguæ proterviam, quæ quoties præcurrit, prodit, perdit, mentem? ſe ſecandam, aut ſimul cum capite, carnifici præbet? Alibi oratione, hîc vi opus eſt. Manlius certè Tribunus plebis, ad jusjurandum, non ratione traxit; ſed enſe ſtricto, mortem minitans & oſtentans coegit. Moriere, ſi emiſeris vocem. Ratione tamen, ſi, veluti medicina, non ſit intempeſtiva, videtur ſanari poſſe, linguæ præcipitantia. Natura hoc voluit: & eam, dentibus, ut vallo circumvallavit: ſuperduxit labra. Nil agit. Fert ſuppetias ars. Auguſto familiaris ſuaſit, ut quoties ira incandeſceret, aut qua alia vitioſitate, puniret linguam; non antè efferret, quæ lubido afferebat; quam recitaret elementa Græca, moram, quæ alibi inutilis, hîc neceſſaria erumpenti malo quærens. Eraſmus, qui de lingua non ſatis temperans, calamo cætera præclarè ſcripſit, elementis Græcis. Oratio-

nem

nem Dominicam ſubſtituit. Ita non tantum morem quærit, ſed auxilium invenit ab eo, in cujus potenti manu cor eſt, & omia eum corde noſtra.

X. HIEROGRAPHIA.

En tibi iterum de Leonibus dicendum: ex quo duos Myſta, oculis ſubjicit, quorum ille agnum ampleãtitur, hic verbere regitur, & imperia patitur. Agnoſco officium. Non enim idem, duo volunt. Sed cum alter pareat homini, alter pareat agno, debemus & nos obedire meliori, ignoſcere minori. Paret autem Leo homini, & ſenſim exuit feritatem; imò repentè inte dùm & ſponte homini, ſe ſubjicit, ut Plinius exemplis lepidis perſuadet lectori, Divus Ambroſius cauſſam quoque inveſtigat, & intuitu naturæ hominis, cui Deus imperium orbis terræ dedit, evenire arbitratur. Si Leo hominem agnoſcit, cujus potior pars eſt mens, quam non videt: & quò minus videt, eò magis reveretur; quid nos à reverentia Dei cohibet? qui non ſolùm eſt melior, ſed Optimus & Maximus? Non videmus, non audimus, non tangimus. Hoc ipſo ſpectatior eſt. Si enim ſub ſenſum caderet, non eſſet Deus; Si tamen videre lubet, intuere magnitudinem univerſi, opera manuum ejus. Si audire; rituales libros habes, ſi tangere; nihil habes boni, quod non à bono accepiſti. Parendum igitur Deo inprimis eſt; ſi meliori. Eſt autem meliori parendum: quod ſic etiam melius ſit parenti, ut corpori, ſi paret animæ: diſcipulo, ſi magiſtro. Secundum Deum, parendum eſt Magiſtratui. Non eſt melior, dixerit aliquis, rerum novarum cupidus. Sed noſtrum non eſt, inquirere in magiſtratum. Et ſi non eſſet melior; parendum tamen eſt, Dei, qui inſtituit, & ſine controverſia melior eſt, reſpectu. Deus autem, ſi meliorem Magiſtratum dat, & Barbaro vel Tyranno mancipat civitatem; facit id, quod civitati melior ſit & ut lior ejuſmodi gubernator. Facit enim plerunque populo in vitia defluenti, & aſpernante leges. Quod, cùm facit, ſervat, quos perdere videtur. Compeſcit enim animos effrenes, aſperiori & digno freno, ſtupenda ſanè ſapientia. Nam haud ſolùm bonitatis ſuæ participes facit; verùm etiam ex malo alieno (ut Boetius docet) bonum elicit. Bone Deus! quàm es bonus. De uno Leone dictum eſt. Jam de altero dicam, aut potiùs, quid alterius exemplo, nobis faciendum eſt. Huc enim Symbolum refertur: Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos, cùm feris, tùm hominibus pugnat Leo. Solo terrore primum, cum venatoribus, ut vi coactus, non terrore perculſus eſſe videatur. Nec cedit, quamdiu patet campo res geritur, licet canibus & venabulis urgeatur. Ita pulchrius ducit mori, quàm cedere. A quo ictus, hunc unum è millibus petit: ſi abſque vulnere, & ipſe parcit cruori, Nobis inlaceſſitus parcit. Fames ſi ad indas dapes cogit, antè in viros, quàm fœminas fremit, poſtremò in infantes, fame, quaſi furore, à generoſitate ſua deductus. An agnæ parcat, neſcio, Catellum ſimul educatum memini, ſed, ut cum potentiori periculoſa familiaritas, tandem diſcerpiſſe. Concedamus Myſtæ, agnæ parcere. Nam & officioſum mendacium, viro bono permiſſum eſt. Docemur hujus imitatione, parcere debiliori. Sed dicet aliquis Publ. Virgilium, à quo mutuatus

tus Princeps Symbolum, Principis orbis terrarum populi officium, non noſtrum expoſuiſſe: ſic enim inquit Anchiſes apud Virgilium lib. 6. Æneid. ſub finem.

Excudent alii ſpirantia mollius æra.
Credo equidem. vivos ducent de marmore vultus,
Orabunt cauſſas melius, cœlique meatus
Deſcribent radio, & ſurgentia ſidera dicent,
Tu regere imperio populos Romane memento,
Hæ tibi erunt artes, paciſque impo nere normam,
Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos.

Cedo, & concedo aliud eſſe officium viri Principis & privati. Multa enim hos tollunt, quæ iſtos deprimunt. Ac, ut nemo ferret privatum, qui ferret ſceptrũ; ſic nec Apelles ferebat Alexãdrum, in ſuo ergaſterio regnare. Sed in exercitio virtutis commune certamen, omnibus eſt, imò, ſi volumus Deum nobis ignoſcere, vult, ut conſortibus generis ignoſcamus; Et nobis non tantum dedit præcepta ſalubria; verùm etiam exempla reliquit efficaciora. Nec bonus Princeps aliud vult, quàm cives ſui ſimillimos, non poteſtate, at probitate: Illius enim nullum eſt commercium: hujus verò mutuum conſortium. Ita dictum ſit de Leonibus, paullò uberius. Sed res poſcebat verba.

XI. HIEROGRAPHIA.

Si nulla foret Hierographiæ doctrinæ utilitas, quæ ſumma eſt: ut non ego, ſed res ipſa demonſtrat, quemadmodum jam diu mecum, quivis & intelligit, & colligit; ſumma tamen voluptas eſt, tot Principum, non ſolùm inſtituta; ſed & arcana. Quod enim cuiq; animo propoſitum eſt maximè; hoc, cùm evulgare, turpè ſemper ſit, nonnunquam periculoſum quoque ita exponit, ut non minus tacitum ſit, quàm dictum. Nam in interpretatione ſemper eſt effugium. Quid ergo nos interpretamur? quia affectus ponimus, qui menti maxima caligo ſunt: & adjuvamur, ſucceſſu atq; eventis rerum perſonarumq; citra metum aut aſſentationum intuitu. Et hanc voluptatem, magis volupem facit varietas. Quemadmodum igitur alia atque alia ſcenam, non perſonæ tantùm delectant; ita imaginum & ſententiarum diverſitas, faſtidium levant. Hos ſimiarum cauſſa dico, quarum altera periculum effugit: altera propinqua arbori & ſaluti eſt. Nam ut aſſentando, aut gyrando videtur ex Lyncis unguibus & faucibus ſeſe explicatura. Ita in omnes artes ſe vertit ſimia. Ut ſimilitudinis nos pudere non debeat. Fabula eſt, vulpeculæ narrãti, & jactanti technas ſuas, felim reſpõdiſſe: etiamſi ex doli confuta ſis tota, una tamen ſolertia, quæ his omnibus præſtat, te ſupero. Qua verò? dum quærit illa; en venator, & canes, dicto citius circumdant vulpeculam, cato in proximam arborem, veluti ad aſylum perfugiente. Nec in fabulis, nec in hiſtoriis fortè Lynces venari ſimias: qui captant ſimias, Orſos in India Plinius, Strabo Praſios nominat. Iam hoc ab omnib. naturæ inveſtigatoribus conceſſum, à leone appeti, in ægritudi-

ægritudine,remedii cauſſa. Natura ipſam pavere teſtudinem,ut Eraſmus, limacem,ut Geſnerus crocodilum,ſed ſive Lynci, ſive, cui alteri hoſti potentiori illudit, intelligimus, quid Princeps velit. Vult enim vim virtute ſuperari. Ad cujus ſententiæ probationem pertinet, quod Catus in Ægypto ſimias venetur, mamonetum puta. Cercopithecum vocant. Nam aſtutia ſimias, teſte Iſidoro, vincit. Idem de Pardali teſtatur Ælianus; Mortem enim ſimulat,ut alliciat ſimias. Unde Pardi ſomnium. Ira enim & Panthera appellatur, tecta etiam pelle candida, & macularum notis pulchrè diſtincta, gratiſſimum ſpirans odorem,cujus illecebris,ut fere, quod volupe, doloſum eſt,non ſolas ſimias illaqueat. Hujus & ſimiæ concinnius fuerat duellum, ſimilitudine veſtis, deceptus Princeps, Lyncem pro Panthera,cum ſimiis commiſit. Et foret jucundius ſpectaculum: ubi alter, alterum ingenio ſuperat. Sed propoſitum fuit, in belluarum certamine, quantum ſolertia corpulentiæ præſtet, declarare, imò virtus, ut loquitur, violentiæ. Poterat comparatione Regum, ſui & priſci temporis, ſed minori invidia animantium ferarum, & Hierographi rarò homines hominibus proponunt. Quod planè non liceat,ut vulgò volunt, id refellimus his libris,quos de Hierographia ſcripſimus.

XII. HIEROGRAPHIA.

Multum hîc Princeps tribuit virtuti, & non injuria tribuit. Aut enim virtus à viro: aut viri quibus Princeps imperat,à virtute; & certè,niſi ut poteſtate,ita virtute,patentes antecellat,debile imperium eſt. Aut enim parentes abnuunt, aut metuunt imperium, quorum utrum pernicioſius ſit; non facilè dixerim. Hoc prudentes viri putant,nihil tutius ad diuturnitatem, benevolentia: metum ſupra contemptum non eſſe, eſſe utrumque capitalem Magiſtratui, accelerare ruinam, hunc magis. Eſt igitur cauſſæ ſatis,cur virtuti ſuum tribuat. Nam ſi nihil eſſet, in vel è virtute commodiſſatis eſt,quod deceat virum, imò virorum Principem decori. Cùm autem ſola imperium non modò cohoneſtet; ſed & contineat: meritò Princeps, virtutis encomium repetit. Poſſet enim aliquis virtutem laudare quidem,ſed in alios intuens, aut potentiores, aut feliciores, rem laudabilem floccifacere: quærere al a principatus, aut regni præſidia amplos, fines, immenſas opes. Cùm autem idem Symbolum: (vincit vim virtus) alia ſimilitudine ſtabiliat: Laurum enim digito oſtentat, quam nec fulgur tangat. quàm nec tempeſtas deformet, quam nec hyems defloret; iſagoge convincit,nec Principi,nec privato viro bono,à potentiori viribus,aut opibus; quidquam eſſe metuendum. En, ut vernet,nec ipſa percuſſa, nec folia decuſſa. Quæ erant loco congrua,ſuo loco de lauro collegimus. Ex hoc habitu arboris, hîc colligimus, non omnia in viribus conſiſtere; at ſua cujuſque virtute,ſive animātis ſive ſtirpis. Nec fidet ſecundùm *Dei* auxilium, quod omni in re, inprimis neceſſarium eſt, vir virtuti: colamus modo virtutem, & tanti boni ſemina excolamus. Non eſt,non eſt,ó viri! quod paveamus temporis, aut timeamus hominum injurias. Tantum præſidii eſt in ſolida virtute: & mente à vitiis repurgata.

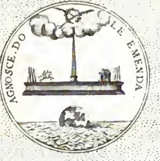
XIII. HIE-

225

Duces et Principes S. Romani Imperij

Guilielmus IIII. Dux utriusque Bavariæ Comes Palatinus Rheni

Renata Lotharingia Ducis Bavariæ Guilielmi IIII uxor.

Maximilianus utriusq. Bavariæ Dux Comes Palatinus Reni Eques Aur. Vel.

Ferdinandus utriusque Bavariæ Dux Comes Palatinus Rheni:

Otto et Philippus Comites Palatini Rheni Bavariæ Duces

XIII. HIEROGRAPHIA.

P. Ovidius, duos Arctos eſſe tradit: quarum altera, urſa minor, quin & Phœnice appellatur, quod à Phœnicibus obſarvata primùm, ut Aratus tradit: altera Helice à Græcis notata. Ad has curſum olim nautæ direxerunt. Quid ſi cœlum interdiu nubilum? aut noctu obſcurum? Amalfitani igitur, majori cum laude ſua, & utilitate omnium, Magnetis uſum invenére, & incluſére Helicen in puppi. Pyxis nautica in puppi eſt, ad quam, veluti ad normam, gubernator navim regit. Gnomon enim urſam majoré commonſtrat, magnete tinctus, aut tactus ne ante conquieſcit. Scio polum mundi, à polo Magnetis differre: nec ubique eundem eſſe uſum Magnetis; ſed hîc nihil horum tradimus, ſed tranſimus ad Hierographiam, ut delibaſſe ſuffecerit. Miratur Pachimerius, ἰχνῶς συμπαθεῖ μαγνῆτος τῷ τῆς ἑλίκης ἀστρῷ. Et eſt admiratione dignum; ſed alterius loci & majoris ingenii conſideratio eſt. Nos minoris urſæ, cauſſa, de majori diximus, & huc ſermonis tractu, ut fit, delapſi ſumus. Ad rem revertamur. Cynoſura duce, obdurandum, inquit, aut gubernator navis, aut Reip. Nam in conſpectu navis eſt, &, ut navis Reſp. diverſis, ut procellis illa, motibus agitatur. Cynoſuram ipſe, una ſtella exhibet, quanquam ſint ſtellæ ſeptem unius ſyderis. Hoc dictum ſit, ne ignoretur, non quod ad rem multum pertineat. Illud verò ad Myſticam traditionem inquirendum, ſi, ut Cynoſura duce ferédum, quidquid mari evenire poſſit incommodi; ita Deo duce ferendum, quem haud dubiè, ut aſtrorum conditorem & rectorem intelligit, ferendum quidquid conditio humana affert incommodi, ſpe beatitatis ſempiternæ. Eſt enim hæc vita plena miſeriarum. Quam ſi non alia melior, felicior, diuturnior, imò æterna vita exciperet; homine miſero & mortali, quid eſſet inter mortales miſerius? Extra omnem controverſiam Princeps, conſortes generis omnes, ſecum complectitur, & bene promerendi ſtudio, ad conſtantiam excitat, atque ad perſeverandum cohortatur. At ſui ſimilis inprimis, Principes. Nam non eſt nova, at perpetua, jam ab Heroibus recepta comparatio gubernatoris Reip. cum gubernatore navigii. Et hercle Reſp. veluti navis, qua vehimur in hac vita procelloſa gubernante Magiſtratu, qui præ cæteris conſtantiæ admonendus eſt, ut cujus motu & cives, & civitas, quémadmodum navis & vectores regimine gubernatoris diriguntur; ut nobis conſtet, quid ſequamur, quid evitemus. Sunt eınm, in mari vada & ſcopuli, interna: & externa mala, tempeſtates ac piratæ; ita & in Rep. factiones internæ, & externæ, non ita tamen mala, impreſſiones hoſtium. Etſi ſocii navales ac vectores, gubernatori obediunt: imò malis ipſi cognitis ſponte occurrunt: haud aliter cives decet, & imperata Magiſtratus facere & quandoque antevertere ſtudio, diligentia & amore ſalutis publicæ.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Habemus hîc, quod mens horreat atque averſetur omen, mundum, cui mare dehiſcit: aut ſi quæ unda, Oceano major eſt. Mare enim à terra ſeparatum non eſt, quod natura terram ambiret, ſed retecta mari ad animantium ſedem, & hominis imperium. Globi, inquam, duo, in unum coaliti. Extra globum verò, Hypodromum aut Catadromum, quod æquè abſurdum eſt. Non enim in aere, aut decuritur, aut decertatur equis. Iam nec in ſtadio,

ſtadio, ne ullo curriculo medium Meta tenet; ſed ipſa hoc, ut alterum extremorum carceres. Hîc in medio eſt meta, Pyramis excelſior; ſi non hæc Pyramis, eſt palus, de quo bravium, ad concitandos animos, oſtenditur. Hîc profectò cœlitùs, ultra nubes ſcilicet, Lauream coronam Palmæ rami, decuſſi forma inſerti, ſuſtinent. Erunt igitur fores ante obeliſcos tres, carceres: ex adverſo, totidem obeliſci Meta. Quid igitur Eques fertur concitato equo ad carceres à Meta? ἀνὰ πόταμὸν, quod ajunt? Quemadmodum enim ſecundo flumine facilius labitur catina; ita à carceribus ad metam decurrere, feſtivius eſt. Et hoc eſt, quod Myſta innuit, cum ait; Agnoſce, dole, emenda; quaſi, inquies, illum fatiget, juventæ ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, neſcio: hoc ipſum, nec tu ignoras; ſeria ſemper jocoſa aut jucunda imagine tegi, à Myſtis. Et ſi furor eſt, non eſt recens, Heroibus receptus; Argonautæ enim certarunt in Lemno, ut Apollonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ ſocii in paternis exequiis; fabuloſa ſunt. Hiſtorica eſt Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere ſoliti, Parum quidem viriles. At hercle Martii Romanorum, in campo Martio, non ſanguinolenti, Gladiatorii ludi, pluſquam ſanguinolenti erant. Erant ſervorum. Liberorum erant apud Gallos, quorum paria aliquot deſcendens de Alpibus exhibuit Annibal, captivi erant; Sed & Reguli antequam aſcenderet Alpes, de regno certarunt. In duellum coram Scipione in Hiſpania & Principes venerunt. Auguſtus quoque Trojæ luſum vel agmen reducere conatus eſt. Ita bellicoſis gentibus, ſemper placuit, in arena prius exercere virtutē, quàm in acie. Et certè, quod joco didiceris; meliùs ſeriò feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetuſtiſſimi inſtituti cauſſa, quod Imperatores Germani, legibus quibuſdam finierunt, poſtquam privati duello cœperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim eſt generoſi impatientiſque indignitatis animi, non furor: ſi vel juſtitiæ defendendæ vel virtutis exercendæ gratia, arma ſumūtur. Sed furor ſit, poſtquam in convētu omnium Chriſtianorum, Pontifex Max. abrogavit, non illud virtutis præludium; ſed vindictæ privatæ ſtudium; quod animo occureret Principi, quæris, cùm retrogrado gradu. Equidem facit currere in Hippodromo, ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter ſe certant: cùm globi terreſtris dimidium, non mare, ſed mari ſævior Turca hauſerit penè atq; abliguverit. Sunt offenſæ, at quæ aut Reipublicæ erant, Chriſto ſaltem condonandæ. Si populus Romanus potuit exorare Pompejum & Craſſum; ut in gratiam redirent Reipublicæ cauſſa; non permittemus, ſi hoſti ignoſcere hoſti non poſſumus, vindictam Deo? Cretenſes ſeditioſi naturâ, adverſus hoſtem coibant omnes, poſitis tantiſper, quæ finiri non poſſent, odiis atque ſimultatibus. Nos cum Turca conſpiramus: & à Meta, vindictæ privatæ ſtudio, ad carceres, jugum Barbarorum; verè carceres, læti decurrimus. O nos miſeros, licet ovantes! imò toto terrarum orbe, & mari ſimul amiſſo, neſcio, quod ſtudium imaginemur, quod nuſquam, niſi in terra eſt. neſcio, quod præmium nobis promittamus, quod omne à cœlo dependet, & non hoc, ſed legitimo certamine petitur. Hoc mihi videtur, ſi quid aliud Lynceus aliquis viderit; ego, qui cœcutio non refragabor. Mihi profectò ſubſcribit Princeps in Symbolo? Quid enim eſt? Agnoſco. Non aliud, quàm cognoſce errorem tuum, quiſquis es,

XIII. HIEROGRAPHIA.

P. Ovidius, duos Arctos eſſe tradit: quarum altera, urſa minor, quin & Phœnice appellatur, quod à Phœnicibus obſarvata primùm, ut Aratus tradit: altera Helice à Græcis notata. Ad has curſum olim nautæ direxerunt. Quid ſi cœlum interdiu nubilum? aut noctu obſcurum? Amalſtani igitur, majori cum laude ſua, & utilirate omnium, Magnetis uſum invenére, & incluſére Helicen in puppi. Pyxis nautica in puppi eſt, ad quam, veluti ad normam, gubernator navim regit. Gnomon enim urſam majoré commonſtrat, magnete tinctus, aut ractus ne ante conquieſcit. Scio polum mundi, à polo Magneris differre: nec ubique eundem eſſe uſum Magneris sed hîc nihil horum tradimus, ſed tranſimus ad H erographiam, ut delibaſſe ſuffecerit. Miratut Pachimerius, ὅπως συμπαθεῖ μαγνῆτις τῷ τῆς ἑλίκης ἀστρῷ. Et eſt admitatione dignum; ſed alterius loci & majoris ingenii conſideratio eſt. Nos minoris urſæ, cauſſa, de majori diximus, & huc ſermonis tractu, ut fit, delapſi ſumus. Ad rem reverramur. Cynoſura duce, obdurandum, inquit, aut gubernator navis, aut Reip. Nam in conſpectu navis eſt, &, ut navis Reſp. diverſis, ut procellis illa, motibus agitatur. Cynoſuram ipſe, una ſtella exhibet, quanquam ſint ſtellæ ſeptem unius ſyderis. Hoc dictum ſit, ne ignoretur, non quod ad rem multum pertineat. Illud verò ad Myſticam traditionem inquirendum, ſi, ut Cynoſura duce ferédum, quidquid mari evenire poſſit incommodi; ita Deo duce ferendum, quem haud dubiè, ut aſtrorum conditorem & rectorem intelligit, ferendum quidquid conditio humana affert incommodi, ſpe bearitatis ſempiternæ. Eſt enim hæc vita plena miſeriarum. Quam ſi non alia melior, felicior, diuturnior, imò æterna vita exciperet homine miſero & mortali, quid eſſet inter mortales miſerius? Extra omnem controverſiam Princeps, conſortes generis omnes, ſecum complectitur, & bene promerendi ſtudio ad conſtantiam excitat, atque ad perſeverandum cohortarur. At ſui ſimiles inprimis, Principes. Nam non eſt nova, at perpetua, jam ab Heroibus recepta comparatio gubernatoris Reip. cum gubernatore navigii. Et hercle Reſp. veluti navis, qua vehimur in hac vita procelloſa gubernante Magiſtratu, qui præ cæteris conſtantiæ admonendus eſt, ut cujus motu & cives, & civitas, quémadmodum navis & vectores regimine gubernatoris diriguntur; ut nobis conſtet, quid ſequamur, quid evitemus. Sunt enim, in mari vada & ſcopuli, interna: & externa mala, tempeſtates ac piratæ; ita & in Rep. factiones internæ, & externæ, non ita tamen mala, impreſſiones hoſtium. Etſi ſocii navales ac vectores, gubernatori obediunt: imò malis ipſi cognitis ſponte occurrunt: haud aliter cives decet, & imperata Magiſtratus facere & quandoque antevertere ſtudio, diligentia & amore ſalutis publicæ.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Habemus hîc, quod mens horreat atque averſetur omen, mundum, cui mare dehiſcit: aut ſi quæ unda, Oceano major eſt. Mare enim à terra ſeparatum non eſt, quod natura terram ambiret, ſed retecta mari ad animantium ſedem, & hominis imperium. Globi, inquam, duo, in unum coaliti. Extra globum verò, Hypodromum aut Catadromum, quod æquè abſurdum eſt. Non enim in aere, aut decutitur, aut decertatur equis. Iam nec in ſtadio,

ſtadio, ne ullo curriculo medium Meta tenet; ſed ipſa hoc, ut alterum extremorum carceres. Hic in medio eſt meta, Pyramis excelſior; ſi non hæc Pyramis, eſt palus, de quo bravium, ad concitandos animos, oſtenditur. Hic profectò cœlitùs, ultra nubes ſcilicet, Lauream coronam Palmæ rami, decuſſi forma inſerti, ſuſtinent. Erunt igitur fores ante obeliſcos tres, carceres: ex adverſo, totidem obeliſci Meta. Quid igitur Eques ferrur concitato equo ad carceres à Meta? ἀνάπαλιν, quod ajunt? Quemadmodum enim ſecundo flumine facilius labitur carina; ita à carceribus ad metam decurrere, feſtivius eſt. Et hoc eſt, quod Myſta innuit, cum ait; Agnoſce, dole, emenda; quaſi, inquies, illum fatiget, juventæ ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, neſcio: hoc ipſum, nec tu ignoras; ſeria ſemper jocoſa aut jucunda imagine tegi, à Myſtis. Et ſi furor eſt, non eſt recens, Heroibus receptus; Argonautæ enim certaruntin Lemno, ut Apolonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ ſocii in paternis exequiis; fabuloſa ſunt. Hiſtorica eſt Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere ſoliti, Parum quid im viriles. At hercle Martii Romanorum, in campo Martio, non ſanguinolenti, Gladiatorii ludi, pluſquam ſanguinolenti erant. Erant ſervorum. Liberorum erant apud Gallos, quorum paria aliquot deſcendens de Alpibus exhibuit Annibal, captiui erant; Sed & Reguli antequam aſcenderet Alpes, de regno certarunt. In duellum coram Scipione in Hiſpania & Principes venerunt. Auguſtus quoque Trojæ luſum vel agmen reducere conatus eſt. Ita bellicoſis gentibus, ſemper placuit, in arena prius exercere virtutẽ, quàm in acie. Et certè, quod joco didiceris, meliùs ſeriò feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetuſtiſſimi inſtituti cauſſa, quod Imperatores Germani, legibus quibuſdam finierunt, poſtquam privati duello cœperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim eſt generoſi impatientiſque indignatatis animi, non furor: ſi vel juſtitiæ defendendæ vel virtutis exercendæ gratia, arma ſumũtur. Sed furor ſit, poſtquam in convẽtu omnium Chriſtianorum, Pontifex Max. abrogavit, non illud virtutis præludium; ſed vindictæ privatæ ſtudium; quod animo occureret Principi, quæris, cùm retrogrado gradu. Equidem facit currere in Hippodromo, ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter ſe certant: cùm globi terreſtris dimidium, non mare, ſed mari ſævior Turca hauſerit penè atq; abliguverit. Sunt offenſæ, at quæ aut Reipublicæ erant, Chriſto ſaltem condonandæ. Si populus Romanus potuit exorare Pompejum & Craſſum; ut in gratiam redirent Reipublicæ cauſſa; non permittemus, ſi hoſti ignoſcere hoſti non poſſumus, vindictam Deo? Cretenſes ſeditioſi naturâ, adverſus hoſtem coibant omnes, poſitis tantiſper, quæ finiri non poſſent, odiis atque ſimultatibus. Nos cum Turca conſpiramus: & à Meta, vindictæ privatæ ſtudio, ad carceres, jugum Barbarorum; verè carceres, læti decurrimus. O nos miſeros, licet ovantes! imò toto terrarum orbe, & mari ſimul amiſſo, neſcio, quod ſtudium imaginemur, quod nuſquam, niſi in terra eſt. neſcio, quod præmium nobis promittamus, quod omne à cœlo dependet, & non hoc, ſed legitimo certamine petitur. Hoc mihi videtur, ſi quid aliud Lynceus aliquis viderit; ego, qui cœcutio non refragabor. Mihi profectò ſubſcribit Princeps in Symbolo? Quid enim eſt? Agnoſco. Non aliud, quàm cognoſce errorem tuum, quiſquis es,

XIII. HIEROGRAPHIA.

P. Ovidius, duos Arctos eſſe tradit: quarum altera, urſa minor, quin & Phœnice appellatur, quod à Phœnicibus obſarvata primùm, ut Aratus tradit: altera Helice à Græcis notata. Ad has curſum olim nautæ direxerunt. Quid ſi cœlum interdiu nubilum? aut noctu obſcurum? Amalſitani igitur, majori cum laude ſua, & utilitate omnium, Magnetis uſum invenêre, & incluſêre Helicen in puppi. Pyxis nautica in puppi eſt, ad quam, veluti ad normam, gubernator navim regit. Gnomon enim urſam majorē commonſtrat, magnete tinctus, aut tactus ne ante conquieſcit. Scio polum mundi, à polo Magnetis differre: nec ubique eundem eſſe uſum Magnetis ſed hîc nihil horum tradimus, ſed tranſimus ad Hierographiam, ut delibaſſe ſuffecerit. Miratur Pachimerius, πῶς συμπαθεῖ μαγνῆτις τῷ τῆς ἑλίκης ἀστρῷ. Et eſt admiratione dignum; ſed alterius loci & majoris ingenii conſideratio eſt. Nos minoris urſæ, cauſſa, de majori diximus, & huc ſermonis tractu, ut fit, delapſi ſumus. Ad rem revertamur. Cynoſura duce, obdurandum, inquit, aut gubernator navis, aut Reip. Nam in conſpectu navis eſt, &, ut navis Reſp. diverſis, ut procellis illa, motibus agitatur. Cynoſuram ipſe, una ſtella exhibet, quanquam ſint ſtellæ ſeptem unius ſyderis. Hoc dictum ſit, ne ignoretur, non quod ad rem multum pertineat. Illud verò ad Myſticam traditionem inquirendum, ſi, ut Cynoſura duce ferēdum, quidquid mari evenire poſſit incommodi; ita Deo duce ferendum, quem haud dubiè, ut aſtrorum conditorem & rectorem intelligit, ferendum quidquid conditio humana affert incommodi, ſpe beatitatis ſempiternæ. Eſt enim hæc vita plena miſeriarum. Quam ſi non alia melior, felicior, diuturnior, imò æterna vita exciperet homine miſero & mortali, quid eſſet inter mortales miſerius? Extra omnem controverſiam Princeps, conſortes generis omnes, ſecum complectitur, & bene promerendi ſtudio ad conſtantiam excitat, atque ad perſeverandum cohortatur. At ſui ſimilis inprimis, Principes. Nam non eſt nova, at perpetua, jam ab Heroibus recepta comparatio gubernatoris Reip. cum gubernatore navigii. Et hercle Reſp. veluti navis, qua vehimur in hac vita procelloſa gubernante Magiſtratu, qui præ cæteris conſtantiæ admonendus eſt, ut cujus motu & cives, & civitas, quēadmodum navis & vectores regimine gubernatoris diriguntur; ut nobis conſtet, quid ſequamur, quid evitemus. Sunt enim, in mari vada & ſcopuli, interna: & externa mala, tempeſtates ac piratæ; ita & in Rep. factiones internæ, & externæ, non ita tamen mala, impreſſiones hoſtium. Et ſi ſocii navales ac vectores, gubernatori obediunt: imò malis ipſi cognitis ſponte occurrunt: haud aliter cives decet, & imperata Magiſtratus facere & quandoque antevertere ſtudio, diligentia & amore ſalutis publicæ.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Habemus hîc, quod mens horreat atque averſetur omen, mundum, cui mare dehiſcit: aut ſi quæ unda, Oceano major eſt. Mare enim à terra ſeparatum non eſt, quod natura terram ambiret, ſed retecta mari ad animantium ſedem, & hominis imperium. Globi, inquam, duo, in unum coaliti. Extra globum verò, Hypodromum aut Caradromum, quod æquè abſurdum eſt. Non enim in aere, aut decurritur, aut decertatur equis. Iam nec in

ſtadio,

ſtadio, ne ullo curriculo medium Meta tenet; ſed ipſa hoc, ut alterum extremorum carceres. Hîc in medio eſt meta, Pyramis excelſior, ſi non hæc Pyramis, eſt palus, de quo bravium, ad concitandos animos, oſtenditur. Hic profectò cœlitùs, ultra nubes ſcilicet, Lauream coronam Palmæ rami, decuſſi forma inſerti, ſuſtinent. Erunt igitur fores ante obeliſcos tres, carceres: ex adverſo, totidem obeliſci Meta. Quid igitur Eques fertur concitato equo ad carceres à Meta? ἀνὰ ποταμῶν, quod ajunt? Quemadmodum enim ſecundo flumine facilius labitur carina; ita à carceribus ad metam decurrere, feſtivius eſt. Et hoc eſt, quod Myſta innuit, cum ait; Agnoſce, dole, emenda; quaſi, inquies, illum fatiget, juventæ ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, neſcio: hoc ipſum, nec tu ignoras; ſeria ſemper jocoſa aut jucunda imagine tegi, à Myſtis. Et ſi furor eſt, non eſt recens, Heroibus receptus; Argonautæ enim certaruntin Lemno, ut Apolonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ ſocii in paternis exequiis; fabuloſa ſunt. Hiſtorica eſt Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere ſoliti, Parum quid in viriles. At hercle Martii Romanorum, in campo Martio, non ſanguinolenti, Gladiatorii ludi, pluſquam ſanguinolenti erant. Erant ſervorum. Liberorum erant apud Gallos, quorum paria aliquot deſcendens de Alpibus exhibuit Annibal, captivi erant; Sed & Reguli antequam aſcenderet Alpes, de tegno certarunt. In duellum coram Scipione in Hiſpania & Principes venerunt. Auguſtus quoque Trojæ luſum vel agmen reducere conatus eſt. Ita bellicoſis gentibus, ſemper placuit, in arena prius exercere virtutē, quàm in acie. Et certè, quod joco didiceris, meliùs ſeriò feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetuſtiſſimi inſtituti cauſſa, quod Imperatores Germani, legibus quibuſdam finierunt, poſtquam privati duello cœperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim eſt generoſi impatientiſque indignitatis animi, non furor: ſi vel juſtitiæ defendendæ vel virtutis exercendæ gratia, arma ſumūtur. Sed furor ſit, poſtquam in convētu omnium Chriſtianorum, Pontifex Max. abrogavit, non illud virtutis præludium; ſed vindictæ privatæ ſtudium; quod animo occureret Principi, quæris, cùm retrogrado gradu. Equidem facit currere in Hippodromo, ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter ſe certant: cùm globi terreſtris dimidium, non mare, ſed mari ſævior Turca hauſerit penè atq; abliguverit. Sunt offenſæ, at quæ aut Reipublicæ erant, Chriſto ſaltem condonandæ. Si populus Romanus potuit exorare Pompejum & Craſſum; ut in gratiam redirent Reipublicæ cauſſa; non permittemus, ſi hoſti ignoſcere hoſti non poſſumus, vindictam Deo? Cretenſes ſeditioſi naturâ, adverſus hoſtem coibant omnes, poſitis tantiſper, quæ finiri non poſſent, odiis atque ſimultatibus. Nos cum Turca conſpitamus: & à Meta, vindictæ privatæ ſtudio, ad carceres, jugum Barbarorum; verè carceres, læti decurrimus. O nos miſeros, licet ovantes! imò toto terrarum orbe, & mari ſimul amiſſo, neſcio, quod ſtudium imaginemur, quod nuſquam, niſi in terra eſt. neſcio, quod præmium nobis promittamus, quod omne à cœlo dependet, & non hoc, ſed legitimo certamine petitur. Hoc mihi videtur, ſi quid aliud Lynceus aliquis viderit; ego, qui cœcutio non refragabor. Mihi profectò ſubſcribit Princeps in Symbolo? Quid enim eſt? Agnoſco. Non aliud, quàm cognoſce errorem tuum, quiſquis es,

XIII. HIEROGRAPHIA.

P. Ovidius, duos Arctos eſſe tradit: quarum altera, urſa minor, quin & Phœnice appellatur, quod à Phœnicibus obſarvata primùm, ut Aratus tradit: altera Helice à Græcis notata. Ad has curſum olim nautæ direxerunt. Quid ſi cœlum interdiu nubilum? aut noctu obſcurum? Amalſitani igitur, majori cum laude ſua, & utilitate omnium, Magnetis uſum invenére, & incluſére Helicen in puppi. Pyxis nautica in puppi eſt, ad quam, veluti ad normam, gubernator navim regit. Gnomon enim urſam majorẽ commonſtrat, magnete tinctus, aut tactus ne ante conquieſcit. Scio polum mundi, à polo Magnetis differre: nec ubique eundem eſſe uſum Magnetis, ſed hîc nihil horum tradimus, ſed tranſimus ad Hierographiam, ut delibaſſe ſuffecerit. Miratur Pachimerius, πῶς συμπαθεῖ μαγνῆτις τῷ τῆς ἑλίκης ἄστρῳ. Et eſt admiratione dignum; ſed alterius loci & majoris ingenii conſideratio eſt. Nos minoris urſæ, cauſſa, de majori diximus, & huc ſermonis tractu, ut fit, delapſi ſumus. Ad rem revertamur. Cynoſura duce, obdurandum, inquit, aut gubernator navis, aut Reip. Nam in conſpectu navis eſt, &, ut navis Reſp. diverſis, ut procellis illa, motibus agitatur, Cynoſuram ipſe, una ſtella exhibet, quanquam ſint ſtellæ ſeptem unius ſyderis. Hoc dictum ſit, ne ignoretur, non quod ad rem multum pertineat. Illud verò ad Myſticam traditionem inquirendum, ſi, ut Cynoſura duce ferẽdum, quidquid mari evenire poſſit incommodi; ita Deo duce ferendum, quem haud dubiè, ut aſtrorum conditorem & rectorem intelligit, ferendum quidquid conditio humana affert incommodi, ſpe beatitatis ſempiternæ. Eſt enim hæc vita plena miſeriarum. Quam ſi non alia melior, felicior, diuturnior, imò æterna vita exciperet; homine miſero & mortali, quid eſſet inter mortales miſerius? Extra omnem controverſiam Princeps, conſortes generis omnes, ſecum complectitur, & bene promerendi ſtudio ad conſtantiam excitat, atque ad perſeverandum cohortatur. At ſui ſimiles inprimis, Principes. Nam non eſt nova, at perpetua, jam ab Heroibus recepta comparatio gubernatoris Reip. cum gubernatore navigii. Et hercle Reſp. veluti navis, qua vehimur in hac vita procelloſa gubernante Magiſtratu, qui præ cæteris conſtantiæ admonendus eſt, ut cujus motu & cives, & civitas, quẽadmodum navis & vectores regimine gubernatoris diriguntur; ut nobis conſtet, quid ſequamur, quid evitemus. Sunt enim, in mari vada & ſcopuli, interna: & externa mala, tempeſtates ac piratæ; ita & in Rep. factiones internæ, & externæ, non ita tamen mala, impreſſiones hoſtium. Et ſi ſocii navales ac vectores, gubernatori obediunt: imò malis ipſi cognitis ſponte occurrunt: haud aliter cives decet, & imperata Magiſtratus facere & quandoque antevertere ſtudio, diligentia & amore ſalutis publicæ.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Habemus hîc, quod mens horreat atque averſetur omen, mundum, cui mare dehiſcit: aut ſi quæ unda, Oceano major eſt. Mare enim à terra ſeparatum non eſt, quod natura terram ambiret, ſed retecta mari ad animantium ſedem, & hominis imperium. Globi, inquam, duo, in unum coaliti. Extra globum verò, Hypodromum aut Catadromum, quod æquè abſurdum eſt. Non enim in aere, aut decuritur, aut decertatur equis. Iam nec in ſtadio,

 227

ſtadio, ne ullo curriculo medium Meta tenet; ſed ipſa hoc, ut alterum extremorum carceres. Hic in medio eſt meta, Pyramis excelſior, ſi non hæc Pyramis, eſt palus, de quo bravium, ad concitandos animos, oſtenditur. Hic profectò cœlitùs, ultra nubes ſcilicet, Lauream coronam Palmæ rami, decuſſi forma inſerti, ſuſtinent. Erunt igitur fores ante obeliſcos tres, carceres: ex adverſo, totidem obeliſci Meta. Quid igitur Eques fertur concitato equo ad carceres à Meta? ἀνὰ πόταμῶν, quod ajunt? Quemadmodum enim ſecundo flumine facilius labitur carina; ita à carceribus ad metam decurrere, feſtivius eſt. Et hoc eſt, quod Myſta innuit, cùm ait; Agnoſce, dole, emenda; quaſi, inquies, illum fatiget, juventæ ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, neſcio: hoc ipſum, nec tu ignoras; ſeria ſemper jocoſa aut jucunda imagine tegi, à Myſtis. Et ſi furor eſt, non eſt recens, Heroibus receptus; Argonautæ enim certaruntin Lemno, ut Apolonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ ſocii in paternis exequiis; fabuloſa ſunt. Hiſtorica eſt Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere ſoliti, Parum quid im viriles. Ac hercle Martii Romanorum, in campo Martio, non ſanguinolenti, Gladiatorii ludi, pluſquam ſanguinolenti erant. Erant ſervorum. Liberorum erant apud Gallos, quorum paria aliquot deſcendens de Alpibus exhibuit Annibal, captivi erant; Sed & Reguli antequam aſcenderet Alpes, de regno certarunt. In duellum coram Scipione in Hiſpania & Principes venerunt. Auguſtus quoque Trojæ luſum vel agmen reducere conatus eſt. Ita bellicoſis gentibus, ſemper placuit, in arena prius exercere virtutē, quàm in acie. Et certè, quod joco dixeris, meliùs ſeriò feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetuſtiſſimi inſtituti cauſſa, quod Imperatores Germani, legibus quibuſdam finierunt, poſtquam privati duello cœperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim eſt generoſi impatientiſque indignitatis animi, non furor: ſi vel juſtitiæ defendendæ vel virtutis exercendæ gratia, arma ſumūtur. Sed furor ſit, poſtquam in convētu omnium Chriſtianorum, Pontifex Max. abrogavit, non illud virtutis præludium; ſed vindictæ privatæ ſtudium; quod animo occureret Principi, quæris, cùm retrogrado gradu. Equidem facit currere in Hippodromo, ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter ſe certant: cùm globi terreſtris dimidium, non mare, ſed mari ſævior Turca hauſerit penè atq; abliguverit. Sunt offenſæ, at quæ aut Reipublicæ erant, Chriſto ſaltem condonandæ. Si populus Romanus potuit exorare Pompejum & Craſſum; ut in gratiam redirent Reipublicæ cauſſa; non permittemus, ſi hoſti ignoſcere hoſti non poſſumus, vindictam Deo? Cretenſes ſeditioſi naturâ, adverſus hoſtem coibant omnes, poſitis tantiſper, quæ finiri non poſſent, odiis atque ſimultatibus. Nos cum Turca conſpiramus: & à Meta, vindictæ privatæ ſtudio, ad carceres, jugum Barbarorum; verè carceres, læti decurrimus. O nos miſeros, licet ovantes! imò toto terrarum orbe, & mari ſimul amiſſo, neſcio, quod ſtudium imaginemur, quod nuſquam, niſi in terra eſt. neſcio, quod præmium nobis promittamus, quod omne à cœlo dependet, & non hoc, ſed legitimo certamine petitur. Hoc mihi videtur, ſi quid aliud Lynceus aliquis viderit; ego, qui cœcutio non refragabor. Mihi profectò ſubſcribit Princeps in Symbolo? Quid enim eſt? Agnoſco. Non aliud, quàm cognoſce errorem tuum, quiſquis es,

M 2 tàm

ægritudine, remedii cauſſa. Natura ipſam pavere teſtudinem, ut Eraſmus, limacem, ut Geſnerus crocodilum, ſed ſive Lynci, ſive, cui alteri hoſti potentiori illudit, intelligimus, quid Princeps velit. Vult enim vim virtute ſuperari. Ad cujus ſententiæ probationem pertinet, quod Catus in Ægypto ſimias venetur, mamonetum puta. Cercopithecum vocant. Nam aſtutia ſimias, teſte Iſidoro, vincit. Idem de Pardali teſtatur Ælianus; Mortem enim ſimulat, ut alliciat ſimias. Unde Pardi ſomnium. Ita enim & Panthera appellatur, tecta etiam pelle candida, & macularum notis pulchrè diſtincta, gratiſſimum ſpirans odorem, cujus illecebris, ut fere, quod volupe, doloſum eſt, non ſolas ſimias illaqueat. Hujus & ſimiæ concinnius fuerat duellum, ſimilitudine veſtis, deceptus Princeps, Lyncem pro Panthera, cum ſimiis commiſit. Et foret jucundius ſpectaculum: ubi alter, alterum ingenio ſuperat. Sed propoſitum fuit, in belluarum certamine, quantum ſolertia corpulentiæ præſtet, declarare, imò virtus, ut loquitur, violentiæ. Poterat comparatione Regum, ſui & priſci temporis, ſed minori invidia animantium ferarum, & Hierographi rarò homines hominibus proponunt. Quod planè non liceat, ut vulgò volunt, id refellimus his libris, quos de Hierographia ſcripſimus.

XII. HIEROGRAPHIA.

Multum hîc Princeps tribuit virtuti, & non injuria tribuit. Aut enim virtus à viro: aut viri quibus Princeps imperat, à virtute; & certè, niſi ut poteſtate, ita virtute, parentes antecellat, debile imperium eſt. Aut enim parentes abnuunt, aut metuunt imperium, quorum utrum pernicioſius ſit, non facilè dixerim. Hoc prudentes viri putant, nihil tutius ad diuturnitatem, benevolentia: metum ſupra contemptum non eſſe, eſſe utrumque capitalem Magiſtratui, accelerare ruinam, hunc magis. Eſt igitur cauſſæ ſatis, cur virtuti ſuum tribuat. Nam ſi nihil eſſet, in vel è virtute commodi ſatis eſt, quod deceat virum, imò virorum Principem decori. Cùm autem ſola imperium non modò cohoneſtet; ſed & contineat: meritò Princeps, virtutis encomium repetit. Poſſet enim aliquis virtutem laudare quidem, ſed in alios intuens, aut potentiores, aut feliciores, rem laudabilem floccifacere? quærere al a principatus, aut regni præſidia amplos, fines, immenſas opes. Cùm autem idem Symbolum: (vincit vim virtus) alia ſimilitudine ſtabiliat: Laurum enim digito oſtentat, quam nec fulgur tangat quàm nec tempeſtas deformet, quam nec hyems deflo*r*et; iſagoge convincit, nec Principi, nec privato viro bono, à potentiori viribus, aut opibus; quidquam eſſe metuendum. En, ut vernet, nec ipſa percuſſa, nec folia decuſſa. Quæ erant loco congrua, ſuo loco de lauro collegimus. Ex hoc habitu arboris, hîc colligimus, non omnia in viribus conſiſtere; at ſua cujuſque virtute, ſive animantis ſive ſtirpis. Nec fidet ſecundùm *Dei* auxilium, quod omni in re, inprimis neceſſarium eſt, vir virtuti: colamus modo virtutem, & tanti boni ſemina excolamus. Non eſt, non eſt, ó viri! quod paveamus temporis, aut timeamus hominum injurias. Tantum præſidii eſt in ſolida virtute: & mente à vitiis repurgata.

Duces et Principes S. Romani Imperij

Guilhelmus IIII. Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni

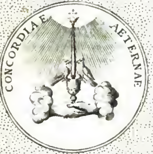

Renata Lotharingia Ducis Bauariæ Guilhelmi IIII uxor.

Maximilianus utriusq; Bauariæ Dux Comes Palatinus Rheni Eques Aur Vell

Ferdinandus utriusque Bauariæ Dux Comes Palatinus Rheni.

Otto et Philippus Comites Palatini Rheni Bauariæ Duces

ſtadio, ne ullo curriculo medium Meta tenet; ſed ipſa hoc, ut alterum extremorum carceres. Hic in medio eſt meta, Pyramis excelſior; ſi non hæc Pyramis, eſt palus, de quo bravium, ad concitandos animos, oſtenditur. Hic profectò cœlitùs, ultra nubes ſcilicet, Lauream coronam Palmæ rami, decuſſi forma inſerti, ſuſtinent. Erunt igitur fores ante obeliſcos tres, carceres: ex adverſo, totidem obeliſci Meta. Quid igitur Eques fertur concitato equo ad carceres à Meta? ἀνὰ ποταμῶν, quod ajunt? Quemadmodum enim ſecundo flumine facilius labitur carina; ita à carceribus ad metam decurrere, feſtivius eſt. Et hoc eſt, quod Myſta innuit, cum ait; Agnoſce, dole, emenda; quaſi, inquies, illum fatiget, juventæ ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, neſcio: hoc ipſum, nec tu ignoras; ſeria ſemper jocoſa aut jucunda imagine tegi, à Myſtis. Et ſi furor eſt, non eſt recens, Heroibus receptus; Argonauræ enim certarunt in Lemno, ut Apolonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ ſocii in paternis exequiis; fabuloſa ſunt. Hiſtorica eſt Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere ſoliti, Parum quid in viriles. Ac hercle Marti Romanorum, in campo Martio, non ſanguinolenti, Gladiatorii ludi, pluſquam ſanguinolenti erant. Erant ſervorum. Liberorum erant apud Gallos, quorum paria aliquot deſcendens de Alpibus exhibuit Annibal, captiui erant; Sed & Reguli antequam aſcenderet Alpes, de regno certarunt. In duellum coram Scipione in Hiſpania & Principes venerunt. Auguſtus quoque Trojæ luſum vel agmen reducere conatus eſt. Ita bellicoſis gentibus, ſemper placuit, in arena prius exercere virtutē, quàm in acie. Et certè, quod joco didiceris, meliùs ſeriò feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetuſtiſſimi inſtituti cauſſa, quod Imperatores Germani, legibus quibuſdam finierunt, poſtquam privati duello cœperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim eſt generoſi impatientiſque indignitatis animi, non furor: ſi vel juſtitiæ defendendæ vel virtutis exercendæ gratia, arma ſumūtur. Sed furor fit, poſtquam in convētu omnium Chriſtianorum, Pontifex Max. abrogavit, non illud virtutis præludium; ſed vindictæ privatæ ſtudium; quod animo occureret Principi, queris, cùm retrogrado gradu. Equidem ſi ac currere in Hippodromo, ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter ſe certant: cùm globi terreſtris dimidium, non mare, ſed mari ſævior Turca hauſerit penè atq; abliguverit. Sunt offenſæ, at quæ aut Reipublicæ erant, Chriſto ſaltem condonandæ. Si populus Romanus potuit exorare Pompejum & Craſſum; ut in gratiam redirent Reipublicæ cauſſa; non permittemus, ſi hoſti ignoſcere hoſti non poſſumus, vindictam Deo? Cretenſes ſeditioſi naturâ, adverſus hoſtem coibant omnes, poſitis tantiſper, quæ finiri non poſſent, odiis atque ſimultatibus. Nos cum Turca conſpiramus: & à Meta, vindictæ privatæ ſtudio, ad carceres, jugum Barbarorum; verè carceres, læti decurrimus. O nos miſeros, licet ovantes! imò toto terrarum orbe, & mari ſimul amiſſo, neſcio, quod ſtudium imaginemur, quod nuſquam, niſi in terra eſt. neſcio, quod præmium nobis promittamus, quod omne à cœlo dependet, & non hoc, ſed legitimo certamine petitur. Hoc mihi videtur, ſi quid aliud Lynceus aliquis viderit; ego, qui cœcutio non refragabor. Mihi profectò ſubſcribit Princeps in Symbolo? Quid enim eſt? Agnoſco. Non aliud, quàm cognoſce errorem tuum, quiſquis es,

tàm alieno à Republ. tua, animo. Quid Dole? Dole aut tuam aut alienam amentiam? Nec aliud eſt: Emenda, quam muta ſtudia & conſilia, in melius. Hæc ſunt, quæ Princeps dicit. An cum noſtra ſententia congruant, aliorum eſto judicium.

XV. HIEROGRAPHIA.

Inſignia Myſtas ſignant. Corona Laurea triumphantes decuit, quod in Parnaſſo uberrimè proveniat, & Apollini ſacra. Ex cujus oraculo, principium libertatis populi Romani, quod Brutus rectè interpretatur, genitrici omnium telluri oſculum dedit: & arrepta occaſione, ex ſtupro Lucretiæ, extorres patria, Tarquinios egit. Boni ominis cauſſa retinuerunt Principes averſi licet à libertate, non in triumpho tantum, ſed & in veſtibulo. Ante fores enim excubaſſe & Cæſarum & Pontificum, auctor eſt Plinius. Quod igitur hîc ſignat inſignia, quæ ſuperliminaria viſuntur, non in ſolis Principum ædibus, nihil eſt inſoliti, aut novi. Lotharinga cinxit peculiari de cauſſa. Nupta enim Bavaro, in connubio conſtantem & perpetuam amorem optat, imò & floridum, vernãtem, ſemper ſui ut laurus ſimilem. Quod votum non tàm Lauro celat; ut Symbolo intonat: cor unum & anima una. Sunt fœminæ omnes, natura loquaciores: ut & viri futiles, ſeneſque ruſticani, ne miremur Principem fœminam, longè aliam à numerò, & extra numerum, in amore, qui per ſe, ut Laurus crepitat, non jactabundam, ſed exultantem. Quod, qui damnat, omnium calculis damnaretur, ſi quid ſancti juris, humàni aut divini eſt. Nõ enim hîc eſt impurus, ſed genuinus amor, ſine quo, unius ætatis foret res humana: aut nos omnes ſpurii, ferarum more geniti, & geniturí ſucceſſores. Ponunt voluptarii in vaga libidine voluptatem: & proponunt incommoda matrimonii. Sed, quæ voluptas, quam pœnitere ſequitur? quæ incommoda, quas moleſtias non levat commoda uxor? & in quibus renaſcimur, nati atque adoleſcentes, tanta ſuavitate Liberi? Uxor moleſtia. Non omnis, & ſi quæ, in poteſtate tua eſt. feræ domantur, leniri & virago poteſt. Si vitium tolli nequit; quid ferri? Quid ſterilis? fœcunda tu virtute, ſi liberi degenerarent; id cave tecta inſtitutione. Quid ſi bonam ſpem mors intercipiat? Moleſtus ipſe es, in exaggerandis moleſtiis matrimonii. Quid, ſi cœlum tuerei? In terris verſamur, non in cœlis. Ergo nobis excedendum è terra? Ineptus, non ſolum moleſtus es. Si ſine illis eſſe poſſemus; quibus carere non poſſumus; neſcio, an eſſe vellemus, ita quas non debemus; volumus, & morbo aut probro contaminamus nos: caſus verò non ſua quemq; uxor expilat, exhaurit, exinanit, cum opibus, tum viribus. Quod ſi uxor etiam, tui prodigalior ſit, tua eſt, licet non probem, nec probam deceat. Ut enim viri eſt coacervare, ita uxoris cuſtodire.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Eadem ſententia non ejuſdem Myſtæ. Dignus enim matre filius, eodem animo eſt, in matrimonio, re eadem. In eodem calice, par turturum, ſub eodem ſigno crucis, ſtatuit & eadem pluvia perfluit, aut iiſdem radiis

luſtrat.

luſtrat. Quem calicem binæ dexteræ conjunctæ ſuſtinent. Eſcribis, ſive adſcribit æternæ concordiæ. Turtures fidos amantes referunt: calix ritu Chriſtiano conveniſſe teſtatur: Crux radiis clara, in omnem fortunæ caſum conſenſiſſe demonſtrat. Ærumnæ enim crux eſt: ſplendor verò, quæ ſub cruce beatas manus conjungere, eſt alibi in fœdus, alibi in amicitiam, alibi in contractum alium; hîc in matrimonii leges coire. Animadvertis ut, quod à matre ſuxit, Princeps Bavarus expreſſit, quod non abſque cauſſa adjicio. Iſocrates enim putat, Principes debere parentibus, non ita in poteſtatem, quæ fortunæ eſt; ut in virtutem, quæ longè ſpectatior, & illam aut dat, aut corroborat, ſuccedere.

XVII. HIEROGRAPHIA.

Quæ hîc Delphinum equitat? Deane? aut mortalis? Nuditas, nec virginem, nec pudicam vult. Exuit enim fœmina cum veſte pudicitiam. Sed ab opprobrio vindicat libra, inſigne præſidis, æqui & boni, Aſtreæ. Nam, ut ſua Magiſtratus habet, quò ſpectatior ſit, inſignia; ita Dii, Deæque apud Poetas. Præripiant inter mortales, alii aliis honores, quæ res noſtras ſæpe quatit: & tandem, ut vereor, multumque equidem vereor, ex cardine excuſſa evellet. Inter Deos, non eſt fraudi, non eſt ſimulationi locus. Quæ itaque Veneres dedecet; decet Aſtream nuditas. Eſt enim Aſtrea, juſtitia: quæ tegi non vult, quod ſub latebris plerumque latet aliquid, ſi non deforme, turpe, obſcœnum; plurimum iniqui, impii: nihil ſinceri, fucati multum boni, parum. Qua de cauſſa Athenienſes, nervos oratoriæ facultatis, ad fallendum comparatæ, Prooemium & Epilogum inciderunt: Lacones nullam partem orationis admiſerunt. Et noſtri nō tam propter barbariem; nemo enim inter ſuos barbarus eſt; quàm propter juſtitiam, Iuriſconſultos Oratoribus ſubrogarunt. Sed hominum malitia, Iuſtitiæ præſidia, ſacroſanctis legibus, ſi tamen hæ ſemper ſunt ſacroſanctæ, Iuſtitiam oppugnat. Ceſſent querelæ. Iuſtitia nuda, fruendi libidinem, habendi cupiditatem, potiundi furorem extinguit, ita; ut nihil ſic adverſentur voluptarii, avari, ambitioſi. Omnes enim hi, latibula ſcelerum, cupiditatum perfugia, & clandeſtinos de honore, quem non merentur; conventus quærunt. Satis operta, quæ ſic defenſa Aſtrea eſt. Nunc alia dubitatio angit de plebe aliquem, id eſt, qui plebejo & agreſti judicio legit Hiſtoriam: Pueros legi, (complures enumerat Plinius) quod adamarunt, & recondidis veluti vagina, cultellis, tergo exceperunt, vexeruntque, quo illi vellent, imò deſiderio mortuos vira defunctorum, nunquam fœminas, & cauſſa in promptu eſt. Omnes, quos de navi perturbavit Bacchus, in Delphinos transfierunt, viri erant, lege Lucianum, ſive igitur pertæſi muliebris conſortii, ſive appetentiores novæ conſuetudinis fœminas non amant, non recipiunt, non vehunt. Quid ergò Aſtream? Quod Dea ſit, Dn. Magiſter. Non eſt verum, ſi dicet Magiſter; quid reſpondebis. Quod æquum eſt tu mentiris. Non intelligis, quæ legis. Fabula eſt, involucrum veritatis. Fingitur Iuſtitia à Poetis Dea, ut vel hoc nomine auctoritatem retineat, apud mortales; & eſt profectò divina, ac norma æquitatis divinæ. Quod autem Delphinum conſcenderit fugientis eſt. Mirum enim, ut greſſum ille acceleret. Quos fugit Dea? ſui contemptores, homines impios & injuſtos.

Quò tendit? Peregrè, ſi quos fortè, his noſtris vitiis impollutos repererit. At Poetæ ſcribunt, jam dudum terris exceſſiſſe & recepiſſe ſe in cœlum, ſi fingere hoc Poetis licuit: nunquam enim à cœlo abſuit, aut quo poſſet cœli, quo moventur ſtate duplici motu? Harmonia eſt, quæ in compagine, etiam inſtar ione cœli. Licet & Principi Bavariæ, vera de Iuſtitia comminiſci. Certum enim eſt, & in viciſſitudine rerum humanarum diligenter obſervatum, quod Siracides ſcribit: Regna de gente, ad gentem transferri, propter Iuſtitiam. Ira, ut fabulosè ſcribit Heſiodus fatigat querimoniis, & ſuppliciis Iovem. Sed audiamus valedicentem nobis: Cognoſce, elige, matura. Quid cognoſcam virgo? Me eſſe incorruptam. Quid eligam? Quod cernis præponderare juſtum injuſto. Quid maturem? ne momentaneo peccato, æterna pœna te obliges. Hæc publicè omnibus: privatim dicta ſingulis puta.

XIIX. HIEROGRAPHIA.

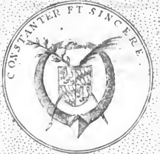
Coram Deo & hominibus, fratrum concordiæ. Magnifica verò vox, & Principum dignitate digna, imò conditioni tàm periculoſæ, quàm optatæ aliis neceſſaria, non vox, ſed quod voce expreſſum eſt. Plures enim loquuntur, quam meditantur concordiam. Qui autem aliud ſentiunt, ac loquuntur, næ ſibi, ipſi malum accerſunt. Nam etiamſi adipiſcantur, quod maximè volunt, ſe alterum necat, qui fratrem aut propinquum, regnandi cauſſa necat: & ſe ipſe, perenni ignominia maculat, ne dicam, horribili exitio implicat. Aut enim non fert impunè tantum ſcelus: aut in poſteros derivatur vindicta. Id Tyranni curant, ſcilicet. Sed curat Deus, violenta igitur morte Romulus perit, qui fratrem occiderat; & Crœſus proavi flagitium luit, qui dominum interemerat, ne quis ſibi licere in alios putet, quod in ſuos etiam natura ſibi videt interdictum. Miraculo igitur in Hiſpania fuit olim trium fratrum in principatu concordia, ut fabulæ tres in unum contraherent, qui tricorpor habitus, & creditus à poſteris eſt, ea potentia, quæ ab Hercule, id eſt, *Deo*, non homine diſſoluta. Et medius fidius, ut diſcordia, omnia labefactat, ita è diverſo, concordia, tenues etiam opes colligit, & facit invictas. Sed Tyrannus, uti dicebat, nec curat pœnam, nec admittit præcepta. Nam & noſtra ætas, fratrum, in eodem regno, diſcordiæ meminit, & defectionis populorum à ſuo Magiſtratu. Et in ipſa Hiſpania, in regno Gothorum, perpetuæ fuerunt laniena Principum, antequam tota Hiſpania, unius ſubiret imperium. Ita eſt. At quo plura ſunt diſcordiæ exempla & mala; eò laudabilior & ſalubrior eſt, quorumcunque eſt, Principum concordia. Noſt i Myſtæ teſtantur Deum: nec quos poterant fallere, homines ſolos, conjunctiſſimorum animorum teſtes producunt. Nequidquam ſua hominibus probare nititur, qui ſe nō poteſt probare Deo. Animorum igitur arcana relinquamus *Deo*, qui falli non poteſt, nec debet; & ſpeculemur nos, quæ concordiæ dedicarunt fratres, ac qua imagine, conſentientem voluntatem nobis declararunt. Primùm habemus inſignia, quæ, quod eadem ſint agnatis, admonent ejuſmodi originis, ſanguinis, & qui hinc merito flueret, mutui amoris. Deinde, quod hæc neceſſitudo fallit plerumque, ad ſcutum adjungunt unam eandemque panopliam. Enſi non Cudo, Galea coronata, cum Conio, in quo Leones, & alia terriculamenta; cancelli. bucula. Inter Galeam & Clypeum, Lorica: aut

 281

ca: aut thorax ferreus, non pectorale tãtùm. Noſtri enim milites non cre-
dunt Statio, nullum eſſe à tergo metum. Sed quid Panoplia una ad unio-
nem animorum? Quod mutua defenſio, ut tritum eſt ſermone hominum,
ſit tutiſſima. Non hercle inopia Principum, qui ferramentorum, & armo-
rum curam inprimis habent; ſed copia amoris eſt. Planè igitur, ut Phorci-
das Poetæ fingunt, uno oculo & dente, plures cùm eſſent, uti; ita germani
iſti fratres, unam Panopliam pingunt. Sed mùnimentum, hîc video, dìcet
aliquis, unum, quemadmodum iſtîc unum oculum: Dentem verò hîc, id
eſt, arma, nullum. Sed ignoſcamus Plaſtæ. Minimè verò, inquam ego. Co-
gnoſcamus potius diverſitatis cauſſam: nulla enim illius culpa; ſed Prin-
cipum ſumma æquitas: quibus propoſitum erat ſeſe mutuò defendere:
decretum offendere neminem. Ita non in ſe tantùm juſti;
ſed nec in ullum injurii ſunt, aut videri
volunt.

Duces et Principes Sacri Rom. Imp.

Ioannes Casimirus Comes Palatinus Rheni. Bauariæ Dux | *Wolfgangus Comes Palatinus Rheni Bauariæ Dux*

Ioannes Georgius Comes Palat. Rheni. Bauar. D. Co. Vellētis. | *Ricardus Comes Palatinus Rheni Bauariæ Dux*

Antonius Dux Lotharingiæ Comes Richemontis etc. | *Gotfridus Bullonensis. Lotharingiæ Dux. Vidémontis Comes.*

XIX. HIEROGRAPHIA.

Caſus mirus Caſimire, ſi cônſtanter & ſincere agimus : in te non inquiro. Nam vulgò conſtantiores ſunt in malo, quàm ſinceri in bono, Jam in malo pertinacia eſt, non conſtantia, ſi ſuis quæque nominibus diſtinguere & norare notis volumus. Et ſinceritas, in malis nec eſt, nec eſſe poteſt. Principum altior mens eſt, eâ te à multitudine ſecerno ideoque in annulo, cujus palàm adamas ; oppoſitum veluti punctum, geminæ dexrræ claudunr, inſignia tua gentilitia, quæ decuſſa forma dividunt palma & laurus, imò, quid velis, video: Vis enim familiæ benè ominari, pace & bello: ac ſimul omnibus patefacere, tuam in educando nepote, aut filio ex fratre, fidem conſtantem, & ſinceram conſtantiam. Benè facis; quanquam enim ampliſſimum teſtimonium ſit rectè & facti & decreti mens ſibi rectè conſcia; intereſt tamen Reipublicæ, ut ad te nihil pertineat laus tua, habere Principes, tantæ fidei, cum principatus eſſet, perfidiæ præmium, verum integrum, & latè reſonans, exemplum. Nec enim in Macedonia Archelaus propinquis: nec in Inſubria, Joan. Galacio patruus pepercir, & Principes, niſi boni, quorum exitus horrent; horum facta avidè conſectantur. Tantò pollentior eſt ſpes præſentis boni, quàm metus abſentis mali, aut ſecuturæ pœnæ. Ita nomini tuo conſulo, ſecundum fata tua; qui meam æquitatem, in gratiam fratris mei, Carolo *Duci* Succiæ, commendaſti, quanquam genuina ſit hæc Hierographiæ tuæ non adulterara, interpretatio. Nam adamas conſtantiam, dextrarum nodus, ſinceritatem, cujusvis judicio ſignificant. Nihil igitur gratiæ tribuo, ſed omnia veritati: &, ut tibi non aſſentior; ita conabar explicare, quod tu ſentires.

XX. HIEROGRAPHIA.

Iuſta, inquit Princeps, Tyrannorum punitio, & juſtè, inquit. Quid enim gravius in eum ſtatui aut dici poteſt? qui, quarum cuſtos & miniſter eſt, leges aut inſtiruta præclara violat? qui, quorum caput eſt, artus ſuos, cives lacerat? qui denique, nulli parcit, in ſe, in ſanguinem, in viſcera ſua audet infanda? Sed plebs hæc ſolet d cere, cujus libertati Tyrannis adverſatur: & Tyrannoctonis præmia ſtatuere, ſtatuas erigere, imò, quos Tyranno aut cæſo aut fugaro ſubrogat. Cæterum, ſi hoc agit plebs, cui, ut agno adverſus lupum, innatum eſt odium, metus, fuga, abominatio Tyrannidis, & dicit non abſque gloria; quanta laus Principis, quæ poteſtatem gravant invidia, execranris, deteſtantisque vitia poreſtatis? Nam Regem novi ego, non ita olim vita functum: apud quem, capitale erat, non ipſi tantùm maled cere; ſed dicere, quid à Tyrannis, & de Tyrannis factum Hiſtoria referret. Certè illius, qui omnia ferè laude digna geſſit, nihil ferè laudabilius, quàm cum de more, daret enſem Præfecto prætorio, hæc ſit effatus: ſi meruero pro me, aut contra me. Ita Myſtæ encomium ex diverſa comparatione reſultat clarius. Sed, quo pacto ſcriptura Myſtica, cum pictura convenit: Hic tu videris. Vides enim luctam *D*raconis cum Elephante. Natura inter hos jecit diſcordiarum ſemina, ut oſtendat, nihil eſſe tam vaſtum corpore, aut validum robore: cui non

aliud

aliud vel corporis agilitate, vel animi ſolertia adverſetur. Hic præter gloriam, & lucrum, ut fit, Draconem ſtimulat, fervens ſcilicet æſtu, frigidiſſimum ſanguinem Elephantis appetit. Hinc ex arboribus, ex ripis, inſidiatur validiori, atque ex improviſo correptum, lethali cingit cauda: & in ipſa nare caput condit, & præcluditque ſpiritum (ſequor Plinium, non ſpecto pictorem.) Draco tantus eſt, ut totum ſanguinem capiat. Hæc aviditas igitur, ipſi draconi etiam perniciem affert, ut alibi quoque aliis immoderatio. Nam Elephas moribundus cadit, & Draconem ebrium obruit, moleque corporis elidit. Atque hinc eſt Græcis Milton, nobis Minium (Galenus & Dioſcorides Cinnabari, neutro genere appellant) vel potius, ipſe ſanguis eliſi Draconis: aut permiſtus utriuſque animalis. Quid hæc picta, ad ſententiam ſcriptam? Plurimùm me hercle; Nam duæ feræ, ſimul cadunt: & quod juſtiſſimum eſt, duo feri homines mutuis vulneribus occidunt. Eteocles in fabulis, & Polynices in hiſtoria, & quidem ex oraculo, Philippus Macedo, victis non diu ſupervicit. Sine oraculo Cæſar non longo tempore ſuperſtes fuit Pompejo. Hoc unum me angit, quod Elephante nihil humanius, nihil mitius, nihil indignius, ut cum Dracone, ne dum Tyranno, comparetur. Quotquot enim de Elephante ſcribunt; ea afferunt, quæ etiam nobis, & Principibus noſtris allatura gloriam forent. Serpentes inter ſe, aut quas alias feras velim commiſſas. Nam nec vaſtitas Elephantem efferat: nec Tyrannum potentia, at impotens ſui animus facit. Elephantem noſtra ætas & Belgium vidit, quem Rex Hiſpaniarum Philippus II. Imp. Maximiliano II. miſit dono.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Quæcunque tamen forma, qui hoc loco & lucet, & fumat; Lychnus eſt, & quidem, ſtabilis, uti videre eſt? ſunt enim & penſiles Lychni, arborum inſtar, ut hæ floribus, illi relucentes lucernis. Candelabra vocant Latini. Etenim labra candelæ ſunt, alveus ſcilicet cum margine, fomenti ignis. Non me fallit lampadem Græcè etiam nominari. Sed & pro face Publius Virgilius uſurpat; & candela non id modò eſt, quod eſt, & dicitur, verùm etiam, quod candeat quævis lucerna planè, ut λύχνος, Græcè παρὰ τὸ λύειν τὸ νύχος. Porro ſi antiquior eſt alveus, an ſcapus, non facilè dixerim. Video Ulyſſem apud Homerum, quaſi detrulla ferrea ligni ſegmenta incendere. Secamenta ejuſmodi ſunt & Homero σχίζαι & fiunt ex ſicca arundine, ſed præcipuè ex picei generis arboribus, cujuſmodi ſunt, tæda larix. Ità ante utrumque videtur aliud fuiſſe, quod igni Veſta conſecrarit. Nam ne deflueret oleum, labro opus: ut clariùs luceret candela vel ſebacea vel cerea, candelabro eſt. Hujus ſuperficiem Ægina ſcapos Tarentum elaboravit, ut Plinius ſcribit. Quorſum hæc tàm altè repetita? Et quædam non omnibus probata fortè? Jamjam intelliges. Cleſippus fullo, à Geganea, gibbere, & aliò fœdus aſpectu candelabrum immenſi pretii, æreum, in quo ſuperaret materiam opus veluti arrham impuri amoris accepit. Ex fumo autem hujus candelabri, in lucem erupit, impotentia libidinis, quam dùm Cleſippus, vult inducere, Geganeæ ſepulchrum nobile conſtruxit, per quod non exſtaret gratitu-

gratitudinis ſuæ)ſed æterna ſuper terras, ut ait Plinius, utriuſque dedecoris, memoria duraret. Hoc, quod legiſſet, vel audiſſet Princeps, caveat: ne quis in flagitio jactet: aut malum malo curet. Nihil enim aliud conſequitur impudens excuſatio, aut imprudens purgatio; quàm, quod fomitem probri, ſeneſcentem tempore; & fumantem modò, ſuſcitet, hominum linguas acuat; & odium contemptum in famiam inflammet. Si in re ipſa nobis convenit, de verbis parum laboro. Sit igitur Lampas, ſi vis, voluit ſtabilem eſſe Myſta; ut meliuſte, velut in ſpeculo contemplere. Quemadmodum enim ſtuppeus ille; vel Xylinus funiculus (ellychnium Plinius vocat) in oleo natat: & niſi emungas ac ſubleves; mergitur, extinguitur, moritur ante diem, haud aliter nobiſcum agitur. Et niſi marceſcentis animi virtutes excitemus, à vitioſitate repurgemus, in corporis voraginem immergimur, & vitam vivimus belluinam, quam fruſtrà celamus. Tempus enim omnia ex ſolitudine, veluti ex caligine eruit, & collocat in luce. Cæterum Ellychnium, ut vox ipſa indicat, non fuit ſemper ex goſſipio, aut qua ſtuppa; ſed ex lychnide: & verbaſco aliiſque tomenſis herbis, ut Matthiolus ariolatur. Eſt autem Lychnis, ut ſcribit Dioſcorides, non igniaria ſolùm; ſed & coronaria, flore albæ violæ ſimili, ſed purpureo. Expeti à virginibus ad corallas ſcribit Matthiolus. Quod quum ſcribit, ſuperiori noſtræ ſententiæ ſubſcribit. Nam, quam volunt impudicitiam floribus tegi nonnullæ veluti fumo; hanc in lucem ponunt irritatæ hominum linguæ, offenſa oculorum. Quid opus eſt verbis? ſemper flamma fumo proxima eſt, ut ait Plautus. Quod tanto applauſu ait, ut in proverbium abierit: ſignificat enim lepida ſimilitudine, malum in tempore evitandum. Non poſſe melius evitari, Eraſmus adjicit; quàm ſi evitetur occaſio.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Quemadmodum fabri fabricando; ita nos tractando Hierographiam, Hierographi ſimus. Taceo de Symbolo, quod jam lippis & tonſoribus notum eſt; ipſum Hieroglypton, ſuo quiſque Marte, enodarit, qui modò in memoriam revocet, quæ hactenus memoriæ mandavimus. Nam Principis inſignia, non jam primùm annulus, cujus pala adamante lucet, ambit. Et antè viſi, intra orbem rami palmæ & lauri. Spem enim concipit de æternitate ſtirpis, quod valdè Principibus familiare eſt, dùm inſignia generis, in inſigni perennitatis collocat. Item, de gloria, cum in pala animum magis, quàm lapillum, indomitum locat. Quin & de victoria, quæ lauro ſignatur: & placabilitate, quæ palmæ eſt, indiciis juſtitiæ. De hac ſpe, ne deſperet poſteritas; Symbolo, veluti aculeo inſtigat: invia virtuti nulla eſt. Habemus æmulos virtutis, invidos poteſtatis. Video, prævideo. Quò plures invidos; eò ſumus ad rem noſtram attentiores. Quò plures æmulos; eò in virtutem incumbamus diligentiùs. Rectè. ſed tu videris nos ad majora impellere. Quod non tantùm juſtæ diligentiæ, ſed & majoris audaciæ fuerit. Ita eſt; ait. At virtuti via, nulla eſt invia. Deo præſertim auſpice & auctore. Macte juſto animo ac ſententia Princeps. Nihil enim videris injuſti vel affectare, vel concupiſcere. Si Deum proponis tibi & poſteris ducem, Nam ſtolida de ſe ſuiſque opinio, multarum ſæpe & gravium ærumnarum origo & cauſſa exiſtet. Nec obſtant, quæ pro te ſtant

exempla

exempla. Etenim non licuit Cæſari Borgiæ, quod Julio Cæſari licuit. Benè precari tuis, per nos etiam tibi licet. Sed quidquid ortum eſt hactenus, occidit. Pelidæ, Æneidæ, occidentque, qui regnant, & reguntur. Nam aut fortuna deſerit virtutem: aut hæc illam; & nihil in caducis, poteſt eſſe ſempiternum. Quod hîc quæris, ſi quæris in cœlo invenies.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Domine vias tuas demonſtra mihi, inquit Myſta: & lucente nocte, Septentrionibus ſcapham, ut vides, ſubjicit, ſine, ut apparet, vectore, gubernatore, remige; medio mari procelloſoque. Quid? quò vult? In primis Symbolum, ſententia ſacra eſt, & ſancti auctoris, nec ad legendum nobis ſcripta tantùm; ſed ad repetendum eodem animo, in eodem diſcrimine relicta. Deinde ſive in terra, ſive in mari verſamur, mille periculis expoſiti ſumus: & pluſquam decumanis jactamur fluctibus. Non opus eſt demonſtratione, in his, quæ cernimus atque experimur. Poſtremò, cùm tàm incerta conſilia noſtra ſint, quàm, de quibus conſilium capimus, eventus multa quidem effugere poſſumus; ſed aliud, quàm Deum, aſylum non habemus. Ex his, quid ſcapha, Princeps, & quò velit. Scapha enim, corpus eſt, quod ſine remige ſine gubernatore, animum hominis, qui ſub viſum non cadit, vehit; & ut illa inter procellas & ſcopulos fluctuat, incertum, quo eventu; ita & homo, qui nihil aliud ferè eſt, quàm corpus (aut animatum dicam?) qui omnia corporis cupediis expendit, & impendit? in variis periculis & erroribus verſatur, ex quibus nulla alia euadendi ratio eſt, quàm veluti ex ſentina, è corporeis voluptatibus, graviùs quam ulla ſentina olentibus, ad unicum ſalutis ſydus, oculos attollere, Filium Dei, Ieſum Chriſtum. Tàm piè ego ex ſententia pia, de Principis ſententia conjicio. Et quid aliud vellet, cùm nulla ſit alia ſalus? aut, quò vellet, cùm nulla alia ſit, ad ſalutem via? ut omnia nobis obtingant, quæ homini mortali poſſunt eſſe in optatis; & homo, ut appellatur, mortalis: ac cætera omnia, quæ nulli tamen mortalium obtigerunt, cum vita finiuntur. Homo autem natura illa digniori & non mortali, nihil mortale, ſed infinitum, quid appetit, & conſectatur. Id, quia in terris non invenit, percunctatur eum, ubi quærat, cujus bonitas infinita, poteſtas æterna, Majeſtas ſumma.

XXIV. HIEROGRAPHIA.

Nulla re animus ſibi malè conſcius, impotens ſui aut levis, & magnarum illicitarumque rerum cupidus, quàm ſucceſſu & eventu, angitur, tabeſcit, ac torquetur. Nam vir conſtans, ſecurus eſt ſui: & vitæ integrum nihil, ut omnia cardine moveantur, perturbare poteſt. Tranſit tamen, ſollicitudo ad homines non extremè perditos. Hinc auguria, auſpicia, ſortes, oracula: & ſi quæ alia ſunt divinationum genera, quæ non tantùm privata curioſitas invenit; verùm etiam publica anxietas recepit. Quod ſi caverent homines, in vita ne peccarent: in conſiliis ne errarent, imò recordarentur conditionis ſuæ, ſuarumque rerum; non anticiparent animo moleſtiam, aut nihil profuturis ſe, macerarent curis. Si

malè

malè feciſti, aut facere deliberaſti; quid ſperas boni? ſi benè, quid metuis mali? Nam ſi votis reſpondet eventus; eſt, quo gaudeas: ſi repugnat; non eſt, quod magnoperè doleas; vacare enim culpa, ut ille ait, magnum eſt ſolatium. Bona verba. Deus ipſe Patres admonebat futuri, magnum beneficium. Sed ſi fuit privilegium; quid vis? Noſtrûm enim eſt leges accipere, non dare. Iam non fuit privilegium, quod ad nos dimanat: ſi benè interpretari poſſumus. Et multa providentiæ divinæ, prudentia humana percipit, ſi ſuo manet loco. Godefridi Bulionæi cauſſa hæc dico, qui oratione Urbani VI. Pontificis Maximi (qui graviter Reges & Principes Lugduni increpuit, quod Palæſtinam ſinerent à Saracenis teneri: & ubi pietas nata eſſet, dominari pietas hoſtes) ad pium & juſtum bellum, excitatus, Dux juſtæ expeditionis fuit, nemine Principum cauſſante longam à domo militiam, nemine privatorum detrectante itineris difficultatem; vincere enim omnibus propoſitum erat, aut in conatis mori. Ex hac conſtantia, ex hoc conſenſu, ex hoc ardore, eadem omnibus ſpes erat; ne miremur Ducem tam claro animo, & inpacato & hoſtico fuiſſe. Acceſſit in obſidione Hieroſolymitana, res non admodum magna, quæ *D*uci videretur, felilitatem & victoriam protendere. Prætervolantes fortè tres apodas arrepto jaculo, trajecit uno eodemque ictu, ſtupentibus miraculo rei commilitonibus, & erat hercle ſtupenda, non defuerunt auſpices, qui certam victoriam gratularentur, non dextero ſolùm, verùm etiam fortunato Duci. Sapientiores, non auſpicio, ſed argumento, cœperunt rem expendere: & de felici jactu jaculi diſputare accuratiùs. Caſune, an certiori conſilio, providentiam vocant, telum ita feliciter cecidiſſet? Atque hinc eſt Symbolum ex Poeta ſumptum: *D*ederitne viam caſusve *D*eusve. Titus Livius pravam religionem appellat, quæ minimis in rebus *D*ei providentiam collocat: cùm refert prudentiſſimum Senatum populi Romani, viro, quem ſano judicio legerant, audito ſoricis morſu, Magiſtratum abrogaſſe. Verùm enim verò, ſi omnia fiunt, ut fieri aliter nihil poteſt, quàm cauſſis antecedentibus; & minima ſuas habent cauſſas, quæ veluti per gradus, ad principem cauſſam aſcendunt, ſine ulla contumelia, imò cum laude, omnia moderantis. An nos benè vertamus; alterius quæſtionis eſt, imò nullius. Conſcii enim ſumus nobis ipſi, noſtræ inſcitiæ & ſuperſtitionis. Pomponatius oſtendit, vertere nobis, quò lubet, licere: non interpretari ſolùm, quod Homo ſub Luna, præſtantiſſimus animantium, ut habet liberum imperium; ita & liberam oſtentorum interpretationem. Certè Epaminondas, cùm ante Leuctricam pugnam, varia eſſent oſtenta, miſſis fauſtis, infauſta proferens, & hæc, inquit, fauſta erunt, ſi vos viri Chaldæi ad tabulam cœli, nos ducunt. Sed ultrà, manum de tabula, inquam: Nam Magiſtra deeſt Deus, cui ſervire, & juſtam cauſſam commendare, ſecuriſſimum eſt de rerum eventu, augurium. Sed peccata fiunt, & quæ Deus non vult: Privatio ſunt, non exſtantia. Hæc quærimus, & ſtudioſius hoc ipſo peccamus. Non enim magis ſenſus, quæ ſuprema cognitio cæterorum animantium eſt, ſentit, quid ſit ratio, qua nos illis præſtamus; quam ratio, quid ſit intellectus ſimplex. Hinc David noſtræ audaciæ occurrens: Iudicia tua, inquit, Domine, abyſſus multa. Et verè in caliginem incidimus; quoties ad inacceſſam illam lucem accedimus. Quemadmodum noctua offendit, ſi quando in diurnam lucem impingit. Qui non neceſſaria, nequidquam

quæcimus, queremur juſtius de noſtra, non dico, ignavia: nunquam enim magis exercita eſt diſciplina militaris; ſed cœcitate, qui videmus Barbaros noſtris cervicibus imminere, ſi ramen videmus, & odio partium cœcutimus. Quod ſi reviviſcerer Godefridus & Succeſſores, cum tot præclaris Heroibus, qui hoſtem barbarum & immanem, per rot locorum intervalla, ultra petebant mare. Et viderent nos mutua diſcordia in mutuam perniciem conſpirare; ac Turcam non minus Barbarum, immanem, ac Mahometanum, recipere intra viſcera Reipublicæ Chriſtianæ, quos gemitus, quæ ſuſpiria, quos ſingultus ederent. Nihil eſt illis beatius: ſed & hoc beatiores ſunt, quod triſti iſto & lamentabili oculorum ſpectaculo careanr. Memor majorum Dux Mercurius accurrit. Quid non concurritis Chriſtiani, & vos memores majorum? Dolore impedior, ne pluribus querar.

XXV. HIE-

Renatus Lotharingiæ Dux. Filius Friderici Comitis Valemontis et.

Margaretha Lotharingiæ Ducissa et

Margaretha Lotharingiæ Ducissa

Carolus Lotharingiæ Dux et Comes Videmontis.

Geberhardus Dux Brunswicensis & Luneburgensis

Fuerunt jam aliquot Principes fœminæ, quibus Pavo in delitiis fuit, alii s atque aliis de cauſſis. Hæc, ut ex Gallico Symbolo, uti audire eſt, quod formæ venuſtati, integritatem fidei, & conſtantiam amoris, erga maritum anteponar. Explicat Pavo caudam, laudatusq; gemmantes expandit colores. Et de induſtria, umbræ quoſdam repercuſſus, cæteris, qui in opaco clarius micant, conchata quærit cauda. Adverſo cæteros Sole, quod ſic fulgentibus radiăt. Gemmis ſuperfuſum aurum diceres, Oppianus majori arte deſcripſit, quàm plaſtes ſcalpſit. Huic tamen, ſive venuſtati, ſive opulētiæ, aut imagini divitis, formoſæ & inclytæ proavis fœminæ; nam & hoc, Junonis dare, creditum, cujus Pavo eſt) pudicitiam in fide maritali anteponit, & non injuriâ anteponit. Quid enim matronæ reliqui? ut illa dicebat, quæ ſtuprum violentum, morte voluntaria punivit, amiſſa pudicitia? Quid verò miſerius, proſtitutaconjuge? ſic myſterium Heroidis interpretor. Nam Pavo aliâs animal ma'evolum; & antequam Pavo, Argus in ſuſpicione pellicatus, ſerviebat Junoni. Quorum hoc Ovidius, illud Plinius docet.

XXVI. HIEROGRAPHIA.

Cum Livia Druſilla pacta eſſet Cæſari Auguſto, aquila ſedenti ſub dio fortè, gallinam conſpicui candoris, in ſinum abjecit integram, quæ roſtro teneret, Laureum ramum, ſuis baccis onuſtum. Res nova, ut erat, viſa; & conſulti aruſpices, qui Gallinam juſſerunt ali: ramum ſeri. Id factum eſt in villa Cæſarum, quæ abs re vocaretur, ut ſcribit Plinius, ad Gallinas, miroque nemus provenit. Unde Cæſar poſtea in triumpho, quem Succeſſores ſecuti ſunt, non modò coronatus eſt, ſed & ramum virentis Lauri, tenuit manu. Et Heroina hîc noſtra, ramum baccis gravem, non ſerit, at ſatum oſtendit. Hoc Druſilla longè felicior, quod ſobolem non laurum propagârit, quam ubertatem ſtirpis ſuæ, cum lautei ſurculi miraculo compa-aat: Et ſe conſolans, inquit: ſi me fata vocant: en generoſa ſoboles. in qua me vivam: quæ me non ſinit mori: cujus præſentia meũ deſiderium, marito leniet. In quam, qui intuebitur, me non magnopere deſiderabit. Hæc enim nos nil vetat ex paucis colligere; quæ pluribus enunciare, genetrici erat turpe. Nam & ſuos ſimia, cum nullis catulos comparandos putat.

XXVII. HIEROGRAPHIA.

De Palma, ſcribunt Theophraſtus, Dioſcorides, Plinius, alii. Quoties jam nobis Hierographi, materiam ſcribendi renovant: Palma, quod ad hanc Hierographiam attinet, victoriæ præmium ſemper Græcis, in celeberrimis iſtis ludis, Olympicis, Pythiis, Nemeis & Iſthmiis. Licet enim peculiaria eſſent victoriæ præmia oleaſter, pinus, pomum, apium; tamen mos idem omnibus fuit, ut ubique locorum, palmam manu geſtarent. Hoc apud Pauſaniam leges: illud ex uno Græco Epigrammate habemus. Palmæ autem is honos habitus eſt, judicio Plutarchi; quod oneri nõ ſuccumbat, at graviter reſiſtat. Unde etiam ad Latinos tranſiit: Palma in medio propoſita eſt. Et hoc mihi palmarium. Hęc relatu non indigna, nec ſcitu injucunda;

jucunda; ſi,ut fit, viſa tantùm palma,recenſeretur. Nunc ad Symbolum planè pertinent.Nam Herois,quæ per coronã duos Palmæ ramos id.eſt,ſe cum marito trajecit, Palmæ inſtar florentes, licet de corona & majorum opibus certemus, & in periculum veniamus aliquando, quo pacto quinquertioni,& cuivis ad gloriam accincto evenire ſolet; tamen non cadimus, quod juſta cuique ſit rerum ſuarum defenſio.

XXVIII. HIEROGRAPHIA.

Nihil hæcà proxima diſcrepat; quàm quod ſublatum diadema: ſubjectum M. prima nominis littera & gentilicium lilium,inter decuſſim formam palmæ atque diadema, in tanta propinquitate loci, & ſimilitudine Hieroglyptici (Symbolum enim idem eſt) nihil addam.

XXIX. HIEROGRAPHIA.

Legere eſt apud Suidam, Crucem eſſe, ſigna duo, ad rectos angulos devincta,ac connexà: & in Serapidis templo, dùm fana Deorum,imperante Theodoſio, ſubruerentur, Hieroglypticas literas inventas eſſe, inter quas figura crucis celebraretur, quam ſalutiferam aſſerebant, qui ſalurem oppugnabant. Tantum tribuebant Ægypti, auctoritati majorum, & ſacrarum litterarum teſtimonio, quod Euſebius,ni fallor, luculentèr ſcribit, Chriſtiani etiam,naſcenda Eccleſia,in æde ſacra colebant crucem. Nam his id objici Tertullianus contra Gentes, teſtatur. Conſtantinus Magnus, laborum in formam crucis auguſtiorem tranſmutavit, ut Prudentius non ſuavirer minus, quàm piè canit. Et antè, ſuppara, faciebant omnia ſigna Romanorum, cruces, quod etiam ex Patribus quidam, reſpondet Paganis. Trajecto enim ligno erant pendula. Ubi crucem non ſolùm in templo colore, aut inſignis inumbrare; verùm & ſub dio efferre, & palmam exercere licuit,quanquam & Conſtantino fulſiſſe de cœlo, memoriæ proditum ſit; crucẽ non ſigna tantùm,ſed & milites,ſua quiſque cruce ſignatus eſt, imò & cruces cœlitus lapſas, in veſtibus hæſiſſe, cognitum eſt,aut comburamus annales; & lucem temporum,Hiſtoriam, tenebris involvamus. Nec antè Urbanus VI. Pontifex Maximus Chriſti gloria,ad pium bellum, Chriſtianos potuit impellere, quàm ſalutiferum ſignum tolleret: & Crucem, velut, ex ærario proferret. Ergo & militum claſſes, variata cruce, diſtinctæ ſunt: & vetitum lege, ne ſculperetur humi crux, ne cujus ſignum eſt, ejus Majeſtas læderetur, ſubjecta ea pedibus,quaſi ad ludibrium,conculcanda. Cœperunt,ut degeneratum à majoribus ſectas, averſari etiam Chriſtianorum quidam, quo ſigno Chriſti & Chriſtiani nominis perpetuum hoſtem, Imperator Iulianus, quem tranſfugam vocanr, fugari in ſuo delirio cognovit. Reſpuunt enim piæ aures: quo reſpondeo Diaboli mancipia,non Sacerdotes,factum purgarinr. Si crucem non averſantur; ſed pictam crucem,cur non & ſcriptã? Nam memoriæ cauſſa,uti pingitur; ita & ſcribitur. Iam pingere latiùs patet: & cum litteratis rudes litterarum, complectitur, quod maxin è idolis, infeſtus, Gregorius Papa, ſolerter obſervavit. Secuta eſt,quam Papa maximè vitabar, Idolomania,inquiunt. Aliquane igitur honoris ſpecies eſt, quæ Chriſto pro

nobis cruci fixo, non debetur? Non n. lapis, aut lignum eſt, cui honos deſertur? Sed qui pictus aut ſculptus intelligitur, quod in pictura notant; id Sebaſt: Francus in ſcriptura, cenſoriè perſtringit. Cum enim libros ſacros haberent omnes in ore & manibus. ac ne effluant, religatos de menſa, compedibus; dixit, jam iſtis volumen hoc Idolum eſt. quam verè aut piè, non diſputo. Nam inſipiens ſapientia eſt, divinis rebus illudere. Iuſtè non poſſum negare his, qui ſubmovère ab oculis hominum, quod homines Chriſtianos maximè in ærumnis erigat: in felicitate ſedet, & quo nihil denique ſalubrius eſt, vel rei vel ſpei noſtræ, commonefaciat, in hac vita lubrica & infelici, vitæ & ſalutis ſempiternæ. Nam ſi abuſus culpatur? quis uſus, amabò, lectionis ſacræ? Quæ profectò ſequi deberet lectionem, dilectio ut apparet, nulla ſequitur; ſed, odium, rixæ, bella. quæ à dilectione Chriſtiana, & cruce Chriſti omninò aliena ſunt. Hæc pro Principe dicta ſunto. ut cum ipſi, tùm ſucceſſoribus, bona cum venia vicinorum, liceat retinere Crucem. qua Chriſt is primus: Conſtantinus Magnus deinde: poſtremò Godefridus Bilioneus ſplendidè triumphavit. Nam Godefridus non poſtremus ex majoribus Myſtæ, ſub ſigno crucis, magnificum egit triumphum; ſed æmulatus gentilem, ex Regibus Luſitaniæ aliquis, uti in Symbolis Regum, meminimus obſervatum.

XXX. HIEROGRAPHIA.

Sylvanus iſte, Sperno invidiam, inquit. & quis, inquam ego; tibi invideat? nudo, egeno, ſeni? Miſeria te tua, invidia liberat ſed quod invidia vox ambigua ſit, & tàm in eum cadat, qui invidet, quam cui invidetur; utamur invidentia, quod M. Cicero dictum cenſet, à nimis videndo fortunam alterius. ut alter alterum intelligat hæc principio ſermonis noſtri, dicere libuit. Qui igitur in te, tuamque fortunam intuetur; quid tibi ò mortalium miſerrime, invideret? Me quidem miſeret tui. Tantum abeſt, ut invideam. Malignitas hominum, invidet beatis, & ſe melioribus natura fortuna, aut induſtria. Quis tibi vir ruſticane? aut quid invideret? ſi tua te nuditas, ruſticitas, ſordes oblectet; fuere iſtis tuis delitijs, tibi per me licet. Ego enim malim mihi invideri, ut cùm Pindaro ſentiam, ſi non loquar; quam mei miſereri homines. An hoc te effert? quod Principis feras inſignia? Næ Ruſticus es Ruſtice. Nam & Aſini ſacra portant, Deorum, non Principum myſteria. Quod qui videt? non invidet, ſi ſanus eſt, at ridet vanitatem. Et quis non rideat homines ad omnia ineptos, cæco judicio fortunæ, à Principibus adamari? omnibus conſilijs adhiberi? cuivis negocio adaptari? Ego certè riſu diſrumperer; niſi riſum cohiberet, metus de Rep. de Principe, de ſalute. quæ ſalva eſſe non poteſt, inſanis hominibus credita. Quid cum Sylvano ſtomachor inſonti? nec horum ruſticorum & agreſtium ſimili? qui nudi virtutibus, operti ſunt opibus & honoribus? Nuditas enim hujus, ſignificat animum ſyncerum Principis Brunſvicenſis: & generis ducum vetuſtatem. Nam ſinceritas tegi non vult: & fama eſt homines quondam, ſola virtute coopertos, in ſylvis vagatos aut ſylvis abditos, vitam egiſſe, quam feliciſſimam ducebant, liberam & inſontem. Ita de Sylvano noſtro opinemur. cui

ut

ut credidit inſignia; ita & mandata dedit, ex corde ſuō, veluti ex ſolitudine: quod enim nemus tam opacum, tectum, ſolitarium? ſententiam enunciandi: ſperno invidiam. Quanquam enim nec Principis viri, nec privati ſit, contemnere, ut M. Cicero indicat, quid homines de ſe ſentiant, ac loquantur: cum nihil ulli pretioſius fama ſit: & nihil Principi periculoſius ſiniſtra de ſe opinione concitata: tamen magni, conſtantis & digni Principe animi eſt, rumuſculos & malignos de ſe hominum ſermones deſpicere, ſi falſi ſunt, tacere, ſi verj. Spreta enim invidia, ut contentioſæ mulieres, conticeſcit. Alcibiades cùm nec eluere, nec negare facta poſſet: inſuetæ magnitudinis canem emit, & ſolutum per urbem vagari ſinit. in quem cùm ab ipſo & linguæ & oculi averſi eſſent, nunciantibus amicis, hoc inquit volebam. Philippus Perſei pater rex Macedoniæ, Heraclidam probris & criminibus oneratum in cuſtodiam conjecit: & omnem à ſe invidiam avertit. Ita publicè & privatim ars, conciliandæ benevolentiæ, aut odij effugiendi, inventa eſt.

Duces & Principes Sacri Romani Imperij

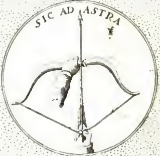
Ernestus Dux Brunswicensis & Luneburgensis

Ioannes Guilhelmus Dux Brunswicensis & Luneburgensis

Ericus Dux Brunswicensis et Luneburgensis

Henricus Dux Brunswicensis et Luneburgensis

Iulius Dux Brunswicensis et Luneburgensis

Quis hic. qui vix ex Ephebis exceſſit? nondum enim vel tenera lanugo, mentum veſtit: Qui ſubjecit pedibus crocodylum? Lacertæ ſimilitudo oſtendit. Et confidens non ignavia: hoc enim cogitare nefas eſt in experimento tantæ virtutis. Ac me hercle, ne feſſus quidem labore: Nihil certè æſtuat diſtricto enſe & objecta parma, vim non modò propulſaturus, ſed & facturus Juſtitiæ cauſſa (Fortitudo enim virtus eſt pugnans pro æquitate, & civium commodis) videtur? Erneſtus Dux Brunſvicenſis, meo judicio: ac Principis ſententia, juſtus. Hoc enim Hieroglyphici Symbolum eſt: Iuſtus enim non derelinquetur. Quis ille juſtus? Chriſtus ſolus. Quem ne capitales quidem inimici, ullius criminis inſimulare in convitio, nec accuſare in judicio, qui omnia auderent, auſi ſunt. Nam affectatio regni nulla erat: Et ſi quæ fuiſſet, non fuiſſet injuſta: Eſt enim Rex cœli & terræ, non jam modò, quod meruerit virtute; ſed quod condiderit providentia, & regnat ſemper prudentia. De templo calumnia erat, & ſi de templo Salomonis, & non corpore ſuo, unico ſacrario æterni numinis dixiſſet; non poterat momento temporis triginta annorum lapides reſtituere? qui orbem ſtatuit ex nihilo, & tot ſæculis conſervat? Non opus eſt verbis in tanta veritate: & eſt opus, in tanta duritate temporum. Me miſerum! in quæ tempora incidimus. Sed vindicat ſe æquitas, ab iniquitate: & erit veritas ſemper ſuperior falſitate. Secundum Chriſtum quis ſit juſtus, non reperio. Nam, ut nævus in pulchro corpore; ſic & inter virtutes germinant vitia: Quæ nec Hiſtorici negare, nec Poetæ diſſimulare poſſunt, in vivis illis, ut Tacitus loquitur, virtutibus. Chriſtus etiam conculcavit caput ſerpentis, ut Vates cecinerant. Tenera quidem palma; ſed non incruenta victoria vicit. Ita ad ſpirituale certamen Hierographiam transferre, ſi libet, licet. Et non tantùm licet, verùm etiam decet. Laudare enim Deum inprimis par eſt. Servato igitur decore, Chriſto; mihi videtur Dux. injuſta belli cauſſa, nullam hoſtis vim reformidaſſe. Imò jam debellaſſe, & ſub pedibus habere preſſum, hoſtem præ cæteris formidabiliorem. Crocodylus profectò infeſtiſſimus natura quadam homini eſt, ut omnes tradunt. Ad duodeviginti cubita excreſcere Plinius ſcribit: Et paullò poſt, ſui immemor, accreſcere, quo ad vivit, utcunque eſt, fera homini infeſta eſt, odium auget, gulæ irritamentum ita appetens eſt humanæ carnis. Et fortè nullo odio; ſed, à cupiditate trahitur: luget enim mortuum. Unde Crocodyli lachrimæ. Bellum quoque inter homines, ut odium accendat, cupiditas fovet. Nec iàm infeſtus eſt homini Crocodylus aut ulla alia fera; ut homo. Hæc ad comparationem. Et quemadmodum nullius hominis tantæ ſunt vires: quas alterius non adæquet vel fortuna, vel virtus; ita etiam fallamenta homo invenit contra morſum Crocodyli. Nec trochilus modò, & ichneumon, parti vices, Crocodylum opprimit. Tantilla, tantum; verùm etiam Delphin, ultus noſtras vices: & noſtri generis Tentyritæ, ſic appellantur homines, ab inſula, quam habent, menſura corporis parva; ſed præſentia animi, in hoc tantùm mira. Terribilis, inquit Plinius, hæc contra fugaces bellua eſt, fugax contra inſequentes. Adverſum ire, hi ſoli audent. Quin etiam flumini, dorſoque, equitantium modo, hærentes, veluti frenum,

num, hiantibus reſupinò capite ad morſum, clavam injiciunt, dextra ac læva, tenentes extrema ejus utrinque in terram agunt captiuos. Imò olfactu homuncionum, ut Pſyllorum, ſerpentes fugantur. Ita nil vult eſſe natura, quod nequeat, vinci. Et naturæ parens, exigua ſæpe manu immenſam edit validiſſimorum hoſtium ſtragem: Ac multis ſeculis tyrannidem conſtituram, momento temporis, eruit à fundamento. Hæc ad pleniorem comparationem. Ut Hierographia Principis, quæ oppidò ingenioſa eſt, pronius intelligatur.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

A belli gloria ſemper benè audiverunt Principes Brunſvicenſes. Sed hæc magno & difficili labore paritur. Mars enim communis eſt: Et alea belli incerta. Quocirca ne aut ipſi terrerentur periculo: Aut ſuorum aliquis, fractus animo cederet vel hoſti, vel neceſſitati, Præconem majorum, Sylvanum cum inſignibus, ex quo veſtem fœcialem non induit, nec legit verbenas mittit, qui, quaſi de roſtris, de hoc tumulo, ſublata voce clamet: Ex ducis gloria. His tribus, quod ajunt, verbis, omnes, contemptis laboribus & periculis, ad audiendum concitari poſſe, Dux putat: ſui enim ſimilem quemque unuſquiſque exiſtimat. Et Duci ſimiles, ſine controverſia inctrantur. Tanta eſt animis magnis inſita laudis cupiditas. Nec olim erant pretioſæ, ſed honoratæ, victrices coronæ. Poetæ fortium virorum Præcones de vili hirco certabant, aut, qui hirco etiam vilior eſt, de populi applauſu: Quid enim vilius judicio multitudinis, in qua pauci ſapiunt, plures dominantur? ubi pretio ducitur virtus; vir non eſt virtute præditus. Commiſcuit veluti torrens quævis abſque diſcrimine, Poetas cum Principibus. Verùm non hos tantùm, quorum ingenia, viribus corporis, aut fortunæ magnæ adæquat penè, gloria quædam ſimilar; ſed & famæ quoddam deſiderium, per omnes officinas pervadit quoque. Ut in libellis de fama conamur enarrare. Nō igitur ſurdis cecinit Sylvanus; ſed animos omnium commovit, & vel famæ, vel gloriæ ſtudio (magnum inter hæc diſcrimen eſt,) accendit. Ut, ſi pluries prodierit in proſcenium, non modò benevolè, ſed & attentè audiendus ſit. Ita evenit ſæpe, ut à quo minimè exſpectes, in eò, digna maximè ſpectatu ſpectes.

XXXIII. HIEROGRAPHIA.

Non eſt hic Corytus, aut Pharetra; ſed Arcus & Sagitta in promptu ſunt, imò in crena hujus, illius nervus. Omiſit Glyptes, alas non uncinum teli: Quæ manus lenter arcus cornua, non eſt, quò quæram: Robuſta enim eſt; ſed, quo collimet (ſcopum enim video, & ſi aerem ferit, ne quidquam ferit) jamjam cum jaculaturus videatur, cujuſcunque tandem manus eſt, lubet obſervare. Me moræ aliquis impatientior, non attendet ad id, quod facit; ſed dicit ſagittarius. Nam licet telum ſit, ut appellatur volatile; vox tamen antevertit. Quod cunctatiorem facit prudentiorem virum in dicendo. Non enim, ut telum, dictum revocari poteſt. Et nos, ſi placet, audiamus. Nondum enim manus dextra laxat nervum. Sic ad aſtra, itur. Ipſi ſuppleverint, qui ſapientes viros antè audiverunt. Ut

fieri

 297

fieri neceſſe eſt, in longiori vitæ periculo. Habet igitur alium ſcopum ſibi propoſitum, quàm egorebar, hoc exiguo indicio: & aerem non ferit; at cœlum petit, non vi; ſed virtute, in quam, niſi omnes animi & corporis vires intenderis: verè aerem feris, & fruſtrà laboras. Militaris & erudita Ducis Erici ſententia. Quàm factis longè accuratius, quàm dictis aut pictis illuſtravit. Hic enim ille eſt, qui labentibus ferè omnibus collegis, fidem Regi Catholico ſervavit. De religione taceo, quam non mutavit.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Magna me tenet admiratio, legentem & videntem iſta. Verè enim ſunt Hierographiæ: & aut oracula Prophetarum, aut ex ore ſequacium miſſa. Tantumne poteſt accepta à majoribus, & retenta, in Deum pietas? Cum Auſtriacis Principibus, in amicitia, tot mutuis beneficiis obligata animorum conſtantia? Miror, & admiror legens, & videns. Henrici animus & major & lucidior. Neutri enim fortunæ ſuccumbens. Imò & in adverſa ſe jactans, qua alii torpent, aut non viriliter ſe gerunt. Exemplo ſit Achilles in nece Patrocli, non, ut Heroem decet ſeſe, quemadmodum Plato reprehêdit, teſtimonio Homeri, gerens. Hæc mediusfid us fortunâ æquiori, ſine gemitu effudit. Viſitavit nos Oriens ex alto. Cujus verba ſunt, nemo ignorat. Nam Sol æternæ Iuſtitiæ Chriſtus eſt aut Lux Solis: Lumen Luminis. Nam ſparſi ab utroque radii. Sanctum Spiritum repræſentat, propter gratiarum abundantiam: & proceſſum ab utroque. Quid ergo Deum mali ſtatuit auctorem? Non cadit tanta impietas, in pietatem tantam. Statuit Deum potentem rerum Dominum. Et ſe non caſtigatum, at ſalutatum exiſtimat, ab eo; qui cum poſſet perdere, ſervarit. Quid ſi ſtatueret pœnæ auctorem? Nihil alieni eſſet, à Majeſtate Dei, quam & juſtam eſſe convenit. Multùm enim malum pœnæ à malo culpæ d ffert. Non eſt malus, qui culpam caſtigat; ſed qui committit. Et injuſta vindicta Dei moderatio elucet. Ni eluceret: omnes homines abirent in antiquum chaos Mihi certè nihil ego poſſum vindicare, præter miſericordiam tuam Domine: quam cont nua nobis, oro atque obſecro, ad nominis tui divini gloriam magis, quàm ſalutem animæ meæ. Cupio enim ſervari me i ſervari omnes meos, tuos, ſervari, in quam, omnes, ut tibi poſthac ſerviam, ſerviant omnes perennitates. Non enim mortui laudabunt te: neque ullus horum, qui ad inferos deſcendunt.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Caduceator non novus adeſt. Quid enim Præconem dicam Principis Brunſvicenſis internu cium? aut fœcialem nuncium pacis? Caduceator Syluanus, non ſy vanus, ſed Lar familiæ Brunſvicenſis: aut ſi mavis, familiaris & tutelaris cliens adeſt. Non inſignia tamen, ſed lumen gerit. An ergo Cynicus? Minimè, qui eſt aulicus; & Diogenes, à quo illi, in caula, non in aula educati, clauſum habebat, ut ille apud Plautum in cornu Vulcanum. Hic de candelibro lucentem candelam. Nec hoc ruſticana impudentia, aut agreſti imprudentia facit. Neſtor Brunſvicenſis (ſic ſanè appellatur Sylvanus, qui jam tot hominum ætates vicit) at

ſumma

ſumma ſapientia & ſingulari cognitione rerum. Nam lux animi, uſu non conſumitur; ut lumen candelæ cereæ, vel ſebaceæ. Eſt quippe virtus, clariſſimum animi jubar, quæ non ſeneſcit, ſed invaleſcit ætate, & uſu. Sed aliter, inquies, loquitur, quam tu ſentis. Audiamus, inquam ego, quid loquatur: Aliis inſerviendo conſumor. *Dictum benè.* Sed in vos, qui in his rebus verſamini, quæ uſu teruntur: cujuſmodi ſunt, omnia fortunæ corporis bona tandem, etiamſi uſus ſit laudabilis, non abſonus à natura. Labor enim fatigat, licet, exerceat aliquamdiu, & tandem affligit corpus. Liberalitas minuit, & poſtremò exhaurit arcam. Vera virtus, quò magis exercetur, eò magis illuſtratur, exemplo ſit contra iſtam prodigalitatem; quod ex arca non promitur, benè de omnibus promerendi ſtudium: & adverſus immanitatem corporis, fortitudo animi. In vos hæc, cùm dicet Princeps Julius; ſecum ipſe gaudet, & exultat, veluti ampliſſimo orbis terræ amphitheatro; rectè factorum conſcientia, quæ meum non eſt, ſed Hiſtorici domeſtici poſteris teſtari.

XXXVI. H*IEROGRAPH*I*A.*

Efferenis & ſaliens equus, utrum ex habenis mordens, neſcio, eandem ſententiam loquitur. Quid facient iſtîc viri? ubi tàm graviter beſtiæ ſentiunt? Non enim dicerer, ſi non ſentirer. Sed, ut dixi, Principis longè alia ſententia eſt. Verè enim de ſe equus, qui ſtrigoſior ſit currendo, & debilior geſtiendo: qui in ardente pugnæ cadit, ut lento igne candela torretur: qui denique in uſu verſatur, & quocunque caſu, aut tempore, quod diuturnum vitæ non eſt. Et, ut eſſet, quæ tandem diuturnitas? ubi aliquod extremum? occidit atque extinguitur.

Dux & Princeps Sacri Imperij
Henricus Julius Postul. Episcopus Halberstadien.
Dux Brunswicensis & Luneburgens.

Henricus Julius P. Episc. Halber.
Dux Brunswicensis & Luneb.

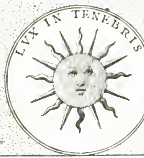
Henricus Dux Brunswicensis
& Luneburgen. Eques Aurei Veller.

Otto Henricus Dux Brunswicensis
& Luneburgensis

Carolus Dux Geldriæ ultimus
Eques Aurei Velleris

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Factum benè ab antiquario Cæſaris, quod ſuum cuique Hierographiæ auctorem & Hierographum ciet. Si modò nomen exſtet, & non tempus edax rerum, hoc quoque abliguririt. Quemadmodum hujus Hierographiæ, non modò Brunſvicenſium, ſed & litteratorum Principem. Henricum Julium. Nam cum ſit inter proverbia: μὴ περὶ λέοντι ἐσχάς inſignem verò gloriam, dicet aliquis, ſi capra vel ſilveſtris, è rupe alicubi capta, vel domeſtica è ſtabulo erepta ſit à Leone? capta autem eſt, in quam hic leo inſilit: ſerpillum enim (ſic hirci barbam appellant) non cerno. Si tantus contemtus eſt cornuum capræ; eſt autem: etenim pueri infantes rident etiam capri cornua, non deſpiciunt Leones modò; nec horrendus profectò morſus: lingit enim non mordet. Unde & aliud proverbium: Sontem vel capra mordeat. De tam vili hoſte nec ſpectanda nec exſpectanda laurea eſt. Quod ſi Capra ſtraviſſet ac cepiſſet Leonem res nova, memorabilis, ſpectabilis fuerit. Nam pollentiores, in manu, ut Leo in ungue, jus habent. Hoc ſi quandò Deus vindicet, ut Sinnacheribbo profligato aut victus à *Deo*, ut fugato Xerxe apparuit; id verò admiratione & honore dignum, homines cenſent. Hæc diceret aliquis, qui neſciret. Principem litteratum eſſe auctorem. Cùm autem conſtet, quis ſit auctor; is figura oculos non terminat; ſed redit ad mentem: & penitius de capra cogitat. Eſt autem, animal natura ſubdolum. Aſtum Principes generoſi, & pectore aperto, ut peſtim averſantur. Quid tùm poſtea? dicet aliquis. Non enim ſatis cauſſæ eſt, in odio ut invitum damnent: vel in gratia, ut indignum honorent. Importunus es ſine me cætera perſequi. Eupolis in comedia, Æges, multas arbores & frutices commemorat, quas Capræ lingendo corrumpant. Jam libero mactabatur, vitis cauſſa. imò Leges in locatione, ex fundo eiici permittunt. Noxium igitur animal eſt, non non modò ſubdolum. Noxæ autem agere ſive cum hoſtibus, ſive cum ſubjectis, Principi, non ſolùm fas; ſed & jus eſt, juris enim cauſſa Princeps eſt. Ita fortè ad ſententiam Principis litterati appropinquamus.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Hic verbis opus non eſt, ſed factis. Ita ſunt omnia aperta, vitanda partim, faciunda partim. Duo ſunt Symbola. Proſopopææ tres. Sub veritate, calumnia & mendacium. in circumferentia: Benefaciendo neminem timemus. Circa veritatem: veritas vincit omnia. quæ mirum dictu, ut inter ſe quadrent. Nam cui perſuaſum eſt, ſecuritatem in benefactis conſiſtere: & eſt profectò animi fiducia, validum præſidium adverſus metum; ne ſimulatione nitatur, & malit videri, quàm eſſe bonus: Veritatis ſimul vis explicanda erat. quæ calumniam eludit, mendacium elidit tempore tamen. Quis levi tempori uſura, aut æterno opprobrio ſe maculet? aut manifeſto opprobrio exponet. Calumnia perſonam diffamat. Mendacium orationem invertit. Voluit Princeps omnia patere, propter utilitaté. Hierographi aliàs latere voluit propter diſciplinam.

XXXIX. HIE-

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Adeſt iterum Sylvanus Brunſvicenſis cum haſta, & ferula ardente. Ecquid molitur? Honeſti aliquid pro patria, uti audire eſt, ex Symbolo. imò quidvis facturus. Hæc enim arma referuntur, & flamma. Ego ejuſmodi virum, amicum quam hoſtem malim. Nam ut ferro, ita & igne graſſaturus videtur. nec laturus, ſed vindicaturus quovis modo injurias patriæ illatas.

XL. HIEROGRAPHIA.

Aliud eſt fortia pati, aliud facere. Proxima Hierographia videbatur, quidvis facturus: hac omnia paſſurus, patriæ cauſſa. O Principem, non prudentem modò, ſed & fortem virum Principis enim Sylvanus arcana efferr. Patientiæ lux eſt, accenſus in læva foculus. Nam Scævola, ſic abs re appellatus, in focum, lævam immiſit, conſtantiæ oſtentandæ gratia, & contemtus tormentorum, In noſtra religione etiam receptum olim fuit, prunas calcare, invocato Deo, ſi falleret. Et Pagani anticiparunt factum, Herculis ni fallor, Sacerdotes. Ita ſuperſtitio propinquà religioni eſt. Et Magi in Ægypto, adæquarunt pænè præſtigias ſuas, miraculis quæ erant divina, Moſis. Iconi fortitudinis: fortior enim eſt patiens, quàm immanis.; adjicit Princeps non minus piam, quàm fortem ſententiam. In manu Dei colloco. Hoc enim ferè Symbolum Germanicum eſt. Etenim, ſi Deo permitteremus omnia; felices nos ter, ut dici ſolet, quaterque. Hic enim ut ſolus poteſt, ita & vult, non ſolùm ab injuriis vindicare; verùm etiam à flagitiis liberare & pœnis eripere. Nunc nos ſumus, qui ſimul accuſamus & damnamus; ſi poſſumus: ſi non poſſumus. ſocios injuſtæ vindictæ quærimus: aut malitioſa juris interpretatione, jus evertere conamur.

XLI. HIEROGRAPHIA.

Guil: Budæus, libros ſacros cothurno Tragico aſſimilat. Nec herclè aliter jam ad omnium opiniones, etiam toto, quod ajunt, cœlo, diſcrepantes, detorquemus; quàm Cothurnus, viri, puelli, pedi induetetur. Cauſſa Symboli hoc dico. Nam pii juxta ac impii, hac ſententia, Lux in tenebris, & poſt tenebras lux, promiſcuè utuntur. Luna eſt, quæ nocturnas tenebras diſcutit, & noctu lucet. Sed ambo, non de luna; ſed veritate religionis, quæ luminibus Animæ multò clariùs relucet; quàm illa, corporis, loquuntur. Hoc autem fit, quod ſua cuique placeat: & multitudini inſanæ verſimilia, ſic appareant vera; ut ſanis vera; videndum igitur eſt, à quo quidque dicatur, & pingatur; ut ſuperiùs monebam. ne fallamur. Nam ut meretrices interdum matronæ faciem mentiuntur; ita viri impii muta pietatis perſona loquuntur piè. Non vereor ut quis hæc de Principe dicta interpretetur. Principem enim norunt omnes. Sua autem fama quemque tueatur. Et me à malignitatis ſuſpicione, in ſcribendo; modeſtia tuetur-

Aquila ſuper globum terreſtrem, Altiora, inquit, peto; ſi cœlum; benè. ſi te majora; vide quid petas. Multi enim quod gravius humeris tollunt, oneri ſuccumbunt. imprudentiores camelis, qui plus non recipiunt, quam cui ſint ferendo. Si non tantùm majora; verùm & ea injuſtè; aut in conſectando cadis, aut in fruendo angetis: & vel te ipſe, vel poſteros tuos, tuis, nihil meritos, pœnis miſere involvis. Ad Carolum poſtremum Geldriæ ducem pertinet oratio: qui patre in carcerem detruſo, uti narrat Cominæus, tyrannidem occupavit, Et Mariæ, quæ Maximiliano I. Imperatori dignius nupſit, nuptias ambivit, Nec ſera fuit paricidij pœna, ut Gygis homicidij. In bello enim cecidit, quod Galli, qui ſe, patre virginis ſuperſtite, non moverant Virgini Mariæ inferebant, dignus qui caderet in carnificina.

Guilhelmus Dux Cliuię I. et Comes Marchię

Ioannes Dux Cliuię II. et Comes Marchię

Ioannes II. Dux Cliuię III. Comes Marchię

Ioannes III Dux Cliuię IIII. Iuliacensis et Montis primus

Adolfus Dux Cliuensis V Iuliacensis et Montis II. etc.

Carolus Fridericus Princeps Cliuensis Iuliacensis et Montis

XLIII. HIEROGRAPHIA.

Centauros fabula eſt compreſſa Nube, quæ Junonem referret, ab Ixione natos eſſe. Hyperphialum,inquam, qui congreſſus cum equabus Magneſis in Pelio monte, genuit centauros. Hiſtoria verò Centauros Ixionis filios cum ſodalibus, dictos fuiſſe; quod ad depellendam externam vim, armis correptis,equos conſcenderint mortalium primi. quos cùm agreſtes eſſent conſpicati, iudicaſſe ſuperiore parte homines, inferiori equos: appellaſſe autem centauros,quod de quibus erat certamen, tauros,& reliquam vim pecoris ante ſe agerent, &, ut fit pungerent, urgerentque ſtimulis. Fuerunt inter eos vitiis & virtute inclyti. Ac ne plures commemorem, Chiron,qui Achillem,non ſolum ad bellum, ſed ad omnem virtutem informavit: & Neſſus militaris luxuriæ, qui Deianiræ Herculis, vim inferre conarus eſt. Brevius rem prolixam enartare non potui. Debui attingere,ne quem agreſtium quoque, jam ſpecies monſtri hic picti deciperet. Non eſt tamen Neſſus, qui puellam vehit: nec herclè Deianira,quæ vehitur; ſed quocunque tandem monſtro Libertas fertur, ut ex Symbolo manifeſtum eſt: læſa libertatis affectus. Unde liquet, libertatem eſſe. à quo autem læſa, non addit. Temporis ratio & loci viciniras, libertatem Belgarum,ab Hiſpanis attentatam,animo ſubjiciunt. Nam Belgæ,à quibus ſemper antè,ut monſtris abhorruerant; ad horum ſocietatem confugerunt odio Hiſpanorum. Ita dum fumum ſervitutis fugimus, in ignem ſæpe incidimus. Nec tam firma eſt libertas, liberarum & fœderatarum civitatum, quam nobis apparet. Nam non longa dies multa novat,& mercenario milite utuntur,quid dicam? quod duci perpetua poteſtate in bello animos addunt: plebem conciliant.& viam complanant ad tyrannidem? quam maximè fugiunt.

XLIV. HIEROGRAPHIA.

Plinio ſæpe utor, & ferè ſolus ad manum eſt. Hìc carere nequeo. Delphin enim ſupra mare apparet, ut ex cauda triſulca apparet, quem velociſſimum omnium animalium Plinius non marinorum modò teſtatur, ocyor volucre,ocyor telo eſt. Huic celeritati, ne cæteris piſcibus exitio eſſet, natura occurrit.ore multo infra roſtrum medio penè, in ventre abdito. Hinc enim fit, ut niſi reſupinus & converſus, non corripiat. quæ res vel imprimis celeritatem belluæ pandit. Ingluvie enim concitus fugientem in vada ima piſcem inſectatur: & cum animam diutius continere nequeat, ut arcu excuſſus, ad reſpirandum evolat. tanta vi atque impetu, ut ſupra vela navium feratur ſæpe eadem contentione. Hoc autem relatu hìc neceſſarium erat, ne quis quæſitam auribus fabulam retur. Nam quod Plinius, ultra vela; hoc Myſta amplificans, ultra nubila inquit irridens aſſentatores, peſtem Principum: qui vitia horum extenuāt,aut promiſcue virtutibus dealbant: aut factum non malè aliquod laudibus ad cœlum vehunt. Sunt quidem facta Principum hoc illuſtriora, quò ipſi ſublimiori ſunt loco; ſed non minus pravè quam rectè facta; imò ſæpe illa, ut intentiores ſumus in aliena vitia, quam virtu-

res,

tes ſæpius emanant: & majori ſanno excipiuntur , quam laudabilia applauſu.

XLV. HIEROGRAPHIA.

Suis coloribus Lilium varii depinxerunt, ut nos ſuo loco obſervavimus. Si tamen ars, naturæ opificium poteſt exprimere. Odorem certè pictura non ſpirat; quem natura ita gratam flori afflat, ne quod miramur minùs lilium mitemur. Hoc tamen lilium, non pictum, ſed factum à natura, ad agri ornamentum: ab hortulano traductum, ad horti delitias: ſi decerpis, flacceſſit: ſi relinquis, marceſſit. & ut hac luce floret; ſic craſtina moritur: & fit, ut Myſta inquit, longè aliud , imò amiſſo colore & odore, omnino nihil. Myſta autem eſt idem, qui prioris Hierographiæ, Dux Cliviæ Joannes II. ut me non pæniteat conjecturæ meæ de Delphino. Quemadmodum enim iſtic ſub Delphino Principes ſtatuit; ita hic ſolerter omnes privatos & principes ſub flore comprehendit. Brevis enim ævi ſumus omnes. & vita noſtra, ſomnii inſtar, imo umbra, ut Pindarus ſentit. v. vit alter altero diutius; Nemo certus vitæ vel momentaneæ. Hanc communem miſeriam deplorò uberiùs in oratione funebri Joannis III. Regis Sueciæ. Quid iterem querelas nihil profuturas? & miſera hæc vita facit, ne nimium illam miſeriam deploremus. Cum igitur moriendum ſit; vivamus mortales, ut aliquando, etiam ſi neſciamus quando morituri.

XLVI. HIEROGRAPHIA.

Phœbus inter Principes ventos lucet: & quaſi frontem corrugat, intuitu tempeſtatis. Aut non eſt Phœbus ſed Chriſtus , qui vitam Hominis, quam tanti redemit, videt, ex alta illa ſpecula, tot tantiſque ſubjectam miſeriis? Solis profectò incommoda, & cœli tempeſtates, nec ſemper ſalubres ſyderum aſpectus perſentiſcimus. O nos miſeros, & niſi miſericordia tua Domine, mitigaret juſtam patris iram; periiſſemus jamdudùm funditus. Sic non impie, ad ſententiam Principis Cliviæ, quaſi in tenebris collimamus. Nec fortaſſè aberramus à ſcopo. Nam & Poëtæ fingunt, Tellurem apud Iovem queri, de Humano genere: nec ſe ferendo eſſe, oneri flagitiorum. Quaſi verò opus foret teſtimonio Poëtarum : cum ſua cuique mens locuples teſtis ſit.

XLVII. HIEROGRAPHIA.

Signum & vexillum diſcreverint priſci, aut vocum promiſcuus fuerit uſus, hic ſcire nihil refert, ex quo à crucis forma deſcitum eſt. Auctoribus Barbaris (acceptum enim morem à majoribus Conſtantinus Magnus illuſtravit magis) vexilla , magis ſunt , quæ non infra crucem haſtæ, ſed ſublato ligno tranſverſo, de haſta dependent. Hoc cognitu neceſſarium, quin & illud, ſi tamen quiſquam ignorat, pediti haſtam, equiti lanceam datam. Nam hic lancea eſt rupta, cum vexillo. quod ſimilius

lius eſt Romano (quadrum enim ferè) quam vexillum haſtæ, latè fuſum, aut circumvolutum, circa haſtam. De Hieroglypto dictum eſt. Audiamus Symbolum: Mali conſilio, aut, ſi mavis: Malo conſilio. Signa non dantur ſignifero, ut pugnet aut pungat haſta ſignata. potius, ut pugnam accendat. Ad ſigna enim tanquam ad Deos ſuos miles reſpicit, & Romanus ſupra Deos colebat. ſive igitur ſuo, ſive alterius conſilio errat Vexillarius, ſi tanta re credita abutatur. Non me latet, rebus profligatis nunc, ut olim, contuſis aut abjectis haſtis. ſigna à ludibrio hoſtium viros fortes vindicare. Neceſſitati non dantur leges. Quis uſus ſignorum ſit, ſignificatum eſt, quanquam Myſta, non tàm ſigniferum, quàm ducem exercitus, Archiſtrategum Græci vocant, feliciores & uberiores in dicendo: (Latini enim niſi felicem ducem, imperatorem ſalutant) admonitum officii velit. Decorum quidem eſt, non tantùm erat, ut T. Livius ait, ipſis concurrere ducibus, vel opima ſpolia: & hercle laus opima: Nam detrectare certamen, non ſolùm cum ignavia, verùm etiam, cum exitio conjunctum eſt quàndoque. Sed diſtincta ſunt ducis & militis munera. In illo conſilium, in hoc fortitudo laudatur. Ac ut milites non rectè fecerint, ſi mandata abnuant, quod ipſis aliter videatur, & ſententiam ſuam conſilio anteponant ducis; ita & dux, ſi in periculum ruat; & non potius videat, ut è periculo, exercitus evadat. Si enim ipſe, pugnæ avidior, in pugna cadat; actum eſt de exercitu, aut de victoria. Capto Rege Franciſco Gallo I. fœda fuit peditum ſtrages, equitum fuga. Cæſo Epaminonda, inutilis illa præclara Thebanis victoria. Ne ſuccenſeamus Philippo Regi Macedoniæ, qui ut Lucianus ſcribit, apud Inferos Alexandrum reprehendit, non minus manu promptum, quàm conſilio bonum, licet in acie non ceciderit: quod vitæ prodigus, & laudis avidus, in mille diſcrimina ſæpe ita meritum, exercitum duxerit, filium patet. Non enim fortuna, imprudentiæ culpam levat.

XLVIII. HIEROGRAPHIA.

Hi Germani Principes, fuiſſe inſigni inter ſe fide & benevolentia videntur. Optant medius fidius, non alio nomine felicitatem. Felicitatem verò eam felicem & ſtabilem ducunt, quæ à Dei bonitate provenit: & ejuſdem numine defenditur. Principes non ſolum genere, ſed & virtute, ut decet eſſe, qui genus & nomen tueri volunt, inſignes; Nam quorum felicitatis origo, aut injuſta, aut levis eſt: nec firma eſt, nec optanda. Quis enim bonus vel regnum cum ſcelere exoptet? aut ad cœlum ferri, ut brevi poſt, ad tartara relabatur? Ne prudens quidem. Nihil profectò violenti impunitum eſt: nihil leve, perpetuum. De ſententia autem Principum ex Hieroglypto quivis divinarit. Quod enim de loco in locum diſtulimus; Amalthea fuit capra, quæ Jovem lactavit, poſtquam Rhea clàm Adraſteæ & Iſdæ dediſſet educandum. ut ſcribit Hermogenes de Phrygia. Hujus alterum cornu, capra in cœlum relata, nutricibus Iuppiter jam adultus dedit, cum hac facultate, ut Xantus, in rebus Ætolicis: ut quicquid eſſet poſſeſſori in optatis,

eo repente cornu redundarèt. Hòc cornu hìc, & fulmine armatum cernis, fabuloſum eſt. quis negat? Sed vero verius eſt, gratitudini & pietati ſua eſſe præmia ampla in terris, ampliora in cœlis. ut veritatis Magiſter aut potius, ipſa veritas Ieſus Chriſtus nos docet. & uſu diſcimus. Nam & malos, non tantùm bonos, tanta Bonitas, conſortes reddit.
Nemo certè eſt, qui Deum fruſtra aliquid poſcit. Etenim ſi non
dat, quod volumus, dat, quod magis expedit: ſi non cito;
cumulat, cum nobis maxime eſt
commodum.

Duces & Principes S. Romani Imperij.
Carolus Fridericus Princeps Juliacens. Cliuens.
& Montis Comes Marchiæ & Rauensburgi

Carolus Fridericus Princeps Iuliacensis.
Cliuensis & Montis Comes Marchiæ Rauensburgi

Joannes Guilhelmus IIII Dux Juliacensis
Cliuensis & Montis Sextus.

Guilhelmus Princeps Vraniæ Comes
de Nassau Eques Aur. Velleris

Aurea virtutis merces, ſudore paranda eſt. inquit Princeps & Poëta bonus. Nam virtuti ſuæ præmium nullum petit. Major eſt animus Principis virtute contenti. Quis enim is eſt, qui bona animi, his compenſari putet, quæ fortunæ appellantur? At alienæ virtuti præmium proponit: & quaſi Agonotheta cives, non tantis animis præditos ad certamen de virtute accendit. Et ſunt ædepol Tyranni, non Principes qui vitia caſtigant, nec remunerantur virtutem. Quocirca de M. Antonio Imperatore accepimus: quanquam exſtirpare mala vellet, ſi poſſet; praviorem fuiſſe tamen, in remuneratione bonorum. Verùm enim verò, virtutis, inquies, naturam exponere debuit potiùs, quam præmia proponere; ſi munerarius, non tantùm eſt poens; ſed & prudens. Nam P. Romanus, cùm cepit mirari aurum; deſiit excolere virtutem. Eſt nonnihil quod dicis. ſed populus ille agrariis legibus, veluti furiis agitatus eſt à Tribunis plebis. Populus erat, inquies. imò fuerit, inquam ego fæx populi, plebs; pars erat tamen civitatis: & Patricii, princeps civitatis pars, fœnore merſam tenuerunt ſæpe civitatem. Ita non ſemper culta eſt; ubi maximè, culta eſt virtus. Nemo gratis, facit, grata. Nec tere vitiatos tempore, ut fit, Romanos. Agros publicos, honores regios, Patricii nullo jure invaſerant: ut longi temporis poſſeſſionem, plebs, licet intempeſtivè, non injuſtè omnino turbaret. Romani tales erant domi, metientes omnia utili; non honeſto. etiamſi non tantùm utile honeſtum, verùm etiam Deos prætenderent: qui auderent in concione plebis dicere: plebem auſpicia non habere. At foris fortes. Fuerint. Una ſpecies virtutis eſt fortitudo: & hac quidem ratione, ſi non injuſta: quis enim fortem unquam prædonem, pitatam? & non verius immanem ac dirum appellat? Quod autem ſui commodi cauſſa pugnarint fortiter, argumento eſt Italia ſubacta: & victis ſociis redacta in ſervitutem: quid enim aliud erat, provinciæ forma? orbis terrarum. Et teſtimonio, non Mithridates ſolus, gravi illa epiſtola, apud Saluſtium; ſed & cives Romani, apud M. Ciceronem in libris de Rep. ut conſtat ex fragmentis. Nam veniendum fatentur ad caſas, quibus hoſpites excepit Rex Evander. Si juſtitiæ ratio habeatur. An ergò imitabimur Romanos? Non, ſi ſapimus, qui legibus vivimus, non exemplis: potiora enim optimo cuique virtutis præcepta ſunt, quàm virorum exempla. Sed ut Romani ſecuri ſunt majores; ita Minores, Romanorum veſtigiis inſiſtunt. Rectè igitur virtuti Princeps ſtatuit præmia; ut honeſtè malint ſubjecti imperio ſuo, quam cupidè, cùm parare, tùm ſervare opes, Nec enim cum perfectis agitur. Laudata olim magis melioribus: quis enim perfectus, in vita hac, omnibus vitiis infecta, & inquinata? quàm probata paucis. Zenonis ſententia eſt: Virtutem ſe ipſa contentam. Ariſtoteles in omnibus, ſui ſimilis & excellens: ad bona animi; corporis bona & fortunæ requirit. Quod nihil præclari, ut velit, poſſit, quem cura valetudinis impedit. & egeſtate multa præclara ingenia contabeſcant. Natura paucis contenta eſt; ſed quæ ſine ingenti labore aut diſcrimine, multi, & vel hoc infelices, non comparant. Iam non paucis contenti; ſed multa, jure an injuria, poſſidentes, admittuntur ad honores. Ac ne queremur noſtri temporis moleſtias;

leſtias; cenſus, non virtus, in florentiſſimo ſtatu Reipub. aperuit Romæ curiam. Hæc pro bono Principe, ſi non benè; benevole dicta ſunto. in quibus ſi prolixior fui (copia rerum, copiam verborum poſcebat) fabula nauſeam levabo, non aggravabo. Non enim relatu modò digna ſed utilis eſt, ne dicam, neceſſaria. & ſi dicam, verè dicam. Picta enim eſt pugna Herculis, cum Dracone, de pomis aureis; unde hauſta ſententia Principis, quæ nos torſit. Quæret enim ſpectatorum aliquis, ſine controverſia; quid hoc certaminis: & qui non ignorat rem totam; rei ſeriem declarari expetet. Eſt igitur inter Herculis decora hoc non poſtremum. quo præter exuvias, draconis, aurea mala reportavit. Erat autem Draco, Typhonis & Echidnæ filius, Ladon nomine ut Appolonius Rhodius ſcribit, quẽ, ne de ſtatione excederet, alebat Heſperidum ſacerdos, ut Virgilius ſcribit Heſperides autem Heſperi Atlantis Germani filiæ fuerunt, Egle, Aretuſa, Hipertuſa, ut plurium opinio, licet Eubulus Atlantis contendat. forte quod hortum aureis pomis, à virginibus conſitum, non ſepimento, ſed montibus circumſepſerit. fore enim Themis cecinerat, qui raptum veniret, Jovis filium. præclaro oraculo, de filio Principis Deorum, Ita opes alliciunt quoſvis, quovis. Etenim extrema ora terræ, ut Dyoniſius de ſitu orbis, tradit, Heſperidum ſedes. Habes fabulam amice lector: & ex fabula colligis, non vulgò homines tantùm, verùm etiam Heröes legere, in victoria, prædam, & ſpolia hoſtium, ut ovum non tàm ovo ſimile; quàm Symbolo Hieroglypton. Sive igitur per aurea mala oves intelligimus, quæ ſolæ erant olim opes: à pecude enim pecunia, ut poſterior dicta eſt. ſive pomum arborem, feracem aureæ frugis: Lucullus enim & Perſicam Malum & Ceraſum in triumphum intulit; in idem res recedit: ſunt enim & hæ divitiæ, parabilioreſque, variè interpretandi eandem fabulam, antiquis eſt eadem vox μῆλον. qua ſignificatur & Pecus & Pomus.

L. *HIEROGRAPHIA.*

Non pulli Aquilini, ſed Principis virtute & ætate Adoleſcentis carmen eſt: Me juvat auſpiciis magnorũo adoleſcere Divũm, licet tacitus pullus, quod non canit, facit. Nam in cranio ſtans, canino forte, militiæ ſuæ præda atque rudimento, in patrem intuetur, nec veretur, quo ille conſiſtit, fulgoris micantis fulgore. Nullum autem felicius auſpicium eſt, patris obſervantia: & ſi virtute inſignis, imitatione. Ex hac comparatione Principis & Aquilæ creſcentis, res obſcura, veluti ſydus, fluentibus tenebris paululùm inclareſcit: Pergam igitur cætera Hieroglypti indagare. Faces accenſæ in medio ſunt, & ut quivis conjecerit: Caſtoris & Pollucis. Nam Pauſanias in Arcadicis ſcribit, creditos eſſe navigantium Deos, quod coörta tempeſtate, digreſſis à Sigæo Argonautis, Orpheus pro ſalute vota conceperit: nec mora, geminas flammas, circa Caſtoris & Pollucis capita fulſiſſe: ſubſidiſſeque vim tempeſtatis. Subjecta ſtella fabulam diſcutit: & mutationem in melius lucet. Sed laurus aliter in horto & Parnaſſo, quàm hic viſitur. Mirum non eſt. Quo enim ducit & flectit ingenioſa manus, ramos & herbas. Hic Laurus in orbem flectitur, id eſt, in coronam: & divaricatur, quod gloria honeſta parta,

per

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conſervatur. Quid nunc adijciam? quod aut ſcitum, aut dictum eſt priùs, Aquilam Jovi ſacram? Laurum Apollini? Caſtorem & Pollucem Jovis filios? Repetendum quidem memoria eſt ſed admonuiſſe ſit ſatis. Nam Princeps magnorum Deorum auſpiciis fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti; ut ex repetitione Symboli, manifeſtum eſt. An ergo Divos cenſet, quos Pagana recepit ſuperſtitio? Bona verba. Domi natam laurū, & cœlitius lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur. Et ſine ulla ſuperſtitione; piè cenſet de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me augit dubitatio, ecquis ſit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad ſydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar(hac animas ille evocat orco Pallentes: alias ſub triſtia Tartara mittit) Mercurius eſt. Nam quod cetera itineraria depoſuit; factum eſt, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri ſolet. Non reſpondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, ſic equos jam ſubduxiſſe: aut pace facta utendos accepiſſe. ſuæ enim cuique Deorum Dearumque thenſæ erant, noſtras Veneres ſejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invideamus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquies, præter aurigam in capſo. Nihil teturbet. Heroes exuerunt, mortalitatem, qua caderent ſub viſum: & ſola refulgent virtute. quæ ſi oculis cerni poſſet, incredibilem ciëret amorem ſui. Quod autem videamus Mercurium, ſit; quod dij poſſit, quidquid velint. Si aperte vis dici, quæ rectè ſentit Myſta. Deus non pictus, non fictus, ſed benedictus in æternum, præ infinita ſua moderatione, aperit miſeris mortalibus cœlum; ſed qui coluere numen ſuum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos ſenſere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas geſſit: non enim ſine cauſſa poſitus ſtellato in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu inprimis varius eſt, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis fatiſcit inſtituta, cum Deo comparatio. Cæterum columba, quæ faſtigio Virgæ inſidet; Caritas eſt ſemper conſpicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Beſtiatij capiendarum, domandarumque belluarum, & regendarum, belluarum rationem quandam tenent, quam ſequantur, Magiſtratus, cui non cum belluis, ſed conſortibus generis res eſt; non inibit rationem capiendi domanti & gubernandi hominis, præſtantiſſimi animantium? Inita jam olim eſt. ut alias relinquam his, qui in Rep. verſantur, aut ſcribunt de Repub. duas invenio principes: Benevolentiam & Metum, de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti. ut ipſe audis & cernis. Nam Symbolum eſt Italicum: Optimum Benevolentia præſidium: Hieroglypton vero; Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

 eſſet

leſtias; cenſus, non virtus, in florentiſſimo ſtatu Reipub. aperuit Romæ curiam. Hæc pro bono Principe, ſi non benè; benevole dicta ſunto. in quibus ſi prolixior fui (copia rerum, copiam verborum poſcebat) fabula nauſeam levabo, non aggravabo. Non enim relatu modò digna ſed utilis eſt, ne dicam, neceſſaria, & ſi dicam, verè dicam. Picta enim eſt pugnâ Herculis, cum Dracone, de pomis aureis; unde hauſta ſententia Principis, quæ nos torſit. Quæret enim ſpectatorum aliquis, ſine controverſia; quid hoc certaminis? & qui non ignorat rem totam; rei ſeriem declarari expetet. Eſt igitur inter Herculis decora hoc non poſtremum. quo præter exuvias, draconis, aurea mala reportavit. Erat autem Draco, Typhonis & Echidnæ filius, Ladon nomine ut Appolonius Rhodius ſcribit, quē, ne de ſtatione excederet, alebat Heſperidum ſacerdos, ut Virgilius ſcribit Heſperides autem Heſperi Atlantis Germani filiæ fuerunt, Egle, Aretuſa, Hipertuſa, ut plurium opinio, licet Eubulus Atlantis contendat. forte quod hortum aureis pomis, à virginibus conſitum, non ſepimento, ſed montibus circumſepſerit. fore enim Themis cecinerat, qui raptum veniret, Jovis filium. præclaro oraculo, de filio Principis Deorum, Ita opes alliciunt quoſvis, quovis. Etenim extrema ora terræ, ut Dyoniſius de ſitu orbis, tradit, Heſperidum ſedes. Habes fabulam amice lector: & ex fabula colligis, non vulgò homines tantùm, verùm etiam Heröes legere, in victoria, prædam, & ſpolia hoſtium, ut ovum non ſit tàm ovo ſimile; quàm Symbolo Hieroglypton. Sive igitur per aurea mala oves intelligimus, quæ ſolæ erant olim opes: à pecude enim pecunia, ut poſterior dicta eſt. ſive pomum arborem, feracem aureæ frugis: Lucullus enim & Perſicam Malum & Ceraſum in triumphum intulit; in idem res recedit: ſunt enim & hæ divitiæ, parabilioreſque, variè interpretandi eandem fabulam, antiquis eſt eadem vox μῆλον. qua ſignificatur & Pecus & Pomus.

L. HIEROGRAPHIA.

Non pulli Aquilini, ſed Principis virtute & ætate Adoleſcentis carmen eſt: Me juvat auſpiciis magnorūo adoleſcere Divûm, licet tacitus pullus, quod non canit, facit. Nam in cranio ſtans, canino forte, militiæ ſuæ præda atque rudimento, in patrem intuetur, nec veretur, quo ille conſiſtit, fulgoris micantis fulgore. Nullum autem felicius auſpicium eſt, patris obſervantia: & ſi virtute inſignis, imitatione. Ex hac comparatione Principis & Aquilæ creſcentis, res obſcura, veluti ſydus, fluentibus tenebris paululùm inclareſcit: Pergam igitur cætera Hieroglypti indagare. Faces accenſæ in medio ſunt, & ut quivis conjecerit: Caſtoris & Pollucis. Nam Pauſanias in Arcadicis ſcribit, creditos eſſe navigantium Deos, quod coörta tempeſtate, digreſſis à Sigæo Argonautis, Orpheus pro ſalute vota conceperit: nec mora, geminas flammas, circa Caſtoris & Pollucis capita fulſiſſe: ſubſidiſſeque vim tempeſtatis. Subjecta ſtella fabulam diſcutit: & mutationem in melius lucet. Sed laurus aliter in horto & Parnaſſo, quàm hic viſitur. Mirum non eſt. Quo enim ducit & flectit ingenioſa manus, ramos & herbas. Hic Laurus in orbem flectitur, id eſt, in coronam: & divaricatur, quod gloria honeſta parta,

per

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conſervatur. Quid nunc adijciam? quod aut ſcitum, aut dictum eſt prius, Aquilam Jovi ſacram? Laurum Apollini? Caſtorem & Polluecem Jovis filios? Repetendum quidem memoria eſt ſed admonuiſſe ſit ſatis. Nam Princeps magnorum Deorum auſpiciis fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti: vt ex repetitione Symboli, manifeſtum eſt. An ergo Divos cenſet, quos Pagana recepit ſuperſtitio? Bona verba. Domi natam laurū, & cœlitus lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur. Et ſine ulla ſuperſtitione; piè cenſet de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me angit dubitatio, ecquis ſit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad ſydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar (hac animas ille evocat orco Pallentes: alias ſub triſtia Tartara mittit) Mercurius eſt. Nam quod cetera itineraria depoſuit; factum eſt, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri ſolet. Non reſpondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, ſic equos jam ſubduxiſſe: aut pace facta utendos accepiſſe. ſuæ enim cuique Deorum Dearumque thenſæ erant, noſtras Veneres ſejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invideamus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquies, præter aurigam in capſo. Nihil te turbet. Heroes exuerunt, mortalitatem, qua caderent ſub viſum: & ſola refulgent virtute. quæ ſi oculis cerni poſſet, incredibilem ciëret amorem ſui. Quod autem videamus Mercurium, fit; quod dij poſſit, quidquid velint. Si aperte vis dici, quæ rectè ſentit Myſta. Deus non pictus, non fictus, ſed benedictus in æternum, præ infinita ſua moderatione, aperit miſeris mortalibus cœlum; ſed qui coluere numen ſuum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos ſenſere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas geſſit: non enim ſine cauſſa poſitus ſtellato in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu inprimis varius eſt, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis ſatiſcit inſtituta, cum Deo comparatio. Cæterum columba, quæ faſtigio Virgæ inſidet; Caritas eſt ſemper conſpicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Beſtiarij capiendarum, domandarumque belluarum, & regendarum, belluarum rationem quandam tenent, quam ſequantur, Magiſtratus, cui non cum belluis, ſed conſortibus generis res eſt; non inibit rationem capiendi domandi & gubernandi hominis, præſtantiſſimi animantium? Inita jam olim eſt, ut alias relinquam his, qui in Rep. verſantur, aut ſcribunt de Repub. duas invenio principes: Benevolentiam & Metum, de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti, ut ipſe audis & cernis. Nam Symbolum eſt Italicum: Optimum Benevolentia præſidium: Hieroglypton vero: Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

 eſſet

leſtias; cenſus, non virtus, in florentiſſimo ſtatu Reipub. aperuit Romæ curiam. Hæc pro bono Principe, ſi non benè; benevole dicta ſunto. in quibus ſi prolixior fui (copia rerum, copiam verborum poſcebat) fabula nauſeam levabo, non aggravabo. Non enim relatu modò digna ſed utilis eſt, ne dicam, neceſſaria, & ſi dicam, verè dicam. Picta enim eſt pugna Herculis, cum Dracone, de pomis aureis; unde hauſta ſententia Principis, quæ nos torſit. Quæret enim ſpectatorum aliquis, ſine controverſia; quid hoc certaminis: & qui non ignorat rem totam; rei ſeriem declarari expetet. Eſt igitur inter Herculis decora hoc non poſtremum. quo præter exuvias, draconis, aurea mala reportavit. Erat autem Draco, Typhonis & Echidnæ filius, Ladon nomine ut Appolonius Rhodius ſcribit. quē, ne deſtatione excederet, alebat Heſperidum ſacerdos, ut Virgilius ſcribit Heſperides autem Heſperi Atlantis Germani filiæ fuerunt, Egle, Aretuſa, Hipertuſa, ut plurium opinio, licet Eubulus Atlantis contendat. forte quod hortum aureis pomis, à virginibus conſitum, non ſepimento, ſed montibus circumſepſerit. fore enim Themis cecinerat, qui raptum veniret, Jovis filium. præclaro oraculo, de filio Principis Deorum, Ita opes allıciunt quoſvis, quovis. Etenim extrema ora terræ, ut Dyoniſius de ſitu orbis, tradit, Heſperidum ſedes. Habes fabulam amice lector: & ex fabula colligis, non vulgò homines tantùm, verùm etiam Heröes legere, in victoria, prædam, & ſpolia hoſtium, ut ovum non ſitta movo ſimile, quàm Symbolo Hieroglypton. Sive igitur per aurea mala oves intelligimus, quæ ſolæ erant olim opes: à pecude enim pecunia, ut poſterior dicta eſt. ſive pomum arborem, feracem aureæ frugis: Lucullus enim & Perſicam Malum & Ceraſum in triumphum intulit; in idem res recedit: ſunt enim & hæ divitiæ, parabilioreſque, variè interpretandi eandem fabulam, antiquis eſt eadem vox μῆλον. qua ſignificatur & Pecus & Pomus.

L. *HIEROGRAPHIA.*

Non pulli Aquilini, ſed Principis virtute & ætate Adoleſcentis carmen eſt: Me juvat auſpiciis magnorũo adoleſcere Divûm, licet tacitus pullus, quod non canit, facit. Nam in cranio ſtans, canino forte, militiæ ſuæ præda atque rudimento, in patrem intuetur, nec veretur, quo ille conſiſtit, fulgoris micantis fulgore. Nullum autem felicius auſpicium eſt, patris obſervantia: & ſi virtute inſignis, imitatione. Ex hac comparatione Principis & Aquilæ creſcentis, res obſcura, veluti ſydus, fluentibus tenebris paululùm inclareſcit: Pergam igitur cætera Hieroglypti indagare. Faces accenſæ in medio ſunt, & ut quivis conjecerit: Caſtoris & Pollucis. Nam Pauſanias in Arcadicis ſcribit, creditos eſſe navigantium Deos, quod coörta tempeſtate, digreſſis à Sigæo Argonautis, Orpheus pro ſalute vota conceperit: nec mora, geminas flammas, circa Caſtoris & Pollucis capita fulſiſſe: ſubſidiſſeque vim tempeſtatis. Subjecta ſtella fabulam diſcutit: & mutationem in melius lucet. Sed laurus aliter in horto & Parnaſſo, quàm hic viſitur. Mirum non eſt. Quo enim ducit & flectit ingenioſa manus, ramos & herbas. Hic Laurus in orbem flectitur, id eſt, in coronam: & divaricatur, quod gloria honeſta parta,

per

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conſervatur. Quid nunc adijciam? quod aut ſcitum, aut dictum eſt prius, Aquilam Jovi ſacram? Laurum Apollini? Caſtorem & Pollucem Jovis filios? Repetendum quidem memoria eſt ſed admonuiſſe ſit ſatis. Nam Princeps magnorum Deorum auſpiciis fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti: vt ex repetitione Symboli, manifeſtum eſt. An ergo Divos cenſer, quos Pagana recepit ſuperſtitio? Bona verba. *Domi natam lauru̅, & cœlitius lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur.* Et ſine ulla ſuperſtitione; piè cenſet de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me angit dubitatio, ecquis ſit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad ſydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar (hac animas ille evocat orco Pallentes: alias ſub triſtia Tartara mittit) Mercurius eſt. Nam quod cetera itineraria depoſuit; factum eſt, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri ſolet. Non reſpondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, ſic equos jam ſubduxiſſe: aut pace facta utendos accepiſſe. ſuæ enim cuique *Deorum* Dearumque thenſæ erant, noſtras Veneres ſejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invideamus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquies, præter aurigam in capſo. Nihil te turbet. Heroes exuerunt, mortalitatem, qua caderent ſub viſum: & ſola refulgent virtute. quæ ſi oculis cerni poſſet, incredibilem ciēret amorem ſui. Quod autem videamus Mercurium, fit; quod dij poſſit, quidquid velint. Si aperte vis diei, quæ rectè ſentit Myſta. Deus non pictus, non fictus, ſed benedictus in æternum, præ infinita ſua moderatione, aperit miſeris mortalibus cœlum; ſed qui coluere numen ſuum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos ſenſere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas geſſit: non enim ſine cauſſa poſitus ſtellato in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu inprimis varius eſt, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis fatiſcit inſtituta, cum Deo comparatio. Cæterum columba, quæ faſtigio Virgæ inſidet; Caritas eſt ſemper conſpicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Beſtiarij capiendarum, domandarumque belluarum, & regendarum, belluarum rationem quandam tenent, quam ſequantur, Magiſtratus, cui non cum belluis, ſed conſortibus generis res eſt; non inibit rationem capiendi domanti & gubernandi hominis, præſtantiſſimi animantium? Inita jam olim eſt. ut alias relinquam his, qui in Rep. verſantur, aut ſcribunt de Repub. duas invenio principes: Benevolentiam & Metum, de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti. ut ipſe audis & cernis. Nam Symbolum eſt Italicum: Optimum Benevolentia præſidium: Hieroglypton vero; Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

leſtias; cenſus, non virtus, in florentiſſimo ſtatu Reipub. aperuit Romæ curiam. Hæc pro bono Principe, ſi non bene; benevole dicta ſunto. in quibus ſi prolixior fui (copia rerum, copiam verborum poſcebat) fabula nauſeam levabo, non aggravabo. Non enim relatu modò digna ſed utilis eſt, ne dicam, neceſſaria. & ſi dicam, verè dicam. Picta enim eſt pugna Herculis, cum Dracone, de pomis aureis; unde hauſta ſententia Principis, quæ nos torſit. Quæret enim ſpectatorum aliquis, ſine controverſia; quid hoc certaminis? & qui non ignorat rem totam; rei ſeriem declarari expetet. Eſt igitur inter Herculis decora hoc non poſtremum. quo præter exuvias, draconis, aurea mala reportavit. Erat autem Draco, Typhonis & Echidnæ filius, Ladon nomine ut Appolonius Rhodius ſcribit. quē, ne de ſtatione excederet, alebat Heſperidum ſacerdos, ut Virgilius ſcribit Heſperides autem Heſperi Atlantis Germani filiæ fuerunt, Egle, Aretuſa, Hipertuſa, ut plurium opinio, licet Eubulus Atlantis contendat. forte quod hortum aureis pomis, à virginibus conſitum, non ſepimento, ſed montibus circumſepſerit. fore enim Themis cecinerat, qui raptum veniret, Jovis filium. præclaro oraculo, de filio Principis Deorum, Ita opes alliciunt quoſvis, quovis. Etenim extrema ora terræ, ut Dyoniſius de ſitu orbis, tradit, Heſperidum ſedes. Habes fabulam amice lector: & ex fabula colligis, non vulgò homines tantùm, verùm etiam Heröes legere, in victoria, prædam, & ſpolia hoſtium, ut ovum non ſit tàm ovo ſimile; quàm Symbolo Hieroglypton. Sive igitur per aurea mala oves intelligimus, quæ ſolæ erant olim opes: à pecude enim pecunia, ut poſterior dicta eſt. ſive pomum arborem, feracem aureæ frugis: Lucullus enim & Perſicam Malum & Ceraſum in triumphum intulit; in idem res recedit: ſunt enim & hæ divitiæ, parabilioreſque, variè interpretandi eandem fabulam, antiquis eſt eadem vox μῆλον. qua ſignificatur & Pecus & Pomus.

L. HIEROGRAPHIA.

Non pulli Aquilini, ſed Principis virtute & ætate Adoleſcentis carmen eſt: Me juvat auſpiciis magnorū adoleſcere Divûm, licet tacitus pullus, quod non canit, facit. Nam in cranio ſtans, canino forte, militiæ ſuæ præda atque rudimento, in patrem intuetur, nec veretur, quo ille conſiſtit, fulgoris micantis fulgore. Nullum autem felicius auſpicium eſt, patris obſervantia: & ſi virtute inſignis, imitatione. Ex hac comparatione Principis & Aquilæ creſcentis, res obſcura, veluti ſydus, fluentibus tenebris paululùm inclareſcit: Pergam igitur cætera Hieroglypti indagare. Faces accenſæ in medio ſunt, & ut quivis conjecerit: Caſtoris & Pollucis. Nam Pauſanias in Arcadicis ſcribit, creditos eſſe navigantium Deos, quod coörta tempeſtate, digreſſis à Sigæo Argonautis, Orpheus pro ſalute vota conceperit: nec mora, geminas flammas, circa Caſtoris & Pollucis capita fulſiſſe: ſubſidiſſeque vim tempeſtatis. Subjecta ſtella fabulam diſcutit: & mutationem in melius lucet. Sed laurus aliter in horto & Parnaſſo, quàm hic viſitur. Mirum non eſt. Quo enim ducit & flectit ingenioſa manus, ramos & herbas. Hic Laurus in orbem flectitur, id eſt, in coronam: & divaricatur, quod gloria honeſta parta,

per

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conſervatur. Quid nunc adijciam? quod aut ſcitum, aut dictum eſt prius, Aquilam Jovi ſacram? Laurum Apollini? Caſtorem & Pollucem Jovis filios? Repetendum quidem memoria eſt ſed admonuiſſe ſit ſatis. Nam Princeps magnorum Deorum auſpiciis fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti; vt ex repetitione Symboli, manifeſtum eſt. An ergo Divos cenſet, quos Pagana recepit ſuperſtitio? Bona verba. Domi natam laurū, & cœlitius lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur. Et ſine ulla ſuperſtitione; piè cenſet de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me angit dubitatio, ecquis ſit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad ſydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar (hac animas ille evocat orco Pallentes: alias ſub triſtia Tartara mitit) Mercurius eſt. Nam quod cetera itineraria depoſuit; factum eſt, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri ſolet. Non reſpondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, ſic equos jam ſubduxiſſe: aut pace facta utendos accepiſſe. ſua enim cuique Deorum Dearumque thenſæ erant, noſtras Veneres ſejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invideamus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquies, præter aurigam in capſo. Nihil te turbet. Heroes exuerunt, mortalitatem, qua caderent ſub viſum: & ſola refulgent virtute. quæ ſi oculis cerni poſſet, incredibilem cieret amorem ſui. Quod autem videamus Mercurium, ſit; quod dij poſſint, quidquid velint. Si aperte vis dici, quæ rectè ſentit Myſta. Deus non pictus, non fictus, ſed benedictus in æternum, præ infinita ſua moderatione, aperit miſeris mortalibus cœlum; ſed qui coluere numen ſuum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos ſenſere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas geſſit: non enim ſine cauſſa poſitus ſtellato in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu inprimis varius eſt, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis ſatiſcit inſtituta, cum Deo comparatio. Cæterum columba, quæ faſtigio Virgæ inſidet; Caritas eſt ſemper conſpicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Beſtiatij capiendarum, domandarumque belluarum, & regendarum, belluarum rationem quandam tenent, quam ſequantur, Magiſtratus, cui non cum belluis, ſed conſortibus generis res eſt; non inibit rationem capiendi domandi & gubernandi hominis, præſtantiſſimi animantium? Inita jam olim eſt. ut alias relinquam his, qui in Rep. verſantur, aut ſcribunt de Repub. duas invenio principes: Benevolentiam & Metum, de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti. ut ipſe audis & cernis. Nam Symbolum eſt Italicum: Optimum Benevolentia præſidium: Hieroglypton vero; Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

Duces & Principes S. Romani Imperij.
Carolus Fridericus Princeps Juliacensis Cliuens.
& Montis Comes Marchę & Rauensburgi

Carolus Fridericus Princeps Iuliacensis,
Cliuensis & Montis Comes Marchię Rauensburgi

Joannes Guilhelmus IIII Dux Juliacensis
Cliuensis & Montis Sextus.

Guilhelmus Princeps Vranię Comes
de Nassau. Eques Aur: Velleris

Aurea virtutis merces, ſudore paranda eſt. inquit Princeps & Poëta bonus. Nam virtuti ſuæ præmium nullum petit. Major eſt animus Principis virtute contenti. Quis enim is eſt, qui bona animi, his compenſari putet, quæ fortunæ appellantur? At alienæ virtuti præmium proponit: & quaſi Agonotheta cives, non tantis animis præditos ad certamen de virtute accendit. Et ſunt ædepol Tyranni, non Principes qui vitia caſtigant, nec remunerantur virtutem. Quocirca de M. Antonio Imperatore accepimus: quanquam exſtirpare mala vellet, ſi poſſet; praviorem fuiſſe tamen, in remuneratione bonorum. Verùm enim verò, virtutis, inquies, naturam exponere debuit potiùs, quam præmia proponere; ſi munerarius, non tantùm eſt poens; ſed & prudens. Nam P. Romanus, cùm cepit mirari aurum; deſiit excolere virtutem. Eſt nonnihihil quod dicis, ſed populus ille agrariis legibus, veluti furiis agitatus eſt à Tribunis plebis. Populus erat, inquies. imò fuerit, inquam ego fæx populi, plebs; pars erat tamen civitatis: & Patricii, princeps civitatis pars, fœnore merſam renuerunt ſæpe civitatem. Ita non ſemper culta eſt; ubi maximè, culta eſt virtus. Nemo gratis, facit, grata. Nec rere vitiatos tempore, ut fit, Romanos. Agros publicos, honores regios, Patricii nullo jure invaſerant: ut longi temporis poſſeſſionem, plebs, licet intempeſtivè, non injuſtè omnino turbaret. Romani tales erant domi, merientes omnia utili; non honeſto. etiamſi non tantùm utile honeſtum, verùm etiam Deos prætenderent: qui auderent in concione plebis dicere: plebem auſpicia non habere. At foris fortes. Fuerint. Una ſpecies virtutis eſt fortitudo: & hac quidem ratione, ſi non injuſta: quis enim fortem unquam prædonem, piratam? & non verius immanem ac dirum appellat? Quòd autem ſui commodi cauſſa pugnarint fortiter, argumento eſt Italia ſubacta: & victis ſociis redacta in ſervitutem: quid enim aliud erat, provinciæ forma? orbis terrarum. Et teſtimonio, non Mithridates ſolus, gravi illa epiſtola, apud Saluſtium; ſed & cives Romani, apud M. Ciceronem in libris de Rep. ut conſtat ex fragmentis. Nam veniendum fatentur ad caſas, quibus hoſpites exepit Rex Evander. Si juſtitiæ ratio habeatur. An ergò imitabimur Romanos? Non, ſi ſapimus, qui legibus vivimus, non exemplis: potiora enim optimo cuique virtutis præcepta ſunt, quàm virorum exempla. Sed ut Romani ſecuti ſunt majores; ita Minores, Romanorum veſtigiis inſiſtunt. Rectè igitur virtuti Princeps ſtatuit præmia; ut honeſtè malint ſubjecti imperio ſuo, quam cupidè, cùm parare, tùm ſervare opes. Nec enim cum perfectis agitur. Laudata olim magis melioribus: quis enim perfectus, in vita hac, omnibus vitiis infecta, & inquinata? quàm probata paucis. Zenonis ſententia eſt: Virtutem ſe ipſa contentam. Ariſtoteles in omnibus, ſui ſimilis & excellens: ad bona animi; corporis bona & fortunæ requirit. Quod nihil præclari, ut velit, poſſit, quem cura valetudinis impedit. & egeſtate multa præclara ingenia contabeſcant. Natura paucis contenta eſt; ſed quæ ſine ingenti labore aut diſcrimine, multi, & vel hoc infelices, non comparant. Iam non paucis contenti; ſed multa, jure an injuria, poſſidentes, admittuntur ad honores. Ac ne queremur noſtri temporis moleſtias;

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conſervatur. Quid nunc adijciam? quod aut ſcitum, aut dictum eſt priùs, Aquilam Jovi ſacram? Laurum Apollini? Caſtorem & Pollucem Jovis filios? Repetendum quidem memoria eſt ſed admonuiſſe ſit ſatis. Nam Princeps magnorum Deorum auſpiciis fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti: vt ex repetitione Symboli, manifeſtum eſt. An ergo Divos cenſet, quos Pagana recepit ſuperſtitio? Bona verba. Domi natam laurũ, & cœlitius lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur. Et ſine ulla ſuperſtitione; piè cenſet de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me angit dubitatio, ecquis ſit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad ſydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar (hac animas ille evocat orco Pallentes: alias ſub triſtia Tartara mittit) Mercurius eſt. Nam quod cetera itineraria depoſuit; factum eſt, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri ſolet. Non reſpondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, ſic equos jam ſubduxiſſe: aut pace facta utendos accepiſſe. ſuæ enim cuique Deorum Dearumque thenſæ erant, noſtras Veneres ſejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invideamus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquies, præter aurigam in capſo. Nihil te turbet. Heroes exuerunt, mortalitatem, qua caderent ſub viſum: & ſola refulgent virtute. quæ ſi oculis cerni poſſet, incredibilem ciëret amorem ſui. Quod autem videamus Mercurium, fit; quod dij poſſit, quidquid velint. Si aperte vis dici, quæ rectè ſentit Myſta. Deus non pictus, non fictus, ſed benedictus in æternum, præ infinita ſua moderatione, aperit miſeris mortalibus cœlum; ſed qui coluere numen ſuum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos ſenſere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas geſſit: non enim ſine cauſſa poſitus ſtellaro in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu inprimis varius eſt, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis fatiſcit inſtituta, cum Deo comparatio. Cæterum columba, quæ faſtigio Virgæ inſidet; Caritas eſt ſemper conſpicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Beſtiarij capiendarum, domandarumque belluarum, & regendarum, belluarum rationem quandam tenent, quam ſequantur, Magiſtratus, cui non cum belluis, ſed conſortibus generis res eſt; non inibit rationem capiendi domanti & gubernandi hominis, præſtantiſſimi animantium? Inita jam olim eſt. ut alias relinquam his, qui in Rep. verſantur, aut ſcribunt de Repub. duas invenio principes: Benevolentiam & Metum, de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti. ut ipſe audis & cernis. Nam Symbolum eſt Italicum: Optimum Benevolentia præſidium: Hieroglypton vero; Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

eſſet ſatis ad rei declarationem: Hic murus aheneus eſto; tàm doctè quàm prudenter adijcit. Etenim vix ac ne vix quidem Magiſtratui perſuadetur, tutiorem eſſe benevolentiam metu licet exempla exſtent: & difficulter, ut ratio convincit, unus omnium poſſit obſiſtere inſidijs. quod non diffitetur. Hinc enim cuſtodes corporis; ſed hi ipſi in dominum ſæpe conſpirant: caſtella; ſed quæ manu hominum conſtructa, homines manu deſtruunt: præſidia; ſed quæ prodant hoſti. Metu ſi Tyrannis conſiſtit, ſit Divum inclementia: nihil enim adverſatur ita hominum naturæ, qui duci, non trahi volunt. Et Europæi quidvis ferre malunt, quam inviti jugum. ut ſatis mirari nequeam, viros fortes, & natura liberos non ire concordes, adverſus tyrannidem Turcarum ſub paterno imperio Imp. Rodolphi II. &c.

LIII. HIEROGRAPHIA.

Cor diademate inſigne ſub S ſpiritu, Principem teſtatur: & ipſe agnoſcit, ſe, per dominum Cordis, eſſe ac verſari in manu ac poteſtate Dei. Egregia ac regia ſententia. Enim vero, ſi, ea mens eſſet Principibus ubique omnibus; næ multo æquiores, eſſent multi, in Principatu, quem precario obtinent, à rerum domino Deo. Nam ſi non hominum intuitus flecteret à rigore ad manſuetudinem; raperet ab affectione ad rationem, reſpectus Dei. Senſere cum Principe, Philoſophi: qui cupiditatem ſubijciunt rationi. Nec nos diſſentimus, qui in libris de optima forma Reipub. rationem ſubmittimus Deo.

LIV. HIEROGRAPHIA.

Audaces fortuna juvat, Princeps Orangiæ, inquit. Quis? qui Imp. Caroli V. à quo ſummis affectus beneficiis, filio Philippo II. Regi Catholico, telam in Gallia Belgica exorſus eſt, quam nec ipſa Penelope retexerit, cauſſas alienati animi alius referat. Noſtrum eſt examinare Symbolum: fuit enim audacis animi adverſus tantum Regem, bellum ſuſcipere. quid dicam gerere? continuare? & debilitare magis, quam ſimul omnes Chriſtiani & Barbari, Reges ac populi? Noverat Belgarum vires, quam deſiderabat in bellis, majorem virtutem, videbat uſu diſci, & ut cæteras artes, exercitio. Hoc animaſſe Principem, argumento eſt Populus in media poſita, qua Hercules, præripiens animo victoriam, caput cinxit, antequam ad Inferos, non leve certamen, præclaram arenam deſcenderet. Et per arborem, intelligit Multitudinem, qui Populus etiam dicitur, accentu modo ab arbore differens, nec omnem, ſed aquaticam. Cæteros enim Belgas, videbat conſtantiores & fideliores Regi. Miſſo igitur continenti inſulas & peninſulam Hollandiam felicius tentavit. Inter aquaticas vero arbores Plinius numerat Populum: & Poëtæ non diſſentiunt, qui ad Eridani ripam, ſorores Phaëtontis converſas eſſe, lacrymantes in Populos ingenioſe fingunt. Eſt etiam Lentitia Platano, ſicut & Alno, ſed madida. & ideo ſcutis faciundis: plaga enim contrahit ſeſe protinus claudit que ſuum vulnus & ob id contumacius, tranſmittit telum. Sed nec arbor inſignem, nec ſcutum ex arbore, ſed Populos Zelandiæ & Hollandiæ pollens opibus, audacem Principem fecit. Et ſub hôc ſcuto plus multò fecit; quam ſperare unquam ſit auſus.

LV. HIE-

Sacri Romani Imperij Principes

Mauritius Princeps Vranię. Comes de Nassau.

Wilhelmus Princeps Vranię. Comes de Nassau.

Renatus de Schalon Princeps Vranię Eques Aurei Velleris

Philippus de Croy Dux de Arscoth Eques Aurei Velleris

Antonius Marchio Bergie Eques Aurei Velleris

Hugo de Melun Vice Comes de Gualz Eques Aurei Velleris

LV. HIEROGRAPHIA.

Sive Herculis id duellum eſt, cum Acheloo: ſive pugilis cum tauro lucta (nam Hercules cornu, quo comprehenderat rivalem, fregit): & Theſſalorum inventum eſt, cornu intorta cervice, tauros necare) Comus Mauritius ingenioſè magis quàm viribus, in Hiſpanos inſurgit: & cornibus, id eſt opibus ereptis, nunc claſſe, nunc tributo, ſternit, lentoque bello, ducit pæne ad tabem. Hoc non ego, ſed ipſe tacitè dicit. Contumelia cladem exaſperans. Ut vel ex ipſius pugilis habitu videas: vel ex mugitu bovis audias.

LVI. HIEROGRAPHIA.

Duo funalia per coronam lauream trajecta, funebria ſunt in Patris Wilhelmi Principis Orangiæ exequijs accenſa. licet non ignorem, funera, cum ſcirporum luminibus, efferri olim ſolita: ſunt enim humum verſa. Et licet, ad faces referri poſſit: Extinxiſſe nefas; de Patre filius queritur, violenta morte mortuo. Sequanus fuit, qui Principem ſclopero trajecit. Regis Hiſpaniarum juſſu volunt. forte quod, ut (Julius Cæſar, At rebati illi patriæ, quàm ſui amantiori, Sicarium ſubmiſerit. Proſcriptum & læſæ Majeſtatis damnatum conſtat. Ego dubia non affirmo.

LVII. HIEROGRAPHIA.

Claudiam Vilhelmo huic, Carolus V. Imp. Comiti Naſſovio, deſpondet cum Principatu Orangiæ. Principum verò Orangiæ poſtremi, ille in Italia, hic in Gallia occidit, uterque inſigni fide erga Carolum Imperatorem. Horum alter, quanquam utrique hoc honoris, familiarium aliquis, tribuere ut potuit, tribuit. quod Hierographia tibi demonſtrat. Ecquid; Non vides ex rupe canem, in ſubjectum focum, moliti ſaltum? Audiam, quid non latret, ſed dicat (Principis enim Orangiæ Renari vox eſt) Hoc quoque feciſſem, ſi mihi vita foret. Quid tandem bone Princeps. Quod canis fidus heri aſſecla. Mori maluiſſem præcipitio, incendio, & quovis mortis genere? quam à Domino meo deficere.

LVIII. HIEROGRAPHIA.

Qui hujus viduam duxit (erat Lotharinga) Dux Arſchotus, de hac fortaſſis conjuge loquitur: Iugalis fides. certè de ſua loquitur, ut ex orthographia Baſilicæ ſuæ, non jacentis, ut in ignographia, ſed erectæ apparet. Ad pietates in parentes, quan[illegible]motem conjugis, Ciconia, quam in nido conſpicis ſupra Vaporarium ſpectat.

LIX. HIEROGRAPHIA.

Toties nobis eadem redeunt; ut faſtidiat magis oculus videre, quàm auris

 315

auris audirc. Grus eſt,jam uſu familiatis. Nec hoc in auditum, quod videmus lapide ſublato, caverc ſomnum. Vanum tamcn Hieroglypron non eſt. ſunt cnim quæ ſæpius iterari debeant: & ejus nos decet periculum facere: cujus cxperimentum aliis non infœliciter ecſſir, ar ſervavit pereuntem ſine periculo. Ejuſmodi hoc eſt. Nihil cnim aliud eſt, quam admonitio diligentiæ. quam faſtidirc nemo debcr, quod alijs attulit ſalurem, vel quam rem aliam pcrimus. Hoc autcm velle Marchionem Bcrgij ex Symbolo manifeſtum fir: ſic ſpcrarc licct ſalutem nobis, tibi quictem & fincm belli, Rex: ſi ut Grus, ad rem artcndcris. Si tamcn hæc oratio ad Rcgem &non ad gubcrnatorcm pcrtinct.

LX. HIEROGRAPHIA.

In ſpe, inquir Vicecomes Gandenſis, & ſilentio, fortitudo mca: & ſimul ſubijcit navim roſtraram. Nec dubium eſt, quin ubi te ventis & mari, duabus rebus incerriſſimis, ubi nihil niſi ponrus & aër in conſpectu ſunt, expoſueris; quin ſublaro conſilio, omnia ſinr in ſpe, & voris pro fclici rcditu nuncupatis Deo. nec non in ſilenrio & quicrc, ne remigum officia, ſociorum navalium muncra, aur gubernaroris mandata rurbes, aut impedias. Hoc igirur cerrum eſt. & forte non incertum, Myſtam commendaſſe Rempub: Belgicam Dco in tanta ac ram diuturna tempeſtate: proximum quod erar publicæ non ar privatæ saluris, nc qucm offendcrct, cum non poſſet parriam defendcre, linguæ ſilcnrium imperaſſe, Promprum enim eſt, in publico malo, privarum publico nihil profuturum accerſerc. Ita Reipublicæ cùm nihil videret conſilio poſſc adjuvari, ferente omnia furore & caſu, piè ac ſibi prudcnter conſuluir. jmitentur, qui pari in diſcrimine verſantur.

LXI. HIE-

Cristophorus Marchio Badensis etc.

Eduard Fortunatus Marchio Badensis

Guilhelmus Princeps & Comes in Henneberg:

Christianus Princeps Anhaltinus. Comes in Waldrse

Philippus Flachus de Swarzburg Eques ordinis S. Jo: Hiros: & p Germaniæ Magis.

Philippus a Riedesel de Lamberg. Eques ord: S Io. Hierosol. & p Germa: Magis

LXI. HIEROGRAPHIA.

Tempeſtati parendum inquit Marchio Badenſis. Maſcula vox. & ſi non ſine mente, digna Principe. Multa enim ut tempeſtas, eveniunt publicè & privatim: quibus repugnaris nequidquam, ceſſeris non incommodè. Exhibet in palude Typham, quæ ſtagnanti in loco, non admodum eget imbre: fert tamen, & qui ariditate defluerunt, madefacit pappos.

LXII. HIEROGRAPHIA.

Non aliter, Marchio ait, illius, ut reor filius, Fortunatus infortunatus, quàm Laurus vigorem & virorem (ſupplenda enim imperfecta ſententia eſt ex perfecta imagine) in ſole oſtendit: ita videtur velle famam ſuam vindicare ab opprobrio agnati, qui in principatum, quo jure nec dico, nec diſputo, invaſerat: & vitam, præter amores vagos, cetera inſontem in ſole, in luce, in corona totius imperij oſtendere. Morte ſubita præventus eſt.

LXIII. HIEROGRAPHIA.

Quando Deus volet (verba ſunt Principis Hennebergij) truncus, in quo ſurculum ſeri (vides, non opus eſt indice) repueraſcet, & feret ſuos non ſuos fructus. Ita primum reſipſa eruta in lucem. Quam tem animo Myſta conceperit: cujus fidei commiſerit; me latet. Hoc neminem latere poteſt. piè factum, non dictum modo; quod ipſe inchoarat. ejus proventus ſpem, in Deo eſſe collocatam. Sumtum quanquam non ſolis agricolis uſurpatum, ab his ipſis, morem farigandi ſuperos votis, quorum manus in ſolo, oculi in cœlo. Nunc enim pluviam eliciunt precibus, nunc averſantur, Iam precantur, jam deprecantur ſerenitatem. Non ſatis memini quæ Paganis ſerere cum imprecatione fuerit conſuetudo. Rebus profecto ſecundis, oblivio nos ejus, cujus, beneficio ſecundæ ſunt nobis, capit. Ubi reflare, quemadmodum ventus, fortuna incipit, tùm ferè & Dei & noſtri nobis in mentem venit. Cæterum inſerendi duplex eſt modus, ſemine & ſurculo, uterque caſu obſervatus. Nam ſemine aut ab avibus, aut vento in arborem delato, vidiſſe platanum in Lauro: laurum in Ceraſo, & baccas ſimul diſcolores. Rurſus circa ſudes, quò minus putreſcerent hederæ à ſedulo fundi domino circumjectæ, ſuam ex alieno fecere vitam. Ita caſu inoculatio & inſitio nata eſt.

LXIV. HIEROGRAPHIA.

Quid hoc: Ex hoc in hoc. Mihi videtur, ſi non omnino cœcutio. Enſis, Quid vult Princeps hoc. enſe? Difficilis eſt conjectura, de alterius conſilio. Principis præſertim. Debebant enim Principum conſilia, eſſe abdita & arcana. non quod noſtra liceat eſſe aperta; ſed quod Principum majoris ponderis ſint & momenti, quæ temerè vulgata, Principes cum Repub. labefactant. Nam falli cives volunt: Hoſtes cognita

aut prævisa in Principes vertunt. Quò magis miseret prudentes viros, vanitate familiarum, omnia Principum non dicta solùm, sed & somnia efferri forás. Et tamen id genus hominum; pestem hominum & suam, Principes amant, in secreto habent, & pene in sinu gerunt. Hic me consolatur & ab omni dubitatione liberat Princeps Anhaltinus: Non enim conijciendum, sed recolendum memoria; ut varijs in procellis versatus sit. Atque inde statuendum de gladio fido & perpetuo Comite Principis, ex hoc in illud bellum illapsi, &c.

LXV HIEROGRAPHIA.

Quanquam eadem sententia, alium antè usum satis recordamur: virtute & meritis dignos ad sydera tollo, vel memoriæ, vel utilitatis caussa, relegatur. Est enim è Repub. sciri & credi, præmia quædam esse virtutis. Iam Symboli fastidium tollit, novitas Hieroglypti. Est enim præpollens viribus vir, qui adolescentem humo tollit, coma diffusa spectantem cœlum. Quis ille? si non virtus mascula; est Chiron, qui Æsculapium, Achillem educavit & hujus patrem, Peleum, ad summos honores extulit vulgata de Thedide fama. Est autem tollere, & educare & extollere, ut nemo ignorat. Et Chironis exemplo, Princeps bonus, præclara ingenia fovet, educat, & in via collocat: qua in terris honos, in cœlis beatitas quæritur. Chironis formam requiris. Num hæc virilis? est, sed nuda. Et quæ vestis monstra tegit? Nudus est, quod apertus, bonus, integer. Sed non est monstrosa forma, inquies. Cedo, nec enim in tam humanum ingenium ulla feritas cadit. Et qua ratione Chiron non equus, sed eques erat; eadem Princeps in bello. Nunc pacis studia Chiron tractat.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Triremim qui unquam vidit, nihil dubitare potest, quin hæc triremis sit. Ita inter proram & puppim extenditur. Ac ut notare est foros & transtra, sita & columbaria, per quæ, remi, promicant, & scalmos, imprimis malum infractum, ad truncum arboris religatum. Acroteria enim & reliqua sive instrumenta, sive ornamenta, cum navi communia sunt. Quæ visu percipi debeant; percepta sunt. Audiamus quæ auditu accipienda sunt: Non frustra. Quid? quod vides, contractis velis, quiesco; aut adverso vento, recipio, me ad remos. Nunc versorium secundam ostendit tempestatem. Significat igitur quiescendum quandoque à negocijs, imò nihil vetare, & bellum in ocijs interdum suspendere. & sese, ut in lucta fit, colligere, ut paratior ad rem accedas; fortiorvè in hostem redeas. Si posterior limitatio magis placet, nec intuetis, velim de summo mali. quod si aplaustre appellandum est, in etymo errant, qui non necessarium putant, est enim maximè necessarium, variantibus sese varijs ventis; agedum ad remos, ad scalmum, ad labores. Nec fortunæ cede, sed animo forti obsequere.

Carolus Philippus de Croy Dux d' Arscoth Marchio de Havre Baro in Visbigen

Fridericus Dux Wirtenbergiæ et Tech Comes Mumpelgardiæ

Georgius Ludouicus Landgrauius in Leuchtenberg. Comes in Hals.

Joan. Fridericus Dux Pomeraniæ Cassubiæ Vandalæ Rugiæ et Stetin.

Carolus Dux Munsterbergensis Comes Glacensis. et

Henricus Dux Ligniz Brigen Slesien.

LXVII. HIEROGRAPHIA.

Chamæleon eſt, de quo Hauræus loquitur. Fama à majoribus accepta, feram hanc paſci aëre Plinius deſcribit; ex hoc vide, an recte depinxerit Glyptas, non quod deſint, qui Plinium mecum ſecuti multis rebus inventis, multa àdjecerint. Quid fera verſipelli uteretur, Marchio candidus, & inter optimates Belgarum non poſtremus; magna me dudum admiratio tenuit. Nam nihil ferè aliud habet laudabile? quàm quòd accipitres, mira naturæ vi de cœlo trahat, infeſtos, volucrum generi; minorum præſertim & inſontium: iuſteque voret, quaſi conſcientia vinctos & nihil repugnantes. Nam colorem mutare, aut timidi aut callidi animi eſt. Iam Auſtriadum colores ſunt, in quos mutare ſeſe Chamæleon nequit. quo ferè pacto utut ſimulet improbitas; nunquam reddirur ſimilis viri boni. Hæc in cauſſa ſunt, ut negarem eſſe Marchionis, qui & bonus eſt, & litteratus. Poſtquam me collegi, ac rem penitius inſpexi; Marchionem Hauræum non animi ſui latebras explicare; Sed Principē Inferioris Germaniæ, velut in ſpeculo declarare: belli impenſas non fore tantas, quæ ut charibdis, vorarunt immenſam Hiſpanorum gazam, ne dicam pænè, Regem ipſum, ſi dextrè geratur. Ita bellum ſe ipſum alit, nec refert civile ſit, an externum; maritimum, an terreſtre. Quemadmodum enim colores non mutant naturam feræ; ita nec ſpecies; belli quantumvis feri; conditionem: accidentia enim ſunt diverſitas belli, & color animantis. Eadem olim & Regum bellicoſorum, ducum clarorum ſententia fuit. Quæ autem dexterias (licet alibi alia interdum opus ſit) in bello debellando, tam diuturno, ac importuno, celanda multitudinem, uni aperiunda eſt.

LXVIII. HIEROGRAPHIA.

Draco cervices telo confoſſus, inſperatum, cum anima evomit. Aut Princeps Wirtenbergij, de terribili hoſte, qualis eſt Draco, dicit præter omnium ſpem, cæſum eſſe, ac majori vi, quàm humana profligatum. Nam nec prudentis viri eſt, dicere, non putaram: nec hercle fortis, eo nimium dn ore, ſi id patitur, quod alteri erat facturus, certè nec Principis eſt, bona venia omnium Principum d cam, inſultare victis. Vulgò Hectorem jam mortuum vellicant. Achilles, ubi ad ſe redijt (nam in cadaver ſævire, amentia erat, non amor Patrocli, aut odium Hectoris) corpus patri reddidit.

LXIX. HIEROGRAPHIA.

Princeps Leuchtenbergius, difficultatem negotij, in quo verſaretur: & certitudinem divini auxilij, eadem Hierographia, exponit. Nam cùm dicit; Fata invenient, viam ſcilicet elabendi ſuperandique omnes difficultates? Deum dicit, qui ſecundas cauſſas, ut Princeps & prima cauſſa, ſubjectas imperio habet. Iam nos ante ex Philoſophi non vulgaris, Boëthij ſententia, Providentiam ſtatuimus ſuperiorem fato. Quod diſcrimen ſi Virgilium, aut neſciſſe, aut hoc loco non admiſiſſ

321

ſiſſe putas? per me liceat: Nam Helenus Virgilianus, multa Aeneæ vaticinatus, & de Muſis anxio, ſic finit ſermonem: Fata viam invenient, aderitque vocatus Apollo. quo plane nos modo, ærumnoſos, & exitu rei ſuſpenſos conſolamur, quanquam noſtra oratio, plena rationis ſit. Verè enim Chriſtus accelerat opem vocatus.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Dux Pomeraniæ, cum nihil dicere videatur longe plurimum dicit: Mundus eſt. Mundus, Eadem enim eſt hominum, & rerum humanarum conditio. eritque quam diu erit non Mundi ſolum & machinæ hujus eadem ſpecies & figurâ. Acquemadmodum P. Virgilius, binis Heroibus Homeri, Achilli & Vlyſſi, unum Aeneam ſufficit; ſic dividuntur aliquando, quæ aliquando conjunguntur virtutes Heroum. Necnon ut alibi Comici, alibi Tragici ludi luduntur, ita hic pax, iſtic bellum. Paucis finiam. quod pluribus poteram oſtendere. In idem amphitheatrum diverſæ perſonæ introducuntur: eadem res exhibetur. prorſus aliter ac Hiſtriones. Namur Hiſtriones iidem, non eadem referunt, ſed variant in dies; Ita Homines non iidem, eadem faciunt, quæ majores. Et ſi caſus aliquid novat, nihil mutat, ut hic Princeps ſigna priſci temporis, à ſignis noſtri, & totam Panopliam ferè, diſtinguit: qua cum compares arma veterum, cui iubet.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

Vtriusque Luminis defectum proponit Dux, & ſimul exponit à Domino factum. impietati os obſtruens. Nam ſi natura à Deo; naturæ operatio ad Deum non magno intervallo pertinet. Hoc in promtu eſt. Quid jam in adito? Duos aut Principes aut privatos, ſibi mutuo, inter ſimultates officere, ut ſit: & alterum alterius, aut ſuiſmet ipſos, luminibus obſtruere. Iam in Eclipſi Solis, potentia Perſarum corruit, nobili illa victoria Alexandri ad Arbela: Lunæ vero, Macedonum & Athenienſibus, jam ſoluturis, in Siciliam, protendit calamitatem.

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vitis Pedata aut ſtaminata eſt, quæ circa palum, aut perticam volvitur. Hoc cernere eſt, iſtud verò audire: Dum volvitur iſte: & quis, oculos perſtringit, radians Sol. Nunc mentem Myſtæ intueamur. Mihi videtur hoc hebeti judicio, aut erga amicam benevolentiam; aut erga conjugem declarare amorem. Singularis animi affectio. Facilè enim offendimus & offendimur, in arctiori familiaritate. Præſertim, quam nec vitæ hujus luce, at cœli lumine terminat. Et digna principe, digna viro. Quæ enim ea eſt levitas? ſi quid offenderis in familiari uſu, quod nolles aut neſciebas, mutare ſententiam, fidem, jusjurandum? cùm tu ſi non ſcateas, nec careas vitijs? Quin potius noveris, non oderis vitia ſocij, ſociæ? Faciamus, diſputatione non eſt opus, quod Dominus & Magiſter vitæ præcipit: Alter alterius onus portare.

LXXIII. HIE-

Sigobertus Comes Habsburgensis Primus

Ottobertus Comes Habspurgensis II

Babo Comes Habspurgensis III Grat.

Rotherius Comes Habspurgensis IIII - Equus

Hentoprechtus Comes Habspurgensis V Cautus

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Pervenimus, ad fontem Principum, radicem Regum, ſementem Imperatorum (quod nobis Deus, regum Rex, & Imperator univerſi benè vortat) Comites Habsburgenſes Qui ſe primus nobis offert, videtur animo eſſe militari. Nam ut ex unguibus Leonem, ita Comitem Sigibertum fortem & impigrum ex tibia agnoſcimus. Hujus enim crus ocrea veſtit, pedem calcar armat; cujus animum ſententia animat: Hoc opus eſt. ut ſemper ocreatus, nunquam deſes in actu ſis; quò cogit neceſſitas, trahit ſocietas, impellit gloria, accenſurus equum. Eſt enim in ſtapede pès, à nobis vocabulis non abhorreo, in rebus novis. Cum quo religetur, de ephippio, & aptetur tibiæ fibulato. Quod ſi de calcare interpreteris Symbolum; non male quidem. Eſt enim ut calcare opus, in incitandis regendiſque equis; ſic in rebus gerundis celeritate, nec committendum, ut fortia ſeneſcant conſilia, Sed quid parergis iſtis opus erat? ſi de ſolo calcare cogitaſſet Myſta? Sua cuique ſtet ſententia. Nam licet diverſis ſententiis, ut vijs, ad idem forum accedimus: & juſticio indicto, efferimus ſigna.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

Rebus, ut apparet, fluentibus ad nutum. Ita virtuti magis indulget, quam adverſatur fortuna; illuſtror, inquit Comes, ad ſalutem. non meam quam Deo & Reip. devovi, at civium, ſociorum, & ſi qui me opem poſcunt, aut ad me confugiunt. Non do majorum laudes, poſterorum auribus. Intuere in vitem, qua nihil frugalius. Hæc rigatur pluvia, ſiccatur ſole, non ſibi: quæ ſucco terræ, & rore cœli contenta eſt; at nobis. Nos ſumus, qui vinum bibimus, non tantum ad ſitim verùm etiam ad voluptatem. & multò plus meri, voluptas; quam neceſſitas haurit. Qua cum quod ſe compareт fiducia animi Heros; ego contentum recta conſcientia fuiſſe judicio: & ſi quid fecit dignum memoria: quid autem non fecit? feciſſe non ſuæ, at alienæ ſalutis cauſſa. Quod qui fecere olim Hercules; & crediti originem à Dijs trahere, & Dei facti. Noſtri Hercules carent encomio, quod in ſæculum vel rude, vel ingratum inciderunt.

LXXV. HIEROGRAPHIA.

Itanè cito degeneratum eſt; Si eſſet, nihil eſſet novi. Nam Principes olim aut nullos reliquerunt, aut melius nullos reliquiſſent. Prioris generis eſt Romulus: poſterioris Cyrus. Lampridius plures coacervat, inutili ſtudio: patet enim. Nunc ab hoc opprobrio & calamitate Ottobertus Comes Habsburgenſis, Sigebertum liberat. Citheram manu tenet, inquies. ſed armata inquam ego. Et Achilles Heroum res geſtas, quarum commemoratione, ſeſe excitaret ad imirationem, canebat Citharam. quam hic pectam vult eſſe Nebriſſenſis. Sunt profectò ſeptem chordæ, ſive fides, quot Planetæ: Hypate, Parhypate, Lichanos, Meſe, Parameſe, Paranete, Nete. Aliud erat claſſicum inquies quàm cithara. Erat

 primum

primum concha : deinde cornu: poſtremo lituus. antequam ad luxum veniretur. Quid ergo uſurpat Myſta citharum pro tuba ? Aliud longè facit , quàm dicit. non tamen mendàcium dicit. ſed fide & concordia ſubjectorum , veluti tuba excitari ſe dicit, ad audendum. Concordiam illam , fidium concentus repræſentat. Ea ſimilitudine non ſolum Princeps verum etiam Philoſophi utuntur. Quod ſi Principes ubique omnes uterentur; næ multo major foret, cùm Principũ laus, tum civiũ felicitas.

LXXVI. HIEROGRAPHIA.

Corona inter duas parmas , haſtas verò quatuor videtur parari & ſervari armis, quanquam benevolentia ut loco digniori , & potiori præſidio ſit, Hæc prudentis Hierographiæ ſimplex enarratio ſit. Nam non ſatis eſt , in alterutro præſidio , præſidij. Benevolentia civium, ſine diligentia Principis, manca eſt. Et arma rurſus Principis, cum odio aut contemptu populi, debilia ſunt. Philippum Alexandri Magni patrem , ſecuritas perdidit, Phalaridem civitatis totius odium evertit. Cyrum vigil animus, inter vigiles cuſtodivit, &, ut Xenophon ſcribit, ad maturam ſenectutem perduxit. Paucis multorum Comes admonet Princeps. ut recte ſibi conſulturus ſit, quicunque Principum, prudenti dicta diligenter fecerit.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Rari hactenus viri, aut potius virtutes. Hic comes, nihil majoribus minor videtur non enim absque gravi cauſſa nomen Æqui invenit. Iuſtus ante appellatus eſt Ariſtides. Sed obnoxius legibus, quæ juvenem quoque ferocem, niſi ſimul vecordem, cogunt vel exercere, vel ſimulare virtutum. Rotherius Comes Habsburgenſis, in illa poteſtate & dignitate, nomen æqui tulit, longè majori cum gloria. Nam illi, uti patuit, non licebat eſſe iniquo. Principibus an liceat, non diſputo: video, quid faciant , occaſione freti. Hæc de appellatione Comitis: nunc de ſententia. vim viribus. vi, jam ante dictum eſt : & eſt dictum plane idem. Sed hæc ſententia , abs æquitate, cujus nomine laudavimus jam, æquales Comitis ſecuti, multum diſtat. Hæc enim in legibus, illa in manibus verſatur. Qui vero? Natura enim non modo licet, verum etiam neceſſe eſt vim vi repellere. Naturæ autem lex potior eſt conſtitutione hominum, etiam non ibiqua : vetuſtior quippe & ſanctior. Homines quoque, qui leges condunt, interpretantur aut exequuntur; quod jure nequeunt in cauſſa juſta , non injuſte arma expediunt. Non igitur iniquum eſt, æquis armis , ubi fractæ ſunt leges æquitatem defendere quemadmodum M. Tullius in lib. de officiis, ſancte oſtendit. De ſententia Comitis, quid ſentiam, imo ſentiant eruditi & prudentes viri, audis. Supereſt , ut videamus qua figura ipſe ſententiam ſuam declarat. En jubar , quod per caliginem perrumpit. imo depulſa caligine, radios longe lateque diffundit hoc ſchmate illuſtrat , quod dictum videbatur obſcurius. Ut enim jubar ſuperat, diſperdit , perdit tenebras; ſic virtus inſignis, qua nihil illuſtrius , hoſtes domeſticos obterit & peregrinos fundit, fugat,

LXXVIII. HIE-

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Cautus hic Comes à provida mente, & ſagaci judicio cognominatus eſt. Quam viri laudem, ſi ſilenrio prætermiſiſſem, præter ingratitudinem, lumen Hierographiæ extinxiſſem. Multùm enim refert, à quo quidque dicatur, ut antè dictum, recordare mecum pores. Ad rem accedo. Superabo, inquit, alibi; & ſimul lucente Sole, duas arbores quaſi indice oſtendit: quarum altera areſcens, à terra frondens eſt. Et Sol averſu, ab hac, illam colluſtrat. Si Comes eſt Sol: & erar, ut dicitur cautus; non debuit ante florentes opibus hoſtes aggredi, quam debiles, aridos, & penè enectos, qualis hic altera arbor eſt, radicitus evertiſſet. Sic aliquem rationari ſecum, audire videor. Sed generoſi animi eſt fractis & jam manus dantibus parcere: cum integris æquo Marte manus conſerere; imò & cauti. Cùm enim hoſtes videt licere, victo vivere; ignavior fit: & quibus in victoria peperceris, ex hoſtibus ſocios facis.

Lamprechtus Comes Habspurgen. VI. Gratioſus.

Guntramus Comes Habspurgen. VII. Fortiſsimus.

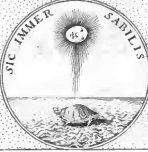
Vilitardus Comes Habspurgen. VIII. Religioſus.

Luitfridus Comes Habspurgi IX. Lauda[illegible]ſsimus

Hunfridus Comes Habspurgensis X. Honoratiſsimus.

Guntramus Comes Habspurgen. XI. Modeſtus.

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

Gratioſus hic Comes, non tuliſſet hoc nomen, ſi non fuiſſet inſigni virtute, quæ blandè in hominum animos influit, præditus. Sunt autem, quas vulgus maximè admiratur, & quaſi obſtupeſcit, virtutis ſpecies, continētia & clementia. Illa enim voluptatem, hæc iracundiam continet, ac quaſi vinculis conſtringit: quibus maxima hominum pars cedit, atque ſuperatur non invita. Ergo de Continentia, ex nomine conjicio: gratus enim ſuis non eſt, quicunque Principum, alienos inceſtat thoros. Ipſe Comes de Clementia teſtatur, & verè quidem. Nam ſi falsò, aut æquales non tuliſſent, aut poſteri refutaſſent. Cum ait: Læſus juvo. Et ſimul oſtendit duos foculos, in quorum alterum conjecta eſt pila, vel ænea, vel ferrea, quæ, quo perforata eſt, ore flat, & oppoſitum focum, quaſi folle excitat & inflammat. Sic ſcilicet Comes, à duobus contentioſis, in rixæ ardorem, compulſis, hujus fert, illius lenit injurias. Et ſi nequit, ut nonnulli beneficiis irritantur, coacervat in verticem, non lentum ignem. Sed prunas, ut veri Myſtæ loquuntur ardentes.

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Quæ proximum ſeculum anteceſſere, barbara fuiſſe rudia litterarum, ab inundatione Barbarorum, quidam volunt. Litterati non ſapientiam in Scriptis, aut humanitatem in factis deſiderant; requirunt modò eloquentiam. Sua cuique ſtet ſententia. Ego nec temporum injurias, queror: nec quæro rei exactius examen. Principes video non tantùm ſapientes, verùm & eloquentes. Comes Cuntramus, fortiſſimi nomen accepit. Non vulgare. Et cùm noſtri Thraſones, in tanta litterarum luce, à litteris abhorreant. Quaſi immanitas ſit fortitudo; Comes fortiſſimus, Contramus, ſecutus, majores, puriſſimum nobis Symbolum ex M. Cicerone; & Hieroglyptum ingenioſiſſimum reliquit ex Homero. Non ſolum nobis nati ſumus; noſti, quæ ſequuntur apud Ciceronem. Et quis ignorat noctuam ab Ulyſſe agnoſci, ſacram Minervæ, in ſpeculatione nocturna? Ergo erat hic Princeps, non viribus tantùm ferox, quibus, à belluis ſuperamur; ſed & animo fortis, quo vir virum ſuperat. Tinctoque litteris, & imbuto præceptis veræ virtutis. Cæterum arma & gladius in promptu ſunt; ut nō ſolùm excipias dextrè, ſed inferas juſtè belum. Multùm enim intereſt, exſpectes, an antevertas hoſtem, cùm ad famam, quæ in bellis plurimùm poteſt, tùm ad rem: avertis enim clades belli in hoſticum. Non eſt ſemper tutum, inquies. Hoc videns Comes, in umbone clypei, Noctuam ſculpſit, ut vigilet, qui bellum gerit. Tutius enim eſt vigilanti Duci exercitus in hoſtico caſtra, quàm in pacato metari. Unde Annibal: Illis (de Romanis loquitur) quibuſcum in Italia pugnabat Afer, ignavis eſſe licet. Nobis, niſi in virtute, nullum eſt præſidium. Multò minus effugium. Quod ergo timidi formidāt; Duces rei bellicæ periti, quærunt periculum ſæpe. Et Cato in Hiſpania, non à fronte, ſed à tergo hoſtium caſtra oppugnat. Ne ad ſua caſtra reſpectaret miles; ſed aut vincendum aut moriendum intelligeret. Proximè Noctuam, Lauri ſurculus aſſurgit. Nemo tam Noctuæ ſimilis eſt; qui non videat, Co-

mitem promittere vigilantibus, & non torpentibus bello victoriam. Inſigne documentum, etiamſi non reliquiſſet, qui fortiſſimi nomen in acie invenit, ullum nobis exemplum.

LXXXI. HIEROGRAPHIA.

Deus bone, quæ hæc propago Heroum? ſua quiſque virtute inſignis eſt. Et non exclamabo? non clamabo? ut perpetues non virorum, ſed virtutis propaginem. Nihil profectò ſalubrius Reipublicæ datum eſt à te, qui multa donaſti, & donas omnia, ut breviter finiam, quæ aut habemus publicè, aut poſſidemus privatim; Principe, qui nobis non ſolum præſit poteſtate; verùm etiam præeat virtute. Erit, qui hæc dari poſteritati cenſebit. Ego tamen non, ſed antiquitas honoravit nominibus, & quaſi ſuis coloribus, diſtinxit virtutes. Et non grata memoria repetam, quæ noſtros vel ex veterno excitent? præſertim, cùm, ut Ptolemæi Reges Ægypti, vitiis inſignes; ita Comites Habsburgenſes, virtutibus clari & illuſtres ſint. Nam per ludibrium Philopater, Philometer, Philadelphus appellati ſunt. Quod, ut Turcæ ſuos quiſque interemerit. Verùm enimvero hic omne punctum tulit, quem pietas Religioſiſſimum nominat. Quid enim cultu & obſervantia Numinis majus ad rem humanam? vel auguſtius ad divinam. Solet Pietatis ſtudio animus miteſcere. Ut non modò compertum eſt, in ſuperſtitione Numæ, ſed & in religione Salomonis. Sed Carolus & Conſtantinus Magni, ut pii in templo; ſic acres in bello extiterunt. Docueruntque & Deum coli, & bellum geri ab eodem poſſe. Nec video, quid ſedentaria iſta quorundam pietas, otii altrix, de nepotibus tutè conjice, Reipublicæ conducat. Myſta noſter ſe ab hac ignava pietatis ſimulatione aut ſuperſtitione tecta, liberè vindicat. In Leones enim animum Heroicum atque Leoninum oſtendit: Scipionemque, Principis alicujus ſcilicet poteſtatem dividit, ac mordicùs comprehenſum deripit, comminuit, tollit. Quod, cùm facit; pro æquitate, inquit; ſine qua, ne impiorum quidem ſocietas conſiſtit. Ita latè patet Juſtitia: & omnia, ſupera, infera, media continet, & ordine diſponit.

LXXXII. HIEROGRAPHIA.

Rebat me ad apicem, & ſummam virtutis perveniſſe. Nunc Luitfridus ſignum tollit, quem video laudatiſſimum ſalutari. Præſtat igitur proximis hoc: quod, ut laudent, ita & paveant homines fortitudinem potentioris. Et religionem Principis plures contemnant, quàm laudent: ipſe omni virtutum genere excelluerit, ſi laudem ubique invenit: Nec odium modò declinarit, ſed & exceſſerit invidentiam. Quæ Principis virtus ne inimitabilis: aut fortuna ne incomparabilis, cuiquam eſſe videatur; moderatio eſt in rebus qua citra invidiam, ut Terẽtius loquitur, laudem pares, ille quidem de ſtudiis liberalibus, nos de civilibus. Ac ne videar à ſententia Comitis aut vos deducere, aut ego diſſentire; Comes, equum paullò antè effrenem, ut apparet, manet enim in vultu ferocitas, lupato domitum & conſtrictum, vacerræ alligavit, id eſt, hoſtem ſub jugum miſit, non trucidavit, at ſervavit. Nam cum iſta faceret; dixit: Hæc vera potentia, Quæ? victis parcere.

parcere. Imò ad melius vitæ inſtitutum traducere, ut horum ſalus quæſita, non ſpolia,aut gloria tua videatur.

LXXXIII. HIEROGRAPHIA.

Ego lego,Immerſabilis: Memini enim Horatii loquentis,de Ulyſſe: Aſpera multa pertulit,adverſis rerum immerſabilis undis. Nec quemquam latet, quod Homerus ſubtili rate vectum, nec tamen merſum ſoluta ſcribat; virum fortem notari: Qui,licet jactetur variis temporum procellis, nunquàm mergitur. Immerſabilis enim eſt,ut ſuber,magnitudo animi: Et ſemper ſupernatat. Et hæc ad nomen honoratiſſimi apprimè quadrāt. Virtus,inquam,& fortuna. Nam non plenis honoribus refulget, cuicunque altera deeſt. Fortunam enim multi, virtutem pauci honorant. Sed Hunfridus cognomento,Honoratiſſimus non Ulyſſem, ſed teſtudinem exhiberi & ad ſpectaculum, Solem quoque adſciſcit, fluitantis ſupra undas. Si cognominis rationem habuit; non abs re: Troglodytæ enim Æthiopiæ populus,adnatantes teſtudines,ſi Plinio credimus, fama fuit adoraſſe. Si rei,magis ad rem. Domi enim teſtudo manet. Quodſi Principibus ubique omnibus perſuaderi exemplo poſſet;pauciores ſua amitterent,cùm appetunt aliena. Jam quod evehi in in ſumma pelagi, quemadmodum hîc pingitur,à Plinio ſcribitur,blandiēte antemeridiano Sole: Ut ſiccato cortice, dùm toto dorſo eminent,vapore Solis mergi nequeāt; ptorſus ad virtutem pertinet,quæ,quo magis excolitur in palæſtra,imò coloratur,& indureſcit ſub Sole,in luce,in conſpectu,in conflictu;hoc minus mergi ærumnis,aut cedere fortunæ & hominum injuriis poteſt. Fit enim,ut teſtudo,immerſabilis.

LXXXIV. HIEROGRAPHIA.

Quo quiſq; ſublimior; eò modeſtius ſe gerat. Quis ſapientium Græciæ dixerit,& an iiſdem verbis dixerit,non ſatis memini. Nos,ſi nō verba,rem aſſequimur & Modeſtiam cum Poteſtate: Comitatem cum dignitate: temperantiam cum licentia meritò admitamur. Quis enim noſtrûm,quos leges veluti vincula conſtringunt, perpetuum in vita tenorem ſervat? Humana non barbara ætas,quæ Principes ſuos,à virtutibus appellabat & honorabat. Ut enim ex mortalibus eximunt;ita penè Diis immortalibus adæquant. Imò virtutes ſunt, quas in cœlo homines collocarunt. Si tamen virtutes,ſuperarunt enim vitia in Diis Paganorum. Comes nomine Modeſtus,cujus cauſſa,hic inſtitutus eſt ſermo,in caveam adducit Elephantē, cum catello,cur non cum muſtela inquies. Indigna comparatio. Canis facilè aſſueſcit & homini & belluæ. Si hunc ſpectat, Tempore & aſſiduitate, quod eſt Symbolum Comitis: aut ad Elephantem, qui non modò jugum hominis ſubit, tantilli, tanta beſtia; verùm etiam genua ſubmittit, dona offert,mandata accipit,& facit imperata; Verum eſt Symbolum,& hujus, quàm illius exemplo illuſtrius. Quo enim quidque incredibilius; eò factum ad mirabilius eſt. Quid autem velit hoc ænigmate Comes, ex cognomine manifeſtum fit. Nam,ut iracundia Principis, multos irritat; ſic modeſtia etiam iratos placat: & non ſtatim ruens in vindictam, hoc ipſo vindicat: accedendo vincit,ſubigitq; iracundiorem cane,& immaniorem Elephanto hoſtem,

Degenerare à majoribus liberos; ita notatum jam Heroicis temporibus & longo poſtævo obſervatum eſt, ut in proverbium abierit, Heroum filij noxæ. Eheu in quantam labem, Conſtantini & Caroli Magnorum poſteritas deſijt? Quo magis miror & vereor, eandem omnium Comitum Habsburgenſium, indolem peculiari ſolum virtute, quæ inter cetera animi lumina, veluti Sol inter ſidera, clarius lucear, diſtinctam. Ac quaſi natura effœta nòn haberet, quam aliam virtutis ſpeciem, in ſtirpe generoſa exprimeret; Betzo, refert unum ex proavis. Unde ab eadem magnitudine animi invicti, nomen Fortiſſimi quoque accepit. Ipſe nec Dei d.num, nec hominum de ſe judicium aſpernatus: ἀτρόϐλητα enim ne viliora quidem munera (ille apud Homerum exiſtimat) Taurum in arenam aducit, quibus nihil terrebatur, præter vectum, uti cernis, plagas. Cum autem adjecit: conſcia virtus: nemini dubium relinquitur, quin ſe ſub non vana imagine oſtendat, virtuti ſuæ conſcium, nec vim apertam hoſtium, nec veluti retia, inſidias pertimeſcere. Eſt enim generoſitas huic animanti magna ut vel ipſe conjeceris, ex torva fronte, auribus ſetoſis; cornibus in procinctu dimicationem poſcentibus Sed tota vis, in prioribus pedibus ſtat. Nam ira gliſcente, alternos replicat, ſpargit in a tum harenam, ſolus animantium, ex ſtimulo ardeſcens. Cum hac generoſitate, ecquis ſe comparari nolit? Certe domitus laboris vetuſtiſſimi & neceſſarij nobis ſocius eſt. Damnatus Romæ eſt & actus in exilium, bove, tanquam colono ſuo interempto. Homerus etiam divinitus caſtigatos Ulyſſis ſocios ſcribit, quod armentum, non ſolis at Siculorum (ernenda enim ex fabulis veritas) mactaſſent, atque abegiſſent.

LXXXVI. HIEROGRAPHIA.

Nova inclareſcit virtus. Adeſdum ſpectator. Conſtans novo cognomento Comes in ſcenam prodit. In hunc mihi oculos conijciant: qui nunquam ſibi conſtanr, ſint cum baſis Regni, & norma Reipub. Levia enim & ventoſa conſilia, nulli magis noxia ſunt (quanquam plurimis noxia & capitalia) quam ipſis ut plerumque mala conſilia, peſſima ſunt conſultori. Levitas in muliere eſt. Quamquam imbecillioris ſexus ea ſit; non eſt tamen ſine probro, aut ſama. Muliebri cujus eſt, probroſa levitas vir cujus non eſt, non memincrit, cujus eſt gravitatis ſuæ? Hic Princeps meminit, non enim caſu invenit nomen: & ſi delatum aſſentatione foret; jam dudum, temporis decurſu, & vi vetirat's ablatum. Ipſe rei gravis exemplum, in re levi invenit, Piſcatoria ut vides. Oportet enim conſtantes, imo pertinaces eſſe in piſcando: qui jactum faciunt, etjamſi toties jacturam fecerint, modo retis, modo temporis. Hic verriculò implicata eſt marina bellua. Orca forte, qua cum Balæna bellum eſt, tanto motu ut mare, non ſecus, ac tempeſtate, ſæviat atque intumeſcat, A dentibus putat Plinius, cum cetera, maſſa aut moles verius carnis ſit, cognoſci poſſe. Quæcunque eſt; capta eſt, & conſtantia eſt, quæ omnes difficultates ſuperat, ne quis me mei, aut Comitem ſui immemorem exiſtimet, Quod autem lente manum, ad prædam licet reti irretitam extendat: &

dat:& hoc conſtantiæ eſt. Nec ignavus eſt, qui timentem timet, ut in Symbolo eſt; Sed temerarius, qui contemnit. Sæpe accidit, ut victorem victus, nimis properum ad prædam, ſolutis inter prædandum ordinibus, vincat: & partam è manibus extorqueat victoriam. Nec ullus Dux ſapiens, hoſti ad neceſſitatem compulſo, copiam pugnandi fecit.

LXXXVII. HIEROGRAPHIA.

Quibus arboribus folia non defluant; nihil ad hanc Hierographiam. Hæc enim lapſis pomis deflorata & frondibus nudata eſt. Et video tamen, niſi, ut apparet, tempeſtate ſint, ut ante tempus decuſſa. Quod enim ſunt, quorum copiæ ſunt copia pomorum? Ulyſſes vix potuit Laerti perſuadere, ſe ipſo natum eſſe: niſi pomos oſtenderet, quis blandienti puero pater in horto (decorum tum erat Heroibus & Regibus hortum colere) liberaliter donaſſet. Hæc animo agitantem, velut lux quædam, cognomen liberalis, circumfulſit. Vidi enim Comitem Bernherum liberalem eſſe hanc arborem. Et quid aliud eſt homo; quàm arbor inverſa? ut volebat ille. Nec tempeſtate, aut neceſſitate adductum, ut ſua profunderet; ſed tactum auguſtiori quadam ſententia, quam humana, deſpicere divitias, quarum, ſi non utare, nullus eſt uſus, & uti liberaliter. Caviſſe tamen ne prodigè largiendo, fontem liberalitatis exhauriret. Stat enim ſua, illa, nixa radice; ut & ille haud dubiè ſtabat in ſuis fundis, potens rerum. Ac ut arbore ſuo tempore refloreſcit; ita fundi exuberant, & inundant lacunas.

LXXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Prudens hîc appellatur; & cujus, neſcio manus, Leonem jubas molliter attrectans, paulatim cicurem reddit. Si hęc ſolertia, prudentia eſt, inquies; prudentes beſtiarii ſunt; qui, licet hac in re induſtrii ſunt, cæteris in rebus plerunque non beſtiarii, ſed beſtiæ ſunt. Tanti momenti eſt, quid agas, & quibus cum verſére. Negare non poſſum, ita plerumque uſu evenire Principes tamen civitatum, Hanno & Antonius, ejuſmodi ſtudium non ſunt averſati. Ha ha he, Quis Antonium Triumvirum unquam prudentem cenſuit? Nam Hanno licet occultior, hac dementia, animi ſui latebras aperuit, & meritò damnatus eſt; ille ſuperior legibus erat. Non erant, non erant laturi cenſores ſubjugatis Leonibus, cum meretrice & ea mima vehi, exercitus populi Romani Ducem. Ita me rides. At ſuſtine me perſequentem dicendo, quæ volebam. Jam enim meditabar non Leones, non feras; ſed Leoninos animos & efferatos homines: quos Princeps prudens, leniter & ſenſim agendo facilius demulſerit, quàm iracundè urgendo. Hoc enim Comes, quem prudentem habuit ſua ætas, vult & prudenter vult. Nam ſecus, ſi feceris; Rempublicam turbatis.

LXXXIX. *HIEROGRAPHIA.*

An hîc ſit calamus Aucupis (ſic Martialis perticam appellat, quam viſco linit) ramos enim, & noſtri aucupes, injiciunt; aut arbor alicubi

ut reperiuntur multæ ſterilis infœcunda. Noctua èſt omnibus avibus fere infeſta & inviſa, præterquam Accipitri: quam circum glomerantur, & ne quidquam impetunt tot aviculæ. Nam & ipſe Accipiter ſubſidio adeſt vel amicitiam Noctuæ ſpectans vel prædam oblatam. Sic fere potentiores conveniunt: & licet bellis alia atque alia cauſſa prætendatur; non amicitia eſt, illa ſocietas, in qua ſuum quiſque commodum ſequitur. Noctua ſive ingenio, ſive ſubſidio freta, inſultat aſſulantibus aviculis. Sarcaſmus enim eſt. Ego movebor. Quid vultis? Non faceſſam vobis diu negotium, ſed movebor, avolabo ſubducam me ex invidentium oculis. Hæc cum præ ſe ferat, propius accedentes capit tenaci ungue, & cum Accipitro, partitur prædam. Et quod dixerat ſe moturam caſtra; id præſtat, profligata imbelli multitudine. Alio enim tranſvolat prædatum. Quod ſi ſola deprehendatur, & majori alitum multitudine circumcincta, non videt effugium, tum reſupina pedibus repugnat: & collècta in arctum, roſtro & unguibus tota tegitur. Ita & nos in noſtram virtutem nos colligere debemus, ſi quando potentior hoſtis ingruit: & ſocij deſerunt. Cæterum Principi multa aucupia ſunt, augendi opes, etiam citra injuriam, nec foro ſunt, ex quo ferrum hebet, pecunia dominatur, reprehendendi. Sed injuria ſemper abſit. Nam male parta, male dilabuntur.

XC. HIEROGRAPHIA.

Divitis nomen Comes proximus à fortuna obtinuit, quanquam & prudentis viri filium, neceſſe fere ſit, divitem eſſe: & animi non abjecti ſit, opes cum quærere, tum ſervare. Hic verò à virtute, & quidem à regina, virtutum, quæque ſola videtur virtus, nomen Iuſti. Fortitudo certe, efferatior: continentia, mollior: prudentia, malitia videtur. Hæc de nomine auctoris. Nam ſine Myſtagogo, rem cernis. Sus enim, ut cernis, ferus, in venabulum pæne inſilit, ſi non mordicus petit: & ut audis. Una ſalus victis, nullam ſperare ſalutem. Et eſt ita, ut non ſus, ſed Poëta loquitur. Nam liberi ab affectibus, ſunt expeditioris conſilij, animi non trepidantis inter ſpem & metum? ſed pugnacis, omnia audentis, &, ut ita loquar, invicti. Hinc Craſtinus Cæſari. Hodie, aut me vivum, aut Mortuum laudabis: decreverat enim aut generoſe mori, aut fortiter vincere. Laudavitque Cæſar vivam mortui virtutem. Quis negeti inquies; ſed hæc non juſti, ac fortis viri ſententia eſt. Reſpondere tibi poſſem, qui unam habet, omnes habere virtutes. Non cavillabor in re ſeria. Quo quiſque juſtior, eo fortior. Etenim juſtitiam, cum Dij tum homines ſimul defendunt. Si ergo Poëtæ reliqua relinquamus: & retineamus duo verba Myſtæ, una ſalus; nonne
ſuppleri poteſt? Iuſticia. Hac enim munitus quivis vir bonus, ut
hic Sus in telum, in necem ruit, voluntariam
quoque: Tanto pluris eſt viro vir-
tus, quam vis.

Albertus II. Comes Habspurgen. XVIII | *Carolus Comes in Arenberg et Marchiæ*
Exulation Landgravius Alsatiæ I. | *Liber Baro in Sibenburge et Eques Aur. Vel.*

Petrus Ernestus Comes et Dominus in Mansfelt Drus in Heldrunk Eques Aurei Velleris Gubernator in Duc. Luxenburgé

Carolus S. R. Imp. Princeps Comes in Mansfelt Generalis Regni Hungariæ | *Joannes de Lucimburg Comes de Ligni Eques Aurei Velleris*

Gallina mater Columellæ eſt, quæ pullis incubat. Et omnibus glociens, aut incubitura, aut excitata, indignanter & acutè aliquid intonans. Has voces duas mihi in memoriam revoco, quod rem utramque Sculptor ſub oculos adduxit. Ingratus enim advena Accipiter, Gallinam ex puerperio excitat. Illa jam non gallina glocit, & galli ſimilior criſtas erigit, pandit alas, & quo poteſt tegmine, ſobolem tegit, vel ſui periculo, à periculo vindicatura. Mira naturæ vis, qua naturæ ipſius conditor delectatus eſt. Et eſt Homo, tantò præſtantior, quovis alio animante, qui in liberos, propinquos, ſua viſcera, crudele ſtringit ferrum? aut capitalia concipit conſilia? edit mandata? Sed audiamus non Gallinam glocientem, ſed Comitem regiè loquentem: Dulce & decorum, pro patria mori. Hic enim non ſuum modò ſanguinem, quod tamen rarum eſt in poteſtate (Plutarchus enim naturæ aut conſuetudinis non ignarus, ut Mathematicis ſua axiomata, Tyrannis concedenda exiſtimat parricidia) verùm etiam, ſubjectos imperio, ſanguine ſuo cariores ducit. Poeta enim non pro familia, ſed pro patria dicit. Et Codrus profectò, pro patria & ciuium ſalute, Diis Manibus ſe devovit. Rarum exemplum. Quò rarius, eò laudabilius. At dignum Principe. Si enim Princeps eſt, caput Reipublicæ non deberet minorem habere rationem ſuorum, quàm ſui, quemadmodum caput videmus, curare artus ſuos: & ſi quod membrum langueat; non minus hujus, quàm ſuo dolore affligi, angi, & torqueri.

XCII. HIEROGRAPHIA.

Qui nihil habet, quod agat, emat, inquit ille, navim, & uxorem ducat. Ratio in promptu eſt, quod in rebus pertuſis, ſemper eſt aliquid, quod obturetur. Hîc non de refecta, ſed perfecta navi loquitur. Jam enim ſuis numeris abſoluta, altum tenet. In alvum deſcende carinam ſcrutare, cinctum attrecta, ſtamina intuere, in ſtegam aſcende, ageam percurre, à prora ad puppim vagare, acroteria mirare, tutelam cujus ſit, vide, in oculo oculos habe, in roſtra viſum porrige, fores nautæ habeant, tranſtra remiges poſſideant (eſt enim & contis & remis in navi locus) vela diſtingue, mala lignea, & corbes conſidera, dejectiſque oculis ferruminatas commiſſuras obſerva. Nihil erit fortè in tota navi, quod ſi æquus ſis judex, deſideraris. Iſto curru maris, ſic enim Homerus appellat, ſic affecto & perfecto, Comes Arenbergius, nihil eſſe tam operoſum vult, quod tempore non finiatur. Si induſtria accedat, labor & ſedulitas noſtra. Quod ſi Oceanus navi ſubigi ac domari poteſt; gens etiam effrenis & fortis, tempore ſubigitur quoque, ſi in tempore vigilemus: & in belli curam, ut in fabricam navis fabri, ſimus intenti. Obſcurè autem Magiſtratum admonet: ne liberè loquendo, ſibi ipſe obſit, nihil proſit Reipublicæ.

XCIII. HIEROGRAPHIA.

Haud facilè virtus extinguitur, inquit Myſta: & ſimul frondibus, veluti comis, laurum deformat, aut ſurculis potius; folia enim de arbore non

 decidunt,

decidunt. Qua re ſatis oſtendit,homines egregiam virtutem,vel ſuo cum detrimento,honorare,quo modo Laurus,ſuo ſe decore & vigore ſpoliat;ut victricem comam, ſua coronet. Eſſe ut alteri melius, quàm tibi velis,extra vani amoris indicium, eſt dignum non modò admiratione,verùm etiam laudatione eſt. Iam non unius eſt hoc,ſed totius civitatis,regni orbis terrarum, ut ita loquar,deferentis uni virturis ergò, non unius horæ momentaneum honorem, ſed perpetuum, fructuoſum merum & mixtum imperium. Cyri nomen ita celebre erat, ut ex Xenophonte liquet, ut multæ gentes & nationes, ejus gubernacula expeterent: & cùm deditionem armis & dentibus propulſemus; fuerunt, qui ſpontè vellent Auguſto ſeſe dedere. Nec cum vita,extinguitur ea hominum benevolentia,multis Regibus expedita, ſed mortuos ſinunt mori. Statuis,nominibus,memoria retinent; &, quantum in ſe eſt, faciunt immortales. Hac reconſolatur ſe Comes Mansfeldiæ,Petrus Erneſtus: & orbatus chariſſimis liberis,fidem ſuam, quam in tam turbulento rerum Belgicarum ſtatu, Regi Hiſpaniarum,Philippo II.ſervavit,ſervatque ſucceſſori,non morituram amplectitur; & à fide promitiit ſibi gloriam immortalem.

XCIV. HIEROGRAPHIA.

Dicerem hunc eſſe noſtræ militiæ,Divum Georgium. Qui malunt idola, Bellerephontem eſſe contendent. Ne rixemur,virum fortem dico,cui pro arbitratu ſuo quiſq; nomen imponat. Nam ipſe forſan Comes Mansfeldiæ nobis ſe offert, hoc habitu equeſtri: aut Principem dominumque ſuum,in equo collocans,bono animo eſſe jubet; ex quo etiam Draco ſuperatur, fera & allata ſerpens;ſperet modò non metuat,etiamſi nter ſpem & metu, res fortuna verſet. Nam in ſpe, ut inquit,eſt fortitudo: In Scipione hoc verum eſſe notat Titus Livius: Arrhianus in Alexandro. Ita præſenti animo aggreſſi ſunt hoſtem,& antequam vincerent,viciſſe videbantur. Et hæc ſpes ex oculis reſplendens, militem animabat,atque ad pugnandum reddebat alacriorem.

XCV. HIEROGRAPHIA.

Corona ſupra Scipionem,intra geminum cornucopiæ, Acheloi & Amaltheæ, eſt Caroli Comitis Mansfeldiæ, Martis illius Hungariæ, & terroris Turcarum eſt, quem nec Mars alter, ſed mors è medio ſuſtulit, ad Strigonium, ingenti agreſtium dolore, & pari incommodo Chriſtianorum omnium. Ita gravis exactor erat diſciplinæ militaris, & quod eſt Aurei Velleris; Pretium non vile laborum eſt; ſui Hieroglypti eſſe voluit,non prædam ex ſociis, non ſpolia ex hoſtibus; ſed & Republica benè obita & geſta gloriam ſpectans,& Cæſaris gratiam. Quid igitur proponit duo copiæ cornua? Acheloi & Amaltheæ,ut dixi. Facit, quo Munerarium decet. Chriſtianos ad militiam & contubernium invitat,propoſitis ampliſſimis præmiis. Terreſtribus,per Acheloi: cœleſtibus per Amaltheæ cornu. Sibi nihil reliqui facit,præter opinionem hominum de ſe,& animo ſuo,judicium Dei. Ea magnanimitas Caroli Comitis Mansfeldiæ fuit.

XCVI. ET